GORENJSKI GLAS

LETO XLIII - št. 13 - CENA 5 din

Kranj, petek, 16. februarja 1990

Odprte strani

EMIL MILAN PINTAR

SPORNI DAVEK LE SOLIDARNOSTNO PRERAZPOREJA DENAR V KORIST DRUŽIN Z OTROKI

ZDENKO ZAVADLAV

ZA ZDRUŽENJE SLOVENSKIH JETNIKOV JUGOBOLJŠEVIZMA

Ljubljanska banka
Gorenjska banka Kranj
GORENJC IN BANKA
FORMULA PRIHRANKA

Prihodnji teden začetek zborov volilcev

Volilne abecede se učimo

Rok za vlaganje kandidatur je potekel. Izjema je predlaganje kandidatov in list s podpisovanjem, kar lahko traja do sredine marca.

Če je kdo konec lanskega leta. ko je bil sprejet sedaj že popravljeni zakon o volitvah in ko je predsednik slovenske skupščine Miran Potrč 8. januarja letos podpisal odlok o razpisu splošnih, neposrednih, tajnih in večstrankarskih volitev v Sloveniji, mislil, da bo poslej teklo kot namazano, se je uštel. Žal je tako, da se moramo pri teh volitvah učiti volilne abecede kot prvošolčki strankarske demokracije. Za večino nas je neznana, razen tistih, starejših, ki so volili v stari Jugoslaviji, čeprav smo najmanj vsaka štiri leta obiskali volišča, tekmovali, kdo bo dosegel višji odstotek volilne udeležbe in zapečatil skrinjico, resnično volili pa bore malo. Zato ni nič hudega, če se ob tokratnih volitvah tudi učimo, če dopolnjujemo že sprejeto volilno zakonodajo, če zasipamo strokovne in politično neodvisne ter zaupanja vredne volilne komisije z dodatnimi vprašanji, terjamo tolmačenja in imamo drug drugega na očeh, da ne bi kdo že pred volitvami dobil volitev. Do aprilskih volitev, ki bodo prve brez szdl in sindikata, ampak skrbi zanje država, bomo morali še marsikaj spremeniti in ujeti sozvočje z življenjem. Pretekli teden smo na primer iz volilnega zakona brisali vlogo SZDL in ocenili, da kandidiranje za predsednika ali člana predsedstva republike ni združljivo z delegatsko dolžnostjo, jutri pa utegnemo ugotoviti, da ni dobra kakšna druga prvotna zamisel. Pomembno je, da se dobro učimo in pridemo na volitve temeljito obtolčeni od predvolilne tekme, vendar brez zamer in prepričanj, da je kdo koga izigral, ogoljufal.

Osmega, dvanajstega in dvaindvajsetega aprila bomo nepreklicno volili, časa do teh dni pa je malo. Prva etapa predvolilnih aktivnosti se zaključuje, nekje bolj, drugje manj uspešno. Do srede so morale biti znane kandidature za republiški zbor združenega dela, do torka, 20. februarja, pa morajo biti znani kandidati za občinske zbore združenega dela. V sredo se je prav tako iztekel rok za vlaganje kandidatur v občinske zbore krajevnih skupnosti, za zbor občin republiške skupščine, za družbenopolitični zbor republiške skupščine, republiška volilna komisija pa je morala imeti v sredo na mizi tudi kandidate za predsednika in člane predsedstva republike. Seveda pa te liste še niso dokončne, saj bo predlaganje kandidatov in list s podpisovanjem, mimo zborov volilcev, odprto do sredine marca.

Prihodnji teden se začenja nova etapa volilnih opravil, npr. zbori volilcev, ki morajo biti končani do konca marca. Za zbore združenega dela jih bodo sklicevali v podjetjih, za druge pa po krajevnih skupnostih oziroma volilnih enotah, bomo potrjevali ali zavračali predlagane liste, lahko pa predlagali nove liste ali posameznike, ob določenih pogojih, zapisanih v zakonu. Predlagatelj mora biti znan, znani morajo biti podatki o predlaganem, zbor pa mora že imeti njegov pristanek na kandidaturo. Prav tako je že dogovorjeno, kaj bomo volili tri aprilske dneve. 8. aprila bomo izbirali delegate družbenopolitičnega zbora republiške skupščine, v zbor občin republiške skupščine, volili pa bomo tudi člane in predsednika predsedstva Slovenije. Ta dan bodo volili tudi kmetje v zbor združenega dela, če se bodo tako odločili, sicer pa bodo volili 12. aprila. Za ta dan so razpisane volitve v vse zbore združenega dela. 22. aprila pa bomo volili delegate zborov krajevnih skupnosti, družbenopolitičnih zborov občinskih skupščin, in, če bo potrebno, opravili drugi krog volitev za zbor občin republiške skupščine in za člane predsedstva in predsednika republike, in to med kandidati, ki v prvem krogu ne bodo dobili zadostnega števila glasov. Pred nami je torej živahna volilna pomlad.

J. Košnjek

ČE SE KDO V SLOVENIJI ČUTI OGOLJUFANEGA, MU NE BRANIMO ODITI - Sredino zborovanje kranjskih socialistov, na katerem se je zbralo blizu 250 ljudi (slišali smo mnenje, da bi bila udeležba boljša, če bi bil zbor kasneje in če bi bila propaganda agresivnejša), je bilo v bistvu tudi odgovor na nedeljsko zborovanje na kranjskem sejmišču, obenem pa predstavitev programa slovenskih socialistov za aprilske volitve. Viktor Žakelj, podpredsednik republiške konference Socialistične zveze in nosilec liste gorenjskih socialistov za družbenopolitični zbor republiške skupščine, je bil osrednji govornik, razen njega pa je govorila tudi Darja Lavtižar - Bebler, prav tako kandidatka za republiški družbenopolitični zbor. Ob njiju iz Kranja kandidirajo na socialistični listi še Henrik Peternelj za zbor občin republiške skupščine, Marjan Gantar in Milan Bajželj pa za družbenopolitični zbor. Mi smo stranka malih ljudi, ne stranka elite, je dejal Žakelj, ljudem od drugod, ki se v Sloveniji počutijo dobro, je izrekel dobrodošlico, kdor se pa čuti ogoljufanega, pa naj gre tja, kjer bo več svobode in večji kos kruha.

VEČ NA 3. STRANI.

J. KOŠNJEK, SLIKA F. PERDAN

Zima posušila žičničarje

Kranj, 15. februarja - Čeprav po družbenem dogovoru o načinu uporabe in upravljanja s sredstvi solidarnosti za odpravljanje posledic naravnih nesreč v SR Sloveniji suša ni predvidena kot takšna nesreča, pa že tretja suha zima slovenskim žičničarjem vseeno grozi, da jih bo posušila. Zato je Poslovna skupnost za žičnice Slovenije že predlagala svojim članom - upravljalcem žičnic, da si v občinah pridobijo pismeno mnenje in priporočilo, da bi odbor podpisnikov družbenega dogovora za sredstva solidarnosti proučil njihov težaven položaj.

Slovenskim žičničarjem, ki so se ali pa se v teh dneh obračajo na svoje občinske izvršne svete s prošnjami za takšno mnenje, se je na zadnji seji izvršnega sveta ta teden pridružil tudi RTC Krvavec.

Krvavec ima ta trenutek še dodatne težave, saj je obnovljeni hotel tik pred oddajo apartmajev, vendar za odkup ni posebnega zanimanja; ker pač ni snega. Sicer pa kranjski izvršni svet priporoča odboru podpisnikov družbenega dogovora, da tokrat sredstva solidarnosti izjemoma odobri žičničarjem za preživetje.

A. Ž.

Kam, gorenjsko lutkarstvo?

Kranj - Letošnje srečanje gorenjskih lutkovnih skupin je bilo manj pregled najboljših in najbolj zanimivih lutkovnih predstav, pač pa bolj revija vsega, kar je sploh nastalo. Raznolikost izbora besedil, tehnike bi skoraj lahko prekrila najpomembnejšo značilnost trenutnega lutkarskega utripa: s kakšno izrazito inventivnostjo se - razen redkih izjem - gorenjski lutkarji ne ukvarjajo. Zato bodo verjetno zelo dobrodošle - zaradi novega znanja seveda - tudi lutkovne delavnice, ki se bodo začele že čez dober mesec na ZKO Kranj. - L. M. - Na sliki: lutkarji s šenčurske šole so zaigrali Tobija. Foto: F. Perdan

Novo v Gorenjskem glasu

ekonomija in finance stran 15

Koliko je vreden dinar? Po čem obrestujemo prihranke? Kaj lahko kupimo na razprodajah?

Bo praksa sledila jasnovidnosti?

Čigav je cestni dinar

Vprašanje bi lahko zastavili tudi (nenavadno) drugače in sicer: do kod, koliko in ali sploh je republika lahko tudi nekakšna konfederacija občin. Zakaj? Gre namreč za napoved in hkrati tudi že do neke mere v praksi potrjeno trditev, da je mehanično prenašanje evropskih izkušenj na področju cestnega gospodarstva pri nas lahko v sedanjih razmerah katastrofa, ali še malce bolj črnogledo pogreb, za (nekatere) ceste.

V strokovnih cestnih krogih pri nas namreč že ugotavljajo, da je evropski recept, da so ceste javno dobro, za katero skrbi država, prav gotovo pravi obrazec. Povsod se denar za ceste iz goriva in podobnih virov zbira v proračunu. Vendar pa je ta državni proračun tudi vedno uravnotežen, ali z drugimi besedami bistveno drugačen, kot je ta trenutek pri nas republiški. Nanj, na proračun, štartajo uporabniki, kot da znaša v Sloveniji dohodek na prebivalca 10 do 12 tisoč dolarjev, v resnici pa je le 6 tisoč.

Zato "cestarji" kličejo, naj se najprej gospodarstvo in republiški proračun stabilizirata in porabniki v njem uravnotežijo. Do takrat pa naj se denar na podlagi medrepubliškega sporazuma o zbiranju denarja za ceste "nateka" na poseben račun izven proračuna. V nasprotnem primeru preroška jasnovidnost opozarja, da bo postajalo vedno bolj aktualno vprašanje: čigav je cestni dinar. Sicer pa naj bi s tem v zvezi ob pričakovanih spremembah zakonodaje imela dokončno besedo nova skupščina.

A. Žalar

ŽIVILA Kranj

PIVNICA EVROPA KRANJ

TEDEN PIVA

z maslenim pecivom od 19. do 24. februarja

Ceneje za 20 %!

JOŽE KOŠNJEK
NOTRANJE POLITIČNI KOMENTAR

Mandela in mi

Vesel bi bil, ko bi lahko kmalu v napovedniku televizijskih in radijskih sporočil, na prvih časopisnih straneh, prebral na primer: izredno stanje na Kosovu ukinjeno, dialog se začenja, politični zaporniki izpuščeni, politični procesi ukinjeni, z njimi pa tudi sporni člani zvezne ustave, Azem Demaqi na svobodi, skratka sporočila s podobno vsebino. Nekaj takega smo sicer pred dnevi vsi prebrali in slišali, vendar se je zgodilo daleč od nas, na jugu Afrike, kjer so po 27 letih pustili na svobodo legendarnega črnskega voditelja Nelsona Mandelo, kmalu pa utegnejo v Južnoafriški republiki ukiniti izredno stanje. Dejanje se ni zgodilo pri nas, niti v sosednji Albaniji ne, čeprav smo oboji evropska država, žal pa edini, kjer še mislimo, da bomo preživeli družbeni model ohranili pri življenju, če bomo postavili pred sodišča in vtaknili v zapore drugače misleče ljudi, bolj ali manj znane jugoslovanske Mandele, pa Azeme, Janeze...

Kaj smo pravzaprav počeli vsa leta, ko je od Helsinkov naprej spoštovanje človekovih pravic in njihove misli prodiralo med temeljna merila demokratičnosti vsake družbe. Morda smo iluzorno želeli pretentati svet, da res zapiramo samo teroriste, kriminalce, rušitelje sistema, svoboda misli pa ima razpeta jadra. Nekaj časa nam je to uspevalo, sedaj pa nam tega nihče več ne verjame. Laž ima kratke noge in tudi naša laž v primeru človečanskih pravic in svoboščin ne more več uteči. Lahko pa nam dolgoročno, nepopravljivo škoduje pri naših "evropskih programih". Stvari so se zapeljale že tako daleč, da v nekaterih državah razne vladne in nevladne organizacije terjajo protiukrepe proti Jugoslaviji. To jim je najenostavneje storiti, da nam pred nosom zaloputnejo ali celo zaklenejo vrata. Helsinška federacija za človekove pravice je pred dnevi na Dunaju sklicala novinarsko konferenco posebej zaradi Kosova in očitnega kršenja človekovih pravic v pokrajini. Uradnim kosovskim, srbskim in jugoslovanskim oblastem je bil poslan poziv, naj vendarle odpravijo izredno stanje, omogočijo dialog med uradno in neuradno politiko in skupinami ter ustavijo politične procese. Najbolj poklicani bodo, po moje, še nadalje ostajali gluhi, morda pa se bo spet našel kdo, ki bo dejal, da so to osamljeni pozivi ostankov avstroogrskih oblastnikov v Jugoslaviji, katerih čas je minil.

Seveda ne gojim iluzij, da so človekove pravice in svoboščine tudi v državah razvite demokracije idealno zavarovane. Resnica pa je, da so ljudje veliko bolj občutljivi za svoje pravice in ne molčijo več, kadar menijo, da so prikrajšani, predvsem pa ne trepetajo, da se bo protest zanje slabo končal. V Sloveniji se bližamo normativom demokratičnega sveta, v večjem delu države, posebej na Kosovu pa je položaj alarmanten. Bodimo jasni. V prizadevanjih za zaščito človekovih pravic in svoboščin ne ščitimo nasilnih dejanj pripadnikov albanskega naroda zoper srbskega, črnogorskega, pa tudi kateregakoli drugega naroda v Jugoslaviji ali v svetu nad drugim. Nihče pa nima pravice za uveljavitev svojih stališč uporabljati totalne represije in kršitve osnovnih človekovih pravic in svoboščin. To oznanja nasilnost in nedemokratičnost režima.

Naj nam bo torej izpustitev Mandele, ne glede na politične cilje in igre, stvar resnega premisleka.

Glasne zahteve šolnikov

Ljubljana, 12. februarja - Po zimskih počitnicah so šolniki ponekod po Sloveniji stavkali, ta teden tudi v Kranju, nikjer pa niso zadovoljni s svojimi plačami. Danes se je stavkovni odbor sestal s predstavniki republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje.

Zahteve šolnikov so nedvoumne: učiteljem osnovne šole s strokovnim izpitom in 20-urno tedensko obveznostjo je treba zagotoviti osnovno plačo 5.000 dinarjev, srednješolskemu 6.300, visokošolskemu med 9.000 in 12.000 dinarji. Izhodišče je sindikalna lista, ki januarja za najenostavnejša dela predvideva 2.600 dinarjev plače.

Sindikat šolnikov, ki nastopa v vlogi stavkovnega odbora, terja tudi spremembe šolske zakonodaje, zlasti glede financiranja, upravljanja, delovne obveznosti in napredovanja ter strokovnega izpopolnjevanja učiteljev.

Če stavkovni odbor in vlada 22. februarja, ko se ponovno sestaneta, ne bosta našla skupnega jezika, bo stavkovni odbor pozval k stavki, začenši s ponedeljkom, 26. februarja.

D. Ž.

GORENJSKI GLAS

Ob 35-letnici izhajanja je kolektiv Gorenjskega glasa prejel red zaslug za narod s srebrno zvezdo

Ustanoviteljice Gorenjskega glasa so občinske konference SZDL Jesenic, Kranja, Radovljice, Škofje Loke in Tržiča

Izdaja Časopisno podjetje Glas Kranj, tisk ČGP Delo Ljubljana

Predsednica časopisnega sveta Kristina Kobal

Naročnina za I. trimesečje 100 din

Gorenjski glas urejamo in pišemo: **Štefan Žargi** (glavni urednik in direktor), **Leopoldina Bogataj** (odgovorna urednica), **Jože Košnjek** (notranja politika, šport), **Marija Volčjak** (gospodarstvo, Kranj), **Andrej Žalar** (gorenjski kraji in ljudje, komunalne dejavnosti), **Lea Mencinger** (kultura), **Helena Jelovčan** (izobraževanje, iz šolskih klopi, Škofja Loka), **Cveto Zaplotnik** (kmetijstvo, kronika, Radovljica), **Darinka Sedej** (razvedrilo, Jesenice), **Danica Dolenc** (tradicije NOB, naši kraji, za dom in družino), **Stojan Saje** (družbene organizacije in društva, SLO in DS, ekologija), **Danica Zavrl Žlebir** (socialna politika, Tržič), **Dušan Humer** (šport), **Vine Bešter** (mladina, kultura), **Franc Perdan in Gorazd Šinik** (fotografija), **Igor Pokorn** (oblikovanje), **Mirjana Draksler** (tehnično urejanje) in **Marjeta Vozlič** (lektoriranje).

Naslov uredništva in uprave: Kranj, Moše Pijadeja 1 — Tekoči račun pri SDK 51500-603-31999 — Telefoni: direktor in glavni urednik 28-463, novinarji in odgovorna urednica 21-860 in 21-835, ekonomska propaganda 23-987, računovodstvo, naročnine 28-463, mali oglasi 27-960. Časopis je oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju 421-1/72.

Gospodarstvo v škofjeloški občini

Položaj izvoznikov se je močno poslabšal

Škofja Loka, 13. februarja - Čeprav je bilo škofjeloško gospodarstvo po nekaterih merilih lani nad gorenjskim povprečjem, ni razloga za kakršnokoli samozadovoljstvo. Nasprotno: problemov je veliko in kot kaže, jih bo vse več. Močno se zmanjšuje povpraševanje na domačem trgu, hkrati pa tudi dohodkovna zanimivost izvoza. Dinar je podcenjen, po nekaterih ocenah kar za eno tretjino. Prispevne stopnje za skupno in splošno porabo so se povečale in še dodatno obremenile gospodarstvo, povišale so se tudi uvozne dajatve, ki so prisilile marsikatero podjetje, da se je odreklo sicer cenejšim surovinam iz tujine.

Vse hujše so likvidnostne težave: po uradnih podatkih Službe družbenega knjigovodstva so decembra poleg občinske zdravstvene skupnosti imela blokiran račun tri podjetja - eno pet dni in dve po šest dni, januarja pa eno podjetje kar dvajset dni in drugo sedem dni. Časi "blokad" se podaljšujejo, vse večji so tudi zneski (od dva do pet milijonov konvertibilnih dinarjev). Naložbe so se lani v primerjavi z letom prej realno zmanjšale za polovico. V gospodarstvu so se najbolj v industriji, trgovini, gostinstvu, turizmu in osebnih storitvah, v negospodarstvu so bile na predlanski ravni, največ pa jih je bilo na področju izobraževanja, kjer so izvajali referendumski program. Industrijska proizvodnja se je lani v primerjavi z letom prej zmanjšala za domala tri odstotke, še vedno pa je bila nad gorenjskim povprečjem, vendar pod republiškim. Vrednost izvoza se je bolj povečala kot sicer na Gorenjskem in v Sloveniji, dobro je bilo tudi pokritje uvoza in izvoza, delež konvertibilnega izvoza v skupnem izvozu pa je bil slabši od gorenjskega in republiškega povprečja. Osebni dohodki so se povečevali lani bistveno počasneje kot sicer na Gorenjskem in so se, če jih primerjamo z rastjo življenjskih stroškov, realno zmanjšali. Zanimivi so tudi podatki o terjatvah za 27 podjetij, ki po ocenah SDK predstavljajo 70 odstotkov škofjeloškega gospodarstva. Največ terjatev imajo v Sloveniji, na drugem mestu je Hrvatska in šele na tretjem Srbija, pri tem pa so tudi zelo velike razlike med podjetji - nekatera so uspela izterjati vse, tudi v Srbiji, drugim pa se še povečujejo. Da škofjeloško gospodarstvo veliko izgublja in si samo še poslabšuje likvidnostne težave, dovolj pove že to, da je vrednost neplačanih terjatev še enkrat večja, kot so njihove neporavnane obveznosti do dobaviteljev materialov.

Večina podjetij se pritožuje tudi nad izsiljevanjem trgovskih organizacij, ki do nerazumnih mej podaljšujejo plačilne roke in ne prevzemajo nikakršnih zalog. Veliko pritožb je tudi zaradi tega, ker je spremenjeni davčni sistem v Sloveniji bolj obremenil delovno intenzivne gospodarske panoge, ki v občini predstavljajo kar 70 odstotkov vse industrije, kot druge. Ker se obračunski sistem nenehno spreminja, v podjetjih še ne vedo, kako so končali minulo poslovno leto. Večina podjetij (izjema je Jelovica) tudi ugotavlja, da jih gorenjska temeljna banka "preslabo spremlja", zato poskušajo zmanjšati odvisnost od ene banke s tem, da se povezujejo s še eno ali dvema drugima. Ker je v bankah tudi vse težje dobiti denar za sprotno poslovanje, najemajo tuja posojila, ki so ob zamrznjenem tečaju (in 40-odstotni obrestni meri na sivem domačem trgu) cenejši od domačih. Nekatera podjetja imajo sicer še možnost povečati prodajo na tuje, vendar se bojijo, da tudi zdaj rentabilni izvoz čez dva mesece ne bo več donosen. Ker ni jamstva, da bo mogoče izgubo na Zahodnem trgu nadomestiti doma ali na Vzhodu, se že dogaja, da nekatera raje zmanjšujejo proizvodnjo in odpovedujejo izvozna naročila.

C. Zaplotnik

Delegati škofjeloške občine so zborom republiške skupščine že predlagali (zaradi nerealnega tečaja dinarja) uvedbo najmanj 10-odstotnih izvoznih spodbud, znižanje uvoznih dajatev na oktobrsko raven, proučitev možnosti za razbremenitev gospodarstva in uvedbo ukrepov, s katerimi bi odpravili posledice srbskega bojkota. V občini razmišljajo tudi o drugih ukrepih - o možnostih pridobivanja denarja za prekvalifikacijo delavcev, ekološkega in razvojnega dinarja, o tem, da bi nova podjetja, ki bi zaposlovala najmanj dva delavca, prvo leto oprostili vseh davkov in prispevkov iz dohodka, drugo leto za polovico in tretje leto za četrtino, o razpisu delnic in obveznic, o tem, da bi občinsko obremenitev gospodarstva, ki je že zdaj med najnižjimi v Sloveniji, ohranili in jo po možnosti še znižali.

Zahteve kranjske opozicije

Za enake deleže

Kranj, 13. februarja - Predstavniki Demosovih strank so na torkovem sestanku sprejeli izjavo (za javnost), v kateri poudarjajo, da bi kakršnakoli neenakopravnost političnih organizacij v predvolilnem boju zmanjšala verodostojnost novoizvoljene skupščine. Od občinske skupščine (sedanjega sestava) zahtevajo, da že na februarski seji porazdeli denar, kadre, inventar in prostore po enakih deležih med vse stranke, ki delujejo v občini. V pojasnilo so zapisali, da skupščina deli denar davkoplačevalcev in da ga namenja tudi za delovanje političnih organizacij, med katere pa ni mogoče šteti le strank, ki so že zastopane v družbenopolitičnem zboru, ampak tudi ostale.

Povod za sestanek in za skupno izjavo Demosovih strank je bil sklep izvršnega sveta, da se za delovanje opozicije do volitev zagotovi iz proračuna 26 tisoč dinarjev, da se jim v prostor na Mladinskem servisu, ki ga je ZSMS dala v uporabo Demosu, napelje telefon in da je uporaba skupščinskih sejnih dvoran med tednom brezplačna, ob sobotah in ob nedeljah pa se plačuje. Čeprav izvršni svet zagotavlja, da naj bi bilo tako dogovorjeno na skupnem sestanku delegacije Demosa in predstavnikov izvršnega sveta 18. januarja, pa so predstavniki Demosa na sestanku v torek dejali, da je bilo takrat dogovorjeno le to, da bo Demos razpravljal o ponudbi izvršnega sveta in da bo dal svoj predlog. Delegacija Demosa je še pred sejo izvršnega sveta izročila predsedniku Henriku Peternelju predlog (zahteve), naj se denar, namenjen za financiranje političnih organizacij, enakovredno razdeli med bivšo SZDL in ZSMS ter med šest Demosovih strank, naj se enakopravno razdelijo prostori, kadri in inventar bivše SZDL in ZSMS (o tem naj bi se dogovorili na skupnem sestanku) in da prostor na Mladinskem servisu ni primeren, ker ga že uporabljajo organizacija Amnesty International, servis za varstvo otrok Pedenjped in uredništvo Napreja.

Izvršni svet je po mnenju Demosa enostransko razdelil denar (90.000 dinarjev), saj je dosedanjim družbenopolitičnim organizacijam dal dve tretjini, Demosu pa zgolj tretjino. Izvršnemu svetu očitajo, da se je pri razdelitvi denarja že zdaj skliceval na 21. člen zakona o političnem združevanju in da je pri tem upošteval sedanjo delegatsko sestavo družbenopolitičnega zbora, čeprav zakon govori o stanju, ki bo nastalo po volitvah. Ker se stranke Demosa počutijo prikrajšane, tudi preklicujejo predlog, naj se od skupne vsote denarja, namenjene za financiranje političnih organizacij (130.000 dinarjev), odšteje dolg (40.000 dinarjev) za plačilo dedka Mraza, in zahtevajo, naj bo osnova za razdeljevanja 130.000 dinarjev. Če bo ostalo pri sedanjem znesku (26.000 dinarjev), se bodo stranke še dogovorile o tem, ali bodo denar sploh vzele, saj gre po njihovem mnenju le za miloščino oz. drobiž. Demos bo od upravnih organov tudi zahteval, naj jim posreduje podatke o prostorih, opremi, številu zaposlenih, osebnih dohodkih, materialnih in drugih izdatkih nekdanjih družbenopolitilnih organizacij. V primeru, da podatkov ne bodo dobili, jih bodo primorani zbrati sami.

C. Zaplotnik

Programsko-volilne konference

Radovljica - V vseh krajevnih skupnostih v radovljiški občini bodo ta mesec imeli v krajevnih organizacijah ZZB NOV programsko-volilne konference. V krajevni skupnosti Ljubno je bila konferenca danes teden, na njej pa so med drugim ob pregledu dela obsodili v nekaterih sredstvih javnega obveščanja ali govorih lažno in nesprejemljivo klevetanje narodno osvobodilnega boja, ki ga nekateri skušajo enačiti s tistimi, ki so na strani okupatorja z okupatorjevim orožjem preganjali in morili partizane ter njihove svojce, ki so se borili proti fašistični okupaciji. Na konferenci so za predsednika izvolili Joža Koselja in za tajnika Valentina Šveglja. (cr)

Odprto pismo vladi in skupščini

Zdravstvo spet v kritičnem stanju

Ljubljana, 14. februarja - V sindikatu zdravstvenih delavcev, ki od lanskega junija deluje tudi kot stavkovni odbor, stalno bedijo nad družbenoekonomskim položajem dejavnosti. Ker se je ta vnovič poslabšal, se z odprtim pismom spet obračajo na vlado in skupščino.

Celo v primeri s kritičnim lanskim obdobjem, ko so zdravstveni delavci kar nekajkrat zagrozili s stavko, je bil konec letošnjega januarja položaj zdravstva slabši kot kdajkoli. Komaj dva meseca sta od tedaj, kar je sindikat zdravstvenih delavcev prejel zagotovilo vlade, da bo ukrepala tako, da se bo trajno izboljšal materialno likvidnostni položaj zdravstva. Sprejet je bil ustavni zakon, uvedena enotna prispevna stopnja, po kateri slovenski delavci odvajamo za zdravstvo 11,94% od svojih plač (več kot kdajkoli), medtem ko zdravstvene organizacije in zavodi v primerjavi z decembrom lani prejemajo realno manj, pa še to z velikimi zamudami. Ponekod so bili prilivi celo za 30 odstotkov nižji in so v nekaterih organizacijah zadoščali komaj za izplačilo osebnih dohodkov, v Kliničnem centru denimo pa še za to ne dovolj, tako da s prispelimi sredstvi ne morejo plačati niti računov.

Kot ocenjujejo zdravstveni delavci, je razlog za takšno stanje v podcenjeni bilanci sredstev za zdravstvo, oziroma prenizko postavljenih izhodiščih zanjo, kar bi bilo nujno spremeniti. V zdravstvu poudarjajo, da ne zahtevajo novih obremenitev gospodarstva, temveč le sredstva, ki so zbrana s sedanjo prispevno stopnjo, češ da se za zdravstvo odvaja dovolj denarja in bi morala zadoščati za slovenske zdravstvene programe. Predstavniki vlade pa so odgovorili, da so težave prehodne in da bodo s februarskimi prilivi že popravili kritično januarsko stanje.

Sicer pa so v zdravstvenem sindikatu od republiškega komiteja za zdravstveno in socialno varstvo ter od republiške zdravstvene uprave do ponedeljka, 19. februarja, zahtevali pismena pojasnila na dosedanje zahteve stavkovnega odbora, saj doslej z njimi niso bili zadovoljni.

D. Ž.

Predvolilno zborovanje kranjskih socialistov

Če so socialisti Evropi ustvarili blaginjo, zakaj je ne bi tudi nam

Kranj, 14. februarja - Smo stranka, ki edina v Sloveniji ohranja socializem in socialistično misel. Smo dediči stoletne socialistične misli na Slovenskem, smo stranka majhnih ljudi, ne politične elite. Služiti hočemo malemu slovenskemu narodu, je dejal nosilec kandidatne liste gorenjskih socialistov za družbenopolitični zbor republiške skupščine Viktor Žakelj na sredinem predvolilnem zborovanju v Kranju. Druga kandidatka Darja Lavtižar - Bebler pa je dejala, da je Slovenija vsem lojalnim državljanom, ki so prišli v Slovenijo od drugod, pripravljena zagotoviti spodobno življenje, vsakemu nasilju pa se bomo uprli.

Z Zdravljico se je začel sredin popoldanski predvolilni shod kranjskih socialistov. Glavni govornik, podpredsednik republiške konferenece Socialistične zveze Slovenije in glavni kandidat gorenjskih socialistov za republiški družbenopolitični zbor **Viktor Žakelj**, je govoril prosto, brez vnaprej pripravljenega govora, jasno, jedrnato, za kar je požel nekaj aplavzov. Med drugim je dejal:

"Pozdravljam vse, ki ste prišli, da začnemo ta cirkus, ki naj bi nam vsaj srednjeročno zagotovil večji kos kruha. Pozdravljam tudi vse, ki so prišli k nam iz drugih krajev države, da bi z nami živeli v sožitju, seveda pa ne tistih, ki so za mitinge, nasilje, ki se jim toži po diferenciacijah, procesih. Tem hvala lepa! Če se dobro počutite med nami, potem dobrodošli. Če pa se čutite ogoljufane, potem vam ne bomo branili, da greste tja, kjer boste imeli več svobode in večji kos kruha. Slovenski socialisti edini ohranjamo socialistično misel, mi se imamo za dediče stoletne socialistične misli na Slovenskem. Našim severnim sosedom je ta misel ustvarila večji dohodek. Če tam ta misel obvladuje parlamente, potem ima tudi pri nas moderna socialistična misel mesto in prostor. Gorenjska je bila vsa leta paradni in vlečni konj Jugoslavije. Konji smo bili tudi v sedemdesetih letih, ko smo šli prvi na tuje v izvoz in danes izvažamo toliko kot marsikatera republika, v katerih nas danes zmerjajo, črtijo. Mi smo stranka majhnih ljudi, mi nismo stranka elite, poklicev. Služiti hočemo malemu slovenskemu narodu. To so ljudje, ki jih pestijo težave tržiške predilnice, Tekstilindusa, Železarne, kovinskopredelovalne industrije.

Na zboru so delili programe slovenskih socialistov ter vpisovali nove člane.

Viktor Žakelj, kandidat gorenjskih socialistov

To je vsebina naše socialistične misli. Ponosen sem na dede, ki so šli v Jugoslavijo, ponosen sem na očete, ki so se uprli. Naši borci so bili najprej osvobodilni borci, šele nato pa revolucionarno gibanje. Dejanja je treba korigirati, kar se korigirati da. Ali ima Jugoslavija perspektivo? Tako kot so naši dedje in očetje sedli za skupno mizo in če hočemo biti njihovi dediči in če smo Slovenci razbijalci Jugoslavije, leglo zla, potem predlagamo, da se usedemo, pogovorimo in se dogovorimo za postopek, da gremo vsaksebi. Imamo neke skupne interese, ki jih uredimo s konsenzom. Priznajmo jih, definirajmo, sicer pa je to konfederacija. Vsak naj skrbi za svoj in skupni razvoj. Slovenci to vsa leta delamo in nas ni strah, če bomo morali prevzeti zase še večje breme. Ni važna pravna formulacija, važna je vsebina."

Darja Lavtižar - Bebler se je zavzela za popolno spoštovanje človekovih pravic in svoboščin. Ena sama kršitev lahko sproži plaz zlorab. Potem je dejala: **Večina ljudi iz drugih krajev je prišla v Slovenijo po večji kos kruha in skupno delamo za boljši jutri. To moramo spoštovati. To ni nacionalizem, to je naše načelno stališče. Slovenci ne zahtevamo, da bi bil Slovenec predsednik predsedstva Srbije ali Črne gore. Zato tudi drugim ne bomo dopuščali, da bodo to terjali od nas. To počno ljudje, ki ne znajo slovensko, čeprav so že dolgo pri nas. Vsem lojalnim državljanom od drugod pa smo pripravljeni zagotoviti spodobno življenje. Slovenci smo gostoljubni, ne maramo pa vsiljivcev in ljudi, ki nas z grožnjo silijo v bratstvo in ljubezen. Slovenski socialisti poudarjamo, da je Slovenija naš dom in da ne bomo nikamor šli.**

J. Košnjek, sliki F. Perdan

Kranjski socialisti: Kranj prijetno mesto

Ferdo Rauter, predsednik občinske konference Socialistične zveze Kranj, je na zboru predstavil program in kandidate kranjskih socialistov. V njem je poudarjena odločilna vloga skupščine, racionalizacija državne uprave, samostojnost gospodarstva, reševanje problemov nezaposlenosti, razvojni problemi, rešitev komunalnih problemov ter vsestransko očiščenje Kranja.

Sindikat o delovnem pravu

Toliko pravic, kot jih ima evropski delavec

V sindikatih niso preveč zadovoljni z osnutkom zakona o delovnih razmerjih. Pričakujejo namreč takšno ureditev delovnega prava, da bo učinkovito pri želenih gospodarskih spremembah, zlasti pa naj bi bile zavarovane pravice delavcev.

Republiški zakon naj bi bil po mnenju sindikata takšen, da bodo pravice delavcev v njem ugodnejše kot v zveznem. Uveljavljeno pa naj bi bilo tudi pravno načelo, da je dovoljeno vse, kar ni prepovedano. Pričakuje tudi, da bo sčasoma odpravljena kategorija zajamčenega osebnega dohodka in da jo bo zamenjala kategorija najnižjega OD za enostavna dela. Opozarja tudi na mednarodno konvencijo dela in na položaj delavca samoupravljalca, ki ga sodobne evropske zakonodaje postavljajo kot soupravljalca v precej boljši položaj kot naša.

Med temeljnimi sindikalnimi zahtevami, ki zadevajo bodoči zakon o delovnih razmerjih, je med prvimi zahteva, da se v njem natančneje opredelijo pravice delavskih predstavnikov in sindikalnih zaupnikov, saj je v zveznem to daleč pod ravnjo mednarodne konvencije. Tako je tudi s prenehanjem delovnega razmerja na pobudo delodajalca, ko naj bi bili enakovredno obravnavani kot presežni delavci tudi ekonomski presežki. Organizacija naj bo dolžna pravočasno obvestiti sindikat o prenehanju potreb po delu delavcev in ga obvestiti o razlogih za predvideno prenehanje delovnega razmerja. Od nje pa pričakujejo tudi socialni plan za presežne delavce. Pripombe imajo tudi na člen, ki ureja 42-urni delovni teden. Vse razvite dežele so že davno na 40-urnem delovnem tednu, pri nas pa smo pred leti z dveletnim poskusom skrajševanja delovnika napovedovali morebitno zakonsko ureditev tega vprašanja. Sindikati še kar vztrajajo pri krajšanju delovnika, zakaj ne bi republiški zakon tega rešil ugodneje kot državni?

D. Ž.

Samostojna Slovenija?

Kdorkoli od političnih veljakov ali tistih, ki to želi postati, vsaj malo obvlada politično obrt, mora slej ali prej vzpostaviti odnos do položaja Slovenije in slovenskega naroda. Gre za iskanje lastnega stališča med samobitnostjo, suverenostjo, avtonomijo vse do popolne avtonomije republike, ki bo očitno kaj kmalu, na uraden predlog ZSMS, v svojem uradnem nazivu izgubila oznako "socialistična".

Kakšno je vaše stališče do te problematike? Kako vidite prihodnost Slovenije? Znotraj Jugoslavije, v obliki federacije, konfederacije ali pa izven SFRJ, kot samostojno državo vključeno v "Združene države Evrope? Bi Slovenija po vašem mnenju preživela kot popolnoma samostojna dežela?

Če je bilo še pred nekaj meseci kot bogoskrunsko označeno razmišljanje, da bi bila Jugoslavija konfederacija, lahko danes to prebiramo v volilnih programih strank vključno z ZKS - SDP. Bi Slovenija preživela v primeru svoje popolne samostojnosti?

Marjan Rahne: "V zadnjem času se pravzaprav veliko govori ali bo šlo v prihodnosti v Jugoslaviji za federacijo ali za konfederacijo. Sam se bolj ogrevam za konfederativno ureditev jugoslovanske države, saj se je sedanji sistem izkazal kot neuspešen. Če pa razmišljam naprej, bi mirno lahko rekel, da bi Slovenija preživela tudi kot samostojna država."

Goran Udir: "V teh razmerah, ko je v državi vse skupaj postavljeno na glavo, bi bilo res potrebno še enkrat temeljito premisliti, kakšna naj bo naša prihodnja ureditev. Če vas zanima moje mnenje, bi vsekakor glasoval za konfederacijo, za odmet pa ni niti misel, ki jo zagovarja predvsem velik del alternative o samostojni Sloveniji."

Janja Germ: "Po moji oceni Slovenija zaenkrat še ne bi mogla preživeti, če bi se popolnoma osamosvojila. Zakaj? Ker moramo hočeš nočeš upoštevati razmerje sil znotraj Jugoslavije, vemo namreč, kakšne so reakcije ostalega dela države že samo na misli, da bi bili Slovenci samostojni. Federacija - konfederacija? O tem še nisem razmišljala, pravzaprav nimam mnenja..."

Ljubiša Lazović: "Edina rešitev ta čas, če se hoče Jugoslavija obdržati kot skupna država, je seveda konfederacija. Vse preveč je stvari, ki so povsem onemogočile še nadaljnji razvoj te države v federativni ureditvi. Mislim, da bi samostojna Slovenija kaj hitro propadla, predvsem v gospodarskem smislu, ki ne bi bilo sposobno loviti evropskega tempa."

Stanko Atanasov: "O teh stvareh je takole na hitro in kratko težko govoriti. Izkušnje so nas naučile, da je v Jugoslaviji težko karkoli napovedovati, saj se vse odvija z neko nepredvidljivo hitrostjo. Podpiram konfederacijo, saj je ta hip edina možna zadovoljiva rešitev znotraj SFRJ, ki bi na svoje pravo mesto postavila tudi Slovenijo."

Vine Bešter
Foto: Katja Premru

Denar in prostor za radovljiški Demos

Začasne rešitve

Radovljica, 13. februarja - Radovljiški izvršni svet je na torkovi seji sklenil, da za delovanje Demosovih političnih organizacij začasno nameni iz proračunske rezerve 15.000 dinarjev in da jim začasno omogoči uporabo prostora v trgovsko-poslovni stavbi na Kranjski 13 v Radovljici.

Izvršni svet se je za takšno, začasno financiranje novih političnih organizacij iz proračunske rezerve odločil zato, ker je občinska skupščina proračun za letos sprejela že lani, v njem pa je opredelila financiranje po dosedanjih merilih oz. le za "stare" politične organizacije. V rebalansu proračuna, ki ga pripravlja, pa bo upoštevala tudi določila zakona o političnem združevanju. Predlog Demosovih političnih organizacij, naj jim občinska vlada zagotovi prostor, kjer bi bil njihov sedež in kjer bi lahko opravljali administrativne posle, je obravnavala komisija za vzdrževanje občinskih zgradb. Komisija je ugotovila, da ne razpolaga s prostorom, ki bi ga lahko Demosu za stalno dala v upravljanje, zato je izvršnemu svetu predlagala, naj bi mu začasno namenila prostor v trgovsko-poslovni stavbi na Kranjski 13 v Radovljici. Izvršni svet je takšen predlog podprl, sekretariat za finance in občo upravo pa je pooblastil, da sklene z Demosom ustrezno najemno pogodbo.

C. Z.

Zbor volilcev

Radovljica, 14. februarja - Volilni štab radovljiške združene opozicije (krščanski demokrati, kmečka zveza, socialdemokratska in demokratična zveza) pripravlja v sredo, 21. februarja, ob 18. uri v veliki sejni dvorani SO Radovljica zbor volilcev.

C. Z.

Ustanovitev Kmečke zveze v Cerkljah

V nedeljo, 18. februarja, ob 9. uri bo v domu Kokrške čete v Šenčurju ustanovni zbor podružnice Kmečke zveze za območje Kmetijske zadruge Cerklje. Sodeloval bo predsednik Kmečke zveze Slovenije Ivan Oman. Na zbor vabijo člane Kmečke zveze in vse kmete, ki se želijo včlaniti, kot tudi druge simpatizerje.

I. Blaž

Poslanska pisarna

Radovljiška ZSMS je v sredo, 14. februarja, ob 17. uri popoldne s priložnostno prireditvijo uradno odprla tako imenovano poslansko pisarno. Gre za predvolilno gesto, s katero želi občinska ZSMS svoje delo čimbolj približati svojim volilcem. V sredo so se obiskovalcem poleg vseh kandidatov za občinski DPZ predstavili tudi prim. dr. Marko Demšar, kandidat ZSMS za člana predsedstva SR Slovenije ter Roman Lautar in Zoran Thaler.

Poslanska pisarna bo odprta vsako sredo od 13. do 19. ure, za prihodnji teden pa radovljiški zsmsjevci predvidevajo pogovor s konkurenco - predstavniki DEMOS-a in ZKS-SPD.

V. B.

V imenu javnosti

"Južnjaki"

Se zgodovina res tako rada ponavlja? Nedvoumno je, če smo malce sarkastični, da nam pri tej notranji, v osnovi povprečnemu človeku nerazložljivi zakonitosti, ni uspelo biti ne prvi (s čimer smo se Jugoslovani tako radi pohvalili) ne poslednji, pač pa samo eni izmed mnogih. Če nadaljujemo v istem slogu, bi lahko navrgli tudi misel, da takšna pozicija zavesti narodov in narodnosti SFRJ ne godi prav preveč, še toliko manj, če si od malega navajen na močno indoktrinacijo, ki posamezne (politične) odločitve povojnega časa povzdiguje malodane na raven božanstva.

Če so nas v šolskih klopeh učili o temeljnih nerešenih vprašanjih stare Jugoslavije in če smo vsaj za hip analitično navdahnjeni, ni prav težko ugotoviti, da so razmere v marsičem sila podobne. V mislih imamo predvsem (ne)urejenost mednacionalnega vprašanja, ki je bil po letu 1945, najprej ob evforiji zmagoslavja postavljen v kot, da se je lahko kasneje predvsem skozi Brozove besede ("čuvajte mi bratstvo in enotnost kot punčico svojega očesa") poskušal udejanjati kot čudežna rešitev narodnostno izredno heterogene skupnosti držav.

Malce poenostavljeno - če je lahko to pokopalo eno Jugoslavijo, se kaj lahko zgodi, da bo pokopalo še drugo, kajti iz dneva v dan postaja jasneje, da "Titova Jugoslavija" tega vprašanja ni uspela zadovoljivo rešiti.

Razmišljanje je pravzaprav naslovljeno na nedavno prireditev Zveze za ohranitev enakopravnosti občanov, ki je hote ali nehote odprla vprašanje, na katerega bo morala uradna in opozicijska politika močno računati. Samo popoln politični slepec bi šel namreč mimo narodnostnega deleža znotraj posameznih gorenjskih občin, kar je mogoče najbolj evidentno na Jesenicah. Kdo je tisti, ki bo dopustil politiki, da bo nepomirljivo skregala med seboj ljudi različnih narodnosti, ljudi, ki so še do včeraj živeli v (navideznem?) sožitju, in kdo je tisti, ki se zaveda, kam lahko takšne razmere pripeljejo? Kolikokrat smo se resnično vprašali (pa ne v tako imenovanih varnostnopolitičnih ocenah) kako je z mednacionalnimi odnosi znotraj regije?

Če smo v Kranju, Radovljici, Tržiču, na Jesenicah in v Škofji Loki lahko do včeraj brez večjih razprtij živeli skupaj s predstavniki neslovenskih narodov in narodnosti, ni prav nobenega utemeljenega razloga, da ne bi tudi danes in jutri. Rezultate politike množičnega uvažanja (večinoma) nekvalificirane delovne sile je pač potrebno enkrat (za vselej) plačati. Prerekanja o tem, kdo je za takšno stanje kriv in kdo ne, so v cilju razvoja popolnoma neproduktivna. Povprašajmo se raje, odkod resnično izvirajo oznake "južnjaki" in s tem opredeljena negativna konotacija, vprašajmo pa se tudi, kakšne rešitve teh vprašanj nam v predvolilni burji ponujajo številne gorenjske politične asociacije?

Vine Bešter

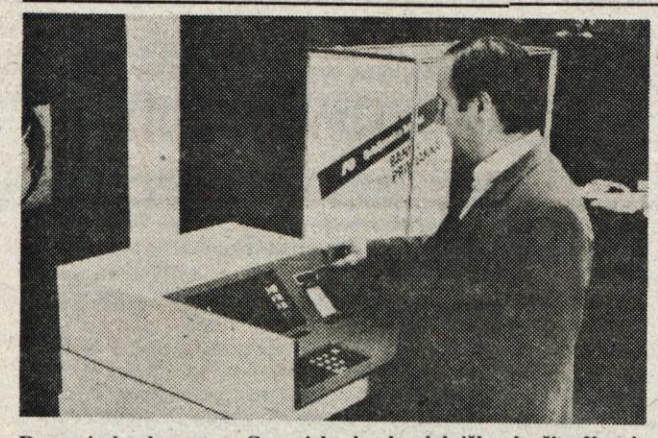

Denar iz bankomata - Gorenjska banka delniška družba Kranj Ljubljanske banke je ta teden na Cesti JLA 1 po precej temeljitih pripravah uresničila napovedano samopostrežbo denarja iz bankomata. Kot smo že pisali, gre za stroj, ki bo s pomočjo posebne kartice z magnetnim zapisom in osebne številke za začetek omogočal dvig denarja, kasneje pa tudi druge finančne operacije. Za dvig denarja iz bankomata se bodo lahko odločali imetniki tekočih računov, ki jim bo banka na njihovo željo izdala takšno kartico. Trenutno ima takšno kartico že 50 imetnikov tekočega računa, po poskusnem obdobju pa jih bodo izdajali tudi ostalim interesentom. Trenutno deluje bankomat v poslovni enoti na Cesti JLA 1, predvidoma v treh tednih pa bodo usposobljeni tudi tako imenovani zunanji bankomati na Koroški cesti 2 v Kranju, na Cesti M. Tita 8 na Jesenicah, v Cankarjevem naselju 84 v Radovljici, na Trgu svobode 1 v Tržiču in na Titovem trgu 3/a v Škofji Loki.

- A. Ž. - Foto: F. Perdan

Spoznavni večer v Šenčurju

Šenčur - Turistično društvo Šenčur bo jutri, 17. februarja, ob 18. uri v Domu Kokrške čete v Šenčurju pripravilo skupaj s podjetjem Kotin večer s predavanjem Spoznajmo svojo širšo in ožjo okolico. Z besedo in sliko se bo predstavil na to temo profesor Marjan Veber. V nadaljevanju pa bodo govorili tudi o zanimivostih in kmetijstvu na otoku Hvaru.

Naslednji tovrstni večer bo prihodnji petek, 23. februarja, ob 18. uri v Domu krajanov v Preddvoru. V začetku marca pa načrtuje podjetje Kotin takšen večer tudi v Poljanah.

A. Ž.

KUD Matija Valjavec Preddvor

Po treh mesecih jutri premiera

Preddvor, 16. februarja - Dramska skupina pri kulturnem društvu Matija Valjavec v Preddvoru deluje že od 1983. leta in vsako leto "postavijo" na oder po eno igro, enkrat pa so celo dve. Premiera komedije Cvetka Golarja Gosposka na kmetiji, ki so jo začeli študirati pred tremi meseci, bo jutri (sobota) ob 19.30 v Domu krajanov, ponovili pa jo bodo naslednji dan, v nedeljo, ob 18. uri.

Kulturni večeri vsako leto v začetku februarja ob slovenskem prazniku in novoletna srečanja z dedkom Mrazom so v krajevni skupnosti Preddvor že nekaj let prireditve v okviru Kulturno umetniškega društva Matija Valjavec Preddvor, ki jih zaradi priljubljenosti med krajani ni treba več posebej napovedovati. Vedno so dobro obiskane in to je pravzaprav tudi spodbuda mladim in starejšim v društvu, predvsem v dramski skupini, katere predsednik je Jože Ekar, da vztrajajo in z vedno novimi idejami bogatijo kulturno dogajanje v krajevni skupnosti. Pri tem pa jim pomaga tudi krajevna skupnost, saj jim ni treba plačevati ogrevanja prostorov.

Srečanja z dedkom Mrazom ima na primer na skrbi Stane Nič, kulturne večere pa Nataša Roblek, ki pa se bo jutri s premiero Gosposka na kmetiji prvič "predstavila" tudi v vlogi režiserke. Dramska skupina, ki je pravzaprav jedro delovanja na kulturnem področju in je že dvakrat z Večerom pod gorami in Manevri vzbudila precejšnjo pozornost tudi v širšem kulturnem prostoru, pa tudi to sezono krajanov ni pustila na cedilu. Naštudirali so komedijo in prepričani so, da se bo jutri in v nedeljo dve uri polna dvorana (tako kot običajno) lepo zabavala.

"Zasluga Slavka Prezlja in sodelavcev v dramski skupini je, da sem se lotila tokrat režije," je pred torkovo vajo povedala **Nataša Roblek. "Po nekaj uspelih kulturnih večerih, ki jih imam na skrbi, so me prepričevali, naj se lotim režije in nazadnje sem pristala. Novembra smo začeli in ob Slavkovem svetovanju ter devetih igralcev smo tokrat komedijo vsi skupaj študirali. Mislim, da smo se kar lepo ujeli in da tudi tokrat domačinov ne bomo razočarali. Načrtujemo pa tudi gostovanja v Besnici, v Podbrezjah in še kje."**

Preddvorčanom se bodo jutri in v nedeljo v vlogah komedije Gosposka na kmetiji predstavili Stane Nič, Andrej Krč, Simona Markun, Marjana Roblek, Miri Čelik, Mojca Markun, Miha Likar, Stane Fajfar in Ivo Kaštrun. Scenarist je Franci Guček-Aulin, kostumografinja Milena Arnež, za luč bosta skrbela Slavko Cvek in Janez Celar, šepetalka pa bo Petra Lombar.

A. Žalar

Ceste letos ne čaka le - 10 %

Optimistični pogled skozi temna očala

Kranj, 15. februarja - Izkazalo se je, da je vendarle res tisto, česar se še do nedavnega v občinah pravzaprav niso nadejali. Namesto da bi se v torek na gorenjskem posvetu skupaj s predstavniki republiške uprave za ceste in direktorjem Andrejem Levičnikom pogovarjali, kakšen bo letošnji plan glede cest v Sloveniji, so se lahko le seznanili, da je republiška skupščina plan v osnovnih okvirih sprejela že na predzadnji lanski seji 18. decembra, izvršni svet SR Slovenije pa ga je v podrobnejši razdelavi sprejel 11. januarja. Vse je torej praktično dorečeno, vendar pa bodo na Gorenjskem, sodeč vsaj po pripombi direktorja Cestnega podjetja Kranj Bogdana Drinovca, najbrž zaradi natančnejših opredelitev, vendarle še enkrat sedli skupaj.

To pa najbrž ne bo pomenilo, da bi pri letošnjem cestnem planu lahko kaj bistvenega spremenili. Sicer pa so predstavniki gorenjskih občin na torkovem posvetu dajali vtis nekakšnega tihega zadovoljstva; kranjski predsednik skupščine je celo rekel, da bi bili ob uresničitvi takšnega plana zelo zadovoljni. V tej ugotovitvi, bi lahko rekli, se skriva tudi pravi odgovor na vprašanje, kakšen pravzaprav je letošnji plan.

Na vprašanje predsednika radovljiške občine Marka Bezjaka je bil odgovor, da bo za projektivo skrbela republiška uprava za ceste, ki pa si želi na tem področju čimboljše sodelovanje (in iskanje) z občinami... Na predlog predstavnika Tržiča, da bi sedanjo lokalno cesto Zvirče - Kovor - Bistrica prekategorizirali v regionalno (zaradi pogostega tovornega prometa iz zgornjega dela Gorenjske proti Ljubelju) je bil odgovor, da bo problem rešen z izgradnjo avtomobilske ceste in križišča na Podtaboru; do takrat pa z začasnimi ukrepi... Predstavnik Škofje Loke je opozoril, da glavni problem ne bo projektiva, marveč zahteva po gradbenih dovoljenjih. Če ne bo glede tega opredeljeno neko "prehodno" obdobje, je letošnji finančni načrt utopija... Jeseniška zahteva pa je, da se uničeni dostopi zaradi gradnje avtomobilske ceste obnovijo...

Strokovni delavec republiške uprave za ceste inž. Lado Prah je pojasnil, da so v finančnem načrtu zajeti vsi danes znani prihodki oziroma viri, po katerih bi letos za vse kategorizirane ceste (od avtomobilskih do lokalnih) v Sloveniji zbrali skoraj 3,3 milijarde konvertibilnih dinarjev. Vendar je takoj dodal, da je ta prihodkovni načrt precej idealen, saj se je začel podirati že ob koncu leta, ker naj bi s 1. januarjem delež bencinskega dinarja za ceste po medrepubliškem dogovoru predstavljal že 27 odstotkov, se 1. aprila povečal na 30 odstotkov in 1. julija letos na 34 odstotkov. Vendar pa je zaradi Markovičevih zamrznitvenih ukrepov obtičal na lanski ravni oziroma na 24 odstotkih. Po tej plati torej lahko pričakujemo debalans oziroma spremembo načrta navzdol.

Iz razlage in razprave sodeč pa bi lahko ocenili, da to niti ne bo edini razlog, da pri cestah letos ne bomo govorili zgolj o -10 %. Temna očala optimističnega pogleda na letošnji finančni načrt bi lahko nataknili tudi republiškemu proračunu. Namenska sredstva za ceste se bodo namreč (vsaj za zdaj je tako opredeljeno) zbirala v proračunu, iz proračuna pa jih bo republiška uprava ceste lahko dobila le na podlagi mesečnih zahtevkov. To pa pomeni novost, ki je doslej nismo bili vajeni, saj bo terjala natančno načrtovanje skozi celo leto. Tu pa se že kaže prva "črna točka", saj je znano, da je poleti običajno odprtih na cestah tudi 200 in več gradbišč in številna med njimi ne trajajo le mesec dni.

Še veliko bolj kot zaradi republiškega proračuna oziroma ponovem takšnega združevanja in razdeljevanja cestnega denarja pa se načrt (tudi če bo dovolj denarja) lahko zamaje zaradi načelne in hkrati odločne opredelitve, da se na cestah ne bo dogajalo (začenjalo) na posameznih odsekih nič brez predhodne pravočasne in predvsem kakovostne projektne dokumentacije. Ta, druga "črna točka" letošnjega finančnega načrta bo marsikje najhujša. Posebej še, ker skupaj z opredeljeno dokumentacijo izstopa opredelitev, da se na cestah ne bodo dogajale več velike stvari zgolj na podlagi priglasitve del. Potrebna bodo gradbena dovoljenja.

Ob Markovičevih ukrepih torej nekako majejo letošnji finančni načrt poleg že omenjenega republiškega proračuna še zahteve po projektih, dokumentaciji in usklajevanju v prostoru. To pa so glede na projektivo in našo prostorsko zakonodajo ter (časovne) postopke v njej lahko hude časovne zavore pri uresničevanju načrta. Zato tudi odgovor na vprašanje, da je letošnji finančni načrt, ne glede na način, kako je bil sprejet in kakršen pač je, predvsem optimistično idealen in se bomo o njem med letom lahko še pogovarjali, vendar ne le zaradi -10 %.

A. Žalar

Na Gorenjskem tudi letos izstopa Karavanški predor, na avtomobilskih cestah pa odsek Hrušica - Vrba. Na magistralkah so predvidene letos rekonstrukcije in obnove na odsekih Dovje - Kraje, Jesenice, Kraje - Hrušica. Pri regionalkah so v planu obvoznica Kranjska gora, Britof - Hotemaže, Jezerski klanec, dve križišči Brnik, križišče Kokrica, Tenetiše - Mlaka in dve križišči v Kranju, Lesce - Bled, Bled - Pristava, Kropa - Radovljica, križišče Lesce, Jezero- Savica, Gorje - Krnica, Obrne, Gobovce - Črnivec, Podlubnik - Klančar, Lipce - Plevna, Gorenja vas - Todraž, Sovodenj - občinska meja. Pri mostovih pa Radovna - Fortuna, Jezernica, Hudinov most, Pišnica v Jasni, viadukt Peračica in most čez Savo pri Šobcu. Obseg del iz načrta ni razviden, nekateri manjši zneski pa kažejo, da bo šlo marsikje za nadaljevanje že začetih oziroma za manjša dela.

Ribiška družina Sora Škofja Loka

Podpora sklepom problemske konference

Škofja Loka, februarja - Na zadnjem občnem zboru Ribiške družine Sora Škofja Loka, ki je lani proslavljala 30-letnico uspešnega delovanja in gospodarjenja z vodami, so člani ob pregledu in ocenjevanju dela ter načrtih za letos ponovno pozdravili in podprli sklepe lanske junijske problemske konference. Več sklepov konference se namreč nanaša tudi na čuvanje voda.

Ribiška družina Sora Škofja Loka, ki že več kot trideset let dobro gospodari s skupno Soro od Goričanskega jezu do sotočja, s Selško Soro do Soteske in s Poljansko Soro do Loga, ima danes okrog 140 članov. Iz različnih krajev so poleg domačinov člani družine. Njihova skrb med letom pa ni le zgolj poribljanje voda, marveč je obveza vsakega, da poleg poravnane članarine opravi med letom tudi 12 delovnih ur.

"V skrbi za ribjim staležem v naših vodah smo lanski plan vlaganj celo presegli," ugotavlja predsednik družine **Lado Bernard. "V glavnem smo vlagali lipana, ker je bil ta leta 1984 zaradi Rudnika v Poljanski Sori najbolj prizadet. Precejšen pa je bil tudi vložek postrvi, ki jih dobivamo iz lastnih gojitvenih potokov. Kot posebnost pa lahko povem, da smo začeli vlagati tudi podust. Staležte ciprinidne ribe se je namreč zaradi precejšnjega nihanja Sore, ki so prizadela drstišča, začel hitro zmanjševati. Sicer pa smo še vedno resno zaskrbljeni nad zelo počasnim oživljanjem in porastom staleža v Poljanski Sori, ki je bila na primer pred letom 1984 ena naših najbogatejših salmonidnih vod. Zato bomo še naprej v Sori čuvali lipana, povečali pa bomo tudi vložke ameriške postrvi vanjo."**

Neke vrste iztočnica letošnjemu programu in tudi načrtom v prihodnje, ki se v družini že nekaj časa kaže, in so veliko o tem govorili tudi na zadnjem zboru v začetku februarja, pa je ekologija v občini nasploh. Ribiči so zelo zadovoljni, da je bil lani zgrajen kanal od sotočja do kopališča na levem bregu Sore, saj je "odrezal" prej speljanje kanale v Soro iz naselja Zabrajde, mlekarne in še vrsto manjših, ki so se iztekali v rezervat in neposredno v drstišče podusti.

"Še posebej podpiramo sklepe lanske problemske konference, kjer je bilo precej govora tudi o čuvanju voda. Pozdravljamo pa tudi sodelovanje z občinsko raziskovalno skupnostjo, ki sofinancira biološko in ihtiološko raziskavo Poljanske Sore. Pričakujemo, da bo ta študija tudi odgovorila, kaj se je 1984. leta sploh zgodilo s Soro."

V družini pa tudi podpirajo prizadevanja, da se letos poveča čistilna naprava v Škofji Loki, ki je sicer ena redkih v Sloveniji, ki že ves čas vzorno obratuje. Vendar pa je postala preobremenjena in bi zaradi majhne Sore v prihodnje vsak izpad ali slabo čiščenje lahko povzročila pravo katastrofo na življu v vodi. Vzporedno s prizadevanji za čiste vode pa Ribiška družina Sora sodeluje tudi z Zvezo ribiških družin Slovenije pri uresničitvi projekta izgradnje ribogojnice v Retečah. Računajo, da bodo letos končane vse potrebne priprave za začetek gradnje ribogojnice.

A. Žalar

KRATKE Z GORENJSKE

Prizidek za kombi

Dobračeva - Gasilci Dobračeve imajo sicer nov gasilski dom, vendar so lani zgradili še prizidek za kombi ter hkrati zaščitili stolp. Zgradili so tudi požarni vodohram v vasi Zabrežnik, ni pa jim uspelo obnoviti enega od dveh bazenov v Dobračevi. Sicer pa v društvu vse gasilske desetine dobro delajo. V podmladku imajo kar pet desetin in tudi ženska desetina je zelo aktivna. Lani so na primer opravili več kot 1000 delovnih ur. Zaradi suše pa so lani kar 63 gospodarstev oskrbovali s pitno vodo in pri tem naredili dodatnih 226 delovnih ur. 17. junija so imeli tudi požar, ko je pri Kuclju v Žirovskem vrhu eksplodirala plinska jeklenka. Na nedavnem občnem zboru pa so tudi ugotovili, da sta zelo aktivni tudi gasilski trojki na Ledinci in Zabrežniku. Na zboru so poleg društvenih podelili tudi dve priznanji najstarejšima članoma-veteranoma in sicer Rudolfu Kristanu (1903) in Maksu Oblaku (1913) za 66 in 57-letno delovanje v gasilskih vrstah. (ir)

Članarina za knjižnice

Radovljica - Po sklepu sveta Knjižnice A. T. Linharta v Radovljici, ki je konec lanskega leta sprejel poslovnik o višini članarine in pogojih za izposojo, vključno za zamudnine izposojenih knjig, je od novega leta določena nova tarifa. Ta je zdaj resnično bistveno nižja, saj znaša v večjih knjižnicah kot so Radovljica, na Bledu, v Bohinjski Bistrici in v Lescah letos 70 dinarjev (kar je manj kot liter vina v gostilni). V vseh drugih knjižnicah v občini bo članarina za zdaj znašala 50 dinarjev, za šolske otroke pa bo v vseh knjižnicah v občini 30 dinarjev. (jr)

Obiskani občni zbori

Kranj - Marsikje na Gorenjskem gasilsko društvo tudi danes pomeni steber društvene dejavnosti. Sicer pa se pomen in delavnost teh društev kaže že od novega leta naprej na občnih zborih, ki bodo končani do konca tega meseca. Povsod doslej so bili ti zbori, na katerih ocenjujejo lansko delo in se dogovarjajo za letos, dobro obiskani. Iz dosedanjih poročil je moč razbrati, da se je lani število požarov na Gorenjskem zmanjšalo. Domala povsod pa izražajo člani tudi želje in utemeljujejo zahteve po boljši tehnični opremljenosti društev. To še posebej velja za tista gasilska društva, kjer opreme že nekaj časa niso posodabljali. (ip)

Konferenca ZŠAM Žiri

Žiri - Jutri (v soboto) ob 19. uri bo v prostorih družbenega doma Partizan Žiri redna letna konferenca, na kateri bodo pregledali in ocenili lansko delo, se dogovorili za letošnje naloge in podelili tudi priznanja ter značke. Za popestritev praznovanja ob 10-letnici delovanja ZŠAM Žiri bodo po letni konferenci za člane pripravili ples, postrežbo in bogat srečelov. Za člane iz Poljanske doline bodo jutri ob 18.45 izpred gostilne Na Vidmu organizirali prevoz. Iz Poljan proti Žirem pa bodo ustavljali na vsaki postaji, poskrbeli pa bodo tudi za povratek. A. Ž.

Vsi obrtniki niso za odcepitve in stranke

Porinjeni v stran

Kranj, februarja - Da je kranjsko obrtno združenje, ki so mu pritegnili tudi obrtniki iz drugih občin, zadnje čase močneje politično zaživelo, priča izstop Kranja iz republiškega zveze združenj obrtnikov tik pred novim letom in zdaj še ustanovitev Slovenske obrtniško podjetniške stranke, ki ima svoj sedež prav v Kranju. Vendar se tu človek lahko vpraša: se mar ni vodstvo malce prehitro odločalo in ali se strinjajo vsi obrtniki s takim načinom delovanja združenja? O tem smo se pogovarjali z Andrejem Strnišo, do nedavnega članom izvršilnega odbora kranjskega obrtnega združenja.

"Tovariš Strniša, zakaj je pravzaprav prišlo do izstopa kranjskih obrtnikov iz republiške zveze obrtnih združenj?"

"Res je, da so se dogajale nepravilnosti in kranjsko obrtno združenje je vseskozi opozarjalo na popolno avtokratičnost nekaj ljudi v zvezi, s katerimi ni bil možen demokratični dialog. Do nesporazumov je prišlo zaradi prenosa sejma drobnega gospodarstva iz Kranja v Celje, ki je dobil vsaj desetkrat večjo pomoč Celju pri organiziranju sejma, kot je bila prej dana Kranju. Kranjski obrtniki smo bili zelo nezadovoljni tudi zaradi samovoljnega odločanja, kdo bo v zvezi nosilec določenih funkcij, kako bodo potekale volitve. Bilo je še več drugih oblik šikaniranja, kar so pozneje občutila tudi druga občinska obrtna združenja. Zelo površna je bila tudi priprava novega obrtnega zakona o obračunu in vodenju poslovnih knjig, na kar so obrtna združenja opozarjala tako organe republiškega izvršnega sveta preko svojih delegatov, kakor tudi republiško obrtno zbornico. Vendar se ni nič spremenilo in obrtništvo ni več videlo drugega izhoda, kot da organizira lastno stranko.

Vendar pa se jaz - pa tudi marsikateri drugi obrtnik - s tem ne strinjam. Menim, da ne glede na obstoječe razlike v gledanju na delo republiške zveze, niso bile dovolj izkoriščene vse metode dogovarjanja, predvsem pa je bilo s strani kranjskega vodstva več napadalnosti, oblik pravdarstva in drobnjakarstva, kot pa resnega dela na sistematični prenovi Zveze obrtnih združenj Slovenije.

Slovenska obrtniško podjetniška stranka se je dokončno tudi razdvojila ne samo iz razloga, da ena hoče k Demosu, druga pa ne, ampak tudi zaradi tega, ker predstavništvo Obrtnega združenja Kranj ni hotelo razumeti, da samo z napadanjem posameznih oseb in dosedanje politike ni mogoče graditi bodoče pluralne družbe. Razdvojenost tako v zvezi obrtnih združenj kot zbornični organizaciji, kot sedaj oblikovanih dveh političnih obrtnih strank, ne vodi nikamor."

"Veliko je obrtnikov, ki se nočejo vezati na stranke, kajti za obrtnike je znano, da so pridni, delavni, za politiko jim je pa škoda časa."

"Vsak obrtnik ima pravico sam odločati, kako se bo politično in svetovnonazorsko odločal. Obrtnikom in pri njih zaposlenim delavcem je osnovni problem gospodarjenje. Zaradi tega menim, da ni sprejemljiv koncept, ki ga je speljal Franc Golja. Na zadnjem shodu obrtnikov je obrtništvo potisnil v pojem spominkarstva in morda še v kakšno drobnarijo, zaradi česar so dolgoletni obrtniki ogorčeni. Menimo, da bo moderno obrtništvo moralo biti podjetniško organizirano, vendar bo še zelo veliko obratovalnic z malo ali nič zaposlenimi moralo sodelovati v razvoju družbe. Kdaj pa se posamezna obrtna delavnica preoblikuje v čisto podjetje, je pa stvar tehnološkega razvoja in časa. Zato bo obrtništvo moralo še zelo dolgo razvijati razne oblike ročnega dela. Praktično ni možno predvideti, kdaj bi se to sploh prenehalo.

Obrtniki v Kranju so zelo nezadovoljni z izstopom iz

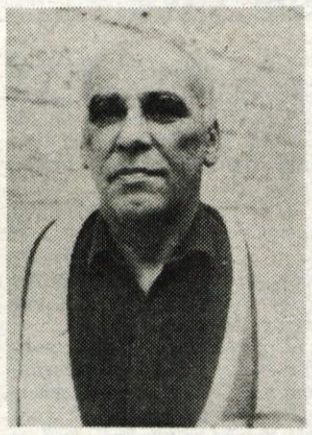

Zveze obrtnih združenj, namesto da bi se takoj organizirali v moderno obrtno zbornico tako v občini kot v republiki, kjer bi se resnično strokovno lotevali programiranja, razvoja in zbiranja sredstev za ta program in razvoj.

Kranjski obrtniki smo ogorčeni nad vodstvom Obrtnega združenja Kranj predvsem zaradi tega, ker so se sredstva in članarine namenjale v politične namene in to v take, ki nimajo nobene perspektive v prihodnji družbi."

"Razumeti je, da so se v stranko organizirali zato, da bi kot politična stranka dosegli tisto, kar vsa ta leta kot stanovska organizacija niso mogli."

"Moram opozoriti, da ima kvalitetna organizacija obrtne zbornice z modernim parlamentom družbe vsa vrata odprta za demokratične predloge, pobude obrtnikov, od davčnega sistema do socialne varnosti, in je zelo zmotno mnenje, da je to mogoče doseči samo s politično stranko.

Poleg tega pa se kranjski obrtniki sprašujemo, kje je spoštovanje sedanjega izvršilnega odbora do ljudi, ki smo kupili in uredili to hišo, in kdo bo pravzaprav zdaj njen lastnik. Danes izgleda, kot da jo je zavzela stranka, da se tu dogaja vse drugo, le tisto ne, čemur je namenjena.

Zato apeliram na vse obrtnike v občini Kranj, da zahtevajo pisno ali ustno od izvršilnega odbora kar najhitrejši sklic izrednega občnega zbora obrtnikov, ker je treba izdelati nov koncept novega združenja v obliki obrtne zbornice občine Kranj, izvoliti pripravljalni odbor in dati razrešnico dosedanjemu vodstvu."

D. Dolenc

Odlok in družbene dejavnosti

Premalo za osebne dohodke

Kranj, 12. februarja - Kranjski izvršni svet bo predlagal občinski skupščini spremembo odloka o proračunu za letos, da bi na ta način lahko "popravili" osebne dohodke v družbenih dejavnostih.

Odbor udeležencev družbenega dogovora o skupnih osnovah in merilih za samoupravno urejanje odnosov pri pridobivanju in delitvi dohodka v občini Kranj je namreč na podlagi gibanja osebnih dohodkov v gospodarstvu v občini in rasti življenjskih stroškov ocenil, da je bila lani rast osebnih dohodkov v primerjavi z letom 1988 za 1500 odstotkov (indeks 1600) večja. Da pa bi zagotovili oziroma uskladili takšno rast tudi v družbenih dejavnostih, je izvršni svet na zadnji seji minuli teden sklenil, da iz letošnjega priliva sredstev za družbene dejavnosti z odlokom določi 24 odstotkov večji znesek od opredeljenega v že sprejetem odloku lani, za osebne dohodke. Ocenili so, da zaradi te spremembe pri uresničevanju letošnjih programov ne bi smelo biti težav, čeprav bodo že sprejete prispevne stopnje ostale nespremenjene.

A. Ž.

Resne posledice igre z okoljem

Podtalnica in zrak sta najhujša bolnika

Ljubljana, 9. februarja - Republiški komite za varstvo okolja in urejanje prostora je v petek sprejel poročilo o stanju okolja v Sloveniji in ga posredoval republiškemu izvršnemu svetu. Soglasna ocena okolja, ki ga imamo v Sloveniji, je: resno, pri podtalnici in zraku pa kritično!

Nad 200 strani obsegajoče poročilo z dokumentacijami in tabelami je prvo, ki je doslej nastalo v Sloveniji s sodelovanjem vseh, ki imajo tako ali drugače opravka z okoljem. Na seji republiškega komiteja za varstvo okolja in urejanje prostora je dobilo visoko pozitivno oceno, prvič pa je bilo vanj mogoče zapisati nekatere spremembe na boljše, na primer sprejem zakona o ekološkem dinarju, ustavno drugače opredeljen odnos do okolja, pa končno spoznanje, da pomenita politična in gospodarska reforma tudi reformo odnosa do okolja, ki ga tako ali drugače vpleta v svoj program vsaka v Sloveniji delujoča stranka. Odnos do okolja, predvsem pa praktične uresničitve, so lahko tista točka, kjer se lahko politična skupina vzpne ali pade. V preteklosti je pač imela ena in edina oblast vso besedo tudi pri okolju, zato je obdobje, ki ga začenjamo z velikimi bremeni preteklosti, tudi prelom z nekim obdobjem in politiko, ko so bile pomembne količine, dimenzije. Politični zlom je dosežen, ni pa še zloma stanja.

Poročilo, povzemamo ga na kratko, opozarja na resen problem onesnaženega zraka, ki ga dodatno zastruplja promet vozil brez katalizatorjev, brez neosvinčenega bencina. Podtalnica je vedno slabša, prav tako morje, boleha Bohinjsko jezero, Blejsko pa se zdravi, prav tako pa počasi Sava in Reka. Poškodovanih je 44 odstotkov drevesnih vrst, hrup postaja morilec, ki ubija na dolgi rok, pri odpadkih smo šli korak naprej, saj je bila za posebne narejena temeljita evidenca, žal pa še vedno ni podjetja, ki bi z njimi komercialno ravnalo. Kmetijstvo s svojimi posegi vpliva na okolje, prašičje farme postajajo, tudi strokovno, vedno večji naravovarstveni problem, urejanje prometnih razmer pa pomeni dodatno poseganje v prostor. Družba se boljše odziva na probleme varovanja okolja, vendar smo revni, kar je dodatna nadloga.

Kaj nas čaka jutri? Predvsem, na kratki rok, zaustaviti slabšanje podtalnice ter zmanjšati onesnaženost zraka, v prvi etapi s kakovostnim črnim premogom. Zaradi slednjega si utegnemo še krepko beliti glavo, saj bo treba najti soglasje med varstvenimi zahtevami in pritiski naših premogovnikov, da bi še naprej trošili nekakovosten premog. Po zagotovilih ni večjih, tudi finančnih, problemov pri uvozu kakovostnega premoga, vendar, kaj bo z domačim. Na daljši rok pa nas čaka celovita strategija zboljševanja in varovanja okolja, ne le z interventnimi ukrepi, ampak z odpravo žarišč onesnaževanja, po potezah, ki jih svet pozna, od davčnih do kaznovalnih. Predvsem pa se moramo zavarovati, da bo vsaka morebitna negativna posledica posega v okolje obvladljiva.

J. Košnjek

Neslavni izvozniki

Na komiteju za varstvo okolja so povedali, da v Sloveniji na leto pade na kvadratni meter 3 grame žvepla, 6 gramov pa ga gre na tuje, v izvoz, ki ga "uvozniki" zanesljivo niso veseli. Dokler bomo mi ravnali tako, nimamo prav velike pravice grajati tiste, ki svinjajo naše okolje.

Prizidek k hotelu Jezero

Bohinj - Gradbenikom je letošnja mila zima prav gotovo naklonjena. Tako tudi delavci kranjskega Gradbinca zdaj gradijo prizidek k hotelu Jezero v Ribčevem lazu pri Bohinjskem jezeru. Novi del hotela bo imel 54 ležišč, bazen, savni, solarij in trimski kabinet. Prenovili pa bodo tudi sedanji hotel, ki ima 60 postelj. Vrednost vseh del bo znašala 4,4 milijona nemških mark, investitor pa je mešano podjetje Alpinu-Elan, ki sta ga ustanovila turistično turistično podjetje Alpinum Bohinj in Elan Holding Brnca v Avstriji. Otvoritev prizidka in tudi prenovljenega sedanjega hotela načrtujejo sredi maja letos.

A. Ž.

Gorenjski izvoz in izvoz

Lani 68 milijonov dolarjev presežka

Kranj, 14. februarja - Po podatkih Narodne banke Slovenije je gorenjsko gospodarstvo lani izvozilo za 2373 milijard dinarjev blaga, od tega 82 odstotkov na konvertibilno področje in 18 odstotkov na klirinško. Medtem ko je bil v Sloveniji skupni izvoz za devet odstotkov večji kot leto prej, je bil na Gorenjskem večji le za 4,5 odstotka.

Med gorenjskimi občinami je izvoz najbolj povečala škofjeloška občina - za 13,5 odstotka, radovljiška ga je za 9,7 odstotka, jeseniška za 7,5, tržiška za 4,4, v kranjski pa je bil celo za 1,3 odstotka manjši. Izvoz na konvertibilno področje je bil lani v primerjavi s predlani v Sloveniji za 11,6 odstotka večji, na Gorenjskem za 8,4 odstotka, v jeseniški občini za 18,8 odstotka, v radovljiški in škofjeloški občini za 12,8 odstotka, v kranjski za 3,7 odstotka, v tržiški pa je bil za 6,8 odstotka manjši. Izvoz na klirinško področje se je v Sloveniji zmanjšal za 4,5 odstotka, na Gorenjskem za domala 11 odstotkov, po posameznih občinah pa je bilo takole: v jeseniški je bil za več kot polovico manjši, v kranjski domala za petino in v radovljiški za več kot desetino, večji pa je bil v tržiški občini (za četrtino) in v škofjeloški (za šestino).

Podobna slika je bila pri uvozu: gorenjsko povečanje je bilo manjše od republiškega. Slovenija je povečala uvoz za domala 17 odstotkov, Gorenjska za 12,5 odstotka, kranjska občina za 23, jeseniška, radovljiška in škofjeloška občina za 5 do 6 odstotkov, tržiška pa ga je celo nekoliko zmanjšala. Primerjava uvoza z izvozom pa pove, da je bilo lani gorenjsko povprečje precej boljše od republiškega, na Gorenjskem pa je bilo to razmerje najugodnejše v radovljiški, škofjeloški in tržiški občini, najslabše pa v jeseniški, kjer je bil uvoz domala za tretjino večji od izvoza. Končni izračun pokaže, da je gorenjsko gospodarstvo lani ustvarilo v blagovni menjavi s tujino za skoraj 68 milijonov dolarjev presežka, od tega 48,5 milijona na klirinškem trgu.

C. Z.

Spremembe radovljiškega družbenega plana

Izolirka ne bo gradila v Dvorski vasi

Radovljica, 13. februarja - Izvršni svet je na torkovi seji podprl predlog sprememb in dopolnitev srednjeročnega družbenega plana radovljiške občine za obdobje 1986-90 in ga posredoval v obravnavo zborom občinske skupščine. Glavna sprememba je nova lokacija za kardiovaskularni center. Ker se krajani Bleda in tudi nekatere strokovne ustanove niso strinjale, da bi Kompas skupaj s tujimi sovlagatelji zgradil center na blejski Pristavi, so v krajevni skupnosti Ribno predlagali novo lokacijo na območju pod Ribensko goro.

Nekaj sprememb je tudi v ostalih delih družbenega plana. Ker je Izolirka iz Ljubljane načrt poliindustrijske proizvodnje materialov za varstvo pred požari uresničila v kranjski občini, je predlog, da bi njeno načrtovano naložbo v Dvorski vasi izločili iz plana, na pobudo obrtne zadruge Rados pa naj bi lokacijo namenili za organizirano izgradnjo proizvodno-poslovnih prostorov, v katerih bi opravljali obrtne dejavnosti, ki nimajo negativnega vpliva na okolje. Precej sprememb plana je formalističnih, saj pomenijo le usklajevanje s tem, kar je bilo že narejeno za svetovno veslaško prvenstvo na Bledu. Gre za obnovo Župančičeve in Ljubljanske ceste, vodovoda Grad-Zaka, nekaterih delov kanalizacije itd. Ker je bilo veliko pobud za gradnjo stanovanjskih hiš neposredno na robu naselij, kjer pa je to preprečevala kategorizacija kmetijskih zemljišč, je radovljiška kmetijska zemljiška skupnost v sodelovanju z republiškim komitejem za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter strokovno službo Geodetskega zavoda SR Slovenije pri večini primerov spremenila kategorijo zemljišč in s tem omogočila, da se lahko spremeni njihova namembnost. Kot je povedal Andrej Golčman, direktor zavoda za planiranje in urejanje prostora, so pri opredeljevanju predlogov za spremembo namembnosti kmetijskih zemljišč upoštevali skoraj vsa mnenja krajevnih skupnosti, ne pa tudi stališč Bohinjske Bistrice, ki je zavzela zelo različna stališča do pobud domačinov in pobud lastnikov zemljišč, ki nimajo stalnega bivališča v občini. V zavodu ocenjujejo, da pri opredeljevanju namenske rabe zemljišč ni mogoče izhajati iz lastništva, ampak samo iz naravnih danosti in razvojnega koncepta.

Ker je bilo že ob obravnavanju osnutka sprememb družbenega plana in v javni razpravi precej pripomb na to, da bi dovolili gradnjo hiše na parceli 735/2 (k.o. Studor) v Stari Fužini, so v zavodu pripravili dodatno pojasnilo, češ da stavba na tej lokaciji ne bi bil najbolj izpostavljen objekt v tem delu naselja in da ne bi prizadela osnovnih značilnosti urbanističnega razvoja Stare Fužine. Nevarnost, da bi gradnja na tej parceli povzročila širjenje naselja, pa je po mnenju zavoda odvisna predvsem od domačinov - lastnikov zemljišč in ponovne presoje na zborih občinske skupščine.

C. Zaplotnik

TURISTIČNO DRUŠTVO LESCE
64248 Lesce Jugoslavija

oddaja **v najem VEČ KIOSKOV** v Campingu ŠOBEC v sezoni 1990. Proizvajalci spominkov, domače obrti in ostali zainteresirani naj oddajo svoje vloge z opisom dejavnosti do 1. marca 1990 na naslov: Turistično društvo Lesce, Alpska 58, 64248 Lesce.
Informacije: telefon 064/77-500 ali osebno v Campingu Šobec.

PREJELI SMO

ODMEV NA NEDELJSKI SHOD V SAVSKEM LOGU V KRANJU

Na tem shodu so bile poslane v eter po svetu nerodnosti. Shod je bil združevalen, to je težko utemeljevati. So shodniki bili identificirani, da so državljani Kranja, pa vsaj Gorenjske, ni mogoče razbrati.

Način kako je Federativna ljudska republika Jugoslavija nastala, beremo v ustavi (zadnji 139. člen, kjer piše: »Ustava dobi veljavo s proglasitvijo na skupni seji obeh zbornic Ustavodajne skupščine. Dano v Beogradu, glavnem mestu Federativne ljudske republike Jugoslavije 31. januarja 1946. PREDSEDSTVO USTAVODAJNE SKUPŠČINE FEDERATIVNE LJUDSKE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE. Predsednik, dr. Ivan Ribar l. r., podpredsedniki: Moše Pijade l. r., Josip Rus, l. r., Dimitar Vlahov l. r., Filip Lakuš l. r., Djuro Pucar l. r. in Marko Vujačić l. r. To ustavo je podpisalo še 27 članov.«

V 1. členu stoji zapisano: »Federativna ljudska republika Jugoslavija je zvezna država republikanske oblike, skupnost enakopravnih narodov, ki so na osnovi pravice do samoodločbe, vključno s pravico do odcepitve izrazili svojo voljo, živeti skupno v federativni državi.«

V 2. členu te ustave pa piše: »Federativno ljudsko republiko Jugoslavijo sestavljajo: Ljudska republika Srbija, Ljudska republika Hrvatska, Ljudska republika Slovenija, Ljudska republika Bosna in Hercegovina, Ljudska republika Makedonija in Ljudsta republika Črna Gora.«

Drugi odstavek pa: »Ljudska republika Srbija ima v svojem sestavu Avtonomno pokrajino Vojvodino in Avtonomno kosovo-metohijsko oblast.«

Tako trdimo, da je to AVNOJska Jugoslavija, izraz socialistična pa je kasnejši izum. Kar zadeva, da sta avtonomni pokrajini v sestavi Ljudske republike Srbije, ni razvidno, sta se le-ti plebiscitarno odločili tako!

Narodi so se odločali sami, ko so se že sami osvobodili.

V eter poslana izjava na shodu v Savskem logu je nevzdržno dejanje tistih, ki so to storili in onih, ki so to dovolili. Vse pa res ni za mednarodno javnost in ne za prosto informativno tržišče.

Neizpodbitna dejstva so, da je vsa leta potekala migracija po vsej Jugoslaviji pa tudi navzven. Vsak migrant je romal na boljše: iz Črne Gore v Beograd, iz Dalmacije v Zagreb, s Primorske v Ljubljano, da pa ne omenjamo, koliko migrantov je v Sloveniji na boljšem kot v krajih, od koder so prišli. Že omenjena ustava v 47. členu piše: »Blagovni promet med republikami je svoboden in se ne more omejiti z zakonom republike.«

Blokada Srbije s pokrajinama Sloveniji je zadržala 3,5 mio dolarjev. Shodniki v Kranju na nedeljskem shodu tega niti omenjajo ne! Ne omenjajo niti tega, da naj delo Srbijo rešuje.

V Mariboru, 12. februarja 1990.

Stane Bobek, dipl. oec.

CESARJEVA NOVA OBLAČILA

Socializem je v Mali splošni enciklopediji Državne založbe Slovenije (1976) definiran kot »družbena ureditev, ki bo prej ali slej povsod na svetu zamenjala zadnjo razredno in izkoriščevalsko kapitalistično družbeno ureditev, ukinila zasebno lastnino. Socializem je prva, nižja faza komunizma in prehodna doba iz kapitalizma v komunizem in zato dolga in težka epoha revolucionarne graditve komunistične družbe... Zavestne socialistične sile lahko samo pospešijo prehod in skrajšajo čas prehodne dobe. Tudi vloga države pri splošnem urejanju gospodarskih in družbenih odnosov je ostanek starega, vendar dobijo ostanki, kot so država in načelo razdelitve v socializmu novo vsebino in mu omogočijo, da se hitreje razvija. Šele v razvitem komunizmu bodo izumrli država, blagovna proizvodnja, tržišče... Vendar so že v socializmu vidne značilnosti komunistične družbe, preneha izkoriščanje človeka po človeku... Polagoma se gradijo pogoji za vsestranski razvoj osvobojene osebnosti ipd. Socialistično gibanje je sedaj svetovni proces, ki je v velikem številu držav postal stvar prakse milijonov ljudi.« (konec citata).

To je (bil) projekt socializma. Projekt v polnem pomenu besede. Projekt, kjer je vse jasno, ki potrebuje le še izvajalce, predvsem pa veliko opek. Generacije so morale igrati vlogo opek, ki se »vzidujejo v zgradbo socializma«. Glej čudo, še v današnjem programu socialistov je govor o »projektu socializma«, ki je »čisto jasen«. Ne, hvala.

Pa še ocvirek iz novejših časov. Pred mesecem so v skupščini volili sodnika. Utemeljitev predloga: »Je namestnik sekretarja OO ZK (naziv institucije)... Dejaven je v matični krajevni skupnosti in zasluženo vključen v delo komisije pri OK ZKS (ime občine) in MS ZKS (ime regije)«. V programu pa stoji zahteva po neodvisnem sodstvu. Program vse prenese.

Ne spominjam se, da bi kakšen vidnejši socialist — komunist zgoraj citirane teorije razglasil za neumnost, ali pa da bi ob taki argumentaciji izvolitve sodnika protestiral. Vem pa, da so se poklonili Kardelju. Verodostojnost organizacij in posameznikov?

Socialistični politiki (že spet) prikazujete, kot da je vse v redu. Sploh ste garant izpolnitve vsega, kar smo si zaželeli v Novi reviji št. 57 (nacionalna suverenost), kar je zapisala v program Demokratična zveza (politični pluralizem), pa vse tja do Krščanskih demokratov. Če bi volil le po programu in ne tudi po spominu, bi mogoče volil vas.

Pa ni vse v redu. En center politične moči obstaja (2100 funkcionarjev, 6500 uradnikov, 700 političnih policistov, palače itd.). Za vzpostavitev parlamentarne demokracije je potreben vsaj še eden, zaradi medsebojne kontrole. Kakšna možnost dela ima opozicija? Niti pol odstotka od tega, ker si privoščijo socialistične stranke, ki so po novem le eden od strank. Ker vam verjamem, da mislite s spremembami resno in ker se zavedate, da ste sami velik generator inflacije, sem prepričan, da boste zapustili funkcionarske stolčke in denar, zbran iz davkov nas vseh, vrnili, za izpolnjevanje točk programa: pomoč družinam, za socialno varnost, za zdravstvo... Mogoče nisem realist, mogoče pa večina s programom le ne misli tako resno? Mogoče pa mislite resno vsaj vi, gospod Blaž.

Dragi gospod Blaž Kujundžić! Hvala za prijeten in prijazen odgovor v Glasu. Ne moti me, da ste me tikali, zato me ni nič manj in nič več. Vi pa mi ne zamerite, če vas zaenkrat vikam; meni pač ta oblika bolj ustreza.

Z gospodi je res hec. »Hvala, tovariš,« se je starejši mož zahvalil sopotniku, ki mu je pomagal na avtobus. »Jaz sem gospod, tovariši so pa tistile tam, ki so se vam smejali, namesto da bi vam pomagali,« je odgovoril. In še druge zgodbe se spomnim: »Kje je gospod župan?« »Ne vem, z gospodom psom sta šla na sprehod,« se je glasil odgovor.

Pa vendar, ali bomo spet izumljali toplo vodo? Evropa se naziva z gospodi. Če nekomu rečeš gospod, ima vsaj interes, da se pokaže vrednega tega naziva. Saj lepa beseda lepo mesto najde.

*Seveda pa obstaja možnost, da se potikava. Vabim vas na obisk. **Osebno sva lahko prijatelja, politično sva tekmeca, ideološko nasprotnika, nikoli pa sovražnika. Mlada sva, lahko si seževa v roke.** Politične opredelitve so le različni zunanji izrazi ljudi. Moj sodelavec in prijatelj v tovarni je komunist, pa kaj zato! Ni je ideologije, ki bi se smela povzpeti nad človeško toplino, strpnost, razumevanje, solidarnost.*

Vabim vas, da skupaj napiševa kratek tekst o stvareh, v katerih se strinjava. Vendar popoldne, dopoldne sem v službi.

Peter Metlikovič

PREDSTAVITEV ZVEZE ZA ENAKOPRAVNOST OBČANOV

V zvezi z mnogimi lažmi in dezinformacijami se člani zveze pritožujemo tudi nad vašim časopisom, ki te dezinformacije objavlja, saj zelo škodujejo ugledu zveze.

1. Laž je, da zveza deluje na nacionalni bazi, nasprotno, zveza se še zlasti bori za glasove vseh poštenih Slovencev, ki jim je bilo 40 let bratstvo nekaj svetega ne pa prisilna mora.

2. Zveza se bori za obstanek Jugoslavije v okviru njenih sedanjih meja, ne pa za njeno cepljenje na posamezne države, kajti vsa Evropa se združuje, zato se ne more cepiti Jugoslavija in tudi Evropa ne želi soda smodnika na Balkanu, ne želi šestih medseboj skrajno sovražnih držav.

3. Zveza je s svojim pismom uradnim organom znatno vplivala, da je prišlo do pogovora med IS Slovenije in Srbije, kajti nobena republiška vlada si ne sme dovoliti delovanja proti interesom lastnega naroda.

4. Z objavo bojkota Slovenije je slovenski delavec doživel veliko gospodarsko izgubo, ne bomo razčlenjevali dejstva, zakaj je do bojkota prišlo zveza bo s svojim delovanjem in aktivnostjo naredila vse, da se bojkot takoj ukine.

5. Zveza bo pripravila javno tribuno v vseh glavnih mestih Jugoslavije in se bo povezala z vsemi Jugoslovanskimi strankami, ki imajo podoben program.

6. Zveza bo tisti amortizer, ki bo preprečeval spore med republikami in jih po potrebi gladil.

7. Zveza ve, da je veliko gospodarske in moralne škode povzročilo nekontrolirano vlaganje denarja v druge republike, zato takoj zahteva, da se to neha in naj vlaga tisti, ki vidi v tem svoj gospodarski interes, zaradi cenejše delovne sile, cenejših zemljišč, manjših davkov.

8. Zveza se bo zavzemala v zvezi s skrajno resnimi gospodarskimi razmerami v Sloveniji, ki grozi zlasti neslovenskemu življu v Sloveniji, da izgubi delovna mesta, da se takoj da Sloveniji gospodarska pomoč zvezne vlade.

8. V zvezi s stanovanjsko problematiko se zveza zavzema za takojšnjo ureditev stanovanjske zakonodaje v Sloveniji, kjer pride po statističnih podatkih 15 kvadratnih metrov na prebivalca republike.

Zveza tudi ugotavlja, da so stanovanja silno slabo razporejena, in da ima ogromno zasebnikov prazne hiše. Ugotavlja še, da se ne izdaja stanovanj zaradi nestimulirajočih zakonov v Sloveniji. Tu je zlasti prizadet življ z juga. Zahtevamo, da se takoj sprosti izdajanje stanovanj v podnajem, da se v to problematiko nujno nehajo vmešavati upravni organi in naj ima tu vlogo izključno trg ter ekonomski interes posameznika.

9. Zveza ne skriva, da hoče priti v parlament in tam zaščititi ljudi, ki se počutijo ogrožene, ne glede na vero, nacionalnost in gospodarsko stanje, ker ve, da se sedaj v Sloveniji dogaja ogromno krivic in te stvari želi zveza urediti.

Napisal sem kratek program zveze, če se bodo še nadalje vrstili v vašem časopisu članki, ki bodo zvezi naprtili laži, se bo zveza nujno morala zatekati k sodnim postopkom, kajti to ji dovoljuje zakon o strankah.

Deso Bukovac
Kranj, Valjavčeva 7

PRAVI MOŽ NA NEPRAVEM MESTU

Pred kratkim se je na Gorenjskem, točneje na Brdu pri Kranju, mudil predsednik zvezne vlade Ante Marković. Njegov sestanek z direktorji slovenskih podjetij, je bil osrednji medijski dogodek tistega dneva. Večina Slovencev pa se je očitno še kar sprijaznila s tem, da so podrobne vsebine teh medijskih dogodkov nepomembne.

Tudi ta obisk predsednika je bil samo eden izmed mnogih, kaj več pa se ni vredno ukvarjati z njim. Ravno ta indolentnost, posebej še Gorenjcev, da nam je prav malo mar, kdo se sprehaja po tej deželi in s kakšnim namenom, me vznemirja. Ta obisk je bil po moji oceni eden najbolj sramotnih madežev v novejši slovenski (gorenjski) zgodovini in sicer iz dveh razlogov:

1. Sestanek je bil v graščini Žiga Zoisa in kot taka je graščina najsvetlejši spomenik slovenske kulture. Na tem mestu se je torej govorilo srbohrvaško, čeprav je bil na sestanku samo en Neslovenec - Ante Marković. Kako brezobziren odnos do kulture in njenih nosilcev ima slovenska politika (z gospodarstveniki na čelu), je očiten odraz totalnega razpada in razkroja te družbe. Edino rešitev vidim v tem, da se tovrstne kulturne dobrine vrne v last in uporabo moralno, duhovno in srčno plemenitim Slovencem, ki bodo spoštovanje do teh dobrin izkazovali vedno in povsod, tudi v primeru, ko bi takšen dvorec obiskali politiki.

Skrajni čas je, da se v skupščini postavi na dnevni red vprašanje uporabe Zoisove graščine, prav tako pa tudi celotnega kompleksa Brda.

2. Sestanek je tudi resno opozorilo vsem prebivalcem Slovenije, da upravljajo z našim družbenim premoženjem "diletanti", ljudje, ki niso sposobni braniti naših interesov.

Marković si podaljšuje svoje predsednikovanje z uvedbo posebnega vojaškega davka na vse potrošne artikle, vse ostale ukrepe pa bo v večji meri kreirala Slovenija. Na Brdu pri Kranju se Marković ni mogel pogovarjati o oživitvi gospodarstva, njegov program je namreč usmerjen k vzdrževanju obstoječega političnega sistema (posebni davek za JLA). Zanima me, kako se reagirali navzoči gorenjski direktorji, ko jim je Marković povedal, da ZIS ne more ničesar ukreniti proti dolgu Srbije do Slovenije. Meni bi se namreč takoj postavilo vprašanje, po kaj sploh Marković prihaja v Slovenijo, kaj počne Dušan Šinigoj, zakaj sklicuje slovenske direktorje? Slovenskim direktorjem, udeležencem sestanka, pa vprašanje:

- kako dolgo boste še zavajali delovne ljudi in obačne, državljane Slovenije, delavce v svojih kolektivih, da so Markovićevi ukrepi pot v splošno blagostanje. V državah parlamentarne demokracije se direktorji vrnejo s sestankov s konkretnimi rezultati, rezultati, ki so vidni v splošni blaginji njihovih delavcev.

Sestanki niso sami sebi namen, tako kot je bil slednji.

Sicer pa ali je lahko drugače, ko pa vas vzdržujejo na položajih prav isti ljudje? Vsaj sprenevedati se čimprej nehajte. V zaključnih seansah vas ne bodo reševali Markoviči in Šinigoji, ampak vaši lastni sodelavci, seveda, če ne bo prepozno.

Moj predlog je, da se prihodnjič direktorji resno vprašate, ali ni bolj smiselno namesto sedeti na takih sestankih, početi kaj koristnega doma, v svoji tovarni, kolektivu.

Alenka P. - Lauko

Lokvanj
STEAKHOUSE
DANCING
prireja 24. februarja
PUSTOVANJE
s pričetkom ob 18. uri. Bogat pustni menu.
Najboljše maske čakajo nagrade.
Za razvedrilo in ples bo igral ansambel VIGRED iz Škofje Loke.
Rezervacije sprejemamo po tel. 77-577

MARTIN KURALT

POTEPANJE PO LONDONU IN PARIZU 1

Četrtek. Sedim za mizo in premišljujem, kaj naj storim. Vzamem izhodni listek in odidem domov. Napetost pred potovanjem je le prevelika. Še enkrat pregledam stvari, preden jih zložim v potovalko. Potni list, denar, kreditna kartica, fotoaparat, vse je pripravljeno. Žena me odpelje na zborno mesto pred Kanarčka. Tu so tudi Janko, Aleks, Jože. Ostali pridejo s kombijem.

Vso "kramo" zložimo v kombi in odrinemo v smeri proti Trstu. Spet smo skupaj. Verko, Franc, Stane, Janko, Aleks, Maks, Janez, Jože in pisec teh vrstic. V Sežani pa se kot strela z jasnega pojavi vprašanje, kje je lonec za kuhanje pasulja. Ker je ostal doma, v Občinah kupimo novega. Potrebujemo ga za kuhanje pasulja, ki ga kuhamo na plinskem štedilniku med daljšo relacijo na kakšnem počivališču. Tu tudi zavijemo na avtocesto, ki se bo končala v Aosti. Spušča se mrak, ko hitimo mimo Benetk, Padove ter nekaj večjih in manjših mest po dolini reke Pad. To je najbolj razvit predel Italije.

Enakomerna vožnja in noč nas umirjata, tako da del poti prespimo. Ko se v Aosti avtocesta konča, se pot začne vzpenjati. Ob cesti se svetlikajo majhna mesteca, vsa polna penzijonov za letni in zimski turizem. Vozimo se po dolini Courmayer, ki jo vidimo le v soju luči.

Naenkrat se ustavimo pred ogromnim pokritim prostorom. Vse skupaj je veliko kot nogometni stadion. Smo na višini 1310 metrov pred mejnim prehodom in predorom pod Mont Blancom. Pripravimo se na temeljit pretres. Pa ni nič s pregledom. Po nekaj minutah čakanja zavijemo v predor, ki se vije pod gorami kar sedem kilometrov daleč. Zapuščamo Italijo.

Ob izhodu stoji čudovita skulptura vsa osvetljena, na drogu pa francoska zastava. Pogled se ustavi na lučeh v daljavi, globoko pod nami. Chamonix, znano smučarsko in turistično središče nas vabi. Ura je tri zjutraj, ko se ustavimo pred mestom. Ob tej uri se ne splača iskati prenočišča. Zato se nekateri zleknemo v sedeže in zaspimo. Najbolj zagnani pa gredo na nočni ogled mesta.

Zbudi nas čudovito jutro, ki si ga lahko samo želiš. Po zajtrku gremo na ogled mesta. To je majhno, idilično mestece, vse polno hotelov in penzionov, ki ti ponujajo svoje usluge. Vse okrog ga obdajajo visoki gorski vrhovi. Na mnoge od njih so speljane gondole. Tako dobimo odgovor, da so nekatere zvezde, ki smo jih ponoči opazovali, bile le luči v gondolskih postajah. Želimo se z gondolo peljati na goro Aiguille du Midi na višino 3842 metra, vendar je vrsta čakajočih predolga. Posebnost te gore je ta, da se z gondolo pripelješ na sosednji vrh, potem pa greš po prehodu in z dvigalom na vrh, kjer je tudi restavracija. Zato odidemo na goro Le Brevent, kamor nas na višino 2525 metra popelje gondola v slabe pol ure.

Razgled je zares čudovit. Stojimo nasproti najvišje gore Evrope Mont Blanca, s čigar pobočja se vali tudi največji ledenik Glacier des Bossons, ki se končuje le nekaj sto metrov nad Chamonixom. Res enkraten razgled, na bližnje vrhove in na mesto pod nami. Kljub izrednemu razgledu se kmalu vrnemo in odrinemo naprej skozi Francijo.

Avto nemo požira kilometer za kilometrom, ko hitimo mimo St. Juliena, Bourga, Macona, Beauna, Auxerra, Pariza, Vernona, in se zvečer po celodnevni vožnji približamo kanalu La Mans. Tam nas čaka vožnja s trajektom. Če se peljemo s trajektom danes ponoči, se bomo peljali ceneje, in še spali bomo na trajektu, kar pomeni lep prihranek. Cena ob vikendih je precej višja kot ob normalnih dneh. Je že tako, da povpraševanje kroji ceno.

Zvečer prispemo v Le Havre, pristanišče na francoski strani kanala. Trajekt ujamemo dejansko za rep. V nekaj minutah kupimo karte in odhitimo na trajekt, kjer nas že čakajo. Smo zadnji potniki, ki se vkrcajo. No, trajekt je pravcata gora. Pred vstopom v bivalne prostore je obvezna prijava potnikov. Tu pa pride do zapleta. Že res, da imamo potne liste v redu, toda uslužbenec nas želi prepričati, da gremo v Anglijo po azil. Nič ne pomaga, nobena razlaga, izpolniti moramo posebne obrazce in po daljšem pogovoru izvemo, da nas čaka zjutraj temeljit pregled v pristanišču. No ja, človek jim niti zameriti ne more, saj imajo v zadnjem času probleme z jugoslovanskimi azilanti. Potne liste nam zadrži, nas pa napoti v eno od restavracij na trajektu.

Precej časa porabimo za ogled trajekta. Vse polno je restavracij, brezcarinskih trgovin, točilnih miz, ter nekakšnih čakalnic, kjer se lahko zlekneš v udoben sedež in predremaš vožnjo. Vožnja postaja vse bolj nemirna, tako da spanja ni in ni. Zato vstanem in odidem na palubo. Kljub desetim metrom nad morjem me piš valov dodobra opere, tako da se hitro vrnem v toplo zavetje čakalnice. Kljub občutku da imam želodec v ustih, nekako zaspim.

Proti jutru se morje umiri. Približevanje velikemu angleškemu pristanišču Portsmouth poteka zelo mirno. Medtem Francu uspe pregovoriti uslužbenca, da smo le navadni turisti in da se vračamo čez tri dni. Trajekt zapustimo tako brez vsakršnega pregleda.

Gorenjska lutkovna scena

NA SLEDI USTVARJALNEMU LUTKARSTVU

Kranj - Devet lutkovnih predstav, kolikor se jih je na letošnjem srečanju gorenjskih lutkovnih skupin v kranjskem gradu Kieselstein zvrstilo preko improviziranega odra modre dvoranice, je sicer ravno toliko, da ne bi mogli preveč naglas tarnati o lutkovni suši; po drugi strani pa je tolikšna produkcija vendarle dokaj pod tisto, ki smo je bili nekdaj na Gorenjskem vajeni. Zato letošnjemu selektorju lutkovnega srečanja niti ni bilo treba izbirati predstav - preprosto je povabil vse nastale predstave.

Sicer pa - število predstav resda tudi kaže na lutkovno zagnanost, prizadevnost - ustvarjalnost, če hočete, vendar pa bi morali ob morebitnem večjem številu lutkovnih predstav verjetno ugotavljati isto, kot je ugotovil letošnji selektor Matija Milčinski: kvaliteta bi bila lahko boljša. Seveda takšna v svetel papirček zavita ocena še ne pomeni ničesar; ustvarjalcem predstav - med njimi pa so tako otroci kot mladinci in odrasli - mora biti jasno ali je bila prav njihova predstava dobra, manj dobra in podobno. Kajti le konkreten pogovor mentorjem in ustvarjalcem nekaj pove, jim pokaže smer, po kateri kaže ubrati na novo ali pa ob spodbudi nadaljevati na že najdeni poti.

Prav to, da gorenjski lutkarji niso ravno posebno vneti za nenehno iskanje novega lutkovnega izraza, je letos še posebej izbilo na dan. Izjema pri tem so seveda lutkarji, ki so dobesedno odraščali v skupini Lutke čez cesto, potem ko jih je še kot otroke z lutkami v lutkovni skupini z lutkarstvom "zastrupljal" Vladimir Rooss. No, rosovci so odrasli, lutk pa seveda niso zapustili. Zato so v lutkovni abecedi prišli že dokaj daleč od "a". To kaže ne nazadnje tudi njihov letošnji izbor, saj so na lutkovni oder postavili po književni predlogi Berte Golobove Besedne igrarije zanimivo lutkovno predstavo. Zanimivo za vse, ki željno čakajo, da se v lutkovnem izrazu pojavi kaj novega, obenem pa gotovo zanimivo tudi za vse "tradicionaliste", ki se sicer varno držijo uhojenih poti lutkarskega izražanja. Skratka - sadovi Roossove lutkovne šole se medijo v zanimiv predstavah. Gotovo se s tem, namreč "šolo", sam Rooss ne bo strinjal, kajti on nima lutkovne šole, ampak le pusti, da se otroci v lutkovni skupini igrajo, "potem pa nastane predstava".

Mladi lutkarji iz cerkljanske šole so uprizorili igrico Volk in sedem kozličkov. - Foto: L. M.

Ali je v tem vsa skrivnost nastanka dobre lutkovne predstave? Če odmislimo take poznavalce tega medija, kot sta Rooss in Matija Milčinski, pa poklicni lutkar Cveto Sever in seveda Saša Kump, potem je skupina mentorjev in vseh drugih v lutkarske skrivnosti posvečenih že zelo pri kraju. Ne manjka pa seveda mentorjev, ki na osnovnih šolah skorajda po delovni obveznosti vestno in tudi z veseljem in velikim trudom skupaj z otroki ustvarijo lutkovno predstavo. Te vrste lutkarije prav gotovo niso najbolj izpiljene, imajo pa celo vrsto bolj ali manj svežih domislic - taki sta na primer prišli iz osnovnih šol iz Šenčurja in Cerkelj, pa tudi škofjeloški poskus senčnega lutkovnega gledališča z Osnovne šole Ivana Groharja je bil zanimiv.

Če je ustvarjalno iskanje tisto, kar trenutno najbolj manjka gorenjskemu lutkarstvu, pa ne gre prezreti repertoarne raznolikosti, raznolikosti v izboru lutk, tehnoloških rešitvah in

drugem. Ves ta živalski lutkovni teater s čarovnicami in škrati vred je z lutkovne odra pometel skoraj docela vse druge "osebe", kar bi seveda lahko vzeli kot posebnost, nikakor pa ne kot pomanjkljivost. Vsa ta lutkovna menažerija od iščočega Tobije, do vzgojnega Brunde gunde, pravljičnega Povodnjaka in elegantnega slončka Leopolda je po svoje dokaj prijetna mešanica lutkovnega gledališča, ki napolni kljub vsemu ne le oči in ušesa, pač pa tudi na lutke občutljivo dušo. Z nekoliko dodatnega lutkarskega znanja utegne gorenjska lutkarija v prihodnje še vse drugače zablesteti pod odrskimi reflektorji.

Zato se je razgovor končal, kot se je moral končati: z dogovorom, da Združenje gledaliških in lutkovnih skupin Gorenjske aprila organizira serijo treh ali štirih strokovnih predavanj o abecedi lutkarstva. Predavanja seveda ne bodo predavanja pač pa lutkovne delavnice po vzoru že ustaljenih in uveljavljenih gledaliških delavnic za mentorje gorenjskih lutkovnih skupin.

Lea Mencinger
Foto: F. Perdan

SIJAJNI FILMSKI IZBOR

Kranj - Za pomladanski program filmskega gledališča, ki se začne konec februarja, je Kinematografsko podjetje Kranj pripravilo devet filmov, od tega bo zadnji še neznani film kot "film presenečenja". Abonmajske karte, mladinski abonma je še cenejši, že prodajajo.

V gorenjskih kinematografih bodo v okviru filmskega abonmaja kot prvega zavrteli ameriško filmsko komedijo Zaposleno dekle režiserja Mikea Nicholsa s Harrisonom Fordom v glavni vlogi. Film je imel kopico nominacij za oskarja, dobil pa ga je za najboljšo pesem, prejel štiri zlate globuse in bil proglašen za najboljšo komedijo leta. Ameriški film Bestseller je režiral John Flyn, glavno vlogo pa igra James Woods, jugoslovanski film Kuduz je režiral Ademir Kenović; ameriški Umri pokončno je bil ocenjen kot najboljši akcijsko avanturistični film leta 1988. Ameriški film Nevarna razmerja je kandidiral kar za devet oskarjev. Sledila bo ameriška drama Društvo mrtvih pesnikov z Robinom Williamsom v glavni vlogi. V paketu filmov sta tudi ameriška grozljivka Krvavo preprosto, uvrščen med deset najboljših filmov leta in angleška črna komedija Utapljanje v številkah. Deveti film v programu naj bo še skrivnost, bo pa seveda kot ostali zelo dobra filmska skrivnost.

D. Dolenc

Begunje - V galeriji Avsenik je na ogled likovna razstava Klementine Golija, absolventke likovne akademije Brera iz Milana. V spremni besedi k razstavi je kritik dr. Ivan Sedej zapisal, da ima mlada umetnica tudi izrazit smisel za slikanje vzdušij, ki včasih mejijo na surrealistične "vsebine" - pomenijo pa vendarle več kot to. V beli sliki, v temnih podobah in v specifičnih kolažnih kompozicijah, kjer razrešuje problem likovnega učinkovanja "banalnih" materialov vključenih v klasično sliko, zaslutimo odseve postmodernističnega oblikovanja - saj se posamezne surrealistične prvine kažejo tudi kot preinterpretirani spomini na novoromantično slikarstvo druge polovice 19. stol. posamezni "abstraktni" liki spominjajo na klasične "abstrakcije" iz najzgodnejših obdobij, v posameznih rešitvah pa zaslutimo tudi prvine iz pop - art in Nove podobe. Lahko bi rekli, da gre za zavestno opredelitev in težnjo, da bi nekatere znane in uveljavljene oblike prevrednotila in jim dala nov aktualnejši zven. Sicer pa je Klementina Golija na začetku poti - pred njo se odpirajo še vse možnosti, odprtost njenega slikarstva pa priča, da bomo o njej še slišali, zaključuje dr. Sedej. -

Foto: Gorazd Šinik

TEDEN SLOVENSKE DRAME 90

Prešernovo gledališče Kranj

Dušan Jovanović: ZID, JEZERO
Ivan Cankar: LEPA VIDA

Drama SNG Ljubljana bo poleg Jančarjevega »Zalezujoč Godota« na letošnjem Tednu prikazala tudi uprizoritev Zid, jezero režiserja in dramatika Dušana Jovanovića. Tekst in predvsem uprizoritev je že doživela številna priznanja (Borštnikovo srečanje, gostovanje v Mehiki), izjemen odziv pa ima tudi pri občinstvu, Po letih t. i. »političnega gledališča«, ki je okupiralo vsa Slovenska gledališča se Jovanović kot avtor vrača v svet intime, usodnost življenja ni več direktno odvisna od takšne ali drugačne politike, od takšnega ali drugačnega položaja posameznika znotraj družbe. Seveda še vedno čutimo vpliv »zunanjega«, toda vse je osredotočeno na posameznikovo lastno travmo.

Krstno uprizoritev je režiral avtor teksta, scenograf je Marko Kravos, kostumografka Doris Kristič, lektorica Nada Šumi, skladatelj Davor Rocco, fotograf Joco Žnidaršič in slikar Rudi Španzel. Nastopajo: Milena Zupančič, Polona Vetrih, Radko Polič in Aleš Valič.

Slovensko stalno gledališče iz Trsta vztrajno uprizarja dela Ivana Cankarja. Pred leti zastavljena naloga, da uprizorijo celotno dramsko delo Cankarja, se preveša v zaključek teh uprizoritev. Morda najzahtevnejšo dramsko predlogo Lepa Vida so Tržačani uprizorili v začetku lanskega leta. Predstavo je režirala Meta Hočevar (obenem tudi scenografka predstave), dramaturg je Igor Lampret, kostumografinja Marija Vidau, glasba Aldo Kumar, italijansko besedilo Lidija Kozlovič in lektor Jože Faganel. Nastopajo: Maja Blagovič, Vladimir Jurc, Tone Gogala, Branko Štrubej, Adrijan Rustja, Livij Bogatec, Lidija Kozlovič, Silvij Kobal, Miranda Caharija, Stanislava Bonisegna, Irena Zubalič, Alda Sosič, Alojz Milič, Stojan Colja, Miroslav Košuta, Drago Gorjup, Dušan Jazbec. **(ar)**

KULTURNI KOLEDAR

KRANJ - V Prešernovi hiši je na ogled razstava ***Prešernovi nagrajenci 1980 - 1982.*** V galeriji Mestne hiše je na ogled ***dokumentarna razstava*** ob 20-letnici Tedna slovenske drame v Kranju.
V torek, 20. februarja, ob 19.30 bo v gradu Kieselstein ***večer novogrške poezije.***
PREDOSLJE - V Kulturnem domu v Predosljah bodo jutri, v soboto, ob 19.30. uri uprizorili Josepha Kesselringa ***Arzenik in stare čipke. Ponovitev bo v nedeljo ob 19. uri.***
JEZERSKO - KUD Lom bo jutri, v soboto, ob 19. s Finžgarjevo dramo ***Dekla Ančka*** nastopil v dvorani Korotan.
CERKLJE - KUD Brezje gostuje v nedeljo, 18. februarja, ob 17. uri v dvorani zadružnega doma v Cerkljah z veseloigro ***Bosa v parku.***
JESENICE - V Gledališču Tone Čufar bo danes, v petek, ob 19.30 ponovila Linhartovo ***Županovo Micko - za abonma in za izven.*** Komedijo bodo ponovili tudi jutri, v soboto in v nedeljo, vsakič ob 19.30. uri.
JAVORNIK - Dramska sekcija DPD Svoboda France Mencinger na Javorniku bo jutri, v soboto, ob 19. uri v delavskem domu na Javorniku premierno uprizorila komedijo Hansa Weigla ***Namišljeni bolnik*** v režiji Janeza Kejžarja. Predstavo bodo ponovili v nedeljo, 18. februarja, ob 19. uri.
RADOVLJICA - Danes, v petek, ob 19. uri bo v domu TVD Partizan Zg. Gorje nastopil ***oktet LIP Bled*** s celovečernim koncertom.
V zadružnem domu v Ribnem bo danes, v petek, ob 19. 30 uri gostovalo Kulturno društvo Brezje s komedijo Neilla Simona ***Bosa v parku.***
V galeriji Šivčeve hiše razstavlja akad. slikar ***Valentin Oman.***
BLED - V galeriji Moulin rouge razstavlja ***Bernarda Šmid.***
ŠKOFJA LOKA - Na Loškem odru bodo danes, v petek, in jutri, v soboto, vsakič ob 19.30 uprizorili G.B. Shawa ***Pigmalion*** v režiji Lojzeta Domanjka. Predstavi sta za izven.
V galeriji Ivana Groharja, bodo danes, v petek, ob 19. uri odprli razstavo del akad. kiparja ***Metoda Frlica.***
V galeriji ZKO - Knjižniza razstavlja ***Mario L. Vilhar.***
SELCA - V kulturnem domu v Selcah bo v nedeljo, 18. februarja, ob 16. uri recital na temo Zemlja domača ni prazna beseda; sodelujejo Završki fantje, Ševeljska dekleta in mladi iz Selc in okolice.
TRŽIČ - KUD Lom bo danes, v petek, ob 19. uri v tržiški kinodvorani uprizorila Finžgarjevo ***Deklo Ančko.***
V paviljonu NOB razstavlja akad. slikar ***Danijel Demšar.***
LOM - KUD Lom bo v nedeljo, 18. februarja, ob 17. uri v Domu družbenih organizacij v Lomu ponovil Finžgarjevo dramo ***Dekla Ančka.***
PODLJUBELJ - Dramska skupina KUD Podljubelj bo v nedeljo, 18. februarja, ob 19. uri v dvorani KUD Podljubelj premierno uprizorila komedijo H. Brighousa ***Hobson v škripcih*** v režiji Smiljana Kneza.
RETEČE - Dramska skupina KUD Velesovo gostuje jutri, v soboto, ob 19. uri v dvorani Kulturnega doma v Retečah z uprizoritvijo komedije ***Poročni dan.***
JELENDOL - Dramska skupina Velesovo gostuje v nedeljo, 18. februarja, ob 15. uri v dvorani v Jelendolu s komediji ***Poročni dan.***

KONCERT VIOLINISTA POGAČNIKA

Ljubljana - Prihodnji teden, v četrtek, 22. februarja, ob 19.30 bo v veliki dvorani Slovenske filharmonije na dobrodelnem koncertu nastopil znani violinist Miha Pogačnik, predsednik mednarodnega instituta IDRIART.

Violinist Miha Pogačnik je na propagandni turneji po Evropi za IDRIART in je v svoj program vključil tudi Ljubljano. Na koncertu bo Miha Pogačnik izvajal dela Schuberta, Szymanowskega, Bartoka, Parta in Enesca. Vstopnice po 60 din so na voljo od ponedeljka, 19. februarja, dalje od 11. do 14. ure pri blagajni Slovenske filharmonije. Glasbenik, na klavirju ga bo spremljala Diedre Irons iz Nove Zelandije, se je odzval želji društva Kortina, zato bo celotni dohodek koncerta namenil društvu za izgradnjo terapevtskega centra za prizadete osebe in invalide, ki bo najverjetneje zrastel v okolici Kopra. Slovenska filharmonija je v ta namen umetniku dvorano odstopila brezplačno.

Novo na knjižni polici

Ivan Jan: Strdenovi

Ljubljana, februarja - Pri založbi Partizanska knjiga v Ljubljani je v okviru zbirke za mladino Matjaževa knjižnica izšlo literarno delo znanega gorenjskega pisatelja Ivana Jana, Strdenovi. Ivan Jan je zgodovinski pisatelj, napisal je sicer tudi nekaj leposlovnih del, Strdenovi pa je njegovo prvo delo pisano za mladino. Strdenove smo pred približno dvema letoma v nadaljevanjih kot podlistek objavljali v Gorenjskem glasu, zdaj pa je pred nami lepo urejena knjiga z ilustracijami Ivana Marka.

Knjižica Strdenovi skozi mladega fantiča Rafka pripoveduje o resničnih dogodkih iz zadnje vojne, o usodi preproste kmečke družine Strdenovih, ki ji tudi na samotni, odmaknjeni kmetiji v hribovju selške doline, ni prizaneseno s strahotami vojne. Mladi bralec izve, kako so ljudje tod pričakovali vojno, ki je že dve leti hrumela po Evropi, kako so doživljali zasedbo Slovenije z nemškimi in italijanskimi četami. Kaj hitro so tudi otroci spoznali vso težo in nevarnost vojne, delo ilegalcev, usodno delovanje narodnih izdajalcev. Rafko pa je doživljal še več: največji boj slovenskih partizanov - Dražgoše. Pisatelj niza vrsto resničnih dogodkov iz tistih prvih dni leta 1942, ko je peščica gorenjskih partizanov izzvala Nemce v dražgoške strmine, ko je doživela sicer hude izgube med vaščani in tudi v svojih vrstah, toda kljub vsemu je prav dražgoški boj dal novega poleta gorenjskemu partizanstvu. Mali Rafko čez noč iz preprostega fantiča, ki je doslej le spremljal mamo na njenih babiških poteh in nosil strd znancem po dolini, zraste v partizanskega kurirja, pomaga reševati ranjence iz dražgoške bitke in na koncu doživi najhujše - izdajstvo.

Mladi bralec, ki mu je knjižica namenjena - prebral naj bi jo vsak učenec višjih razredov osnovne šole, pa tudi starejšim ne bi škodila - bo z njo v prijetnem pisanju, a brez olepšav spoznal trdo življenje hribovskega kmeta, trdne značaje ljudi, stisko in tovarištvo, na drugi strani pa najslabše, kar zmorejo le ljudje - izdajstvo lastnega naroda.

D. Dolenc

Krajani proti tovarni

Jeziček na tehtnici (odločanja) se še ni nagnil

Škofja Loka, 13. februarja - Čeprav naj bi škofjeloški izvršni svet na torkovi seji zavzel stališča do pripomb k osnutku ureditvenega načrta LTH Vincarje, se očitno ni hotel prenagliti in brez vseh potrebnih dokazov nagniti jezička na tehtnici (odločanja) v eno ali drugo stran - v prid družbenega podjetja LTH - orodjarna in livarna, ki želi na sedanji lokaciji v Vincarjih posodobiti obrat in izvesti tehnološko in ekološko sanacijo, ali v prid krajanom, ki med drugim zahtevajo, da LTH ob polni odgovornosti in podpori občine Škofja Loka najde novo lokacijo in da se v času do leta 2000 povsem umakne s sedanje lokacije.

Čeprav je na razpolago že nekaj za odločanje pomembnih ocen in mnenj, kot so poročilo skupine SEPO, ocena Kapucinskega mostu, stališča pristojnih republiških in gorenjskih inšpektorjev, utemeljitev LTH-ja, lista s tisoč podpisi krajanov, stališče škofjeloške stranke Zelenih, pripombe iz javne razprave itd., je škofjeloški izvršni svet na torkovi seji zahteval, da investitor pripravi tudi ekonomsko oceno preselitve obrata na novo lokacijo. (Kje naj bi bila ta lokacija, za zdaj še ni znano; v razpravi je bila nekajkrat omenjena cona na Godešiču.) Predsednik izvršnega sveta Brane Mohorič je zahtevo utemeljil s tem, da gre za dolgoročno odločitev, ob kateri je treba skrbno pretehtati vse pozitivne in negativne posledice, vse "pluse" in "minuse". Skupina SEPO je sicer pozitivno ocenila vplive načrtovane posodobitve obrata v Vincarjih na okolje (vodo, zrak, hrup), vendar pa je za lokacijo izrekla negativno mnenje. Stališča inšpektorjev so si precej podobna in jih je mogoče strniti z besedami: pogoj za ekološko sanacijo je tehnološka sanacija, ta pa ni možna v okviru sedanjih stavb. Krajani iz krajevne skupnosti Škofja Loka sicer podpirajo sanacijo obrata v Vincarjih in omejitev negativnih vplivov tovarne na okolje, vendar se bojijo, da se za sanacijo "skriva" gradnja nove tovarne, ki bi za zmeraj ostala v Vincarjih. Tega pa si ne želijo, zato zahtevajo, kot smo že zapisali, preselitev tovarne na novo lokacijo. V prizadevanjih niso osamljeni, podpirajo jih tudi Zeleni, ki dodatno zahtevajo še oceno o ekonomski upravičenosti vlaganj v ekološko vprašljivo proizvodnjo, pomemben argument v teh razburkanih časih, ko je polno priseganja na demokracijo, pa je tudi tisoč zbranih podpisov proti načrtovanemu posegu, čeprav je tudi s podpisi mogoče manipulirati. Podjetje LTH-orodjarna in livarna utemeljuje posodobitev tovarne v Vincarjih (nadomestno gradnjo livarne in orodjarne in zgraditev ključavničarske delavnice na novi lokaciji) s tem, da je bila stavba livarne zgrajena pred 36 leti in da po tlorisu in višini ne omogoča uvedbo nove tehnologije in zamenjave starih strojev z avtomatiziranimi, podobno velja za objekte orodjarne, ki so bili zgrajeni v tridesetih letih in tehnološko ne odgovarjajo sedanji proizvodnji.

Vsi člani izvršnega sveta se v razpravi niso opredelili (to ob pomanjkanju gradiva za odločanje tudi ni bil namen), dva pa sta že glasno in jasno povedala, da sta na strani krajanov - tudi zato, ker bi vlaganja v nove stavbe (na novi lokaciji) predstavljala v skupni naložbi dokaj majhen delež.

C. Zaplotnik

Premantura že vabi

Kranj, 14. februarja — Mladinska organizacija, poslovalnica Vodnik, Kranj, Tavčarjeva 5, telefon 22-639, že vabi dopustnike v svoj počitniški tabor v Premanturo. Letovišče bo odprto od 30. junija do 25. avgusta 1990. Predsezona, šola v naravi bo od 9. junija do 30. junija in od 25. avgusta do 8. septembra.

Cena sedemdnevnega dopusta je od 920,00 do 1.400,00 dinarjev, v kar je všteto sedem polpenzionov, prijave, turistična taksa, zavarovanje. Cena velja do 31. marca.

Organizirali bodo prevoze s kombijem v smeri Kranj — Premantura, oziroma Premantura — Kranj (vsako soboto ali po dogovoru za skupno od 4 do 7 oseb).

Dijake, študente in upokojence obveščajo, da sprejemajo prošnje za sezonsko delo v letovišču Premantura do 10. marca 1990. Poslovalnica Vodnik, Kranj, Tavčarjeva 5, je odprta vsak dan od 8. do 14. ure in ob torkih od 8. do 16.30.

Dijake in študente obveščajo, da posredujejo informacije o programih CAMP AMERIKA, MOSHAV v Izraelu in AU PAIR v Veliki Britaniji. Organizirajo avtobusne prevoze za dijake, študente in ostale. Hkrati obveščajo člane Počitniške zveze, da je odprt KLUB vsak dan od 8. do 22. ure in ob sobotah od 8. do 13. ure. Se priporočajo!

D. Humer

DELAVSKA UNIVERZA
„TOMO BREJC" KRANJ

Razpisna komisija razpisuje dela in naloge

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA — DIREKTORJA DU
(ni reelekcija)

Za opravljanje del in nalog direktorja morajo kandidati poleg splošnih izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:
— da imajo visoko izobrazbo pedagoško-andragoške smeri,
— da imajo opravljen strokovni izpit
— da imajo 5 let delovnih izkušenj na vodilnih ali vodstvenih delih s področja vzgoje in izobraževanja
— da izpolnjuje druge pogoje, ki so določeni z zakonom o usmerjenem izobraževanju in družbenem dogovoru o uresničevanju kadrovske politike v občini Kranj.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v zaprti kuverti z oznako »za razpisno komisijo« v roku 15 dni od objave razpisa na naslov Delavska univerza Tomo Brejc Kranj, Cesta Staneta Žagarja 1.
Prijavljene kandidate bomo o izidu razpisa pismeno obvestili v roku 30 dni po izteku razpisa.

Leščani imajo novega junaka

Petek leti kot metek

Lesce, 12. februarja - Franciju Petku, ob Primožu Ulagi drugemu jugoslovanskemu smučarskemu skakalcu, ki je uspel zmagati na tekmi svetovnega pokala (v nedeljo v Engelbergu v Švici), so v ponedeljek zvečer pred njegovim domom na Železniški 10 v Lescah priredili slovesen sprejem. Predvsem prijatelji skakalci, pa glasbeniki ansambla The Booms, v katerem je Franci bobnar, jeseniški in žirovniški skakalci in leška krajevna skupnost. Sprejem se je spremenil v pravo "žurko", v Lescah pa od ponedeljka dalje kroži nova domislica: Alberto Tomba je bomba, Franci Petek pa leti kot metek.

Nasmejan, presrečen, navdušen nad sprejemom. Franci Petek v ponedeljek zvečer.

Franci po prihodu v Lesce ni mogel zatajiti svoje glasbene žilice. Bobni so ga čakali in skupaj z bratom Tadejem, Marjanom Gašperinom, Matjažem Bizjakom in Damjanom Jazbecem (Boštjan Peternel je v JLA) je ogrel občinstvo. Novega šampiona, ki slovi po prijaznosti, skromnosti, poštenosti in prizadevnosti, je nagovoril predsednik sekcije za skoke jeseniške smučarske organizacije (Franci je sicer član TVD Partizana iz Žirovnice) Anton Justin, ki je zaželel, da bi Franci še naprej ostal "fejst fant", Miha Vergelj pa je v imenu prijateljev dejal, da so Francijev uspeh že proslavili v nedeljo v Safariju, čestitke v imenu krajanov pa je Franciju izrekel predsednik sveta krajevne skupnosti Franci Vovk. Marjan Gašperin, vzorni kronist Petkovega vzpona, je vedel povedati, da je bil Franci po poldrugem mesecu treniranja že v jeseniški pionirski skakalni reprezentanci, da je leta 1984 prvič zmagal na republiškem in dve leti kasneje na državnem prvenstvu, tega leta pa je prišla tudi prva mednarodna mladinska zmaga. 4. januarja letos je osvojil prvo točko svetovnega pokala, 11. februarja pa je dobil prvo tekmo svetovnega pokala. V nedeljo je bil Engelbergu po prvi seriji deseti, v drugi pa je prišel na prvega skupaj s Fincem Nikkolo. ***"Nisem mogel verjeti, da nobeden v drugi seriji ni tako daleč skočil,"*** je bil Francijev komentar dogajanja v drugi seriji.

Franci v vlogi bobnarja ansambla The Booms

Le stežka se je Franci ločil od bobnov za krajši pogovor. V Petkovi družini je pet otrok, ob Franciju, ki je najmlajši, še en brat in tri sestre. Kmalu, Franciju je bilo dve leti, so ostali brez očeta. Kot pilot se je smrtno ponesrečil v letalski nesreči. Sicer pa je Franci rojen 15. junija leta 1971 in je dijak 4. letnika škofjeloške gimnazije.

Pogovarjava se dan po tvoji zmagi, ki so jo mnogi to sezono napovedovali, vendar nihče ni računal, da bo to v Engelbergu. Si že uredil vtise z nedeljske tekme?

"Zmage pravzaprav še nisem dojel. Sploh ne morem nič povedati. Čutim neko praznino. Sedaj pa spoznavam, koliko ljudem pomeni moj uspeh. Športnik sploh ne ve, koliko je zanimanja med ljudmi za šport. Jaz po nocojšnjem sprejemu to vem."

Na naslednjih tekmah bo tvoja vloga drugačna. Vodstvo reprezentance in občinstvo bo odslej terjalo od tebe nove uspehe.

"Če me bo to obremenjevalo, me bo podzavestno. Vsaka tekma je tekma zase, vsak dan je nov dan. Zmaga je sicer veliko. Samo Primož in jaz sva doslej od Jugoslovanov zmagala na tekmi svetovnega pokala. Ta zmaga pa je bila tako nepričakovana, da sem kar malo nemiren."

Odslej bodo nate drugače gledali tudi sotekmovalci.

"V reprezentanci se ne bo nič spremenilo. V redu se razumemo. Če si odprt, prijateljski, so tudi takšni do tebe. Sploh pa imam med skakalci dosti prijateljev. Prijateljujem, največ s Cecconom, Pointnerjem, Rauschmaierjem. Mnogi me pa res še niso poznali. Z uspehom se to spremeni. Dosti se pogovarjava s Thomo."

Sedaj greste v Italijo, potem pa v Vikersund na polete. Na velikankah še nisi skakal?

"Na velikanki res še nisem skakal, vendar se veselim poletov. 120 metrska skakalnica v Planici je največja, na kateri sem nastopal. Vendar rad letim. Leteti je lepo, to te žene, to želi vsak skakalec. Strahu pred skakalnico nimam. Imam pa strah, kako se bom odrezal. To je strah pred slabim rezultatom."

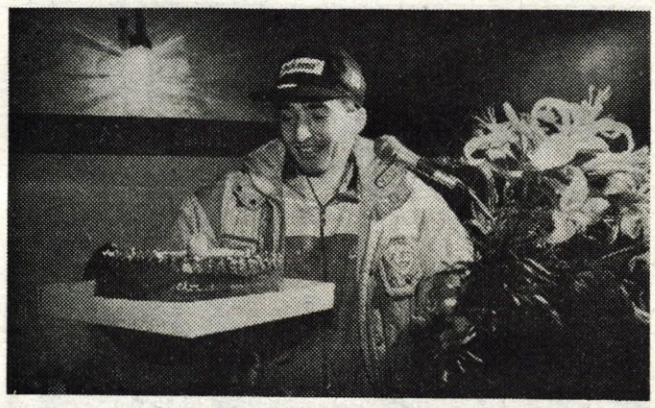

Torta za zmagovalca. Dobil je še veliko presto, pa darilo skakalcev in seveda šampanjec, s katerim je temeljito namočil občinstvo.

Gašperin je opisal tvojo športno pot. Prvi tvoj trener pa je bil Franci Legat, nasledila pa sta ga Baloh v klubu in Luka Koprivšek v reprezentanci.

"Legat me je zvabil k skakanju. Mama je bila proti, vendar me je vleklo. Sploh uživam v športu, v glasbi. Rokomet sem igral, odbojko, z atletiko sem se ukvarjal, streljal. Glasba je za sprostitev. Nekaj moraš početi, da se sprostiš, da se razelektriš. V klubu me 6 let trenira Stanko Baloh, v reprezentanci pa Luka Koprivšek. Jaz še nisem imel boljšega trenerja od njega. On pozna tekmovalca, on ga vidi v njegovo dušo, ne samo, kako izpelje skok."

Kaj pa šola?

"Ko se spomnim nanjo, imam slabo vest. Čisto sem jo pustil. Spomladi bo na prvem mestu. Če človek hoče, zmore vse."

Baloh mi je povedal, da si hotel pred leti opustiti skakanje.

"Dve, tri leta nazaj je bilo to. Imel sem krizo. Ta pride. Pogletje Zupana, Debelaka. Sam sem se po 14 dnevih vrnil na trening.

Tvoja prihodnost, športna, življenjska?

"Sem še mlad in o tem ne razmišljam. Sedaj sem vesel, da sva s sestro skupaj kupila jugo. Se preživim. Važno je, da uživam, da se imam fletno. Seveda pa želim končati šolo. Vleče me geografija. Rad potujem, rad sem med ljudmi.

J. Košnjek, slike G. Šinik

30 let predšolske vzgoje na Trati

Da bi bilo otrokom varno in prijetno

Škofja Loka, februarja - Ko se je pred tremi desetletji skladno z industrijo na Trati razvilo tudi delavsko naselje, se je pojavila potreba po otroškem varstvu. V enem od blokov v Frankovem naselju sta prvo leto dve tovarišici varovali dva ducata otrok, med predšolske so bili pomešani tudi šolarji iz nižjih razredov. Danes je v 15 oddelkih vrtcev na Trati 330 otrok.

V vrtcih na Trati ni občutiti bridkih tožb, da se naše prebivalstvo stara, saj je v njih vse polno otrok že vsa tri desetletja, kar obstaja organizirana predšolska vzgoja. Tudi ni videti, da bi se starši odrekali temu strošku, ki ga pomeni otrok, čeprav je po novem letu, ko je grozilo več kot sto odstotno povišanje oskrbnin, nekaj otrok le vzelo slovo. Če si v Škofji Loki po eni plati želijo družbenega varstva in vzgoje za kar največ otrok, pa bi po drugi želeli, da oddelki ne bi bili napolnjeni prav do zadnjega kotička. Po 28 otrok je na oddelkih, v jaslih po 16...

Leta 1972 je bil zgrajen vrtec Pedenjped, devet let zatem še prizidek, tu in v vrtcu Rožle je za vse otroke s Trate ta čas premalo prostora, zato so jih dve skupini naselili še v nekdanji Gradisov dijaški dom.

»Vrtci so odprti od ranega jutra do sréde popoldneva in otroci v njih prebijejo povprečno devet ur na dan,« nam je povedala vodja vrtcev na Trati **Marjeta Sejdič**. »Imamo pa odprt tudi popoldanski oddelek, v katerem se mešana skupina otrok, starih od dveh do sedmih let, druži tja do večera. Prilagajamo se pač staršem in njihovemu delovniku. Tako smo se denimo prilagodili tudi delavkam Iskre iz Reteč, ki so zaradi zgodnjega jutranjega prevoza na delo želele, da bi vrtec odpirali nekaj minut prej. Najbrž bomo morali ravnati podobno, če se bodo kje odločili za evropski delovnik. Tedaj bomo oblikovali še kako mešano skupino več. V vrtcih nam ne gre več toliko za strogo ločevanje otrok po starosti in doseganja kdove kakšne storilnosti po skupinah, pač pa v glavnem za to, da se otroci dobro počutijo v kolektivu. Ob dobrem počutju tudi bolje napredujejo.«

Hrupno dopoldne med malčki.

Resne glavice se sklanjajo k predšolskim opravilom.

Na Trati, pretežno delavskem naselju, kamor se je pretekla desetletja priseljevala delovna sila bodisi z okoliškega podeželja bodisi iz drugih delov Jugoslavije, je to strukturo občutiti tudi v vrtcih. Malo staršev ima tolikšen dohodek, da bi zmoglo plačevati polno ceno vrtca. Tretjina prebivalcev na Trati pa se je priselila iz drugih republik. Otroci se sicer med seboj lepo ujemajo, hitro se uče in napredujejo kljub jezikovnim oviram, toda do šole nekateri ne osvojijo dovolj slovenskega jezika, zato se jim v vrtcu posvečajo s pretanjeno vzgojo, dodatnimi igrami, pogovori v lepi slovenščini...

Marjeta Sejdič

Na Trati se še ne bojijo, da bi se vrtci izpraznili, če bodo le ljudje tam okoli imeli delo. Razmišljajo celo, da bi vanje tudi popoldne pripeljali nekaj življenja. K različnim dejavnostim bi radi privabili otroke skupaj s starši in jim na ta način obogatili družinsko življenje.

D. Z. Žlebir
Foto: F. Perdan

GOBAVEC Vsi delamo po svojih močeh in tisto, kar najbolj znamo!
JEMAVEC Delate figo!
GOBAVEC Mi tudi ne moremo kaj dosti skakati naokrog, da nas bodo ljudje po zobeh nosili - meni že ni do tega, da bi me opravljali.
JEMAVEC Jaz hočem samo to, da bi živeli v miru in slogi, če že ne moremo v ljubezni in prijateljstvu.
DAJAVEC Če je tvoje hotenje v resnici takšno, te moram opozoriti, da ga s svojimi dejanji nič ne dokazuješ.
GOBAVEC Nočem biti pristranski, toda prosim te, mar ne vidiš, ljuba moja, da tudi mi delamo po svojih močeh!
DAJEVEC In če misliš, da te izkoriščamo, nam povej takrat, kadar te prosimo, da kaj opraviš, ne pa, da kar obstojiš, kar naenkrat, in izbruhneš in vpiješ nad nami!
GOBAVEC Saj smo prijatelji, anede?
(Grenki sadeži pravice)

SONJA Ne morem spati. Ves čas me budi eno šumenje, ko da bi od nekod tekla voda, in zraven je občutek, da je voda umazana to me budi iz tega polspanja, čisto se predramim, čisto budna sem, zaznam Radovo neslišno dihanje, zaznam svežo posteljnino, začutim svojo mehko, od spanca malo vlažno kožo, in je že skoraj mir, ko nenadoma natančno vem, da umazana voda je tekla in da me je poškropila po obrazu. Vem, da ni tako, in se moram iti vseeno umit v kopalnico, in si ne upam iti takoj nazaj ležat, da se ne bi ponovilo in da ne bi naposled dobila občutka, zjutraj, ko bi rada spala še pa še, da že vso noč hodim k vratom, jih ko v tatvini odpiram, natiho natiho zapiram za seboj in se umivam in umivam in praskam kožo... Tudi če se zjutraj ne morem spomniti, a sem res šla ponoči kaj ven, imam občutek, da sem kar naprej hodila in hodila. Včasih - ko da bi hodila po kakšnem tujem stanovanju. Zdajle sem ravnokar spet legla in ležim in mi že postaja normalno toplo, oči imam zaprte in se zgubljam, počasi, in počasi odhajam... Ravno zdaj bom morala spet vstati! Voda... v kopalnici pa tudi ni čista. Zdaj končno spim. Z mano se za hipec nič ne dogaja. Potem pa spet pride šumenje, kot pribito. Takov krogih. V tem sem sama. Tega mi nobena mama pa noben mož ne more odvzeti. Ko da sem lagala. (...) Ko da sem lagala. Samo to.
RADO Nisi mi zmerom vsega povedala.
SONJA Vse sem ti povedala. Nobene skrivnosti nimam pred tabo.
RADO Saj vem: vse si mi povedala. Saj mi tudi nimaš kaj skrivati.

(...)

SONJA Si zaspan?
RADO
Saj spim.
SONJA Si dobro odet?
RADO Zavil sem se v odejo, dobro mi je. Spiš?
SONJA Spim. Dober je, čvrst je, spanec; saj vendar nisem lagala.
RADO Nisi lagala?
SONJA Nisi moj lastnik. Zapomni si: nisi me kupil.
RADO Nisem, nisem. Pa saj tudi nisi lagala.
SONJA Nisem, seveda ne; zato pa ne vem, od kod ta voda! Jo slišiš?
RADO Voda? Pa res! Škropi te, pazi! Mene pa ne škropi. Saj nisem lagal.
SONJA Jaz pa sem lagala.
RADO Postelja nedotaknjena.
SONJA Pa saj vendar nisem lagala.
RADO Voda te škropi. Mokra boš. Saj te nisem kupil.
SONJA Spiš?
RADO Mirno spim. Ne lagal nisem ne resnice z obema rokama in tisoč praznimi besedami prikrival.
SONJA Nisem lagala.
RADO Jaz spim? Spiš? Si dobro odeta? Spiš?
SONJA Spim, spim, odeta sem. - Spim.
(Brucka ali Obdobje prilagajanja)

MARICA (je) Je kruh lepo zapečen? Je premalo, je preveč zapečen? Ne vem. Je kruh zarečen? Je urečen? Utečen. Je pretekel. Je stekel. Je kruh steklo, je jeklo... Je kruh baker. Je kruh kruh? Kako se to piše? Naj pišem v črkah ali v tihih ženskih namigih? Kako je prav? Je moje življenje ljubezen? Je koprnenje bolezen? V nobeno pravilo nisem gotova. Sem mlada in neumna. Sem mlada in razumna. Brezumna. Pogumna. Nimam volumna. Nimam hiša. Nimam več kruh. A je bil kruh a je bil strup. Je pojeden, je použit. Ne maram mačeha. Je prav petnajst a sedeminštirideset? "Žvečil je tobak in ves čas bzikal predse." "Pil je čaj." "Natočil je vino." "Natočil je vina." "Natočil je vinu." Bolna sem, pona sem, žolna sem. Kaj sem, kdo sem.
VIDIC (pride s flašo) Kako je, hčerka?
MARICA Ah. študiram.
(Pravopisna komisija)

BRUMNOVA (z nakupov) U, kako je vroče, a ne, gospodična? Pa sploh - a junij že spada pod poletje? Katera oblast ima junij čez? Že dolgo čakate? Če dolgo čakate, kmalu pride. Vi se najbrž ne spomninjate tramvaja? Tukajle je vozil. Cingljal je. Takole. (strese z glavo) Potem so ga ukinili. Zdaj že dolgo ne vozi. Zelo dolgo. Se pravi, kmalu pride. Zelo kmalu. (odhiti)
MARICA (čez hip za njo) Kdo pa ste vi?
(Pravopisna komisija)

ANITA (Eriku) Vi ste bili potemtakem zadnjič tisto noč?
ERIKA Da, jaz sem bil.
ANITA Ki ste mi natresli pred prag polno košaro zvezd, da mi je zjutraj zdrsnilo na njihovi ognjeni sluzi?
ERIK In jaz, ki sem prinesel skromni dar v vaš vodovod: da so vas pikale, kadar ste se tuširali, kadar pa pili vodo, sladko pokljale na nebu ust.
ANITA Vi ste mi potemtakem uvezli njihovo migotanje na temotne rjuhe?
ERIK Njihova semena sem ukradel v puh vaših blazin, da so zasužnjile še vaše proste sanje...
ANITA Se kakor v navihani igri lovile v nejasne, nezmagljivo mameče podobe na robu budnosti...
ERIK In kadar ste se trudni vračali iz popoldanske izmene skoz grdo noč in so vam v glavi še drdrali tkalski stroji - jaz sem bil, kdor vas je v imenu južnega vetra nalahno prijel okoli ramen, jaz sem bil, kdor vas je hotel, ko ste se vrnili v svoj grenki dom, in moža razveseliti s šumečo nagajivostjo... a vendar zmogel samo zajecljati, da ste grenko pomislili:
ANITA + ERIK "Venomer nerganje in krivica, prekleto delo in umazana duša!"

SEZONA 1989/90
PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

MILAN JESIH:

E N S A M D O T I K

Melodramatični pastiš
(krstna uprizoritev)

Otvoritvena predstava Tedna slovenske drame 90

režija ..... ZVONE ŠEDLBAUER
dramaturgija ..... IGOR LAMPRET
scenografija ..... JOŽE LOGAR
kostumografija ..... ZVONKA MAKUC
tonski efekti ..... BORUT LESJAK
JOŽE JELENC

igrajo

trije bratje	Oton, blizu 45 let	**TINE OMAN**
	Vojko, kakšnih 34 let	**IVAN GODNIČ**
	Gregor, kakšnih 30 let	**MATJAŽ VIŠNAR**
sestra	Cveta, kakšnih 37 let	**BERNARDA OMAN**
njen mož	Rado, kakšnih 37 let	**PAVEL RAKOVEC**
Vojkova žena	Tatjana, kakšnih 26 let	**JUDITA ZIDAR**

inspicient **Marko Koren** /tehnika **Bruno Grašič, Simon Markelj**/ šepetalka **Milada Varacha** /luč **Drago Cerkovnik**/ rekviziter **Janez Plevnik** /garderoba **Nataša Sajovic, Nina Martelj**/

Pri opremi predstave sta pomagali podjetji Fructal Ajdovščina in Peko Tržič.

Milan Jesih, rojen 1950. Piše pesmi in igre za gledališče, radio in televizijo, prevaja za gledališče.

GLEDALIŠKE PREDSTAVE

1969 Žlahtna plesen Pupilije Ferkeverk (soavtor), Skupina 443
1969 Pupilija, papa Pupilo pa Pupilčki (soavtor), Gledališče Pupilije Ferkeverk
1973 Limite (soavtor), EG Glej, Ljubljana
1974 Grenki sadeži pravice, EG Glej, Ljubljana
1974 Vzpon, padec in ponovni vzpon zanesenega ekonomista, SNG Drama, Ljubljana
1976 Brucka ali Obdobje prilagajanja, EG Glej, Ljubljana
1978 Gulliver, velik in majhen, SMG, Ljubljana
1984 Pravopisna komsija, SLG, Celje
1985 Triko, SNG Drama, Ljubljana
1986 Afrika, Gledališče čez cesto, Kranj
1987 Ptiči, MGL, Ljubljana
1990 En sam dotik, Prešernovo gledališče, Kranj

TELEVIZIJSKE IGRE

1982 Brucka
1985 Pepelnica
1988 Nasmehi

"TARTUFFE" PREDLAGAN ZA SARAJEVSKI MESS

Republiški selektor MESSa Peter Božič je za pomembni jugoslovanski gledališki festival predlagal uprizoritev našega gledališča komedijo Tartuffe J. B. Moliera. Tartuffa je z našim ansamblom, okrepljenim z gosti, kot otvoritveno predstavo letošnje sezone režiral Matjaž Zupančič.

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE MED GLEDALIŠČI OSEMDESETIH LET

Ob koncu lanskega leta je Delo izvedlo anketo o najpomembnejših umetniških dosežkih osemdesetih let. Gledališka kritika Andrej Inkret in Jernej Novak sta med najpomembnejše dosežke desetletja "uvrstila" tudi predstavo Prešernovega gledališča (Rudi Šeligo: Svatba).

Milan Marinič novi direktor PG

S 1. januarjem 1990 je direktorske posle našega gledališča prevzel Milan Marinič. Glavnina njegovega dosedanjega dela je bila vezana na kulturno umetniško področje. Prejšnji direktor PG Jakob Kurat, ki je na tem mestu "vzdržal" 15 let, ostaja v našem kolektivu. Obema želimo na novih delovnih zadolžitvah obilo uspeha.

PG v lanskem letu

V letu 1989 je bilo v Prešernovem gledališču 146 gledaliških predstav (108 predstav PG in 38 gostovalnih predstav), ki si jih je ogledalo več kot 30.000 gledalcev. Poleg predstav je bilo še 48 drugih različnih prireditev.

Prešernovo gledališče Kranj, Gledališki list št. 5
urednik: ..... **Matija Logar**
oblikovanje: ..... **Igor Pokorn**
oblikovanje plakata: ..... **Jože Logar**

RADIJSKE IGRE, krstne izvedbe

1980 Brucka (priredba)
1982 Tovariš Peter (priredba)
1984 Ljubiti
1985 Koloratura
1985 Večerja s pismom
1986 Stevardesa
1986 Globoko jeseni
1987 Črepinje
1987 Še zmeraj ptiči
1988 Mora radijskega jutra

KNJIGI IGER

1978 Grenki sadeži pravice
1989 Premi govor

KNJIGE PESMI

1972 Uran v urinu, gospodar!
1974 Legende
1976 Kobalt
1980 Volfram
1985 Usta
1989 Soneti

EN SAM DOTIK

ALI CELOSTENSKO OGLEDALO JESIHOVEGA MELODRAMSKEGA PASTIŠA

ZUNAJ IN ZNOTRAJ 1

GREGOR: Rad bi se je dotikal, ko sovraži, da bi me tresel njen studeni gnus.

EN SAM DOTIK Milana Jesiha je napisan izvrstno, zaradi mojstrskega obvladovanja preskokov iz zunanjega v notranji govor, zaradi virtuoznosti jezika, ki s svojim ritmom omogoča napeto dogajanje in v številnih premolkih razkriva vzdušja in odnose med osebami, ki nastopajo v tem melodramskem pastišu: med Cveto, žensko brez humorja, ki misli, da je odljudna; njenim možem, Radom, zapeljivcem in ribičem; najstarejšim bratom Otonom, ki bi rad sanjal smisel — in ležečnikom, ki nikoli ne reče ne ja ne ne; ter najmlajšim bratom, ki se je, tako kot Oton, brezupno zatreskal v Tatjano, mlado ženo njunega drugega brata Vojeta, v lepotičico, ki Gregorja zasovraži na prvi pogled.

V tem spoju zunanjega in notranjega, se igra začne v banalnem, vsakdanjem govoru, ki ga le tu in tam preseka notranji govor, navržen »nekako mimogrede«, »v srednji, nejasni legi«, kot nekdanji: »vstran« in »zase«, kot glasno izrečena misel in občutje, kot odlomek iz notranjega monologa, kot tisto, kar nezadržno privre iz globine na površino.

Lahkotna poplava zvokov in nesmislov, zbadanj, hvalisanj in fingiranih jezikovnih prepirov, ki zaprasketajo na površju, se v sprenevedanju spreminja v nastopaško »pruduciranje« za Tatjanino naklonjenost, kasneje pa v odpovedovanje pri Cveti, v zatajevanje pri Gregorju, v njegov molk, da ne bi kričal, in na koncu, v Otonovo odpoved Tatjani. Iz prijaznega nagovora se prelevi v mržnjo, ki jo Tatjana zazna na začetku pri Cveti **(Vidim, da znaš biti pasja, če mrziš)**, v Tatjanino mržnjo do Gregorja, mržnjo na prvi pogled, ki ga dokončno vsrka v brezupno ljubezen.

Notranji monologi vrtoglavo drhtijo na tenki črti med ja in ne pri Otonu, v nejasnem spominu na očeta pri Cveti, v hlastnem preiskovanju tolmuna in brzic pri Radu, v nemočni zazrtosti v brezno krivde pri Vojku. Izhajajo iz oprezanja za Tatjano, zasledovanja Tatjane in bolščanja vanjo, pri Gregorju in pri Otonu — kjer se sprevračajo v obsedeno poslušanje brnenja duše v prestavi, v minevanje časa in na koncu v odsotni smisel — pri vseh.

Kje — med tem, kar govorimo in zares počnemo, med tem, kar mislimo in izrečemo — sploh lahko pride do dotika? Tako kot je krhek in na videz nepomemben kavni servis, ki se razbije na začetku, se razbijejo krhki in na videz nepomembni človeški odnosi na koncu. Naslov EN SAM DOTIK — je nedvomno zapisan tudi z ironijo, saj v igri, kjer je veliko klofut, prijemanja, otipavanja, nemočnega stiskanja in oklepanja — komaj lahko pride do zaresnega dotika.

MELODRAMSKI PASTIŠ 2

EN SAM DOTIK — je v podnaslovu označen kot **melodramski pastiš**, delo torej, ki posnema motive raznih avtorjev in njihov slog. Obnavljanje očetove hiše nas po svoji melodramski atmosferi sicer spominja — kako postmodernistično — na nekatere modele (in utegne predstavljati najlepši hommage Čehovu, kar jih poznamo pri nas) — čeprav je globlje kot z začetki 20. stoletja, Jesih zavezan svojim junakom na pragu 21. stoletja: vikendaškemu vsakdanu tipične družine srednjega sloja, ki danes in tukaj, relaksirano in pretenciozno, preživlja svojo fantazmo domačije. Kljub temu da je v podnaslovih del in v njihovih oznakah običajno precej avtorske previdnosti, skromnosti, zvitosti in včasih tudi ironije, pa je Jesihov pastiš zanesljivo avtorski, v polnem pomenu besede.

Saj, kdo bi mogel ostati neprizadet ob nesrečni usodi junakov, ki se pogumno in radostno spopadajo s svojo nemilo usodo? Roko na srce: katera mati ne bi odrevenela v grozi, ko bi ji hoteli iztrgati otroka...? Koga ne bi ganili polbratje, ki si — kot nesrečne žrtve ljubosumja — v surovem obračunu iztrgajo iz src vse, kar jim je najdražje...? Kot da jih je svetli očetov lik, čigar spomin umažejo, poklical onstran dobrega, v temo somraka...

Kdo ne bi doumel nesrečne usode brezmejne ljubezni Otona do Tatjane, zaradi katere mora žrtvovati ne samo težko pridobljeni mir svoje duše, ampak tudi naklonjenost najmlajšega polbrata, ki mu je bil med vsemi najbolj pri srcu — in se za vselej odreči Tatjani, ki ga sicer ni preslepila, a ves čas ni vedela, kako nevredna je njegove globoke in zrele ljubezni...? Kdo bi mogel — ob milih zvokih violine, ki jo je davno zavrgel nesrečni Gregor, a mu jo je znova potisnila v roke neuslišana ljubezen do Tatjane — prezreti Otonovo hudo slutnjo, da se ne bodo nikoli več vrnili...?

In kdo ne bi — globoko v srcu — obsodil Tatjane, ki zlorabi zaupanje nesrečne družine, ki je po dolgih tavanjih na najboljši poti, da najde svoj dom? Komu se ne bi orosilo oko, ko ta brezvestna lepotičica prevara svojega moža, ki se je pripravljen za svoj nekdanji greh iskreno skesati?

Kdo ne bi spregledal praznih izgovorov Rada, brezsrčnega in krutega moža, ki hoče na koncu s prevaro kupiti Cvetino ljubezen, potem ko jo je brezobzirno poteptal zaradi dveh minut prešuštne naslade? Rada, brezvestnega očeta, ki je zavrgel lastne otroke in z njimi ljubezen svoje skrbne in brezmejno vdane soproge...? Kdo ne bi — po drugi strani — s tiho privoščljivostjo prav v Radovem prešuštvu s Tatjano, uzrl pravične kazni za Vojkov greh...? In navsezadnje: kdo ne bi s Tatjano, ki ji je srce lagalo, da bo imela Vojeta vsak dan rajši, zapustil te mrzle hiše, polne ponižanj in prežečih pogledov, v kateri ni našla nobene opore? Za Jesihov jezik je preveč poetičen, da bi bil osladen, in prekrvav, da bi bil sentimentalen, predvsem pa preveč duhovit in ironičen, da bi ga lahko dojeli dobesedno... Skoraj bi ga lahko označili tako, kot označi Tatjano: nima robov — a na njem se nekako porežemo vsi, ki bi prisegli na čistost — v podnaslovu zapisanega žanra. **Na tanki črti med ja in ne**, ki ločuje čustvenost od sentimentalizma, Jesih uporablja melodramsko ves čas le zato, da bi izrekel svet svojih junakov, in nikakor narobe — da bi tragično nezadostnost sveta — preveden v melodramo. Jesihovska fenomenologija subalpskega kiča je ostra, ironična in nepopustljiva. A pod kičem našega vsakdana ji vedno uspe odkriti poezijo enkratne človekove eksistence. Mojstrsko, brez moraliziranja in s humorno zavestjo soudeležbe.

VASE OBRNJENA KLETVINA 3

EN SAM DOTIK mora biti nedvomno odigran zares, prepričano in prepričljivo, s samoumevno pretencioznostjo likov, ki jo ponuja že način, kako avtor pripoveduje zgodbo. Z ostrimi rezi, ki ločijo notranji govor, njegove izbruhe, izpovedi ter čustvene arije od zunanjega dogajanja, vse te silovite intervencije notranjega, zaradi katerih realno dogajanje zastane za hip v osuplosti, okamni v presenečenju, se zalomi v presunjenost in nazadnje razkroji v klinično, »metapatološko stanje«.

Praznik snidenja z mladoporočencema, poln radostnih pričakovanj, se je iztekel, njihove obsedenosti pa so zmerom globlje in zmerom bolj razdiralne. Čimbolj so s Tatjano domači, tembolj ji razkrivajo plehkost in vsakdanjost, ki se v minevanju časa razraščata do usodnih dimenzij. Cveta ves čas budno pazi na Rada, ki skuša vsak trenutek izkoristiti, da bi skočil do vode: ribe-babe-pit. Oto ves čas išče priložnost, da bi zaspal in se zapredel v sanje. Voje se čedalje bolj zapleta. Tatjana pa se ne pusti zlahka očarati. Za strahom, ki sicer skopni, zmerom bolj odkriva banalnost in plehkost. **Pa kaj se ti produciraš?** vpraša Cveta Gregorja, a v tem Jesihovem melodramskem pastišu se producirajo prav vsi.

Melodramsko, ki raste iz nepotešenosti, je sicer gibalo dramskega dejanja, a še zdaleč ne njegov namen in domet. Zaradi te nepotešenost vsi junaki, kmalu po prazničnem začetku, vse bolj zapadajo v »metapatološko stanje«. Čimbolj se sprenevedajo, tembolj drvijo v objem svojih notranjih protislovij, zmerom bolj se pogrezajo v brezna svojih obsesij in postajajo vsakdanji, tudi prostaški, predvsem pa izpraznjeni in pohojeni, saj so za metapatološko stanje značilni: »cinizem, nihilizem, sovraštvo, potrtost, notranja razpuščenost, dolgočasje, brezup, negotovost, sebičnost, zmedenost in potlačenost — skratka, bolezni duše.«

Zgodba ENEGA SAMEGA DOTIKA se začne z lažnim razkazovanjem, katerega pravi namen je prikrivanje. **Preteklost je kompromitantna za vse**, kot pravi Tatjana, in vse početje v sedanjosti služi prikrivanju te kompromitantne preteklosti. Obnovitev očetove hiše je samo jalova scenografija, ki zakriva preteklost. Jesihovi junaki v ENEM SAMEM DOTIKU so dediči nujnega deleža, razlaščeni in razdedinjeni sodobni parveniji, ki si brezupno prizadevajo, da bi podedovano in priposestvovano spremenili v izročilo. Zato ne sme dišati po prenovem: **Lahko odprem okno? V hiši je neki tuji vonj po prenovem, ki mi ne ugaja in ga ven napodim.** (GREGOR: 1,2)

Obnavljanje očetove hiše — ki naj bi zakrila praznino v zakonu Rada in Cvete, Cvetino staranje, Radove nezvestobe in skakanja čez plot, zgrešenost Otonovega življenja, lahkomisleno preteklost Tatjane, abortirano umetništvo Gregorja, Vojkov zločin in njegov podli namen, ko se je izgovarjal na duhove prednikov, a je hišo ves čas nameraval prodati — na koncu razkrije vse, česar oče ni mogel ali hotel vedeti. Iz prijaznega prostora domačije, obnovljena očetova hiša zledeni v prostor **mrzle, vase obrnjene kletvine.**

Rado: Kaj pa bova?
Cveta: Nič. Tako naj bo kot je.
Rado: Ampak — to je prekleto.
Cveta: Naj bo prekleto.
Rado: Tako neznosno prekleto.
Cveta: Prekleto, ampak znosno.

OČETOVINA 4

Dediščina sicer je, a izročila ni več. Nekdanja domačija je postala vikend. Vikend pa je tak, **kot si mestni človek predstavlja kmečke reči spred recimo sto let: miza, omara, stoli, klop, pručka, predalnik, skrinja, poseben stoječ obešalnik za obleko** — iluzija nekakšne krekovske domačije, urbana fantazma svobode in neodvisnosti. Hiša je in ni njihova, ker je predvsem projekcija srednjeslojskega načina preživljanja prostega časa, z vsemi insignijami hvalisanja in pritoževanja. Je bogkov kotek, na mizi so suhe hruške in orehi, sušijo se zelišča, je okno v svet (povečano do dimenzij izložbe), je streha in stik z nebom, so vrata (z vetrolovom), kot domači prag — in je stik z zemljo. So žlahta, ki drži skupaj, imajo mizo, ki se šibi, peč, ki greje, **čist zrak, lepo misel, sladek spomin, dobro željo — pa špeh.** Vse te relikvije (nas, »ki se znamo imeti fajn«) vibrirajo v ekstazi srednjeslojstva, kakršnega živimo in katerega del smo. **Nič mi ne manjka, nič mi ni hudega... Pa bi se najrajši obesil. (OTON: II,31)** In v nekakšni nejasni odsotnosti pravega smisla — poteka ves čas tiha, vztrajna, a tudi podjetna produkcija pristnosti, ob stvareh, ki ne dišijo po prenovem, ki so ravno pravšnje za domače vzdušje, ki jih je ravno prav, da lahko poustvarijo privid domačnosti, ki so del žargona pravšnjosti srednjeslojskega slovenstva.

Zgodba ENEGA SAMEGA DOTIKA je zgodba neuspešne naselitve doma. Tatjana pa je serum resnice, ki ga Jesih vbrizga v stereotipno in anemično iluzijo nas, ki **smo strastna rodovina** in nam **huda kri v žilah polje... Polje, gozd in njiva,** (Cveto: III,55) Osnovna situacija tega melodramskega pastiša nastane, ko pride v žlahto Tatjana, ta razmeroma fina pička, ta, ki bo prinesla novo življenje, ki pušča zoc v šalici in se neprestano preobuva..., ki jo prešinja oster strah in kasneje topa bolečina, ker ve, da pada v »brezdanjo globino neba«. Pri Jesihu je pekel zgoraj, a šele, potem ko se izvotleni človekov znotraj spremeni v zunaj in razblini »v brezdanjo globino neba«.

Zgodba ENEGA SAMEGA DOTIKA se izteče, ko se prostor utopije, prijazni kraj obnovljene očetove hiše, vikenda, ki naj bi združil vse in vsakogar okrog MIZE in PEČI, razkrije kot to, kar je, ne le privid domačije, ampak tudi brezno iluzij, v katerem se junaki Jesihovega melodramskega pastiša zavrtijo v začaranem krogu in se vrnejo v svojo prihodnost, neizbežno soočeni s svojim celostenskim ogledalom.

Tatjana je past, v katero se ujemajo vsi po vrsti. Od trenutka, ko vstopi v domačijo in hočejo prav vsi narediti vtis nanjo, se Tatjana vede natanko tako, kot se pač vede dekle, na katerega hočejo vsi narediti vtis. Tatjana je hkrati femme fatale in žrtev. A žrtev je tudi Cveta, ki se ves čas prizadeva, da bi peljala igro, ki jo mož, bratje in svakinja sproti spreverčajo v protiigro. Njena prava protiigra pa je minevanje časa: **Ko da mi vsak nov datum, Rado, pljune v obraz (Cveta: IV,74)** Cvetin vtis o Tatjani — kako mlada je — je prva oznaka, ki jo izreče o Tatjani. Izhaja iz njene panične obsedenosti z minevanjem časa. Tatjana, lepa, mlada in vsa cvetoča, je samo navidezni zapeljivec, ki sicer osvojil srca obeh bratov, najmlajšega in najstarejšega, pravi zapeljivec pa je Rado, ne zato, ker jo zapelje za dve minutki, ampak zaradi govora na koncu igre.

Na samem začetku, v prvem prizoru, Cveta pripoveduje Gregoru o vožnji na kmečkem vozu, **ko je bil en takšen, a veš, moderni, skvarjeni, turistični kmečki praznik.** In čisto na koncu, v četrtem dejanju, ko sedejo k mizi kot v znani podobi Petkovška, kjer domači zro drug v drugega z izpraznjenimi pogledi in si kot tujci zaman želijo pričarati dom, Rado ponudi Cveti osladno razglednico: **Se boš peljala z vozom, na Bledu, ljubica moja...punčka moja, se boš peljala, tako bo, sva se peljala takrat v Semiču, (...) ko si rekla (...) kako je vse novo, Cveta, ker sva se imela rada...«**

Tatjana pritegne nase vse štiri moške, a Cveta in Tatjana ostaneta na koncu sami, prav tako pa tudi vsi štirje moški. Junaki melodramskega pastiša o sebi razmišljajo smrtno zares. Ne Oton ne Tatjana pri tem nista izjema. Njihov avtor z nobenim od njih ne ponuja svoje perspektive. Ves čas pa nam s temo o času, ki mineva, omogoča ironično distanco v finem tkanju medsebojnih odnosov, kjer vsak med nastopajočimi igra dve vlogi.

V tem melodramskem pastišu dejanje sočasno poteka na dveh ravneh. Prva je sintetična in se dogaja v realnem času, kot igra vsakdanjih tipov, ki jih zlahka prepoznamo. Druga igra pa je analitična in v njej šele postopoma odkrivamo kompleksne značaje Jesihovih junakov ter prepoznavamo labirinte njihove nezadoščenosti in nepotešenosti. Radi bi bili dobri, radi bi se imeli »fajn«, radi bi uživali, radi bi se imeli radi, in radi bi služili plemenitim ciljem: a v vsakem, ne samo v Gregorju, se **predrami nevidna notranja moč**, izdajalska, neubranljiva in usodna. Prvo dogajanje poteka v ritmu slapstick komedije, ki ga vse bolj sinkopira notranji govor, stopnjevan v intenziviteti kot kak ritual, usoden, zavezujoč in neizogiben. V igri vsakdanje medsebojne komunikacije, Jesihovi junaki razkazujejo vse, kar so priposestvovali, v igri notranjih obsedenosti in izbruhov pa se skušajo brezupno znebiti vsega, kar se polašča njih.

NEPRIZANESLJIVA SILOVITOST 5

Spoj notranjega in zunanjega govora, je tudi spoj notranjega in zunanjega dogajanja, ki ne razkriva samo protislovij Jesihovih junakov, ampak tudi kompleksnost dramskega dejanja v ENEM SAMEM DOTIKU. Obe dogajanji, zunanje in notranje, sta kontrastno zoperstavljeni v navidezni melodramski pripovedi, da lahko tenko prisluhnemo zvoku notranjih motorjev junakov. Ne da bi jih turiral, jih avtor predstavlja v različne prestave, menja brzine z zavidljivo eleganco (tako rekoč s prstkom), saj jim ves čas doliva olje prav z neverjetno energijo notranjega monologa zato, da bi dogajanje strnil in ga hkrati razkril kot smešni patos cenenega kiča, pa tudi — kot srhljivi zven enkratnosti bivanja.

Oton seveda ne bo napisal »knjige o notranjem življenju«, saj v Tatjaninem dnevniku ni mogoče »nič razumeti« (ker ga ni moč prebrati, iz na videz tehničnih razlogov: spremenljive ciceraže črk, kot pravi Gregor, ki ga doživlja kot grozilno sporočilo, izrezano iz časopisnih črk) — čeprav je v njem zapisano, — »vse«, kot pravi Tatjana. Tudi en sam dotik se bo zgodil le na način, kot se lahko zgodi v ogledalu: s svojo podobo. Tatjana je res ogledalo, v katerem vsak najde prav to, kar je hotel ugledati: Oton nemoč svojega agnosticizma, Cveta svojo novo življenje, ki je znosno-prekleto, Vojc svojo krivdo, Rado svojo ribo v tolmunu, Gregor svojo »nepotešeno kri«. Kakšna plaža — reče Tatjana. Vsak je izgubil sebe — Oton o tem govori eksplicitno; Gregor zaradi ljubezni, Vojko, ker noče biti on sam, Rado, v prepričanju, da je znotraj nič in da velja samo zunaj, Cveta iz obsedenosti pred tekom časa — Tatjana je vsrkala njihove podobe kot prav tisto celostensko ogledalo, ki je od vsega začetka Cveto navdajalo z grozo in za katerega na koncu pravi, da ga bo razbila.

Na koncu gre samo še za neprizanesljivo medsebojno izničevanje. S pečjo, ki ne more ogreti, Radovo nejevoljo, Gregorjevo nemočjo, njunim medsebojnim prepirom, Tatjanino osornostjo, Cvetino histerično paranojo, Vojkovo okajeno užaljenostjo in Cvetino pohojenostjo — se četrto dejanje iz mrzle, neogrete, nasajene atmosfere, postopoma sprevrže v opoj destrukcije — ki se stopnjuje v medsebojno izničenje in negacijo. Začne se okretna in peklenska igra, v kateri hoče vsak iztrgati vsakemu, kar mu je najdražje in najbolj intimno, poteptati in **ugonobiti z neko neprizanesljivo silovitostjo.** Še vedno so znotraj, a ta znotraj je mrzel in vanj naletava sneg. Spremenil se je v zunaj, tako kot se je spodaj sprevrglo v zgoraj: v Tatjanino grozo, ker ve, da pada »vbrezdanjo globino neba«.

Cveta, ki ji ni uspelo priklicati očetovega duha — se hoče vrniti domov. Tatjana je prehodila kratko pot iz nikoder v nikamor, iz enega samega trenutka — v brezčasje. V iskanju **usodne privrženosti** je posegla mednje, da bi razkrila njihovo usodno zavrženosti. Vikend, ki so ga obnovili zato, da bi v njem našli tisto, česar niso našli doma, bodo prodali. Nikoli se ne bodo vrnili, ker se nimajo kam. V prvem dejanju je bila »zunaj odprta svetloba zgodnjega dopoldneva«, drugo dejanje se je dogajalo »na planem, v odprti svetlobi mladega poletja«, tretje dejanje v »vetrovnem popoldnevu«, v četrtem dejanju pa je »jesenski večer« in »zunaj se mrači«... Kot bi minil en sam dan, od jutra do večera. Igra, ki se je začela v poletnih oblačilih, se konča v premraženem okolju, nastlanem z drvmi. Domov hočem — pravi Cveta. Prodajmo, pravi Vojc. Domačije ni več mogoče naseliti. Doma ni več.

Če je bil spoj bivšega in sedanjega še neizmerno smešen v GRENKIH SADEŽIH PRAVICE — v 70. letih — je ta spoj sedanjosti in preteklosti — na začetku 90. let — ironično srhljiv. Nekdanje iskanje novega (v modernizmu 70. let) opredeljeno kot hlastno iskanje pristnega in zares avtentičnega, se je v krizi (postmodernizma 90. let) sprevrglo v brezglavo razkazovanje simbolnega obilja, ki postane stvarno šele takrat, ko mu uspe zbuditi pri drugih — zavist: ne več kot novo, ki ne sme spominjati na staro, ampak kot staro, ki ne sme dišati po prenovem. Jesih — duhovit in igriv kot dramski pesnik nekdanje hlasnosti ter ironičen, globok in pronicljiv kot dramski pesnik današnje brezglavosti — je zmerom enako paradigmatičen. Komika v GRENKIH SADEŽIH PRAVICE je izhajala iz zavesti o radikalni (modernistični) diskontinuiteti časa, melodramski pastiš ENEGA SAMEGA DOTIKA pa stkan iz globoke zavesti o njegovi (postmodernistični) kontinuiteti. V vrtoglavem begu časa, na tanki črti med prej in potem, je sedanjost samo sladki odlog negotovosti, ki se nam iz sramu pred preteklostjo in v strahu pred prihodnostjo — kaže kot plaža vsekdanjosti...

GORJE MU, KDOR NIKOGAR NIMA 6

Igra, ki se začne s fino dialektiko med zunaj in znotraj, kjer čas za hip zastane v iskanju obnovljene dediščine, da bi iz davnine priklical izročilo in se iz vsakdanje razpršenosti zgostil v pravi smisel in praznik — se konča v prostoru, ki se je na začetku sicer razprostrl v prijazno ugodje obeda na planem, a je na koncu neusmiljeno vdrl v izpraznjeno in izvotleno notranjost, z mrazom, prešuštvi, tisočerimi vprašanji in razprtim nebom:

(Oton vstane, stopi naglo proti njej, Tatjana pričakuje objem in klasiko, on obstane tik pred njo.)
Oton: To ni nič.
Tatjana: (ne pobesi pogleda) Mogoče...
(Oton ji strmo zre v oči)
Tatjana: Mogoče bi me ti lahko držal... da ne padem... kako se reče — »v brezdanjo globino neba« da ne padem...
(Se napeto gledata.)

V tem napetem gledanju je navsezadnje vse, kar se je imelo zgoditi v Jesihovem melodramskem pastišu: en sam dotik, ki ga ni. V tem bežnem hipu strme zazrtosti ni izrečena nobena beseda, a je vseeno povedano »vse«. Nobene klasike. Do objema in ljubezenske izpovedi ne pride pač zato, ker za njima ni nobene »usodne privrženosti« — brez nje pa prav tako ni nobenega trdnega oprijemališča, nobenih trdnih tal in predvsem — nobenega znotraj. Oto se odreče Tatjani, ki je malo pred tem rekla, da bo odšla. Je spoznala, da to, kar si želi, ni več uresničljivo ne z Otonom ne s kom drugim, če noče pristati na plažo? Otonova negibnost, ki izhaja iz njegove drže, da je svet nespoznaten, razkrije streho, ki naj bi varovala dom in razpre brezdanjo globino neba... **Gorje mu, kdor nikogar nima!** Je samo lebdenje, v vmesnem prostoru, na tenki črti med ja in ne, **kjer je vse tako strahotno neresnično** in kjer sta padanje in poraz neogibna. V svoji drži, da je svet nespoznaten, je Oton nepodkupljiv. Če bi hotel, bi lahko legel s Tatjano, a v resignaciji, da se bo slej ko prej razkrilo to, kar se ves čas razkriva — plaža vsakdanjosti — se odreče sami želji. Jo demonično neprizadet zapusti v hipu, ko bi ga najbolj potrebovala? Gre za prazen, poniglav izgovor njegove komoditete, ali vrtoglavo vzpostavljeno ravnovesje? Je njegova odpoved pristna ali zlagana? V gozdu, kjer prežijo **krdela divjih sfing s tisočerimi nerešljivimi vprašanji** — je to samo še eno med njimi.

Natnko tako kot v avtorjevi kratki opredelitvi vsebine:

Igra EN SAM DOTIK, je navidez zgodba o ljubezni in prešuštvu, vendar se pod njo razkriva gledališki traktat o polaščanju in odpovedi, ki pa je samo kamuflaža za potopis...

Igor Lampret

Odprte strani

IVANU KRAMBERGERJU

V Ljubljani glasno
je povedal misli,
ki pri ljudeh
so zdaj v číslih!

Drnovšek nima njegovega
temperametna,
zato v državnem vrhu
zdaj premalo je cementa!

Odsvetujem vam, da bi
na podstrešju stanovali!
Saj to bo previsoko,
ljudje pa bi na tleh ostali?

Krajevne skupnosti
bo kar ukinil.
Da se nihče ne bo več
na lokalni ravni hlinil!

Komunistom bo odprl
vsa cerkvena vrata,
da bog jim bo odpustil
grehe vse do svoj'ga brata!

Od Kohla bo izprosil
nemške marke,
a ta denar naložil
bo v delniške nam
nove barke!

A. P.

SAUL D. ALINSKY: POLITIČNA KULTURA

Beseda o besedah

Strasti človeštva so opazne v vseh področjih političnega življenja, vključujoč besednjak. Najbolj pogosti politični izrazi so obremenjeni z madeži človeških bolečin, upanj in razočaranj. V očeh javnosti so vsi politični izrazi obremenjeni s sramoto. Njihova uporaba vodi k pogojno negativnim reakcijam. Celo beseda "politika", ki je v leksikonu definirana kot "znanost in umetnost vodenja države", se navadno omenja v povezavi s korupcijo. Ironično zveni, da so v slovarju kot smiselno sorodne besede naštete "preudaren, previden, diplomatski, moder".

Ravno ta izguba barve zadeva tudi druge v jeziku politike prevladujoče besede, kot so "moč", "lasten interes", "kompromis" in "konflikt". Te besede so bile preobrnjene in potvorjene in veljajo kot slabe. Nikjer drugje prevladujoča nepismenost ni bolj opazna kot v tipični interpretaciji teh besed. Zato se bomo nekaj časa zadržali pri besedi o besedah.

MOČ

Postavlja se upravičeno vprašanje, zakaj ne uporabljamo drugih besed, ki pomenijo enako, vendar so mirnejše in ne vodijo k takšnim negativnim reakcijam. Obstaja vrsta pomembnih razlogov za odklanjanje takšnih nadomestnih besed. Z besedno kombinacijo, kot "uporaba sile" namesto besede "moč", začenjamo slabiti pomen in takoj, ko uporabljamo preizkušene, smiselno povezane pojme, izginejo bridkosti, muke, sovraštvo in ljubezen, bolečine in triumf, ki so povezane s temi besedami. S tem dopuščamo sterilno imitacijo življenja. V politiki imamo opraviti s sužnji in cesarji ne pa z nedotakljivimi devicami. Toda ne gre le zato: v naših pogovorih in razmišljanjih se moramo truditi za enostavnost. Ne smemo delati nikakršnih ovinkov okrog realnosti - to je najvažnejša naloga.

Uporabljati drugo besedo kot "moč" pomeni spremeniti pomen vsega, o čemer govorimo. Kot je nekoč rekel Mark Twain: "Razlika med pravo besedo in skoraj pravo besedo je kot razlika med razsvetljavo in kresnico."

"Moč" je prava beseda prav tako kot "lasten interes", "kompromis" in druge enostavne besede politike, kajti one naredijo politiko razumljivo in so že od začetka postale njen del. Tisti, ki ne razumejo direktnega jezika in ljubijo leporečje, izgubljajo čas. Ne morejo razumeti in ne bodo razumeli tistega, kar želimo povedati.

Ko dosežemo kritično točko naših razmišljanj, se ugriznimo v jezik. Nočem se na račun resnice postaviti na hladno. S tem, ko poskušamo zmanjšati silo, vitalnost in enostavnost besede "moč", razvijamo odpor zoper živo, enostavno mišljenje. Trudimo se iznajti sterilne pojme, ki nimajo zlega priokusa kot beseda "moč", toda nove besede pomenijo nekaj drugega, tako da nas omamijo, odvedejo naše misli od dejansko pomembnih stvari, od konfliktnih, hudih, realističnih in z močjo določenih poti življenja. Kdor sprejema slajše, bolj dišeče, družbeno bolj sprejemljive, bolj priznane poti, ta gre po nedoločenih ovinkih in propade, ko mora pokazati pravo razumevanje za probleme, ki jih moramo razumeti, če hočemo izpolniti našo nalogo.

Poglejmo besedo "moč". "Moč", fizična, duhovna ali moralna sposobnost za delovanje, je postala slaba beseda, pri kateri nihajo nadtoni in podtoni in zraven zveni grozno, škodljivo in skrupolozno. Sugerira slepilo spodnjih področij. Že pri omembi besede "moč" se odpre v duhu pekel, iz katerega se kadi smrad hudičevega močvirja korupcije. S tem bodo priklicane podobe groze, nepokončnosti, egoizma, arogance, diktature in bednega trpljenja. Beseda "moč" je povežana s konfliktom. Zato ni sprejemljiva v reklamni branši Madison Avenue, ki je ustvarila sterilen svet brez klic, v katerem so nasprotja označena kot opravljanje in v katerem je edina vrednota biti z drugimi prijazen. "Moč" je po prevladujočem mnenju skorajda istopomenska s korupcijo in nemoralo.

Ko se omenja beseda "moč", se prej ali slej pojavi klasični izrek Lorda Actona, ki se ga potem takole citira: "Moč korumpira in absolutna moč korumpira absolutno". Toda dejansko se izrek glasi pravilno: "Moč *lahko* korumpira in absolutna moč korumpira absolutno". Ne moremo točno prebrati Actonovega izreka, tako zmedene reagirajo naše misli na besedo moč.

Korumpiranje moči ne ležj v moči, ampak v nas samih. Toda kaj je moč, od katere in za katero ljudje v tako veliki meri živijo? Moč je pravzaprav tista bistvena stvar, je dinamo življenja. Z močjo srca se kri pretaka po telesu in ga ohranja pri življenju. To je moč aktivne udeležbe državljanov, ki s skupnimi silami dosežejo skupni cilj. Moč je bistvena življenjska sila, ki vedno deluje za spremembo sveta ali pa za blokiranje sprememb. Moč ali organizirana dejavna sila je lahko smrtno eksplozivna snov ali pa je življenjsko rešilno zdravilno sredstvo. Z močjo orožja se lahko obdrži suženjstvo ali zahteva svoboda.

Moč človeških možganov lahko ustvari svetovno znane pridobitve, perspektive in vpoglede o možnostih življenja, ki gredo čez horizont tistega, kar se je dosedaj sploh lahko predstavljalo. Moč človeških možganov lahko izmisli tako filozofije kot življenjske možnosti, ki učinkujejo uničujoče za prihodnost človeštva. Kot vedno je moč dinamo življenja.

Alexander Hamilton je to takole izrazil v "Federalistu" (The Federalist Papers): "Kaj je moč drugega kot sposobnost ali sila, da nekaj naredimo? Kaj je sposobnost nekaj narediti drugega kot moč, ko se za izvedbo uporabljajo nujna sredstva?" Pascal, ki brezdvoma ni bil zasmehljivec, je ugotovil: "Pravičnost brez moči je impotentna, moč brez pravičnosti je tiranija." Sveti Ignacij, ustanovitelj jezuitskega reda, se ni izogibal priznanju moči, ko je razglasil: "Da bi človek stvar dobro izpeljal, potrebuje moč in sposobnost." Vsi, ki so v zgodovini odigrali pomembnejšo vlogo, so uporabljali v svojih spisih in govorih besedo moč in ne nadomestnih besed.

Sveta brez vsake moči se sploh ne da predstavljati, predstavljamo si lahko le organizirano in neorganizirano moč. Človeštvo se je le tako razvijalo naprej, ker se je naučilo uporabljati instrumente moči in jih razširjati, da bi doseglo red, varnost, moralo in civilizirano življenje, namesto da bi se borilo za golo fizično preživetje. Vsaka ljudem znana organizacija od oblasti naprej obstaja le iz enega edinega razloga, namreč zaradi organizacije moči, da bi jo uporabila ali da bi podpirala skupne cilje.

Če rečemo o neki osebi, da ima roko na gumbu, potem govorimo o moči. Razumeti moramo moč in njen učinek v vseh življenjskih področjih, če hočemo razumeti bistvene odnose in funkcije med skupinami in organizacijami, posebno v pluralistični družbi. Razumeti moč in se je ne bati, je predpostavka za njeno smiselno uporabo in kontrolo. Čisto na kratko: življenje brez moči je smrt; svet brez moči bi bil dežela duhov, mrtev planet!

prevedel: J. N.

Urednikova beseda

Današnje Odprte strani smo odprli več temam: začenjamo s sestavkom o politični kulturi, nadaljujemo z razmišljanjem o vstopu Jugoslavije v Evropo, v sredici sta dva intervjuja - eden iz novejše zgodovine in drugi o prihodnosti slovenskega naroda, na zadnji strani pa so odmevi na naše pisanje o dogodkih po 9. maju 1945.

Leopoldina Bogataj

Ob prošnji Jugoslavije za sprejem v Svet Evrope

Ni važna Ljubljana, pomemben je Beograd

Kranj, 13. februarja - Samo tisto, kar je naš zunanji minister Budimir Lončar pretekli teden zapisal v prošnji za vstop Jugoslavije v Svet Evrope, ne bo dovolj, da se nam bodo vrata najstarejše in največje evropske organizacije odprla. Dokler bomo tako reševali Kosovo, dokler bo v večinskem delu države še vladal partijski monopol, dokler bomo mednarodnim komisijam onemogočali delo in skrivali podatke, bomo na evropskih vratih zvonili zaman.

Če bi pred desetimi, petnajstimi leti tako intenzivno trkali na vrata evropskega doma, bi se nam prej odprla, saj smo takrat še veljali za socialistično državo, ki se najsmeleje loteva demokratizacije političnega življenja, pa tudi gospodarstva, čeprav so nam predvsem zaradi politične okostenelosti gospodarske reforme padale druga za drugo. Že leta 1960 smo navezali prve stike s Svetom Evrope, vendar razen občasnega sodelovanja nepolitičnih organizacij in organov ter srečanj nismo kazali prevelikega zanimanja za sprejem. Skupaj z Madžarsko, Poljsko in Sovjetsko zvezo smo dobili status opazovalca. Naredili smo veliko napako, ki se nam krepko otepa. Leta 1987 smo se je zavedeli, začeli ratificirati nekatere sporazume (v načrtu jih imamo še okrog 40), vendar je postala Evropa do nas kritičnejša in nepopustljivejša. "Gnilemu in socializmu sovražnemu kapitalizmu", katerega preobrazbo sploh analizirali nismo, smo zaradi domnevne neuvrščenosti in samostojnosti obrnili hrbet in kuhali godljo, v kateri smo: ta gnili kapitalizem nam je dajal denar, da smo preživeli, vendar smo si natikali zanko za vrat, mi pa smo pridno pomagali (beri tudi darovali) našim prijateljem in somišljenikom, za katere je jasno, da nam dolga prav kmalu ne bodo vrnili, če ga nam sploh bodo. Napačna poteza za uveljavitev, pa naj se sliši komu še tako grdo. Če nam je bilo toliko do trdnega položaja v neuvrščenem gibanju, potem bi več pomenili kot napredna, bogata in trdna evropska država kot pa siromašna balkanska tvorba, sama vase zaverovana in preplašena ob vsakem večjem pišu sprememb.

Svet Evrope postavlja za sprejem naslednje pogoje: država, ki želi postati članica, mora spoštovati človekove pravice v najvišji možni meri, delovati mora pravna država, uzakonjen in vpeljan mora biti večstrankarski sistem, volitve morajo biti svobodne, eden od pogojev pa je tudi tržno gospodarstvo. V pismu našega zveznega sekretarja, ki sta ga prejela predsednik parlamentarne skupščine Sveta Evrope Andreas Bjoerk in generalna sekretarka Catherine Lalumiere, so opisane družbene in gospodarske spremembe v Jugoslaviji, politični pluralizem, že podpisane nekatere evropske konvencije, pa tudi to, da je zvezna skupščina 17. januarja sprejela deklaracijo o vključevanju Jugoslavije v Svet Evrope.

Čeprav gre na zunaj za zunanjepolitično vprašanje, je vse skupaj odvisno od razmer v domači hiši, ki pa so v precejšnjem delu še daleč od normativov "skupnega evropskega doma". Še najdlje smo pri gospodarskih reformah, drugje pa daleč zadaj. Za človekove svoboščine in državljanske pravice imamo sebi prikrojena merila. Pravno državo si vsak razlaga po svoje, čeprav se vsi nanjo sklicujemo, večstrankarstvo pa začenja delovati samo v Sloveniji in na Hrvaškem, drugje pa se ga šele lotevajo ali celo branijo. Vendar nam mora biti nekaj jasno. Za sprejem ni dovolj, če deluje strankarski sistem samo v delu države, v Sloveniji in na Hrvaškem na primer, ampak mora biti splošno pravilo v vsej državi, predvsem pa morajo biti večstrankarske svobodne volitve v zvezni parlament, pred kandidati pa mora biti zapisano, katero stranko zastopa. Veliko vprašanje je, ali bomo zvezno skupščino sploh tako volili, nič manjše pa, ali nam bo do spomladi uspelo v zvezno ustavo napisati pravico ljudi do strankarskega organiziranja in svobodnih volitev. Kot mi je znano, je to za zdaj napisano samo v slovenski ustavi. Svet Evrope, tak je eden od pogojev, naj bi imel pravico na naše volitve poslati svoje opazovalce.

Evropski vlak drvi naprej. V njem je prostor za nas, vendar ne bo čakal. Če sedaj ne bomo vstopili, potem ne bomo prav kmalu ali nikoli. Svet Evrope je namreč pogoj za nadaljnje vključevanje v evropske integracije. Razen naše omahljivosti in strahu, da bodo potem še mnogi strmoglavili z ugodnih oblastniških stolčkov, imamo še drugo nesrečo. Nihče ni računal na tako hitre spremembe v Vzhodni Evropi. Poljska in Madžarska sta tudi vložili prošnji za sprejem in priznajmo - veliko, veliko več možnost imata kot mi. Nemška demokratična republika pa bo prehitela vse, predvsem zaradi svoje pomembne zahodne sestre, in bo po napovedih analitikov prva socialistična država v Evropski gospodarski skupnosti. Mi smo šele četrti, peti, če kdaj sploh bomo.

J. Košnjek

Kaj je Svet Evrope

Svet Evrope (Council of Europe) je najstarejša evropska organizacija, ustanovljena leta 1949 z namenom povezovati evropske države s ciljem gospodarskega in družbenega razvoja ter zavarovati parlamentarno demokracijo. Dolgo je bil nasprotnik vzhoda in pobudnik železne zavese, sedaj pa je glavni povezovalec Evrope. Sprva je bilo v njem 10 držav, sedaj pa 23, med katerimi sta tudi nevtralna Avstrija in Švica ter neuvrščena Malta in Ciper. Samo članic Varšavskega sporazuma, Albanije in Jugoslavije ni v njem. Sedež Sveta je v Strasbourgu, v Svetu pa je bilo sprejetih že nad 130 konvencij in sporazumov, ki jih članice spoštujejo. Parlamentarni zbor ima 175 sedežev, zasedajo pa jih predstavniki nacionalnih parlamentov in strank, ne pa vlad. Kljub temu gredo sedaj skoraj vsi evropski združevalni procesi preko tega, sicer finančno ne tako močnega organa kot Nato ali Evropska gospodarska skupnost.

VALENTINA HRIBAR IGOR OMERZA

Cestna afera

Nekateri bralci se bodo gotovo še spominjali poletja 1969, ko je vstala vsa Slovenija... Razočaranje in jezo ljudi je povzročil takratni ZIS pod vodstvom Mitje Ribičiča, ki je, ne da bi se poprej posvetoval in dogovoril s slovensko vlado, nepričakovano črtal iz četrtega mednarodnega posojila za ceste slovenska odseka Hoče-Levec in Postojna-Razdrto. Takšno postopanje je še danes simbol hude krivice, ki se je zgodila Sloveniji. **Igor Omerza** objavlja v knjigi **Cestna afera** (Magellan, 1989) odlično analizo ozadja te "afere", podprto z doslej še neobjavljenimi dokumenti in pričevanji.

Pogovor z njim nam odkriva drobce **političnega** ozadja afere, ki še vedno nima pravega epiloga.

Kako bi opredelili Kardeljev odnos do Staneta Kavčiča?

Gre za strahovit boj znotraj komunistične stranke, ki se je začel že leta 1957, ko je Stane Kavčič objavil novoletni članek **Pogumno naprej** v Slovenskem poročevalcu. Tu je začel Kardelj sumljivo gledati na njegovo boljševiško "čistokrvnost". Meni se ta članek ne zdi nič posebnega. Težko bi vedel, kaj je Kardelja tako presunilo. Da bi to ugotovil, bi moral preštudirati še takratnega duha dobe. Kardelj je tedaj Mihi Marinku in Vidi Tomšič rekel, da mora Kavčič narediti samo-kritiko, česar pa ta ni hotel storiti. Zaradi Kardeljevega vztrajanja je Kavčiča na koncu vzel v zaščito Boris Kraigher - velik Kavčičev zaščitnik - in ni dovolil nadaljnjih maltretiranj Kavčiča. Toda od leta 1957 je bil Kavčič pravzaprav pod "laboratorijskim pogledom" Edvarda Kardelja, kakor pravijo najbližji Kavčičevi sodelavci. Leta 1962 je Tito hotel Kardelja "odrezati" - to je opisano v članku **Spori in spopadi** v Telexu - vendar ga je slovenski vrh ubranil; tudi Kavčič je bil v tej skupini in je prav tako podprl Kardelja. Tako je bil Kardelj rešen. Kavčič je bil glede tega malo naiven, ker je menil, da bodo tudi drugi pomagali njemu, ker je on pomagal njim. Je pa potem leta 1969 očitno prišlo do Kardeljevega sklepa, da se Kavčiča dokončno odreže, s čimer se začne prefinjena, podtalna akcija njegovega rušenja, ki doseže vrh leta 1972. Leta 1966 je umrl Boris Kraigher, s katerim je bil Kavčič na isti liniji vsaj glede velike gospodarske reforme in takratnega liberalizma... Vedeti je tudi treba, da je ta že začel nevarno razjedati monopol partije. Ob tem je Kardelj začutil, da bo potrebno Kavčiča - kot nosilca tega liberalizma - disciplinirati oziroma odstraniti. Šlo je torej za konceptualne razlike.

Šlo pa je tudi za osebni obračun. Kavčič je bil namreč tudi po anketah najpopularnejši slovenski politik in je Kardelja zasenčil... Prav tako je bil izjemno sposoben govornik; znal je, kot pravijo, "na planke skočit", česar Kardelj ni bil zmožen. Skratka, Kavčič je bil širši kot večina takratnih slovenskih komunistov.

Boris Vadnjal, cestni minister v Kavčičevi vladi, trdi, da se je obračun pričel že leta 1968 s "primerom" Žebot.

Ja, ampak takrat Kavčiča še niso napadali zaradi tega. Morda pa so Žebota pripeljali k nam zato, da bi ga lahko kasneje izkoristili za napad na Kavčiča. Dejansko jim je Žebot prišel prav v "cestni aferi", ker se je tudi sam "noter vtaknil", vendar povsem po svoji privatni liniji; nihče v Sloveniji ga ni - s strani uradne komunistične politike - podpiral, ker je bil hud antikomunist. Živel je v Washingtonu in je sam pisal pisma Mednarodni banki za obnovo in razvoj, v katerih je branil slovenske nacionalne interese in delno Kavčičevo vlado, ki je bila pri tem najbolj eksponirana. Skratka, Žebot in njegov obisk v domovini leto poprej je leta 1969 postal primerno izhodišče napadov na Kavčiča. Tudi Kavčič sam pravi, (Dnevnik in spomini) da se leta 1969 začenja tisti pravi napad, vse ostalo je bila samo še izpeljava.

V knjigi ste tudi objavili ta Žebotova pisma, kar gotovo prispeva k prevrednotenju sintagme "sovražna emigracija".

"Politična emigracija" se je vedno pojavljala kot ena izmed ključnih "pohuljenih" metod, če je bilo potrebno komu kaj "podvaliti" in ga očrniti brez argumentov. Še pred kratkim je Levstik odigral takšno vlogo, ko so skušali Bavčarjev in Janšev obisk pri njem izkoristiti za njuno kompromitiranje. Mislim, da jim je to delno tudi uspelo.

Koliko je bila cestna akcija koordinirana na liniji Ribičič-Tito-Kardelj?

Ko sem bil na prezentaciji knjige v Novi Gorici, je eden izmed navzočih rekel, da Mitjo Ribičiča pozna, ker sta skupaj delala na notranji upravi. Ribičič, predsednik zvezne vlade za časa cestnega revolta, je bil po njegovih trditvah dan in noč pri Titu, h kateremu je hodil za vsako stvar po potrditev. Prav gotovo sta bila tudi s Kardeljem veliko skupaj, saj sta takrat skupno s Titom enotno nastopala proti slovenskemu revoltu. Vendar pa: Tito je bil eno, Kardelj pa drugo - to pravi tudi Boris Vadnjal. Tito očitno ni imel osebnih predsodkov do Kavčiča, saj je hotel imeti tega "petelinčka" celo pri sebi v Beogradu, za predsednika zvezne vlade. To tudi potrjuje, da je potekal obračun s Kavčičem med Slovenci.

Tudi Popit, takratni predsednik ZKS, ni vedel, kaj se pripravlja. Kako to, da se ni Kardelj povezal s t. i. zdravimi silami v Sloveniji že pred odločitvijo ZIS-a?

Morda niso pričakovali takšnega revolta. Ko se je ta sprožil, so se pa zelo hitro sestali. Revolt se je pričel 27. julija s protestom predsednika mariborske skupščine Mirka Žlendra, 7. avgusta je bila pa že seja izvršnega biroja predsedstva ZKJ, ki ji je predsedoval Tito. Revolt je torej trajal deset dni. Možna je tudi hipoteza, da so skušali sprožiti revolt zato, da ga zadušijo in ga nato naprtijo Kavčiču. No, ta varianta je malo preveč sofisticirana. Revolt je bil pač nevaren, saj je vstala cela Slovenija. Kaj takega se je zgodilo prvič po vojni, če odštejemo študentske nemire v Beogradu, ki pa so bili produkt evropskega študentskega vrenja. Cestni revolt je bil prvi množični protest, ki pa ni šel na cesto, ampak - kar je bilo še najhujše - odigral se je znotraj institucij.

Čeprav se je očitalo, da gre za "pritiske ulice".

Zato pa je Popit še celo, potem ko so v Sloveniji že pomirili situacijo, na ponovnem brionskem sestanku IB ZKJ 30. avgusta ponovno poudaril, da komunisti vendarle ne sprejemajo oziroma težko sprejemajo očitek, da gre za pritisk ulice; vsega torej niso požrli niti slovenski komunisti. Ampak, stvar je bila pač zatrta, kakorkoli...

Sicer pa ne bomo nikoli izvedeli, kaj vse se je tu dogajalo. Karkoli Ribičič reče, pove neresnico. Od Dolanca bi se tudi težko kaj izvedelo. Molči ko riba. No, v partijskih arhivih bi se dalo še marsikaj izbrskati, vendar do teh nisem imel dostopa.

Kdo in kaj je vplivalo na odločitev ZIS-a, da zavrne slovenska odseka? Ali je šlo tudi za pritiske iz Srbije, ki so ji odobrili predlog kar za dva cestna odseka?

V to federalno godljo se najvišji vrhovi partije niso vmešavali, dokler ni prišlo do slovenskega revolta. Vse skupaj se je kuhalo v politični, diplomatski in upravnoizvršni čaršiji v Beogradu, ker je očitno, da sta bila tu nekje slovenska odseka črtana. V načinu funkcioniranja federacije je bilo odločilnih več dejavnikov, med njimi ta, da je treba razvijati nerazvite. Hkrati se je Jugoslavija takoj po Stalinovi smrti ponovno usmerila na vzhod. Sovjetska zveza je bila stalno njena ideološka sestra. Skratka šlo je za politiko neodpiranja proti zahodu, pa neuvrščeni... Upoštevati je treba tudi pritiske raznih lobijev. Tudi vojska je bila verjetno močan faktor pri kuloarskih zadevah in vseh političnih forumih. Tako je n. pr. konceptu slovenskega prometnega križa konkurirala s t. i. zagorsko magistralo Zagreb - Ptuj - Dunaj, ki niti ne bi šla na Maribor, ampak direktno prek Ptuja na Dunaj. S tem bi Slovenijo dejansko izključili iz glavnih evropskih prometnih tokov.

Kar zadeva samo srbsko politično vodstvo: Latinka Perović in Marko Nikezić tedaj nista obsojala slovenskega protesta. Draža Markovič, ki je prišel na oblast, ko so leta 1972. njiju zrušili, ker sta bila liberalna politika, je pa rekel, da je bila cestna afera predvsem znotrajpartijski spopad v Sloveniji.

Dejstvo pa je, da je Srbija dobila dva cestna odseka, Slovenija pa niti enega in da se je potem zelo kritiziral Ribičičev argument, češ da je ZIS sprejel svojo odločitev na podlagi načela paritete med republikami.

Bilo je seveda neumno, da je Srbija dobila dva odseka, četudi bi lahko rekli, da ju ni dobila Srbija, ampak Kosovo (Peć-Priština-Niš) in Vojvodina (Beograd-Novi Sad), čeprav je šel del teh cest tudi čez ožjo Srbijo. Ekonomsko gledano je bila neumnost v tem, da je šlo in gre čez Slovenijo 95 % tranzita, pri čemer smo imeli slabe ceste, kot jih imamo še danes, po drugi strani pa so bile v Jugoslaviji zgrajene ceste, ki ne vodijo nikamor. Dejstvo pa je, da je pri slovenskih cestah odigral negativno vlogo tudi Janko Smole. O tem piše Zoran Žagar, takratni predstavnik Jugoslavije v Mednarodni banki za obnovo in razvoj, v pismu Borisu Vadnjalu. Smole naj bi trdil, da bi Slovenija zelo težko finančno prenesla financiranje teh cestnih odsekov. Upoštevati je treba, da je bil Smole tedaj zvezni sekretar za finance in ravno njegov sekretariat je skupaj z zveznim sekretariatom za gospodarstvo sprejel sporni predlog, da slovenska odseka ne gresta v 4. tranšo posojila, in ga dal IS; Smole je moral to vedeti.

V knjigi ste napisali, da je ves glomazni upravni federalni aparat strahovit zaveznik srbske ekonomije. Pri tem omenjate tudi železniško progo Beograd-Bar. Ves čas poslušamo, da je bila Srbija potlačena, toda ali ni šlo za stalno "podkupovanje" Srbije?

Tega ne vem, ta srbska jokanja, koliko so bili okradeni..., mislim, da je to izmišljeno. Morda so bili prikrajšani pri mejah, ki so se po vojni postavljale. Toda če gledamo z ekonomskega stališča in proučimo le mednarodna posojila, ki so jih dobili za progo Beograd-Bar, ki je danes 20 odstotno izkoriščena in ki se imenuje najdaljši metro na svetu, ker ima 120 km predorov, potem vidimo, da to ne velja. Dobili so ogromno denarja; Slovenija je od skupne vsote 45 milijonov dolarjev, ki jih je Mednarodna banka dodelila Jugoslaviji za ceste do prve polovice leta 1967, dobila le 1,4 milijona dolarjev za cesto Ljubelj - Naklo, kar znaša le 3,1 odstotka celotnega kreditnega zneska. Srbi pa so po silnih pritiskih jugoslovanske vlade na Mednarodno banko samo za to progo dobili skupaj 50 milijonov dolarjev posojila. Skratka, tu bi neka raziskava gotovo pokazala, da se je Tito po eni strani bal, kot pravi Kavčič, velike Srbije, po drugi strani pa so ji tudi marsikaj dajali, da so jo malo, kakor ste vi rekli, "podkupovali".

Pravite, da pravega epiloga cestne afere še ni?

Še pred kratkim sta Popit in Ribičič uporabila "cestno afero" za svojo politikantsko špekulacijo. Kavčiču, ki se ni mogel braniti, se je ves čas očitalo, da je on zakuhal to afero, kar sploh ni res. Zakuhal jo je Ribičič. In drugi. Po knjigi Cestna afera bo kaj takega zelo težko izvesti, vsaj tako ne, kot se je, tudi zato, ker stara garda zdaj odhaja. Seveda pa bo pravi epilog nastopil šele takrat, ko bodo materialna razmerja v Jugoslaviji urejena oziroma spravljena na neka konfederativna načela s popolno stopnjo ekonomske suverenosti. Glede na to sem vnet zagovornik lastne valute in s tem nove vsebine slovenske narodne banke, ki bi tiskala denar. Tu izhajam tudi iz NOB; med vojno smo namreč imeli denarni zavod Slovenije, ki je tiskal slovenski denar, po vojni se je pa vse centraliziralo. Kakor smo izgubili svojo partizansko vojsko, smo izgubili tudi svoj denar. Toda prav v takratnem tiskanju denarja imamo neko legalnost. Pri tem vidim, da tudi baltiške države zahtevajo svojo valuto, kajti ta predpostavlja ekonomsko samostojnost. To pomeni tudi samostojno zunanjo trgovino, narodno banko s tiskanjem denarja, deviznimi rezervami, s funkcijo, da kontrolira količino in kvaliteto denarja v obtoku itd.

V to federalno godljo se najvišji vrhovi partije niso vmešavali, dokler ni prišlo do slovenskega revolta. Vse skupaj se je kuhalo v politični, diplomatski in upravnoizvršni čaršiji v Beogradu, ker je očitno, da sta bila tu nekje slovenska odseka črtana. V načinu funkcioniranja federacije je bilo odločilnih več dejavnikov, med njimi ta, da je treba razvijati nerazvite. Hkrati se je Jugoslavija takoj po Stalinovi smrti ponovno usmerila na vzhod. Sovjetska zveza je bila stalno njena ideološka sestra.

Druga stvar, za katero se zavzemam, je odprava družbene lastnine, ker je lastnina element, ki daje motivacijo, ki uokvirja ustvarjalnost, sicer na "kapitalističnih temeljih", ampak ti so za zdaj najboljši, kar jih jaz poznam. Družbeno lastnino bi bilo treba najprej podržaviti in jo potem prodati zasebnemu, mešanemu in tujemu kapitalu v nekem proporcu, ki ne bi ogrožal nacionalne identitete tega kapitala, da bi večinsko upravljanje v slovenskih podjetjih, industriji, trgovini, bančništvu ostalo v rokah slovenskih državljanov, se pravi tistih, ki živijo in delajo v Sloveniji. Absolutno tudi podpiram program **Slovenske kmečke zveze** - ki se mi zdi najboljši - in ki zahteva ukinitev družbenih agrokompleksov, se pravi naših solhozov in kolhozov ter revitalizacijo pravega zadružništva in družinskih kmetij.

Seveda je treba imeti še nekak koncept razvoja in v tem smislu bi se bilo treba vrniti na Kavčičevega, ki je temeljil na sekundarni in terciarni dejavnosti, turistični, transportni, nadalje na financah, na t. i. imenovani lažji industriji, pa na policentričnem razvoju Slovenije in na neki boljši infrastrukturi, ki bi mu dajala pravo učinkovitost, itd. Progrma, kot ga je tedaj skušal uveljaviti Kavčič, bi bil tudi ekološko najmanj problematičen. Zdaj bi njegov program lahko oplemenitili še z računalništvom in z mnogimi storitvami, s katerimi ogromno Slovencev služi kruh v tujini, kjer oplajajo tuje gospodarstvo;; tako bi lahko tudi našega, slovenskega.

Skratka, gre za dopolnjen Kavčičev program - brez kakšnih ideoloških floskul. Njegovemu programu so namreč očitali, da je bil preveč intelektualističen, in premalo jugoslovansko usmerjen. Namesto da bi proletarce intelektualizirali, so proletarizirali intelektualce, kakor je lepo rekel Tone Kropušek. Hafner pa naj bi bil rekel nekaj v tem smislu: Napravite mi Ljubljano proletarsko. V tem so kar precej uspeli.

Naj zaključim s prepričanjem, da slovenski narod in državljani, ki živijo v Sloveniji, v Jugoslaviji nimajo več perspektive, če ne bomo rešili materialne substance.

Kako je Kavčič videl Slovenijo v kontekstu Jugoslavije?

Njegov nacionalni koncept je zaobsežen predvsem v dolgoročnem konceptu razvoja, kjer je iskal ekonomske potence in zgodovinsko mentaliteto Slovencev ter njihovo vpetost v srednjeevropski prostor. Pri teh cestah mu je šlo za okno v svet, ne le za Slovenijo, ampak celotno Jugoslavijo. Menil je, da bi Slovenci imeli civilizatorsko potenco za Jugoslavijo, ni pa mislil, da bi se Slovenija ločila od Jugoslavije. Pravi: nisem za odcepitev Slovenije, Slovenija naj gre skupaj z Jugoslavijo v združeno Evropo.

S tem, da je sanjal o socialistični Evropi.

Ja, seveda. Saj on je do konca ostal pravzaprav socialist v smislu delavskega razreda... Ampak, nacionalno vprašanje je predpostavljal razrednemu vprašanju. Menim, da nacija kot taka pri njem kotira višje kot internacionalna povezanost delavskega razreda.

Ena izmed konceptualnih razlik med Kardeljem in Kavčičem je bila torej ravno v nacionalnem vprašanju. Zdaj, ob osemdesetletnici Kardeljevega rojstva, se je pisalo, da je o tem, kar zadeva suvereno Slovenijo, že vse Kardelj povedal. Ali ni to sprevračanje resnice?

Da. Zame je problematično to, da slovenska partija - menim, da ni več liberalcev in konservativcev, ampak so staro - in novo-kardeljanci - še vedno prisega na Kardelja. Konkretno Milan Kučan, ki utegne zmagati na volitvah za predsednika države, je v bistvu kardeljanec, ki se ne more otresti njegovih dogem. Skratka, to je nevarno, ker bo s kardeljanstvom partija le še prolongirala to žalostno stanje. Namesto da bi rehabilitirala Kavčiča - čeprav sam Kavčič je že rehabilitiran, ampak partija kot taka bi ga morala **zase** rehabilitirati, s tem bi tudi sama dobila neko večjo kreditibilnost - pa gre slavit Kardelja, ki je bil njegov "smrtni sovražnik". In ko je vsa novejša zgodovina pokazala, da je Kardelj pripeljal to državo s svojim eksperimentom samoupravnega fundamentalizma v slepo ulico.

In tudi Ustavo iz leta 1974 je Kardelj v bistvu sprožil zaradi Kavčiča oziroma zaradi cestne afere. Zavedal se je, da je treba federacijo bolj konfederalizirati, da ne bi prihajalo do takih revoltov. In to je potem naredil - seveda ob tem, da je Kavčiča pospravil. Obenem pa je republiškim "fevdom" dal partijsko nadvlado. Se pravi, da je nad njimi vladal Tito s svojo vojaško-policijsko silo in zgodovinsko karizmo; Kardelj mu je dal ideološko berglo samoupravljanja, Dolanc pa je bil operativna izpostava. Po tretji strani pa so stozdirali in sisizirali gospodarstvo, ga atomizirali in ga potem po neštetih partijskih kanalih obvladovali in ga na novo centralizirali. Tako, da je bilo vse zablokirano in gre za nekak protisloven proces: čeprav so republike in avtonomni pokrajini dobile večjo avtonomnost in suverenost, so bile po drugi strani še vedno lutke v rokah te vrhovne partijske in federalne politike.

Ali ne bi mogli reči, da kardeljanski koncept še traja?

Ja, ta spor še vedno traja, čeprav sta oba protagonista, Kardelj in Kavčič že mrtva, torej konceptualno še traja.

Vendar je vse bolj jasno, da taka opcija ni več mogoča v tem smislu, da bi reševali probleme na **jugoslovanski** način. Marković je že propadel. Sploh si ne upa povedati, kolikšna je inflacija ta mesec.

To pomeni, da je danes temeljno vprašanje, kako spremeniti sam sistem?

Da. Danes se mi zdi pomembneje gledati naprej, kako je v razvitem, normalnem svetu, pa poskušati skozi novi slovenski parlament postaviti nove ustrezne zakone in potem delovati v tem smislu. Brskanje po zgodovini pa je le važno, da se izognemo nekaterim nevarnostim, posebej revitalizaciji kardeljanstva, ki je smrtni sovražnik slovenskega nacionalnega razvoja, slovenskega naroda in slovenske države, tudi Jugoslavije; smrtni sovražnik vključevanja v Evropo.

EMIL MILAN PINTAR — DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Sporni davek le solidarno prerazporeja denar v korist družin z otroki

Po desetletju, ko bi nam bila za ozelenitev slovenskega drevesa življenja že krvavo potrebna, pa uradna politika tega ni jemala dovolj resno, se slednjič le rojeva slovenska prebivalstvena politika. Podlage zanje je zasnovala skupina strokovnjakov, ki jo je maja lani imenovala slovenska vlada, vodi pa jo EMIL MILAN PINTAR, ki se v vladi ukvarja z vprašanji razvoja in tehnologije. Z njim smo razpredali nekatera razmišljanja o vidikih porajajoče se prebivalstvene politike, ki med ljudmi vzbujajo največ (naklonjenih in manj naklonjenih) komentarjev.

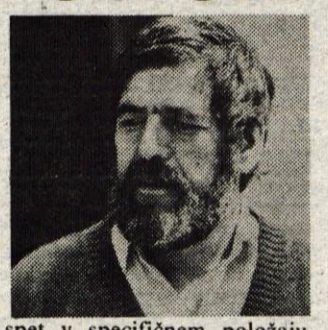

V kakšnih okoliščinah so nastajale podlage prebivalstvene politike?

»Pri nastajanju podlag prebivalstvene politike je treba poznati njihovo ozadje, ko smo dve desetletji razvijali tip družbe, kjer je sociala prevladovala nad ekonomiko. To je sčasoma blokiralo razvoj družbe. Ko smo leta 1986, ko je sedanji izvršni svet začenjal mandat, začeli o tem razpravljati, se je izkazalo, da nas nekaj želi menjati razmere tako, da socialna politika ne bo več hromila ekonomike, temveč bo dopustila njen razvoj, kjer bo potrebno, pa bo šla v korekcijo posledic, ki jih prinaša ekonomska logika. Najprej smo potegnili nekaj potez na področju razvojne politike. IS je začel zavestno zmanjševati sredstva za rezerve v gospodarstvu, kajti te so bile doslej vedno namenjene tistim, ki so slabo ravnali s sredstvi - na drugi pa začeli formirati sklade za razvojne namene (npr. razvojni dinar). Enako smo začeli razmišljati o socialni politiki, ki mora biti v funkciji razvoja. Želeli smo zmanjšali socialno varnost delazmožnih in jo povečati handikepiranim vseh vrst - invalidom, duševno prizadetim, premladim in prestarim za delo, tistim, ki jih družba šele namenja za jutrišnje delo. Tu smo naleteli na prve konflikte, kajti aktivni v službah so delazmožni in ti niso puščali, da bi se družbena pozornost prenesla na handikepirane, mislili, da morajo biti oni ciljna skupina socialne politike. Še vedno mislimo, da moramo človeka, ki izgubi službo, odškodovati skorajda v polni meri, da se mu skoraj ne pozna izguba službe. To je napačna filozofija, saj se ta odškodnina ne pretoči nujno na njegove bližnje, ki to odškodnino potrebujejo, temveč on izgubi zaradi te odškodnine interes, da bi iskal drugo službo. Zato je socialna politika, njeni principi, izničili ekonomiko, motiv za izobraževanje, samoizobraževanje, samoinvestiranje. Podobno je s politiko zaposlovanja. Skatka, družbe, kjer so socialni aspekti nadrejeni ekonomskim, plačajo z razsulom ekonomike. V tem razmišljanju smo dognali, da se nam negativne posledice odslikavajo ravno na otroški populaciji, kar že dokazujejo nekatere sociološke raziskave iz 70. let.

V okviru projekta Slovenija 2000 smo že l. 1982 opozarjali, koliko imamo psihično deformiranih otrok, ker so se morali prilagajati nebiološkemu delovnemu ritmu staršev. Na ta način so se negativne posledice družbene organizacije prenašale na otroke. Drugič: Ko so opravili anketo v otroških vrtcih, kdaj bi si želeli, da bi bili odprti, se je izkazalo, da si veliko staršev želi njihovo podaljšano delovanje, tako da bi lahko družine opravile popoldne še kake obveznosti. To je kazalo, kot da želimo odtujitev med starši in otroki že sicer povečati in da nam družba postaja nehumana. Tretjič: na eni strani smo prišli v skupino razvitih družb z visoko stopnjo zaposlenosti, z veliko količino zaposlenih žensk. Faktor visoke razvitosti dopolnjuje faktor socializma, ki je strašno užival v zaposlitvi ženske in ji dajal s tem (večkrat navidezno) enakopravnost, hkrati pa je moškega in žensko slabo plačeval, nič pa ni reinvestiral v socialne servise, ki bi morali razbremeniti družine.

Dvojna razvojna zanka

Kako komentirate slovenske prebivalstvene razmere na eni strani v luči razvitosti, na drugi v luči »sindroma socializma«?

»V okviru snovanja razvojne politike smo prišli do spoznanja, da je socialna politika napačno zastavljena in da pušča posledice tudi na dinamiki rojstev. Slovenija ni izgubljala dinamike rojstev kot razvite družbe, temveč še znatno hitreje, razlog pa je v dvojni razvojni zanki. Ta izhaja iz tega, da smo mi po produkcijski plati razvita družba, ki ustvarja 5700 dolarjev na prebivalca, in ogromno tega denarja zgubljamo v prerazporeditvi v Jugoslaviji, posledica pa je, da ga nimamo za reinvestiranje v kvaliteto življenja, v socialne servise. To je slovenska posebnost, podobno se nam dogaja tudi v ekologiji, kjer obremenimo naravo s produkcijo razvite družbe, vanjo pa investiramo z maniro revne družbe. Pri človeku je ravno tako: od njega zahtevamo evropsko produktivnost, vanj pa reinvestiramo na balkanski način.

Izvršni svet je imenoval skupino strokovnjakov za izdelavo podlag prebivalstvene politike, ker je želel, da to politiko pripeljemo v razvojno opcijo družbe, ne pa, da jo ohranimo kot separatno logiko v nasprotju z razvojno in ekonomsko logiko. Imenovana je bila lansko pomlad, tako da so neutemeljeni očitki, da smo hoteli to izkoristiti v predvolilne namene.«

Premalo rojstev, preveč smrti, priselitve

Ko govorimo o prebivalstveni politiki, se Slovenci primerjamo s Švedsko, Francijo, drugimi razvitimi državami. Ali ni taka primerjava spričo naše dejanske materialne razvitosti preveč ambiciozna?

»Ne primerjamo se denimo s Švedsko zaradi bogastva družbe, pač pa smo ji po demografskem modelu zelo podobni. Ta ima podobno koncentracijo prebivalstva na deželi kot Slovenija, njihovo drevo življenja je podobno našemu, oziroma se mu približujemo z zakasnitvijo 5 do 10 let. Primerjamo se, da vidimo, kako so oni v tej fazi reagirali na usihanje prebivalstva. Tudi z drugimi se primerjamo, denimo s Francijo, kjer so modro osnovali tako stroko kot politiko, kar zadeva demografski in migracijski vidik. Slovenci nismo razvili ne enega ne drugega. Količina v Slovenijo priseljenih ljudi onemogoča pravo sliko, saj vsa 70. in 80. leta državna statistika ni dobro ločila med Slovenci in živečimi v Sloveniji. Slovenija je postala s 15 odstotki nesloven-sko govorečih prebivalcev podobna tistim družbam, kjer so zavestno naseljevali drugače govoreče, npr. v Litvi, kjer danes 40 odstotkov ljudi uporablja ruski jezik. Tu gre bodisi za visoko stopnjo nemarnosti do jezika in naroda, ali pa je v ozadju zavesten proces formiranja t.i. jugoslovanskega naroda. Da gre morda za to, govori letošnja usmeritev, da bomo ob popisu tiste, ki se bodo identificirali kot Jugoslovani, tretirali kot jugoslovanski narod.

Navzočnost priseljencev nam je pokrivalo realno dogajanje v slovenski populaciji. Po letu 1980 se nam zmanjšuje obseg populacije, ne njen delež v Jugoslaviji. Pri sedanji stopnji dolgosti življenja bi morali imeti 15 rojstev na 1000 prebivalcev, da se prebivalstvo ne bi zmanjševalo. Mi pa smo padli na 13. Obseg naroda se zmanjšuje tudi zato, ker imamo strahotne izgube populacije: smrtne primere in odselitve. Le podatek: Švedska je leta 1987 izgubila 1,67 otroka moškega spola na 1000 prebivalcev v starosti do 4. leta, Slovenija pa 6,1. Štirikrat večje izgube pojasnjujemo z nižjo stopnjo zdravstvenega varstva, kulture in podobnim. Starejše pa izgubljamo zlasti v prometu. Po samomorilnosti je Švedska na enaki stopnji kot mi, tako da ni naša neugodna demografska slika posledica samomorov, ker nekateri razvijajo teorijo o samomorilnosti slovenskega naroda.«

Evropski delovnik ponuja rešitev, pravzaprav evropski stil življenja. To po eni strani pomeni delovni čas, po drugi pa precej omehčan način zaposlovanja, kar pomeni manj trde redne zaposlitve 8 ur, več angažiranja za določen čas, več zaposlitve za part-time sisteme. Normalen delovnik je čas z opoldanskim odmorom, ki je kot nalašč za 4-urne zaposlitve, to je kombinacija, ki celi vrsti staršev omogoča daljše bivanje z družino. Ko sem primerjal slovensko in francosko družino glede izkoriščanja družbenih servisev, se je izkazalo, da pri nas slednjih sploh nismo razvili, denimo javne pralnice za sprejemljivo ceno. To delo opravimo v družini. V razvitem svetu je to opravilo družbenih servisev, kar razbremeni družino, po drugi strani pa predstavlja možnost zaposlitve. Razvite družbe so že opravile prehod iz sekundarnega tipa družbe, kjer je nosilec delavec v težki industriji, v kvartarni tip družbe, kjer je 90 odstotkov ljudi zaposlenih v servisnih dejavnostih in le 15 v sekundarnih.

Ob nujnosti obstajanja prebivalstvene politike govorite tudi o snovanju migracijske politike. Kako si jo predstavljate?

»Svetovna tendenca je, da padejo meje med državami, da pride do pretoka ljudi, idej. Ob tem pa je skoraj vsaka nacionalna država zaščitila svoje ljudi pred prilivom tujerodnega prebivalstva. Prvič zato, ker prihod tujerodnega prebivalstva etnično obremeni domorodno prebivalstvo (zaradi drugega jezika, kulture, religioznih manir). Ob majhnem številu priseljencev, to ni tako vidno, ne prihaja še do konfliktov, pač pa se tujerodni relativno hitro asimilirajo. Ko pa preidete točko 15 odstotkov, se stvari začno zapletati. Tujerodno prebivalstvo začne ohranjati svoje značilnosti, nastajajo razlike, konflikti, obremenitev. Zato so se države pred tem zaščitile. Na drugi strani pa je gre za emigracije. Tu smo Slovenci spet v specifičnem položaju. Po vojni smo doživeli odliv iz politično-ideoloških razlogov, zaradi česar veliko Slovencev živi v diaspori, sledilo je v 60. letih odseljevanje iz ekonomskih razlogov, v 70. pa masovnejši "beg možganov". Ekonomski beg se dogaja povsod, pri nas še bolj zaradi prej omenjene dvojne povratne zanke. Odseljevanje izobraženega kadra ima sicer ekonomsko, pa tudi politično plat. Del proletarske ideologije je bil sovražno nastrojen zoper inteligenco, kar je po eni plati neposredno povečevalo odliv inteligence, po drugi pa posredno, ker je odnos do razumnikov vplival na njihov ekonomski položaj, to pa je pospeševalo odliv. Nadpovprečen odliv možganov, v 80. letih plačujemo z zmanjšano konkurenčnostjo slovenske družbe v evropskem ekonomskem prostoru.«

Krivični davek?

Vrniva se k stimulativnim ukrepom za morebitno povečanje prebivalstva. Ti terjajo denar, slednjega pa naj bi zbrali z davkom na nestarševstvo, kar je v javnosti dvignilo veliko prahu.

»To je bilo bolj zaradi netolerantne interpretacije. Sicer pa pri nas poznamo otroške dodatke, ki jim je pravna podlaga zvezna zakonodaja. Ta temelji na poprej utemeljeni socialni politiki. Dobivajo jih le socialno šibki, cenzus je dohodek na družinskega člana. Mi pa smo hoteli, da se da prek tega instrumenta govoriti tudi o demografskih vzvodih. Seveda pa moramo odstopiti od zvezne zakonodaje, od socialne osnove, temveč vpeljati na republiški zakonodaji temelječ družinski dodatek. Računali smo razne verzije - tisto, kar bi imelo določeno težo, pa še ne prehudega bremena za vse, je pokrivanje 30 odstotkov cene stroškov za drugega in 60 odstotkov cene za tretjega otroka. Po številu 2. in 3. otrok (pada zlasti število teh v slovenski družini) smo izračunali, da bi za ta projekt potrebovali 0,6 odstotka družbenega proizvoda, ali 70 milijonov dolarjev na leto. Pojavlja se vprašanje, kje ta denar dobiti. Edina realna možnost je prerazporeditev denarja. V osnovi gre vselej za davek, bodisi da ga plačujemo vsi (davek ima v tem primeru fiskalno značilnost, je le sredstvo za zbiranje denarja) ali da davek kot večina razvitih družb diferenciramo in ga postavimo kot razvojni element. Nesmiselno je namreč najprej vse obremeniti z davkom, nato pa isti denar nekaterim vrniti v obliki družinskega dodatka. Tak princip Slovenija ima. Tisti, ki denimo živimo od proračuna, posebej odvajamo za proračun, enako zdravniki plačujejo v zdravstvo, šolniki v šolstvo, nato pa denar dobivajo nazaj. To je prazno vrtenje denarja, prelaganje iz žepa v žep, kar nam napihuje družbeni proizvod, od katerega pa potem v Beogradu zares plačamo višji davek. Že desetletje se borim, da bi ta sistem racionaliziral, zato nisem mogel enake neumnosti predlagati tudi pri družinskih dodatkih. Torej sem predlagal poenostavljeno varianto, naj ta davek plačajo samo tisti, ki nimajo otrok in stroškov z njimi, sprejemajo pa oni, ki te stroške imajo. Treba je tudi vedeti, da je politika tehnika urejanja javnih zadev in tu ne gre moralizirati. Tu ne gre za kaznovanje ljudi, ki so brez otrok, pač pa za preprosto prerazdelitev sredstev v korist tistim, ki imajo zaradi otrok več stroškov kot oni brez njih. Prav je, da slednji nekaj prispevajo tistim otrokom, ki obstajajo in so garancija obstanka slovenstva in zagotovitev naših pokojnin. Enako je z avtomobili - če kupite večji avto, plačate večji prometni davek, če manjšega, pač plačate manj, če ga sploh ne kupite, ne plačate nič. Sicer bo predlog pred skupščino. Če se bo odločila, da je pametno pomagati družinam z več otroki, kar se je razviti svet odločil že prej, potem je razumljivo, da je treba ta sredstva nekje vzeti. Nobenega razloga ni, da ga zberemo s splošnimi davki, ker je to vrtenje denarja v prazno.«

V Sloveniji imamo precej priseljenih družin, ki so zdaj deležne enakih socialnih ugodnosti kot domače. Bodo deležne tudi novih, oziroma kako jih bomo dodeljevali, da na eni strani ne bi diskriminirali priseljencev, na drugi pa le bolj spodbujali rodnost slovenskega prebivalstva?

»V Sloveniji je po oceni med 20 in 22 odstotkov priseljencev. Mimo tega dejstva ne moremo. Če pa bi principe prebivalstvene politike postavili splošno, bi delovali obrnjeno, pomenilo bi kot povabilo na priseljevanje, priseljenci pa bi porabili še več sredstev za otroške dodatke in obremenili slovensko populacijo, bi tako še manj imela za svojo reprodukcijo. Zato smo k temu pristopili selektivno in čudim se, da ta del študije še ni dvignil prahu. Pri tem ni naša podlaga nacionalnost, pač pa skupno življenje. Za tiste, ki jim slovenski jezik ni materni jezik, bi veljali ti ukrepi pod pogojem, da so 5 (oziroma 10) let na Slovenskem, oziroma imajo toliko neprekinjene delovne dobe na Slovenskem. Cela vrsta je ljudi, ki niso Slovenci, pa jim je normalni občevalni jezik slovenščina, ni razlike med njimi in Slovenci, so pripadniki tega prostora, deloma tudi že naroda. Pri drugih gre za ljudi, ki so se normalno integrirali (ne asimilirali) v slovensko družbo in v njej tudi realno z minulim delom nekaj prispevali, imajo pravico tudi uporabljati del družbenega proizvoda, kajti slednji je sad več let, desetletja... Kdor se je torej integriral in v družbo prispeva, tisti, ki je začel prevzemati norme te družbe, od jezika do delovnih navad, naj koristi tudi bonitete te družbe. Nočemo pa, da nam ta sistem postane sistem privabljanja koristnikov iz drugih okolij.«

Prejeli smo

Za združenje slovenskih jetnikov jugoboljševizma!

Blagor lačnim in žejnim pravice
zakaj ti bodo nasičeni
(iz Evangelija po Mateju)

Prvi praznični starodavni božič po toliko letih, pa novo leto, začetek zadnjega, človeštvu toliko obetajočega desetletja drugega tisočletja... Zima je, čeprav na tista čisto prava, verjetno zaradi vsega tega ne, kar človek v svojem napuhu počne s stvarstvom. Pa vendar je v naših dušah pomlad. Mogoče najmanj v moji državi, nekaj več v »moji deželi«, največ pa na vzhodu stare celine, kjer ljudje še vedno tlačanijo pod nenavadnim aziatskim boljševizmom, ki je prav tako zašel s človeške poti, kot tiste svečeniške vladavine, izginule v somraku preteklosti v novem svetu, v katerem so živim jetnikom trgali srca iz prsi.

Tudi nam, jetnikom iz »moje dežele«, so jih trgali iz živih prsi. Nekaterim, premnogim so jih iztrgali za zmeraj. Naj v miru počivajo na gorskih vzpetinah, po gričih in dolinah, v gozdovih, kraških jamah in breznih »moje dežele«, pa na otokih in v morju izven nje. Mnogim, kar številnim, pa je iztrgano srce ponovno začelo biti v prsih. Slovenci živimo širom sveta, po vseh deželah in celinah, preko vseh morij. In vsi smo še vedno Slovenci, z upanjem v srcu, da se bo morda končno le izpolnila ena od osnovnih točk programa nekdanje Osvobodilne fronte, na žalost tudi popackane z aziatskim boljševizmom, točka, ki so jo predlagali v njej sodelujoči kristjani, da se bo namreč narodni značaj spremenil...

K sreči se res spreminja, za kar pa je moralo preteči mnogo, zelo mnogo časa. In upoštevati bo treba vse tisto, kar so ustvarili naši predniki že dosti časa pred Osvobodilno fronto in tudi pred Čebinami. Z upanjem lahko gledamo, da se bodo v »Canosso« odpravili krivci vsega narodnega zla, da se bodo odpravili na pot, ki se začenja z »mea culpa« ne le za pokončane dachavce, ampak prav tako za vetrinjske in vse druge žrtve.

S ponosom nas navdaja pobuda rojakov vseh barv in v vseh deželah za ustanovitev slovenskega kongresa, za medsebojno spoznavanje in sodelovanje vseh Slovencev po vsem svetu, za prenehanje sovražnosti in nesoglasij med nami, za spravo med vsemi dobro mislečimi, za spravo brez prikritih namenov.

Zadnji čas je, da se vsemu temu »gibanju« pridružimo še nekdanji jetniki vseh barv, živeči v domovini in na drugih celinah, jetniki in svojci pokončanih jetnikov. Verjetno nas je več kot vseh tistih

nadaljevanje na 14. strani

nadaljevanje s 13. strani

Za združenje slovenskih jetnikov jugoboljševizma!

v raznih partijah, v starih in novih zvezah in združenjih, prav tako v strankah izven »moje dežele«, in še koga. Prepričan sem, da smo samo mi, po besedah rajnega Vitomila Zupana zelo številni Levitanovci »pripadniki tihega samostojno mislečega in nevidno delujočega ljudstva« zmožni urediti največ potrebnega za slovenstvo, in to proti tisti Levitanovi policijski »totalitarni vladi uprave in njenim predpostavljenim v prestolnici«, če bi to še hoteli biti.

Zato se zdramimo vsi še živeči ali pa svojci jetnikov in pokončanih, od tistih z okupatorjem nesodelujočih žrtev iz začetka vojne, preko pokončanih vojnih ujetnikov s Turjaka in Grčaric, žrtev pohorske zadeve, povojnih vetrinjskih in drugih žrtev, sploh vseh jetnikov — žrtev jugoboljševizma — pa najsi gre za meščanske, duhovniške, kmečke žrtve, žrtve za »narodno čast«, nedržeče se »kulturnega molka«, pa žrtve »družbeno koristnega dela«, »vojaških disciplinskih bataljonov«, dachavskih in drugih procesov, golootočanov, jetnikov-obsojencev vojaških sodišč itd., vse do »četverice«.

Mnogo bomo morali prav mi, nekdanji jetniki, »pripadniki tihega samostojno mislečega in nevidno delujočega ljudstva« postoriti!

Najprej »pokopljimo mrtve«, kot pravi tudi »sklep o preteklosti« zadnjega zbora slovenskih, še vedno jugoslovanskih komunistov. Saj so vsi po nepotrebnem, necivilizacijsko in nekrščansko pokončani med vojno in po njej bili pred svojim koncem bolj ali manj tudi jetniki. Pokopana je namreč le ena stran, druga še ni. Menim, da je za pokop potrebno, da vemo za grob in da je na njem obeležje. To pa ni napravljeno niti za žrtve dachavskih procesov, saj je »kenotaf« na Žalah (brez imen!) le žalosten nadomestek, potreben predvsem komunistom za »pranje vesti«, za umetno ločevanje pokončanih žrtev na »dobre« in »slabe« (pri »stopanju v Evropo«!). Napišimo nanj vsaj imena žrtev in imena krajev, kjer so bili dejansko pokončani in pokopani, ter tam postavimo obeležja, tako na Prisilno delavnico in na Žale v Ljubljani kot Kočevski Rog. Zato sprejmimo pobudo nekaterih partizanov in kulturnikov za spominsko, tudi lipo sprave na Žalah in spominski kamen kot znamenje žalovanja za vse medvojne in povojne slovenske žrtve boljševizma na slovenski zemlji, pa tudi izven nje. Udeležujmo se spominskih slovesnosti. Maja za žrtve dachavskih procesov, golootočane in vse tem podobne žrtve. Junija pa za najštevilnejše pokončanje našega naroda v zgodovini, za nečloveški pokol vojnih ujetnikov-slovenskih domobrancev na Kočevskem Rogu, na Štajerskem in Gorenjskem, pokončane vojne ujetnike iz leta 1943 v Jelendolu in Mozlju in podobne žrtve. Vsi ti so ostali brez pravice do grobov.

Pridružimo se peticiji Ljudske skupščine Slovenije, naj omogoči poznanje vseh neznanih in znanih ter prepovedanih grobišč, njihovo zaščito in postavitev obeležij z imeni pokopanih! Odkrivajmo ta grobišča, zaznamujmo jih z začasnimi obeležji, prinašajmo nanje cvetje, prižigajmo sveče in prirejajmo ob njih spominske slovesnosti! Dajmo pobudo tudi za postavitev pomnikov na najštevilnejših grobiščih slovenskih žrtev: na Kočevskem Rogu in na Golem otoku. Ne pozabimo tudi na slovenski zemlji pokončanih bratov Srbov in Hrvatov, ki jih je mogoče še več, kot je slovenskih žrtev, oboje pa so pokončale neslovenske (»jugoslovanske«) partizanske enote.

Če slovenski komunisti mislijo s svojim »sklepom o preteklosti« in s postavljenim kenotafom dachavcem resno, naj zahtevajo od svojih članov (še vedno članov!) in nekdanjih prvakov, ki so se takšnih genocidnih dejanj učili v policijskih šolah »starejšega brata«, naj povedo, kje so grobišča, saj zanje dobro vedo. Ne bom imenoval še živih, med katerimi so nekdanji načelnik slovenske policije, njegovi namestniki in pomočniki. Zaupam v njihovo poštenost, da se bodo sami oglasili. Njihovi nasledniki, današnja policija, pa naj obelodani sezname žrtev in grobišč ter neha preganjati žalujoče svojce, ki prihajajo počastiti mrtve na teh grobiščih.

Komunisti s Socialistično zvezo in njenim svetom za varstvo človekovih pravic naj dajo pristojnim organom pobudo za raziskavo vseh medvojnih in povojnih (porevolucijskih) usmrtitev in njihove upravičenosti, predvsem zaradi pravice mrtvih do spomina in potolažitve njihovih še živečih svojcev. Ta pobuda se nikakor ne sme omejevati le na povojne sodno in nesodno pokončane ali le na nekakšne »politične«. Kdo pa naj bi dal mnenje, kaj je bilo politično in kaj ne? Zakaj bi morali dati takšno pobudo posamezni prizadeti, sedaj že hudo ostareli in življenjsko povoženi, danes odgovorni komunisti pa naj bi o tem pisali le svoje »sklepe o preteklosti«, seveda predvsem zaradi svoje slabe vesti!

Še živeči jetniki pa naj bi bili prvenstvena naloga našega združenja, pa tudi skrb za ostarele in obubožane svojce pokončanih jetnikov. Gre za duševno in gmotno pomoč. Pri tem bi se lahko povezali s podobnimi ustanovami katoliške cerkve, saj so edine primerne za to, uradne organizacije pa za to danes niso še ničesar storile.

Končno še o »znanstveno kritični analizi in sodbi«, da se držim že imenovanih sklepov slovenskih komunistov, ki so kot nalašč za program dela našega združenja jetnikov. Vse priznanje dosedanjim piscem za njihov državljanski pogum! Nekaj so o tem rekli tudi naši mlajši časnikarski publicisti, prizadeti in pričevalci, nekateri žal preveč samo na nepreverjenih izjavah že ostarelih prič in tudi s pretiravanjem števila jetnikov in žrtev.

S sodelovanjem bivših jetnikov in svojcev žrtev organizirajmo popisovanje žrtev in grobišč po vsej naši deželi, tudi popisovanje jetnikov in zaporov ter taborišč in kapedejev. Dajmo zgodovinarjem pobudo za monografije o posameznih zaporih, o dogajanju v njih ter o vrstah jetnikov vseh barv, seveda tudi o tedaj vladajočih nam biričih in rabljih. Vse to pa brez sovraštva, le zaradi zgodovinskega spomina in zapisa izkušenj, zato, da bi se kaj takega ne dogodilo nikoli več! Ali kot pravijo komunistični sklepi o preteklosti »... Pokopljimo mrtve, popravimo krivice živim... Ne otežujmo življenja ljudem, ki jim je po toliko desetletjih lasten spomin najhujši birič.«

Upam, da so slovenski komunisti, pisci teh sklepov, iskreno mislili ter da bodo prispevali svoj poglavitni delež kot stranka in kot oblast, z dejanji, ne le s pisanjem. Dachavci in ponesrečen kenotaf so le prvi korak!

Zato sotrpini in svojci žrtev, rojaki v vseh deželah sveta, kjer živimo, organizirajmo se in začnimo z delom! Pišimo o svojih mnenjih, predlogih in zahtevah!

Vsi slovenski jetniki, združimo se!

V Ljubljani, prosinca 1990

Zdenko Zavadlav
s soglasjem skupine
nekdanjih jetnikov vseh barv

Odmevi

Sprenevedanje nad morišči

Velika polemika o zaslugah in zločinih, o gloriji in nečednostih rdečega in belega tabora v drami, imenovani druga svetovna vojna na Slovenskem, se nezadržno kot povodenj razliva skozi množične medije, pri čemer tudi Gorenjski glas ni izvzet. Pravzaprav jo je bilo pričakovati, kajti usoda vseh tabuiziranih tem, ki so predolgo prepuščene idealiziranju zmagovalcev, je nazadnje vedno žalostna: nasprotna stran spričo nakopičenega gneva oblasti tudi poglavja v njih, pred katerimi bi si neobremenjen analitik kvečjemu občudujoče snel klobuk.

Toda neobremenjenih, objektivnih analitikov naših medvojnih travm skorajda ni. In zato se je zgodilo, da skušajo rušilci belo-črnih kulis, ki so 45 let obdajale dogajanja v tistem usodnem času, zbeganim mlajšim rodovom ponuditi enako pobarvane kulise: le prejšnje belo je postalo črno in prejšnje črno je prepleskano v belo.

Resnica, oskubljena štukatur, navijaških tolmačenj in subjektivnih pogledov, pa ostaja še naprej v ozadju. V spominih raznih režimskih veličin je je premalo, da bi lahko govorili o **verodostojnih dokumentih,** *kajti* **spomin** *je kot razmočena ilovica: spolzek je, zmuzljiv in zelo prikladen, če želiš sebe prikazati kot opredmetenje junaštva, trpljenja in pravičnosti. Seveda isto velja za pričevanja belogardistov, od Venclja Dolenca dalje, ki so vse prej kakor čvrsta opora pri oblikovanju verodostojnih pritožb. Tudi današnji zgodovinski učbeniki, monografije in kronike zahtevajo skrajno selektivno obravnavo. Nasploh je vedenje povprečnega, v novi Jugoslaviji rojenega Slovenca, vedenje o razdobju od konca 1. do konca 2. svetovne vojne, pogosto skrajno bedno — če si ga bolj kritično razmišljujoč mlad človek ni naknadno izboljšal s fragmenti, obelodanjenimi v tej ali oni obliki po izbruhu informacijske odjuge in po razrahljanju cenzorskih primežev v poznih osemdesetih letih. A iz osnovne šole in celo iz srednjih šol je v glavi odnesel zgolj sliko mrakobne stare Jugoslavije, v kateri je kot edini potokaz svetila preganjana komunistična partija, ki je potem popeljala ljudi v epohalen boj zoper nacifašistične okupatorje.*

Bo že držalo, kar pravi prvak Demosa dr. Jože Pučnik: prepustimo razčiščevanje preteklosti stroki, zgodovini. Ali, kot poudarja Cveto Kobal, naj prave odgovore poišče znanost. Ampak ravno vplivne osebnosti Kobalove generacije bodo morale poprej odpreti vrata nedostopnih arhivov in dopustiti, da bo postalo razvidno ozadje ravnanj, akcij in operacij, ki so na folkloristično način prikazane v memoarski literaturi, v modrovanju preživelih in v neštetih retoričnih eskapadah častnih govornikov na proslavah, pripravljenih po že oguljenem, vedno enakem vzorcu. Drugače medsebojnemu zmerjanju ni videti konca, kot ni moč pričakovati racionalnega premirja nad grobovi, v katerih počivajo bodisi zločinci, krvniki, sadisti in izdajalci, bodisi heroji, **nedolžne žrtve obračunov**, *nič krivi civilisti in izigrani patrioti — pač odvisno od tega, koga poslušate.*

In zdaj k vedno znova pogrevani kategorični trditvi, da je bil narodnoosvobodilni boj izključno boj proti tujim zavojevalcem, za svobodo slovanskega naroda. Če smo bolj natančni, je bila NOB sprva res samo to, kasneje je bila tudi to, nazadnje pa je bila to samo še deloma. Jasne ločnice med posameznimi etapami je težko potegniti, vendar sovpadajo s postopnim naraščanjem vpliva komunistične partije v OF in v partijskih enotah. Nepolitični (ali bolje: nadpolitični) nagibi borcev so jasno prevladovali v zgodnji fazi oboroženega odpora in niso potiskali v ospredje svetovnonazorskih razlik med ljudmi, ki jih je družilo domoljubje, stiska in ogorčenje nad okupatorji. Kasneje je partija že zaradi svojih organizacijsko-strateških sposobnosti, katerih nasledek so bili vedno večji uspehi gverile, prevzela ključne položaje v gibanju. Slednje je dobivalo zmeraj jasnejši politični predznak, značaj in cilji posameznih akcij pa so zmeraj češče kazali, da gre za dve vzporedni zadevi: za osvobodilni boj in za revolucijo. Po Dolomitski izjavi se je ta dvojnost okrepila navznoter in navzven. Zrcalila se je skozi lik vsemogočih politkomisarjev, skozi obstoj likvidatorjev, skozi zaostreno medsebojno sumničavost in občutek negotovosti ter skozi poteze, ki so dale slutiti, da komunisti vnaprej odstranjujejo ovire (beri: komunistom nenaklonjene ugledneže) na poti k prevzemu oblasti. Nujen stranski učinek je bila kajpak okrepljena sovražnikova propagandna dejavnost, ki je najprej pasivni del prebivalstva in potlej tudi številne simpatizerje, podpornike in aktivne sodelavce NOB prepričala, da deželi grozi boljševizacija, še prej pa državljanska vojna. In če smo odkriti, Nemci niti niso lagali.

Mnoge dokaze v prid gornjim trditvam je uradna povojna politika nalašč potisnila v kraj. Vzemino samo nenavaden porast števila dezerterjev iz partizanskih enot, prebežnikov in pristopnikov v belogardistične vrste, in sicer v obdobju, ko je celo najhujši zaslepljenec dojel, da je nemški poraz neizogiben. Razlaga, pa kateri »izdajalci« niso prenesli težav partizanskega življenja in so raje izbrali toploto in varnost urejenih postojank belčkov, ne zdrži niti pet sekund resnega premisleka. »Odpadniki« so kvečjemu ubrali taktiko, ki je računala, da bodo zavezniške vojske tudi brez njihove pomoči porazile Hitlerjev rajh. Torej se nima smisla izpostavljati, saj je pred njimi še obračun s komunističnim zlom, ki ga je kot nekaj pogubnega, rušilnega slikal že bivši kraljevi režim.

In zdaj smo pri izjemno kočljivi točki obravnavane problematike. Sto in sto individualnih izpovedi pripadnikov zmagovalnega in kompromitiranega tabora namreč nazorno priča, kako vprašljive so kategorične okvalifikacije nekoga s kvizlingon, grobarjem lastnega naroda, kolaboracionistom, zločincem... Oportunistično, nečastno paktiranje belogardistov z Nemci je nemara mogoče označiti kot strahopetnost in modrost hkrati, a kakorkoli obrnete, je naziv »hlapci okupatorja« še vedno najbolj pravšnji. Toda kam uvrstiti obnašanje partizanov, ki so sredi slovenske dežele vzklikali Stalinovo ime? Je res nemogoče razumeti, da je **iskrene narodnjake** *in celo aktivne udeležence NOB, ki niso podlegli agresivni indoktrinaciji, zmrazilo, ko so na proslavi ali med pohodom kolon po osvobojenem ozemlju zaslišali pesem »Slovenija junaška, sovjetska (namesto svobodna) bodeš ti!«? V Črnomlju se je že pokojni pregnanec-povratnik iz Srbije, zgroženo vprašal, ali nemara nalašč silimo z dežja pod kap. Skoraj bi ga ustrelili, ko je dejal, da še Nemcev niso nagnali, pa že kličemo nase ruskega vraga, in da je nekatere najbrž pamet zapustila.*

Nikoli ne bo mogoče ugotoviti, koliko »odpadnikov« je proizvedlo prav brezobzirno vnašanje komponent revolucije, boljševizma in razrednega sortiranja ljudi v narodnoosvobodilni boj, koliko smrti je povzročil potenciran ideološki razkol v odporniških vrstah. (Hitlerjevo rasno segregacijo je zamenjala enako bebava razredna segregacija). Morda bo kdaj pozneje kakšen raziskovalec obdeloval tudi aroganco, primitivizem in vandalske nagone, ki so pod krinko prelamljanja s staro, gnilo ureditvijo in s parazitskimi sloji usmerjali početje »partizanske avantgarde« zadnja vojna in prva povojna leta. Ker zoper »nedistancirano« pisanje Iva Žajdele protestirajo ravno škofjeloški borci, naj navedem samo dva zelo ilustrativna primera iz Škofje Loke.

V enem je tragični junak član nekdanje premožne loške družine. Šel je v partizane, po dveh ali treh mesecih pa od tam pobegnil. Nesojeni tovariši so ga načrtno maltretirali, sramotili in poniževali, orožja ni smel nositi nobenega, zmeraj je moral hoditi čisto zadaj, za kuharjevo mulo in kotlom. Potlej se je umaknil na Dunaj, a mu domotožje ni dalo miru. Dan ali dva po vrnitvi so ga, renegata, iz zadese potolkli, čeravno ni nikomur z ničimer škodil.

Drug pripetljaj je skoraj anekdota, a bi bil kaj lahko drama. Brž po vkorakanju partizanov v mesto se je v hišo pokojnega partizanskega zdravnika, enega od 50 loških talcev, prišopiril mlad borec z brzostrelko v roki. Dejal je, naj se vsa družina nemudoma izseli, ker da je odslej tukaj on gospodar. Hišo mu je menda dodelil nadrejeni že pred tedni, ko so s Križne gore gledali v dolino in ugotavljali, kaj je komu v Loki všeč. Doktorjeva vdova je v navalu ogorčenja zavpila, naj jo ali ubije ali pa se pri priči pobere. Togotno ga je pahnila čez prag — in presunjeni osvoboditelj se ni prikazal nikoli več.

Na ohranjanje vsaj minimuma razsodnosti in humanosti so komisarji — ideologi v revolucionarni ihti očitno popolnoma pozabili, ko so vodili partizane končni zmagi naproti. Kajpak to ni bil posebno prikladen čas za demonstracijo rahločutnosti, a brezumje se je vendarle pretirano razbohotilo. Obstoj komunističnih fanatikov je leta 1948, v času Informbiroja, mladi državi le škodil in ne koristil, kot trdi Cveto Kobal. Peljal je v nebrzdane čistke znotraj njihovih vrst, kajti dosti preveč prepariranih »vernikov« ni zmoglo čez noč zamenjati svojega »boga« — ali pa se vsaj ni znalo dovolj spretno pretvarjati, da ga je zamenjalo. Moralno, emocionalno in nazorsko katarzo, ki je običajno napočila v trenutkih, ko so jim pasjo zvestobo poplačali z institucionalizirano krutostjo, bržkone najlepše opisuje avtor knjige Arhipelag Goli Janez Jezeršek — Sokol. Takole pravi:

»Moje misli so blodile daleč v preteklost, ko sem se... ogrel za njene ideje (partije — op. A. K.). V trenutkih, ko je ista partija tako surovo obračunavala z menoj, sem se spraševal, kaj me je zapeljalo, da se sem navdušil zanjo... Sem res samo zaradi mladostne neizkušenosti spregledal, da se bije boj za oblast nekaterih, ne ljudskih množic ali delavskega razreda? Sedaj sem okusil na lastni koži, kako neusmiljeno znajo nastopiti proti vsem, ki so jim v napoto ali jih samo ne potrebujejo več, in kaj vse je mogoče spraviti pod skupni imenovalec razrednih sovražnikov in izdajalcev ljudstva. Vrnilo se je odrešujoče občutje osvobojenega vernika in z njim trpkost spoznanja, ki je prišlo prepozno.«

Je treba še kaj dodati? Ne domobranski, ne belogardistični in ne partizanski pokoli ne gredo v najbolj ohlapen kalup pojma »pravične kazni«. Masakre so že skraja oboji opravljali z zavestjo, da počnejo nekaj umazanega, nekaj skrajno nečloveškega, drugače ne bi izbirali skritih kotičkov, vrtač, jas, kraških jam in gozdov, proč od naselbin. Zakaj niso inscenirali sodnih spektaklov in se odločali za javne eksekucije, če je vsak ubiti res zaslužil smrt v slogu živinčeta? Zakaj šakalska potuhnjenost? Mar ne bi javne usmrtitve vsaj formalno (»Dragi moji, vojna je vojna!«) izzvenele v zastrašujoč opomin enim in v pomirjujoče zadoščenje drugim, kajti vedno se najde dovolj kreatur, ki ploskajo, ko teče (tuja) kri?

Toda ne: s potihoma danim božjim blagoslovom ali z diskretnim žegnom partije v imenu naroda je posel tekel na samem, v izvedbi varuhov kdo ve kakšnih višjih interesov.

Franc Saleški — Finžgar je v navalu odkritosrčne jasnovidnosti in pod vtisom kolektivne blaznosti izrekel znano ugotovitev: »Beli so naša sramota, **rdeči so naša nesreča**!« *Sramoto smo počedili, nesreča je prerasla v sistem, ki se ga mukoma otepamo šele danes. Koristnih naukov pa iz črno-belih in belo-črnih razlag ne bomo potegnili.*

Ana Komatar
Škofja Loka

Če imaš domovino rad, jo boš branil, ne pa izdal

Zakaj Cveto Kobal ne prizna, da Ivo Žajdela piše o dogodkih po 9. maju in ne pred tem datumom. Navaja svoje zgodbe, ki smo jih poslušali do prihoda Janeza Janše in sodelavcev na uredništvo MLADINE, ki so prvič upali zapisati, da živimo v partijski državi s partijsko vojsko s partijsko milico, sodišči, občinskimi upravami, kar sem sam najbolj občutil prav v Škofji Loki.

Takih pripovedovanj sem sit, ker je iz tega nastalo sedanje stanje, ko delamo za manjše plače kot črnci. Ali se tega zaveda Cveto Kobal in njegov nekdanji predsednik Bogo Gorjan, ki je ob neki priložnosti javno dejal, da smo jih še premalo pobili. Ali se tega zaveda Anton Tuš poveljnik vojnega letalstva, ki zagovarja gradnjo letala, dvakrat hitrejšega od zvoka, v naših pogojih. Vprašujem Antona Tuša, ali bo letalo uporabljeno za pobijanje upornih Albancev in upornih Slovencev, za kaj drugega ga ne morejo rabiti.

Cvetu Kobalu pa pravim, da je današnji čas prišel vsaj 20 let prepozno, ker bi se vse lahko zgodilo že za časa predsednika Staneta Kavčiča, edinega zaslužnega Slovenca - politika po letu 45. Pa se je prav njegova partija potrudila, da nas ni zapeljal v Evropo, kamor danes tako tiščimo.

Glede propada slovenskega naroda pa samo toliko. Od velikega človeka sem slišal misel, da nas niso uničili ne Turki ne Nemci, komunisti nas pa bodo. Toda jaz ne pravim komunisti, ker do sedaj nisem spoznal nobenega, poznam le partijce.

P. Kušar

Razlike v cenah vrtcev

Najdražji v Škofji Loki, najcenejši v Tržiču

Škofja Loka, Tržič, 6. februarja - Oskrbnine v gorenjskih vrtcih nimajo nobenega skupnega imenovalca, sicer se od Škofje Loke do Jesenic ne bi toliko razlikovale.

Najvišja cena, ki so jo za vrtec plačali starši v Škofji Loki, je januarja znašala 717,30 dinarja, najnižja 418, v Tržiču pa najvišja 424,80 dinarja, najnižja pa 234,40 dinarja. Če bi obema postavili ob bok še oskrbnino iz kakega ljubljanskega vrtca, ki so se po novem letu odločili podražiti za 120 odstotkov in tako dosegli štirimestno število, bi bila slika še popolnejša. Drobne razlike v ceni vrtca po Sloveniji bi bile še nekako jasne, da pa se na pičlih 20 ali 30 kilometrih razdalje razlikujejo za dobro tretjino ali več, si je težko pojasniti.

Tega nam za trdno niso vedeli pojasniti niti v Škofji Loki, kjer imajo na Gorenjskem najdražjo oskrbnino, niti v Tržiču, kjer se lahko pohvalijo z najnižjo ceno. Glavno krivdo za razliko pripisujejo dejstvu, da ni prave metodologije za izračun enotne cene, zato jo pač po organih otroškega varstva v občinah različno oblikujejo. Na ceno pa kajpada vplivajo vse vrste stroškov. Tako je v veliki meri odvisna od standarda vzgojnovarstvene organizacije. Kjer imajo jaslične, razvojne in popoldanske oddelke, je poslovanje vrtca seveda dražje. Kjer imajo na voljo kopico strokovnega kadra, od psihologa do logopeda, prav tako. Kjer so zgradili pritlične montažne vrtce, jim obilo denarja požre ogrevanje. Razlike nastajajo zaradi raznolikih materialnih stroškov, različnih osebnih dohodkov in obveznosti, ki jih ustanove plačujejo iz dohodka. Sicer pa so nam v Tržiču povedali tudi o razkoraku med realno in ekonomsko (pravzaprav dogovorjeno) ceno vrtca, kar med letom sicer skrije subvencija otroškega varstva. Ta razlika je pri njih denimo novembra znašala okroglih sto odstotkov.

D. Z. Žlebir

V škofjeloških vrtcih so nekoč za otrokovo odsotnost od mesečne oskrbnine odštevali en sam odstotek. Pri današnji ceni bi za dan odsotnosti to zneslo 7 dinarjev, za ves mesec odsotnosti komaj desetino oskrbnine. Od lanske jeseni pa za odsotnost odbijajo tolikšen znesek, kolikor jih stanejo živila. Za januar je to 11 dinarjev. Če bi otrok ves mesec manjkal v vrtcu, bi staršem za januar odšteli 242 dinarjev od oskrbnine, kar pomeni tretjino najvišje in kar polovico najnižje oskrbnine.
V škofjeloških vrtcih pa so vpeljali še eno ugodnost za starše. Če vzamejo otroke iz vrtca, medtem ko so matere na porodniškem dopustu, plačujejo (po januarski ceni) le 110 dinarjev mesečno.

V Škofji Loki pravijo, da le 10 do 15 odstotkov staršev plačuje najnižjo oskrbnino v vrtcih, polno ceno pa nekaj več. Kakor ocenjujejo v Tržiču, slednjo plačuje kaka tretjina staršev. Sicer pa se ta razmerja neprestano spreminjajo. Trenutno je namreč merilo za cenzus osebni dohodek iz leta 1988, šele po prvem maju bodo odločali lanski dohodki.

ČRNA BORZA

država	devize	dinarji	preplačilo
Avstrija	100 ATS	100,00	0 % do 0,5 %
ZRN	100 DEM	700,00	0 %
Švica	100 CHF	785,00	0 %
ZDA	1 USD	ni ponudbe	

Tudi v zadnjem času se razmere niso spremenile. Ni niti povpraševanja, niti ponudbe. Tu in tam se pojavi nekaj sto mark, več pa ne. Zatišje na črnoborzijanskem trgu se torej nadaljuje. Kako dolgo še, je težko napovedati, poznavalci pa napovedujejo nekaj več povpraševanja v teh in prihodnjih dneh, ko bodo morda tu in tam skozi kakšno luknjo izplačati kakšen dodaten denar pri plačah.

Na svetovnih denarnih trgih pa slej ko prej zahodnonemška marka. Skupaj z angleškim funtom sta se okrepila v začetku prejšnjega tedna, ko so iz Moskve, kjer je bil partijski plenum, začele prihajati prve novice o pomembnih spremembah v partiji in družbi. Od tega si največ lahko obeta prav zahodnonemško gospodarstvo zaradi večjih naložb v Sovjetsko zvezo, s tem pa bo dobila tudi zahodnonemška industrija nov zamah. Da je res tako, dokazuje tudi takojšen dvig akcij zahodnonemških podjetij na frankfurski borzi za 1,8 odstotka. Vrednost tako imenovanega daxindeksa 30 vodilnih akcij na borzi je namreč poskočila na rekordnih 1944 točk.

V domačih črnoborzijanskih logih pa je tako, kot kaže preglednica.

KOLIKO VELJAJO DEVIZE?

Država	Velja za	Srednji tečaj
Avstrija	100	99,3327
ZR Nemčija	100	700,0000
Italija	100	0,9417
Švica	100	784,0659
ZDA	100	11,6865

PO ČEM OBRESTUJEJO NAŠE PRIHRANKE...

Odkar nam je Marković ponudil konvertibilne dinarje, se nam spet vrača nekdanja dinarska varčnost. Svoj kapital imamo možnost nalagati v različne konkurenčne banke, potem pa se odločimo za tisto, ki nam ga ugodneje obrestuje ali nam nudi razumne kreditne pogoje.

Ljubljanska banka hranilne vloge na vpogled obrestuje po **8 odstotni** obrestni meri, pri vezavi na 3 mesece nudi 11 odstotkov, na eno leto 14, na dve leti 16, na tri leta 18 odstotkov.

Abanka ima za vloge na vpogled **6,5 odstotne** (od 1. marca naprej bo obrestovala po **9 odstotkov) obresti, za 3 mesece 11 (po 1. marcu 13 odstotkov), za eno leto 14 ostotkov (po 1. marcu 15).**

Beograjska banka pa se je pri vlogah na vpogled odločila za **10 odstotno** obrestno mero, do treh mesecev za 13, pol leta za 14, do enega leta 15 odstotkov.

Tudi interne banke so svojim delavcem (druge pa ne samo delavcev) ponudile ugodne varčevalne pogoje. **KŽK** v Kranju v svoji banki delavcem in kooperantom obrestuje vloge po **12 odstotkov**. **Merkur** ima **20-odstotne** letne obresti s kvartalnim pripisom. **Alpina** je januarja obrestovala po **12 odstotni** letni obrestni meri, februarja bo po 24 odstotni. **Elan**, ki sprejema tudi denar drugih varčevalcev, ne le svojih delavcev, ima **20 odstotne** obresti, za vsakih 1.500 dinarjev pa prizna še odstotek več. V **Mercatorjevi** interni banki obrestujejo po **15 odstotkov**, kar velja le za njihove delavce, medtem ko se vsi ostali lahko vključijo v **Mercator klub**, kjer nudijo vrednostne bone kot plačilno sredstvo, varčevalcem pa obrestujejo vloge prav toliko kot svojim delavcem in upokojencem v interni banki.

D. Ž.

V uredništvu časopisa
GORENJSKI GLAS
iščemo
TEHNIČNEGA UREDNIKA

Če imate višjo grafično šolo ali srednjo šolo za oblikovanje — grafična smer,
smisel za vodenje dela in delo v skupini,
smisel za obliko časopisa,
ste natančni in
ste pripravljeni delati po urniku, ki ga zahteva izdelava časopisa, se osebno oglasite v uredništvu Gorenjskega glasa, Moše Pijadeja 1 v Kranju, da vas bomo spoznali in da se bomo pogovorili o delu.

Potrebujemo vas takoj!

Poskusno delo bomo določili skladno z zakonom.

LE RAZPRODAJE SO PRISTRIGLE CENE

V gorenjskih konfekcijskih prodajalnah smo te dni povpraševali, ali že imajo kaj izkušenj s pocenitvami, vendar so slednje bolj izjema kot pravilo. Če ne bi bilo januarskih in februarskih sezonskih znižanj, nam trgovci ne bi imeli veliko povedati.

Na konfekcijskem oddelku Kokre v **Globusu** še ni bilo podražitev, pocenitev pa prav tako ne, razen seveda 30odstotnega znižanja cen sezonske konfekcije. Nekatere modele, po katerih kljub razprodajnim cenam ni bilo dovolj povpraševanja, so še enkrat pocenili, spet za 30 odstotkov, tako da jih je bilo mogoče dobiti za 60 odstotkov manj kot sicer. Sicer pa se v Globusu žensko obleko dobi že za **749 dinarjev**, najdražja pa velja **2060 dinarjev**. Plašče cenijo od **853 do 2972 dinarjev**, kostime pa od **943 do 2916 dinarjev**. Najvišje cene so Murine, toda v Globusu poudarjajo, da so tudi modeli čisto sveži, današnji.

V škofjeloški **Nami** pa so zimske razprodaje v glavnem že mimo, cene pa so spustili od 30 do 40 odstotkov, zlasti ženski konfekciji, medtem ko otroški za 20 odstotkov. Od 20 do 30 odstotkov so po 10. februarju znižali tudi cene bund, pač odvisno od proizvajalca. Jutranka jih je pocenila za 20, Kors in Univerzale pa 30 odstotkov. V Nami smo slišali tudi za pocenitev. Prihaja iz domače tovarne, **Odeje**, ki je znižala cene odej in pregrinjal. Slednje je denimo pocenila s **1.066 na 868 dinarjev**. In še cene nekaterih izdelkov: letne plašče prodajajo od **1.452 do 2.889 dinarjev**, kostime od **756 do 2.406 dinarjev**, ženske jakne pa od **397 do 1.015 dinarjev**.

O 30 odstotnem znižanju cen januarja in februarja smo slišali tudi v jeseniški konfekcijski prodajalni **Zarja Novost**, o ostalih pocenitvah pa ne. Resda tudi takšnih podražitev kot lani, ko so jih spreminjali vštric z inflacijo, letos ni. Draži se zlasti tisto, ki kot najnovejše prihaja v trgovino. Sicer pa v novosti kostime prodajajo po povprečni ceni **1.700 dinarjev**. Poudarjajo, da so cene še stare. Cene plaščev, od **1.400 do 2.600 dinarjev**, pa so že nove.

D. Z. Žlebir

Nova stanovanjska zadruga v Kranju

Kranj, februarja - Občinski izvršni svet je prejšnji teden potrdil sporazum in statut o ustanovitvi stanovanjske zadruge Stik v Kranju. Tako bodo zdaj zasebni graditelji v kranjski občini imeli na izbiro dve stanovanjski zadrugi, ki jim bosta lahko pomagali pri gradnji.

Do pobude za ustanovitev nove stanovanjske zadruge je prišlo konec minulega leta, ko je skupina štiridesetih ljudi iz Kranja sprejela samoupravni sporazum o ustanovitvi stanovanjske zadruge. Prostore bo imela v Struževem, kjer ima podjetje Gradnje, ki se je letos reorganiziralo iz nekdanjega Tozda Gradnje in podjetja KOGP Kranj, del svoje dejavnosti. V Struževem imajo namreč gramoznico, betonarno, kamnoseštvo in strojni park ter tudi dvorano, v kateri nameravajo urediti prodajalno za člane zadruge. Sicer pa naj bi novo podjetje za stanovanjsko zadrugo opravljalo tudi finančno-računovodska dela ter gradbeni nadzor.

V novi zadrugi Stik naj bi članom nudili vse od strokovnih nasvetov, izračunov in načrtov za zidavo do gradbenih storitev in organizacije obrtnih in inštalacijskih del. Sicer pa je eden od razlogov za ustanovitev nove zadruge menda ta, ker je investicij v zadnjem času vse manj, v novoustanovljenem podjetju Gradnje pa so se odločili, da več pozornosti namenijo zasebnim graditeljem in sodelovanju z njimi. Prek zadruge bi zdaj podjetje Gradnje nudilo zasebnim graditeljem enake storitve in material, kot že doslej prek drugih stanovanjskih zadrug.

Izvršni svet pri izdajanju soglasja oziroma potrditvi samoupravnega sporazuma in statuta ni imel posebnih pomislekov. Izhajal je iz načelnega stališča, da je konkurenca praviloma koristna. Kako bo to v konkretnem primeru, pa se bo nenazadnje tudi pokazalo. Ali bodo imeli od tega korist graditelji, ali gre le za razmišljanje in predstave, da bi nekdo na ta razmeroma lahek način rad zaslužil.

A. Ž.

ljubljanska banka

Obrestne mere
za devizne vloge občanov

Vrsta in oznaka valute	Obrestna mera za vloge: na vpogled	vezane nad 12 mesecev	vezane nad 24 mesecev	vezane nad 36 mesecev	vezane nad 60 mesecev
Avstrijski šiling (ATS)	3,00 %	3,50 %	3,75 %	4,00 %	5,00 %
Francoski frank (FRF)	7,50 %	9,50 %	10,00 %	10,50 %	11,50 %
Italijanska lira (ITL)	2,85 %	4,85 %	5,35 %	5,85 %	6,85 %
Nemška marka (DEM)	3,00 %	3,80 %	4,10 %	4,55 %	5,50 %
Švicarski frank (CHF)	3,75 %	5,75 %	6,25 %	6,75 %	7,75 %
Švedska krona (SEK)	2,00 %	10,50 %	11,00 %	11,50 %	12,50 %
Danska krona (DKK)	2,00 %	10,50 %	11,00 %	11,50 %	12,50 %
Angleški funt (GBP)	6,00 %	8,00 %	8,50 %	9,00 %	10,00 %
Kanadski dolar (CAD)	9,00 %	11,00 %	10,75 %	10,50 %	10,25 %
Ameriški dolar (USD)	6,85 %	7,25 %	7,25 %	7,35 %	7,50 %
Avstralski dolar (AUD)	9,00 %	15,50 %	13,90 %	13,40 %	13,50 %
Ostale valute	2,00 %	3,50 %	3,75 %	4,00 %	5,00 %

Velja od 1. januarja 1990.

VZGOJNOIZOBRAŽEVALNI ZAVOD JESENICE - TOZD
DELAVSKA UNIVERZA "VIKTOR STRAŽIŠAR" JESENICE
64270 JESENICE - TRG TONETA ČUFARJA 1

Delavska univerza Viktor Stražišar Jesenice razpisuje naslednje oblike izobraževanja:

1. USO program izobraževanja za delo v skladiščih (II. stopnja)
2. program izobraževanja za bolničarja (prilagojeni program za odrasle in zaposlene)
3. program izpopolnjevanja za natakarskega pomočnika (II. stopnja)
4. osnovna šola za odrasle od 1. do 8. razreda
5. nadaljevalni program trgovinski poslovodja (po dokončani šoli trgovinske dejavnosti in delovnih izkušnjah)
6. program izobraževanja za poklic turistični tehnik (po dokončani IV. ali V. stopnji)
7. program usposabljanja za naziv mednarodni špediter
8. jezikovne tečaje nemškega in angleškega jezika (1. - 2. stopnje)
9. enotedenski tečaj za voditelje čolnov
10. vodenje poslovnih knjig za obrtnike (mala obrt in o novih prepisih o amortizaciji in davčni prijavi
11. peka kruha
12. cvrtje krofov
13. modno šivanje - za ženske in otroške obleke
14. strojepisni tečaj
15. tipkanje in urejanje besedila na računalniku (15 - 20 ur)
16. bio vrt in bio prehrana

Prijavite se osebno ali po telefonu 81-072.

Planinski dom Zgoška ravan organizira
PUSTOVANJE

v soboto, 24. 2. 1990. Postreženi boste z lovskimi specialitetami. Maske so zaželene, najboljše bodo tudi nagrajene.

VABLJENI!
(Obvezne rezervacije po telefonu 064-27-905)

Pred svetovnim prvenstvom v biatlonu

Ponovitev uspeha iz Bistrice

Ljubljana, 12. februarja - V prostorih Slovenijalesa, ki je eden od pokroviteljev naše biatlonske reprezentance, so se pred odhodom na letošnje svetovno prvenstvo v biatlonu, ki bo od 19. do 25. februarja v Minsku v Belorusiji, na tiskovni konferenci predstavili jugoslovanski reprezentantje. To so Jure Velepec, Sašo Graif, Boštjan Lekan, Roman Klinc in Janez Ožbolt (mladinec). Z njimi je odšel vodja odprave Drago Polič, strelski trener Edo Kosi, trener in tehnični vodja Janez Vodičar pa se jim bo priključil v Borovcu, v Bolgariji, kamor gredo na tridnevni trening.

Zakaj na trening v Borovec? V Borovcu imajo dovolj snega in dobro pripravljene proge za tridnevni trening pred odhodom na svetovno prvenstvo.

Na tiskovni konferenci v ponedeljek dopoldne je bila izrečena pohvala jugoslovanskim biatloncem za lanske in letošnje uspehe na svetovnem prvenstvu in v svetovnem pokalu. Janez Vodičar je v uvodu dejal, da so lanski uspehi na svetovnem prvenstyu v Bistrici (avstrijska Koroška) prišli eno leto prezgodaj. A vseeno lahko računamo, da bi lahko v Minsku dosegli enake uspehe kot lani v Bistrici. **Generalni sekretar SZ Jugoslavijein SZ Slovenije Janez Bukovnik pa je dodal, da so ti rezultati in uspehi plod trdega in poštenega dela s tekmovalci v biatlonu. "Imamo dobro sodelovanje z JLA, milico in nekaj biatlonci, sredstva za svojo dejavnost in tekmovanje ter treninge dobijo tudi pri karticah Podarim - dobim."**

Sicer vsi računajo, da bi se eden od peterice lahko uvrstil do petnajstega mesta, eden do dvajsetega in eden od petindvajsetega do tridesetega. Štafeta naj bi prišla do desetega mesta, ekipa pa do dvanajstega. Take so realne ocene govornikov na tiskovni konferenci. Da so šli na tridnevne priprave v Borovec, pa je razlog v pomanjkanju snega v Minsku. Na progi imajo pripravljene deponije snega, ki ga bodo raztrosili dan pred uradnim treningom. 20. februar je prvi tekmovalni dan, tedaj bo tek na 20 km za posameznike, 22. februarja je tekmovalni dan za posameznike na 10 km, 24. februarja je tek štafet in 25. februarja tek ekip.

● **Jure Velepec, študent in kapetan ekipe:** "Prepričan sem, da bom pravo formo ujel v Minsku."

● **Sašo Graif:** "Moja forma se že kaže po nekaterih uspehih v letošnji tekmovalni sezoni v svetovnem pokalu. Le streljanje s stoje mi še ne gre tako dobro kot v ležečem položaju. To bo potrebno še izboljšati."

● **Boštjan Lekan, elektromonter v IMP:** "Rad bi se zahvalil svoji delovni organizaciji za vso pomoči in za treninge. Napredoval sem v teku in upam, da se bom na SP dobro uvrstili."

● **Roman Klinc, študent:** "To je moja prva sezona med biatlonci. Prej sem bil smučarski tekač. Pri streljanju še vedno preveč niham."

● **Janez Ožbolt, študent in še mladinec:** "Člansko prvenstvo naj bi mi prineslo rutino za moj nastop na mladinskem svetovnem prvenstvu. V teku napredujem, le v streljanju mi še ne gre tako, kot bi moralo."

D. Humer

Podreški kegljači imajo kup načrtov

Najprej pomladiti klub

Podreča, februarja - Morda smo o fantih Kegljaškega kluba Simon Jenko Podreča včasih večkrat slišali, kajti bila so leta, ko so bili kar več let zapovrstjo državni in republiški mladinski prvaki v kegljanju. O tem priča tudi polna vitrina pokalov v bifeju Ranča pri Veri pred vrati kegljišča. Vendar tudi danes, ko ti prvaki niso več mladinci, ne držijo križem rok. Poleg redne vadbe in tekmovanj v gorenjski ligi kot dobri gospodarji urejajo svoje kegljišče; lani so prizidali klubsko sobo, kjer bodo imeli garderobe in prostor za druženje. Prva naloga vodstva pa je pridobiti podmladek za ta lepi šport.

Dve leti je že tega, kar so se podreški kegljači lotili urejanja svojega kegljišča in tik pred koncem lanskega leta so končali z gradnjo garderobnih prostorov. Zdaj manjka le še notranja oprema, omare, mize, stoli, kakšna trim orodja za trening kegljačev in podobno. Veliko so naredili sami, preko 500 udarniških ur, pripoveduje **dr. Igor Kocijančič, ki že poldrugo leto vodi klub.** Največ jih je naredil tajnik kluba Vinko Juvančič, domačin s Podreče. Finančno so jim pomagali pri ZTKO v Kranju, pa tudi delovne organizacije, kot Kemofarmacija Ljubljana in zasebni slaščičar Isak Ramadani iz Kranja. Trudijo se, da bi bilo njihovo dvostezno kegljišče ves čas uporabno, kajti vzdrževanje je drago, imeti pa morajo denar tudi za svoj trening v Škofji Loki in za tekmovanja. Še bodo potrebovali denar, kajti odplačati je treba še nekaj dolgov, ki so nastali pri gradnji. Pričakujejo, da bodo pri ZTKO Kranj kmalu prišli na vrsto.

Člani Kegljaškega kluba pridno trenirajo. Lani so osvojili tretje mesto v gorenjski ligi, trudijo pa se, da bi spet igrali v drugi slovenski ligi. Njihov veliki up je Brane Jurkovič s Podreče, ki je bil lani drugi na gorenjskem prvenstvu posameznikov, letos pa je že prvi. Imeti igralca, prvega v regiji, le ni kar tako.

Vzgojiti morajo mlade kadre. Trenutno ni čutiti posebnega zanimanja med mladimi, zato jim hočejo posvetiti posebno skrb. Kupili so že malo manjše krogle, primerne za mlajše roke, v novem prostoru pa bodo odprli tudi sekcijo šaha. Kegljišče je dobro urejeno, odprto pa je kot bife zraven, vsak dan od 16. do 24. ure, ob ponedeljkih pa je zaprto.

D. Dolenc

Smučarski skoki

V Planici za evropski pokal

Kranj, 14. februarja - Ker na Igmanu in na Vlašiču ni snega in tekem smučarskih skakalcev za evropski pokal ni mogoče speljati, je FIS zaupala organizacijo tekem SSK Iskra Delta Triglav iz Kranja in organizacijskemu komiteju Planica. Pod pokroviteljstvom Metalke iz Ljubljane bosta v soboto in nedeljo ob 11. uri tekmi na 90 metrski skakalnici. Nastopilo bo okrog 80 skakalcev iz 12 držav.

J. K.

Razburljiva hokejska predstava na Jesenicah

Jeseničani korak pred finalom

Jesenice, 13. februarja - Prvi finalist jugoslovanskega hokejskega prvenstva je znan. To je Medveščak Gortan iz Zagreba, ki je trikrat porazil beograjskega Partizana. V drugem polfinalu med Jesenicami in Olimpijo pa še ni nič odločenega. Prvo tekmo so dobili Jeseničani s 5 : 0, drugo Ljubljančani s 3 : 2, tretjo, ki je bila v torek na Jesenicah, pa domačini s 6 : 3. Jeseničani so tako korak bliže finalu. Ker so potrebne tri zmage, jih Jeseničani lahko dosežejo že danes v četrti tekmi z Olimpijo v Ljubljani. Pravijo, da jo bodo!

Možnosti so realne, saj so boljši od Olimpije, samo takšnega spodrsljaja si ne smejo dovoliti, kot so si ga v torek na Jesenicah, ko so po vodstvu 3 : 0 popustili in dovolili Olimpiji, da je do konca druge tretjine izenačila in bi se lahko zadnja tretjina, če bi recimo Olimpija zabila gol in se domačini ne bi zbrali, končala drugače. Konec dober, vse dobro, pravi pregovor, vendar se nanj pri športu ne gre pretirano zanašati.

Začetek je bil jeseniški, oster, hiter in v 7. minuti je Raspet zabil prvi gol, v 8. minuti Hafner drugega in v 23. minuti Smolej tretjega. Potem so Jeseničani zastali, slabo in počasi so drsali, igrali nepovezano, grešili so v obrambi in posledica tega je bilo izenačenje. V 32. in 38. minuti je plošček v jeseniško mrežo zabil Gorenc, v 39. minuti pa Ladigin. Tretja tretjina je bila najboljša, hitra, borbena in ostra, saj so sodniki dopuščali tako igro in vso tekmo ni bilo niti ene izključitve. V 49. minuti je Marjan Kopitar zabil četrti, prelomni gol za Jeseničane, potem pa je bilo vse odločeno. Ljubljanski vratar Bolta je branil odlično, vendar so bili Ljubljančani potisnjeni v obrambo. V 55. minuti je Zvone Šuvak dosegel peti, Magazin pa v 57. minuti še šesti gol. Na konci je bilo precej vroče, saj bi blizu 5000 gledalcev kmalu videlo pretep (najbolj razborit je bil Ljubljančan Ryan), vendar so si na koncu igralci le segli v roke, Franci Košir pa je na ledu zaigral Prelepo Gorenjsko.

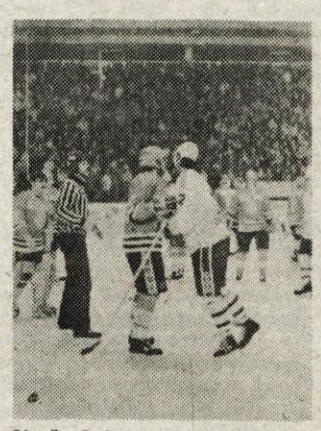

Vroča kri po tekmi. Jeseničan Pajič in Ljubljančan Ryan, ki se nikakor ni mogel sprijazniti s porazom.

Pred ljubljanskimi vrati. Vratar Bolta (na tleh) je preprečil hujši poraz. S številko 14 Jeseničan Kopitar.

J. Košnjek, slike F. Perdan

Rekli so po tekmi:

JANEZ PETAČ, trener Olimpije: "Prva tretjina je bila jeseniška, druga pa naša. Tretjo tretjino pa smo zgubili zaradi svojih napak. S sojenjem nisem zadovoljen. Sicer se pa v petek vidimo v Ljubljani. Naprej gre Olimpija."

VACLAV ČERVENY, trener Jesenic: "Tokrat smo začeli zelo dobro. Vodstvo z 2 : 0 nas je uspavalo in Olimpija je to izkoristila. Na koncu II. tretjine smo bili v zelo težkem položaju, vendar so se v tretji fantje zmogli pobrati in zbrati ter zmagati. Glede sojenja: preveč se je popuščalo na obeh straneh."

MARJAN KOPITAR, igralec Jesenic: "Zabil sem en gol in pomagal z dvema podajama. Začeli smo v našem stilu, odgovorno v obrambi, potem pa smo zagrešili nekaj neodpustljivih napak. Olimpija nas je znala kaznovati. Zadnjo tretjino je bilo treba začeti znova. Uspeli smo, pokazali, da smo psihično in fizično boljše pripravljeni. V petek gremo na zmago. Štiri tekme so dovolj. V Ljubljani lažje igramo kot pa doma."

Danes v Ljubljano

Danes, 16. februarja, ob 18. uri bo v Ljubljani četrta polfinalna tekma med Olimpijo in Jesenicami. Če zmagajo Jeseničani, bo razmerje v zmagah 3 : 1 za Jesenice in bosta v superfinalu igrala Medveščak in Jesenice. Če pa zmagajo Ljubljančani, bo razmerje v zmagah 2 : 2 in odločala bo peta tekma v torek, 20. februarja, na Jesenicah. Konec tedna bo zanimiv hokejski spored tudi na Jesenicah. V nedeljo, 18. februarja, bo na jeseniškem ledu tekma mladincev Jesenic in Partizana za državnega prvaka.

Vabila, obvestila

Kegljaški spored - Jutri se bo nadaljevalo tekmovanje v slovenskih kegljaških ligah. V moški ligi bo kranjski Triglav igral v gosteh pri Brestu, v ženski ligi pa bodo Kranjčanke gostovale v Izoli. Kegljači Triglava so pred tem kolom sedmi, kegljačice pa druge za Konstruktorjem.

Košarkarski spored - V moški košarkarski ligi bo kranjski Triglav jutri, 17. februarja, ob 19. uri igral v dvorani na Planini z Mineral Slovanom, ki je drugi na lestvici, Triglav pa je četrti, košarkarice Kranja pa bodo v ženski ligi jutri ob 17. uri na Planini igrale s Cometom. Kranjčanke so tretje, Comet pa peti. V Škofji Loki bo derbi med vodilno Mavrico Ilirijo in Odejo Marmorjem, ki je druga na lestvici, Jeseničanke pa igrajo doma s Šentvidom.

Na Bledu gorenjski hokejski derbi - V I. B zvezni hokejski ligi bo jutri na Bledu gorenjski derbi med Bledom in Triglavom iz Kranja. Na Jesenicah pa bodo domačini igrali s Slavijo. Bled sedaj vodi, saj ima 17 odigranih tekem in 26 točk, Triglav pa je peti z 18 točkami, vendar ima odigranih samo 12 tekem. Jeseničani pa so drugi s 24 točkami, vendar imajo odigranih samo 14 tekem. Tekma na Bledu bo ob 19. uri.

Odbojkarski spored - V I. slovenski moški odbojkarski ligi bo Bled jutri gostoval v Ljutomeru. Bled je pred tem kolom tretji. V I. ženski ligi pa bo kranjski Triglav igral v telovadnici na gimnaziji v Kranju s Celjem, ki je drugo na lestvici, Triglav pa je predzadnji. V drugih slovenskih ligah pa vsa gorenjska moštva gostujejo.

J. K.

Smučarski skoki

Bine Norčič gorenjski prvak

Kranj - V smučarskem skakalnem centru na Gorenji Savi je bilo v nedeljo, 10. februarja, letošnje prvenstvo Gorenjske v skokih za pionirje do 9 let. Kljub pomanjkanju snega so uspeli organizatorji zelo dobro izvesti tekmovanje najmlajših gorenjskih skakalcev na 12-m skakalnici. V dokaj izenačenem tekmovanju najboljših tekmovalcev je zmagal Kranjčan Bine Norčič, sin znanega bivšega reprezentanta in sedaj zveznega trenerja Bogdana Norčiča. Za slabi dve točki je za njim zaostal Tilen Mandeljc iz Žirovnice.

Rezultati - 1. Norčič (ID Triglav) 183,3 (11,50, 11,75), 2. Mandeljc (Žirovnica) 181,4 (11,50, 11,50), 3. Romih (Tržič) 168,3 (11,25, 10,75), 4. Mohorič (ID Triglav) 168,2 (11.00, 11.25), 5 Jakopin (ID Triglav) 164,5 (10.50, 9.75), 6. Jezeršek (ID Triglav), 7. Sirc (Tržič), 8. Kobal (ID Triglav), 9. Majstorovič (Tržič), 10. Pogačar (Žirovnica).

J. Javornik

Smučarski teki

Mladinci in mladinke za državne naslove

Bohinj, 14. februarja - Športno društvo Kokrica je v soboto in nedeljo na tekaški smučini na Zadnjem Voglu vzorno organiziralo letošnje državno prvenstvo v smučarskih tekih za starejše in mlajše mladince ter za obe kategoriji mladink. Na res dobro pripravljeni smučini je nastopilo okoli sto tekmovalcev in tekmovalk iz Hrvatske, BIH in Slovenije. Največ uspeha so imeli mladi tekači ŠD Bohinj, Gorje in Kokrice. Vsi naslovi in najboljša mesta so odšli v te klube.

Rezultati - st. in ml. mladinke 5 km - 1. L. Cerkovnik (Bohinj) 19,34, 2. Seljak (Kokrica) 20,01, 3. Larisi (Gorje) 20,06, 4. Fečur (Logatec) 20,015, 5. Žunkovič (Kranjska gora) 20,18, 6. Dolenc (Logatec) 20,25; **st. mladinci 10 km** - 1. Globočnik (Kokrica) 24,14, 2. J. Pokljukar 24,30, 3. Žemva (oba Gorje) 24,31, 4. Dolenc (Brdo) 24,37, 5. Larisi (Gorje) 24,40, 6. Mali (Kokrica) 25,29, **ml. mladinci 10 km** - 1. Mali (Kokrica) 25,25, 2. Bašelj (Kranjska gora) 26,25, 3. Rački (Delnice) 26,56, 4. Pintar 27,14, 5. Jevšenak (oba Unior Olimpija) 27,25, 6. Zelenc (Logatec 27,41);

štafete - st. mladinke 3 x 5 km - 1. Logatec (Dolenc, Ambrožič, Fečur) 59,06, 2. Kokrica (Zevnik, Markič, Seljak) 1:00,38, 3. Bohinj (Repinc, L. Cerkovnik, S. Cerkovnik) 1:01,10; **ml. mladinke** - 1. Kokrica (Zevnik, Markič, Seljak) 1:00,38, 2. Triglav (Mohorič, Vozel, Hafnar) 1:02,85, 3. Logatec (Jerina, Zelenc, Rupnik) 1:06,04; **ml. mladinci** - 1. Kokrica (Brezar, Tišler, Mali) 52,13, 2. Kranjska gora (Bašelj, Košir, Lah) 53,17, 3. Bled-Zasip (Grgurič, Petkoš, Marič) 53,12; **st. mladinci 4 x 10 km** - 1. Gorje (M. Pokljukar, Larisi, Žemva) 1:15,54, 2. Brdo (Ingolič, Završki, Dolenc) 1:18,17, 3. Rateče-Planica (Vidovič, Trstenjak, Mezek) 1:18,47.

D. Humer

Vaterpolo

Triglav tokrat z Jadranom iz Splita

Kranj, 14. februarja - Vaterpolisti Triglava iz Kranja ostajajo tudi po 10. kolu še brez točke. Nekajkrat so bili na pragu zmage ali vsaj neodločenega izida, vendar jim je vedno zmanjkalo moči. V zadnjem kolu so v Kotorju celo povedli s 5 : 3, pa niso zdržali. Vedno pogostejša so vprašanja, ali bo Kranjčanom sploh uspelo osvojiti točko v ligi.

Nova priložnost se ponuja jutri, 17. februarja, ko bo kranjski Triglav ob 19.30 igral v ljubljanskem bazenu Tivoli z Jadranom Koteksom iz Splita. Jadran je bil v zadnjem kolu poražen v splitskem mestnem derbiju s Poškom in je z 11 točkami v sredini lestvice. Upajmo, da se bo vsaj tokrat za Triglav dobro izšlo.

J. K.

OJ, MLADOST TI MOJA...

Oh, ko bi bil še enkrat mlad, se včasih utrne vzdih komu iz generacije »sivih panterjev«. In se mu stoži po časih, ko je lahkih nog vihral naokrog, ko so mu glavo polnile mladostno naivne misli, ko je vasoval in prijateljeval... Mladost sicer nikomur ni bila sam med, tudi pelin, toda z leti se ohranijo pretežno lepi spomini, grenke pa pozabimo. Številni, ki so že »preboleli« mladostno dobo, pa se v svoji koži kar dobro počutijo. Na lahkonoge mladce in vihrave mladenke gledajo brez nostalgije, zavedajoč se, da je tudi zrelejše življenjsko obdobje lahko prijetno. Sicer pa še vedno velja misel, da si star toliko, kolikor se počutiš.

Franc Pivk iz Škofje Loke: »Če bi bil še enkrat mlad in bi bil dovolj bister, bi se najbrž oprijel drugega posla. Izučil sem se za krojača, pa ni bilo dela, zato sem postal poštar. Še vedno sem poštar. To je naporno delo, zato bi raje počel kaj drugega, če bi bil vnovič mlad. Delati pa kajpada moraš.«

Štefan Poljanec iz Senice pri Medvodah: »Še vedno se počutim mladega, zato me ne obhajajo misli, ali bi bil rad še enkrat mlad. Zaposlen sem, imam družino, zgradil sem si hišo in z vsem tem sem v življenju kar zadovoljen. Tudi če bi še enkrat začenjal, bi šel po enaki življenjski poti kot zdaj.«

Peter Jesenko iz Medvod: »Ne, ne bi bil rad še enkrat mlad. V življenju sem veliko dal skozi, mladost mi je bila težka. V svoji današnji koži pa se kar dobro počutim in ne mislim več na mladost.«

Hilarij Simčič iz Škofje Loke: »Ne znam si zamisliti, kako bi bilo, če bi bil danes mlad. Moja mladost je bila težka, slabo smo živeli, možnosti za šolanje in delo je bilo malo, bila je vojna in mladi smo postali borci. Današnji mladi ljudje imajo boljše življenjske možnosti in to jim nadvse privoščim.«

Vida Franko iz Škofje Loke: »Če bi bila v enakem položaju kot v svoji mladosti, bi se znova odločila tako kot tedaj. Bila je vojna in tako kot vsa moja družina sem tudi jaz postala borka. Šlo je za domovino. Težka mladost je bila to, a sem ponosna nanjo.«

Jožefa Čarman iz Sore: »Ali bi bila še enkrat mlada? Težko vprašanje. O tem še nisem razmišljala. Najlepša leta so mi minila med vojno, trpljenjem in pomanjkanjem, zato si takih časov ne želim nazaj. Zaradi vsega, kar sem hudega doživela v mladosti, se mi tudi ob današnji mladini in otrocih ne stoži po mladih letih.«

D. Z. Žlebir
Foto: F. Perdan

LJUDSKE VRAŽE

PETEK - SLAB ZAČETEK

Vraževernim Slovencem je petek nesrečen dan, zlasti še, če pride na 13. v mesecu. Kot smo prebrali v knjigi Rada Radeščka o slovenskih ljudskih vražah, skoraj povsod na Slovenskem verjamejo, da se ob petkih ne kaže odpraviti na daljšo pot, pa tudi ne začeti pomembnejših opravil.

V Čadramu pri Oplotnici pravijo: Človek, ki si v petek poje, bo v nedeljo jokal. Na Kozjanskem pa celo menijo, da tisti, ki si ob petkih pojejo, se bodo gotovo vse nedelje jokali. Za petek, 13., velja, da je še posebno nesrečen dan. Zato se nekdaj na tak dan niso lotili kakšnih večjih ali pomembnejših opravil. Zanimiva je tudi vraža iz okolice Laškega, ki pravi: Če v petek ješ ocvirke, se ti za kazen po obrazu pojavijo grde kraste. Kaže, da se je pri tej vraži posplošila prepoved z velikega petka.

V Metliki pravijo: Petek, slab začetek. Ponekod drugod v Sloveniji pa: Petek, slab začetek, a dober konec. V Semiču: Če si začel kako delo (na primer setev) že prej, delaj brez skrbi tudi v petek. Na Dolenjskem: Kdor se v petek veseli, tega v nedeljo žalost obhaja. V Dutovljah na Krasu: V petek ni dobro striči las, ker potem prehitro rastejo. Za nekaj pa je petek (vsaj nekaterim Slovencem) srečen dan. Na Dolenjskem so včasih verovali: Kdor si v petek striže nohte, dobi trdne zobe. Ali: Kdor si v petek nohte striže, ga zobje nikoli ne bolijo.

ANEKDOTI

BOJNE SEKIRE

*Slavni nemški fizik, utemeljitelj relativnostne teorije **Albert Einstein** (1879 - 1955), je dejal: »Ne vem, kakšno orožje bodo uporabljali vojaki v tretji svetovni vojni, če bo, vem pa, da se bodo v četrti borili z bojnimi sekirami.«*

SLAVNA DVOJICA

***Ludwig van Beethoven** (1770 - 1827) in Goethe sta se srečala v Karlovih Varih. Ko sta se spoprijateljila, sta se rada vozila s kočijo na dolge sprehode. Mimoidoči so ju nenehno ustavljali in ju pozdravljali. »Zoprno je biti tako slaven,« je dejal Goethe. »Vsi me pozdravljajo.«*

»Ne vznemirjajte se,« je pripomnil Beethoven, »morda pozdravljajo mene.«

ČVEK

Romunskim prostitutkam je odzvonilo

Ena izmed kategorij, ki bo zanesljivo občutila negativne spremembe v svojem statusu po narodni revoluciji v Romuniji, so prostitutke. Kot pišejo britanski časopisi, so romunske prostitutke med najlepšimi v vzhodni Evropi in so imele v državi čisto poseben status.

Vse so delale za tajno policijo: živele so v luksuznih stanovanjih, se oblačile po zadnji modi in vse so morale govoriti tuje jezike. To so bile večinoma igralke in morale so biti na razpolago vsakemu tujcu, ki se je znašel v državi. Srečanje na štiri oči je redno snemala tajna policija, še posebej, če so sumili, da bi se lahko kasneje ta tujec kompromitiral in bi ga lahko izsiljevali. Dobro so jih plačali, dobro so živele - a kaj bo zdaj?

Niti dvojniki jih niso rešili

Iz Romunije še vedno prihajajo raznorazne vesti o poslednjih urah vladavine dinastije Ceausescu. Po nekem pripovedovanju je imel vladajoči par pripravljene svoje dvojnike, ki bi morali poskrbeti, da se pokažejo v javnosti, da bi Elena in Nikolae lahko nemoteno zbežala iz države. Ves plan je potekal po programu in odtod tudi tiste nekoliko zmedene vesti, da so ju videli v različnih avtomobilih, kako bežita iz Bukarešte. Odkrili so jih samo zato, ker je bil med osebnimi čuvarji pravega para izdajalec, ki je odkril, da se pripravljata, da z avionom pobegneta iz države.

Živite dlje kot Japonci

Britanski strokovnjaki pravijo, da bi se morali učiti od Japoncev, kako se živi dlje in bolj zdravo. Nasvet strokovnjakov se glasi: s šefom se morate bolje razumeti, prepustite robotom dolgočasne in monotone posle, jejte manj mastno hrano in slano hrano.

To dokazujejo s podatki, da so Japonci samo v dveh desetletjih uspeli, da se je povprečna življenjska doba na Japonskem podaljšala za sedem let in tako moški v povprečju živijo 75, ženske pa 81 let. Britanci pa v povprečju živijo tri leta manj.

NAGRADNA KRIŽANKA

Rešitve prejšnje križanke: stražar, trevira, rezalec, Emo, Ita, Planica, sok, Bach, strast, krasta, iv, prednica, kurija, lata, lakolit, Mar, Anam, sraka, ohm, vs, Lille, Priam, iperit, namestnik, torij, dinast, Dre, Erna, Cecon, vleka, vtis, Odesa, oslon.

Današnji izžrebanci: 1. nagrada: Zlata Šušteršič, Prešernova 4, Kranj; 2. nagrada: Helena Čadež, Loka 79, Tržič; 3. nagrade: Bojan Horvat, C. svobode 3, Radovljica; Nataša Mihajl, C. v Megre 9, Bled; Franc Brdnik, Smlednik 34.

Čestitamo!

Rešitve današnje križanke pošljite do srede, 21. februarja, na naslov: Gorenjski glas, Moša Pijadeja 1, 64000 Kranj (za nagradno križanko).

ljubljanska banka

GORENJC IN FORMULA 1 BANKA PRIHRANKA

NOVI MEJNI ZNESKI

S 5. 2. 1990 je dovoljena maksimalna prekoračitev na tekočih računih (limit) povečan na 5.000,00 din. Spremenjeni pa so tudi mejni zneski pri poslovanju s tekočim računom:

- Minimalni znesek, na katerega lahko glasi ček, je 50.00 din.
- Maksimalni znesek za gotovinsko izplačilo (PTT, SDK, druge banke) je 500,00 din.
- Maksimalni znesek za brezgotovinsko poslovanje je 1.200,00 din.
- Imetniki tekočih računov pri LB — GB d.d., Kranj lahko v vseh enotah Gorenjske banke na en ček prav tako dvignejo 1.200,00.

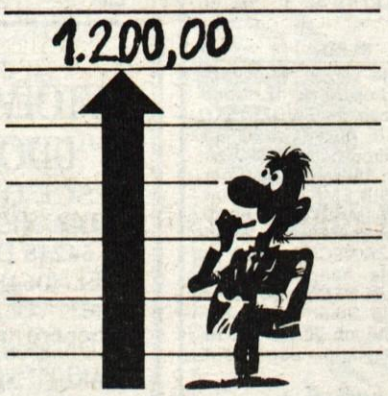

Gorenjska banka Kranj

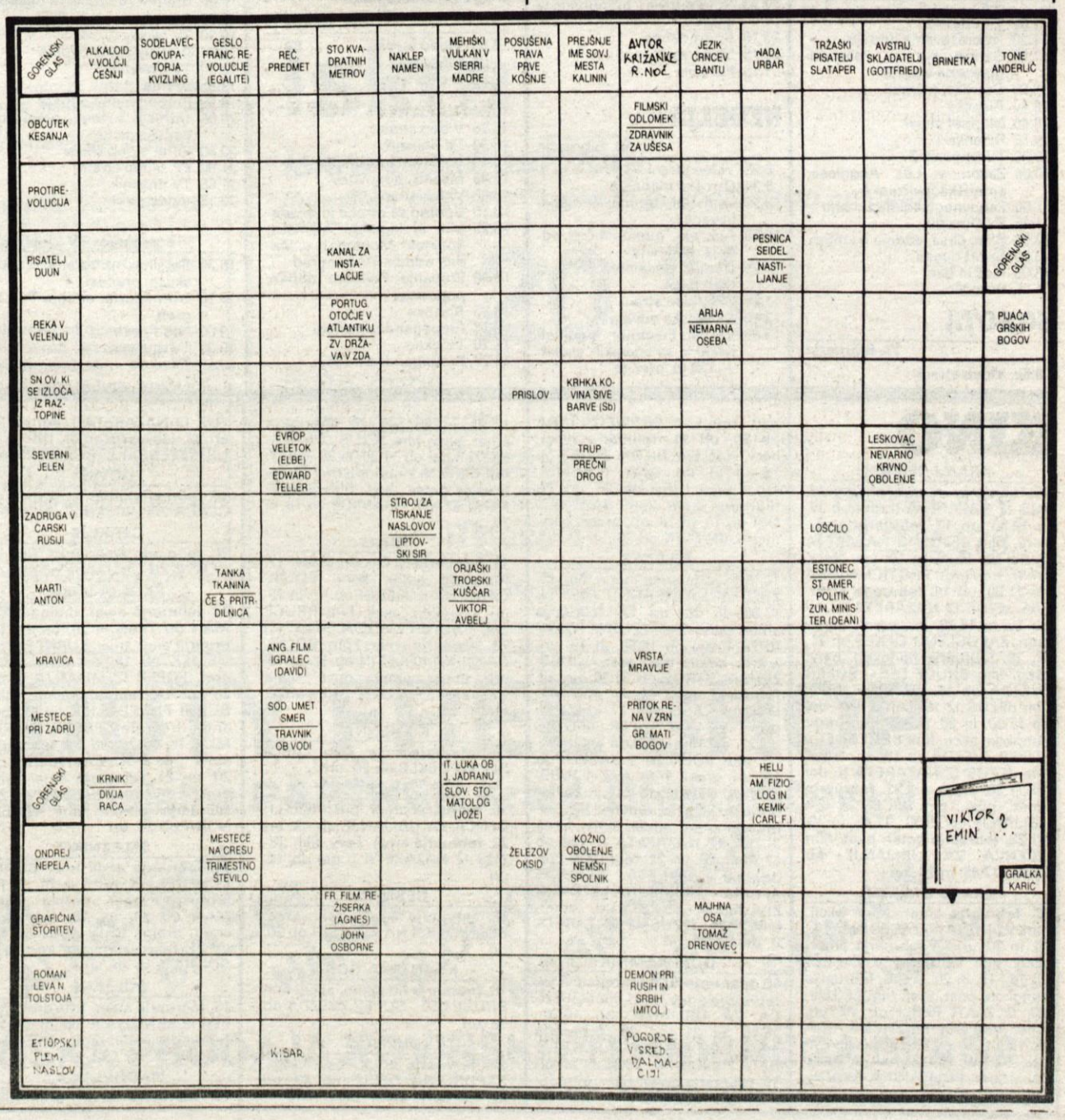

TV SPORED

PETEK

16. februarja

9.15 Video strani
9.15 TV mozaik
9.25 Spored za otroke in mlade
11.05 D. Baker: Paracelsus, angleška nadaljevanka
12.00 Val di Fiemme: Svetovni pokal v smučarskih skokih (90 m), prenos
14.30 Video strani
15.45 Video strani
15.55 Žarišče
16.25 Propagandna oddaja
16.30 TV dnevnik 1
16.40 Poslovne informacije
16.45 Športna zaslonka
16.50 TV mozaik
17.55 Spored za otroke in mlade
18.00 EP Video strani
18.05 Spored za otroke in mlade
19.05 Risanka
19.17 Propagandna oddaja
19.20 TV okno
19.24 Propagandna oddaja
19.30 TV dnevnik
19.59 Zrcalo tedna
20.20 Nafta, angleška dokumentarna serija
21.15 O. Barski: Plačanec, francoska nadaljevanka
22.10 TV dnevnik 3
23.10 Ciklus filmov Federica Fellinija: Amarcord, italijansko francoski film
1.10 Video strani

2. program TV Ljubljana

16.30 Satelitski programi — poskusni prenosi
17.55 Regionalni programi TV Ljubljana - Studio Maribor
19.00 Video
19.30 TV dnevnik
19.55 TV okno
20.00 Koncert simfoničnega orkestra Slovenske filharmonije, prenos iz CD
21.45 Polfinale jugoslovanskega pokala v košarki — Smelt Olimpija : Jugoplastika, 2. polčas, posnetek iz Dubrovnika
22.30 Satelitski programi — poskusni prenosi

1. program TV Zagreb

8.30 Šaram, baram, zabavnoglasbena oddaja
9.00 Šolski program
10.30 Poročila
10.35 Zimski šolski program
12.35 Poročila
12.40 Prezrli ste, poglejte
13.30 Kvizkoteka
14.50 Poročila
15.00 Ponovitev nočnega programa
17.00 TV dnevnik
17.20 Izobraževalna oddaja
17.50 Šaram baram, zabavnoglasbena oddaja
18.20 Številke in črke
18.40 Risanka
18.45 Muppet show
19.15 Risanka
19.30 TV Dnevnik 2
20.00 Zakon v Los Angelesu, ameriška nanizanka
21.00 Zabavnoglasbena oddaja
21.45 TV Dnevnik
22.00 Slike časa, oddaja o kulturi
23.00 Šport danes
23.05 Noč in dan
1.05 Poročila

SOBOTA

17. februarja

8.50 Video strani
9.00 Spored za otroke
9.35 Ciciban, dober dan
9.50 Miti in legende islamskih ljudstev
10.05 Pojdi nekam, ne ve se kam
13.00 Video strani
15.35 Video strani
15.45 Peter's pop show, ponovitev
16.25 EP Video strani
16.30 TV dnevnik
16.40 Poslovne informacije
16.45 Lassiejene velike dogodovščine, ameriški film
18.25 EP, Video strani
18.30 Iz tropskega deževnega gozda: Svet brez pohlepa, dokumentarna serija
19.00 Risanka
19.10 TV okno
19.22 Propagandna oddaja
19.30 TV Dnevnik 2
19.55 Vreme
19.59 Utrip
20.14 Propagandna oddaja
20.20 Žrebanje 3 x 3
20.30 Kolo sreče
22.00 Propagandna oddaja
22.05 TV dnevnik
22.30 Lepi upi, francoska nadaljevanka
1.00 Video strani

2. program TV Ljubljana

13.45 Video noč, ponovitev
17.45 Kako biti skupaj, oddaja TV Novi Sad
18.15 Split: Vaterpolo — Pošk : Mladost, prenos
19.30 TV dnevnik
20.10 TV okno
20.15 Filmske uspešnice Formula, ameriški film
22.05 Satelitski programi — poskusni prenosi

1. program TV Zagreb

8.50 TV koledar
9.00 Izbor šolskega programa
10.35 Čebelica Maja
11.00 Saga o Forsythih, angleška nadaljevanka
13.00 Televizijski družinski magazin
14.30 V iskanju zavrženega, ameriški film (Walt Disney)
16.00 Sedem TV dni
16.45 TV dnevnik
17.00 Narodna glasba
17.30 Boljše življenje
18.15 Sedmi čut
18.30 Prisrčno vaši: Ivan Večenaj, dokumentarna oddaja
19.15 Risanka
19.30 TV Dnevnik
20.15 Glavni, francoski film
22.00 TV Dnevnik
22.20 Smehotovci, humoristična serija
23.10 Šport danes
23.15 Noč z vami
1.15 Poročila

NEDELJA

18. februarja

8.25 Video strani
8.35 Otroška matineja
9.55 Lepi upi, francoska nadaljevanka
10.50 Alo, alo, humoristična oddaja, ponovitev
11.25 Domači ansambli: Bratje iz Oplotnice
11.55 EP, Video strani
12.00 Kmetijska oddaja
13.00 Val di Fiemme: Svetovni pokal v smučarskih skokih — 120 m, prenos
14.55 Križkraž, ponovitev
16.30 TV dnevnik
16.40 Dediščina Guldenburgovih
17.20 Swanova vrnitev, ameriški film
18.55 Risanka
19.00 TV mernik
19.15 TV okno
19.22 EPP
19.30 TV Dnevnik 2
19.55 Vreme
20.17 G. Mihič— E. Kusturica: Dom za obešanje, nadaljevanka TV Sarajevo
21.10 Zdravo
22.35 TV dnevnik
22.55 Video strani

2. program TV Ljubljana

10.00 Danes za jutri, oddaja za JLA
13.00 Satelitski programi — poskusni prenosi
14.30 Nedeljsko športno popoldne
17.45 Dubrovnik: Finale jugoslovanskega pokala v košarki, prenos
19.30 TV dnevnik
20.00 Kartoteka zemlje, ameriška dokumentarna serija
20.30 Iz črnega dosjeja: Profesionalec, dokumentarna oddaja
21.05 Satelitski programi — poskusni prenosi
21.45 Športni pregled

1. program TV Zagreb

9.30 Poročila
9.35 Rakuni, ponovitev risane serije
10.00 Nedeljsko dopoldne za otroke
11.00 Kmetijska oddaja
12.00 Resna glasba
13.00 Ch. Dickens: Pusta hiša, serijski film
13.50 Poročila
14.00 Nedeljsko popoldne
16.25 Po letu 2000, poljudnoznanstvena serija
17.15 Yellowstone Kelly, ameriški film
18.45 Rakuni, risana serija
19.10 TV sreča
19.30 TV Dnevnik
20.00 G. Mihić-E. Kusturica: Dom za obešanje, TV nadaljevanka
20.55 Rock Teatron, zabavnoglasbena oddaja
21.25 TV dnevnik
21.45 Športni pregled
22.15 Poročila v angleščini
22.20 Noč z vami
0.50 Poročila

PONEDELJEK

19. februarja

8.50 Video stani
9.00 Mozaik
10.00 Zrcalo tedna
10.30 Video strani
16.25 Video strani
16.30 TV dnevnik
16.40 Poslovne informacije
16.45 Mozaik, ponovitev
18.05 Video strani
18.10 Spored za otroke in mlade
18.25 Miti in legende islamskih ljudstev: Mohamed v Medini oddaja TV Beograd
18.40 Žrebanje Podarim dobim, ponovitev
18.55 Risanka
19.17 Propagandna oddaja
19.20 TV okno
19.24 Propagandna oddaja
19.30 TV Dnevnik 2
19.55 Vreme
19.59 Propagandna oddaja
20.05 C. Taylor: Spremembe, avstralska TV drama
21.30 Osmi dan
22.15 TV dnevnik
22.35 Glasbeni večer
23.40 Video strani

2. program TV Ljubljana

16.30 Satelitski programi — poskusni prenosi
18.55 Pustolovščina slikarstvo, izobraževalna serija
19.30 TV dnevnik
19.55 TV okno
20.00 Žarišče
20.30 Po sledeh napredka
21.00 Sedma steza
21.15 Pop Rock Box, oddaja TV Novi Sad
22.00 Satelitski programi — poskusni prenosi

1. program TV Zagreb

8.20 TV Koledar
8.45 Gozdne zabave, oddaja za otroke
9.00 Šolski program
10.30 Poročila
10.35 Zimski šolski program
12.30 Poročila
14.30 Ponovitev nočnega programa
17.00 TV dnevnik
17.20 Nekaj več, izobraževalni program
17.50 Gozdne zabave, oddaja za otroke
18.05 S. Rozman: Oblaček Pohajaček, oddaja za otroke
18.20 Številke in črke, kviz
18.40 Risanka
18.45 Tele Dish
19.15 Risanka
19.30 TV Dnevnik
20.00 Ciklus komedij Branislava Nušića: Narodni poslanec
21.15 Zunanja politika
22.00 TV Dnevnik
22.20 Šport danes
22.25 Noč z vami
0.25 Poročila

TOREK

20. februarja

8.50 Video strani
9.00 Spored za otroke in mlade
10.45 Video strani
15.45 Video strani
15.55 Žarišče, ponovitev
16.30 TV dnevnik
16.40 Poslovne informacije
16.45 TV mozaik
17.45 Video strani
17.50 Spored za otroke in mlade
19.05 Risanka
19.20 TV okno
19.24 Propagandna oddaja
19.30 TV Dnevnik 2
19.55 Vreme
19.59 Propagandna oddaja
20.05 Odmevi v temi, ameriška nadaljevanka
20.50 Peter's pop show
21.50 EP, video strani
21.55 TV dnevnik
22.15 Video strani

2. program TV Ljubljana

16.30 Satelitski programi — poskusni prenosi
18.10 Svet športa, oddaja TV zagreb
19.00 Naša pesem
19.30 TV dnevnik
19.55 TV okno
20.15 Žarišče
20.45 Žrebanje lota
20.35 Umetniški večer

1. program TV Zagreb

8.20 TV koledar
8.30 Otroška oddaja
9.00 Šolski program
10.30 Poročila
10.35 Zimski šolski program
12.30 Poročila
12.40 Prezrli ste poglejte
13.45 Šolski program
15.20 Poročila
15.30 Ponovitev nočnega programa
17.00 TV dnevnik
17.20 Izobraževalna oddaja
17.50 Oddaja za otroke
18.20 Številke in črke, kviz
18.40 Risanka
18.45 Znanost
19.15 Risanka
19.30 TV Dnevnik
20.00 Žrebanje lota
20.05 Delo na črno, ameriška nanizanka
21.00 V velikem planu, kontaktni magazin
22.30 TV dnevnik
22.50 Šport danes
22.55 Noč z vami
0.55 Poročila

SREDA

21. februarja

8.50 Video strani
9.00 Spored za otroke in mlade
10.40 Odmevi v temi, ameriška nadaljevanka
11.00 Video strani
15.45 Video strani
15.55 Žarišče, ponovitev
16.25 Video strani
16.30 TV Dnevnik 1
16.40 Poslovne informacije
16.50 Mozaik, ponovitev
18.00 Spored za otroke in mlade
19.00 Risanka
19.17 Propagandna oddaja
19.20 TV okno
19.30 TV Dnevnik 2
19.55 Vreme
19.59 Propagandna oddaja
20.05 Neonski človek
21.40 TV Dnevnik 3
22.05 Video strani
22.10 Videogodba
22.55 Video strani

2. program TV Ljubljana

16.30 Satelitski programi — poskusni prenosi
18.30 Mostovi
19.00 Divji svet živali angleška poljudnoznanstvena serija
19.30 TV dnevnik
19.55 TV okno
20.00 Žarišče
20.30 R. Wagner: Tristan in Izolda
21.55 Svet poroča
22.55 Prijateljska nogometna tekma — Nizozemska : Italija, posnetek iz Rotterdama

1. program TV Zagreb

8.20 TV Koledar
8.30 A. Lindgren; Pika Nogavička, švedska nanizanka
9.00 Zimski izobraževalni program
10.30 Poročila
10.35 Zimski šolski program
12.30 Poročila
12.40 Prezrli ste, poglejte
13.45 Šolski program
14.50 Poročila
15.00 Noč z vami, ponovitev nočnega programa
17.00 TV dnevnik
17.20 Izobraževalni program
17.50 Pika Nogavička, švedska nanizanka
18.20 Številke in črke, kviz
18.40 Risanka
18.45 Življenje je življenje, reportaža
19.30 TV Dnevnik
20.00 Milena Dravić in Hasanaginica, jugoslovanski film
22.30 TV dnevnik
23.50 Šport danes
22.55 Noč z vami
1.55 Poročila

ČETRTEK

22. februarja

8.50 Video strani
9.00 Spored za otroke in mlade
15.45 Video strani
15.55 Žarišče, ponovitev
16.25 EP Video strani
16.30 TV dnevnik
16.40 Poslovne informacije
16.45 TV mozaik
18.15 Spored za otroke in mlade
19.00 Risanka
19.20 TV okno
19.24 Propagandna oddaja
19.30 TV Dnevnik 2
19.55 Vreme
20.05 D. Baker: Paracelsus, ang. nadaljevanka
20.55 Tednik
22.05 TV dnevnik
22.45 Retrospektiva »Komedija na slovenskem odru«
23.55 Video strani

2. program TV Ljubljana

16.30 Satelitski programi — poskusni prenosi
18.00 Regionalni programi TV Ljubljana
19.00 Alo, alo, zabavno humoristična oddaja
19.30 TV Dnevnik
19.55 Split: PEP v košarki — Jugoplastika : Philips, prenos
21.30 V hribih se dela dan... Od gora k morju, dokumentarna serija
22.05 Mali koncert
22.20 Skala, dokumentarna oddaja
22.55 Svet na zaslonu

1. program TV Zagreb

9.00 Zimski šolski program
10.30 Poročila
10.35 Zimski šolski program
12.30 Poročila
12.40 Prezrli ste, poglejte
13.45 Šolski program
14.50 Poročila
15.00 Ponovitev nočnega programa
17.00 TV dnevnik
17.20 Izobraževalna oddaja
17.50 Miti in legende, oddaja za otroke
18.20 Številke in črke
18.40 Risanka
18.45 Ekologija
19.30 TV Dnevnik
20.00 Spekter, politični magazin
21.05 Kvizkoteka
22.20 TV Dnevnik
22.40 Šport danes
22.45 Noč z vami
0.45 Poročila

KINO

KRANJ CENTER

16. februarja amer. barv. film JEZUS IZ NAZARETA II. del ob 17. in 19.30. uri **17. februarja** amer. barv. film JEZUS IZ NAZARETA II. del ob 16.30. in 19. uri, prem. amer. trde erot. EROTIČNA IGRA ob 21.30. uri **18. februarja** amer. film JEZUS IZ NAZARETA II. del ob 16. in 18.30. uri, prem. amer. kom. ZAPOSLENO DEKLE ob 21. uri **19. februarja** hongkon. barv. akcij. film BRUCE LEE - SUPER ZVEZDA ob 16. uri, amer. barv. film JEZUS IZ NAZARETA II. del ob 17.30. in 20. uri **20. februarja** hongkon. akcij. film BRUCE LEE - SUPER ZVEZDA ob 16. uri, amer. film JEZUS IZ NAZARETA II. del ob 17.30. in 20. uri **21. februarja** amer. pust. film LICENCA ZA UBIJANJE ob 15.30., 17.45. in 20. uri **22. februarja** amer. pust. film LICENCA ZA UBIJANJE ob 15.30., 17.45. in 20. uri

KRANJ STORŽIČ

16. februarja amer. barv. akcij. film VOHUNA V ZASEDI ob 16., 18. in 20. uri **17. februarja** amer. akcij. film VOHUNA V ZASEDI ob 16., 18. in 20. uri **18. februarja** hongkon. pust. fant. film LEGENDA O ZLATI PERLI ob 16. uri, amer. trda erot. EROTIČNA IGRA ob 18. in 20. uri **19. februarja** Danes zaprto! **20. februarja** amer. barv. kom. POLICIJSKA AKADEMIJA III. ob 16. in 18. uri, amer. barv. trda erot. EROTIČNA IGRA ob 20. uri **21. februarja** amer. barv. vojni film BILOXI BLUES ob 16. in 18. uri, amer. trda erot. EROTIČNA IGRA ob 20. uri **22. februarja** amer. kom. BABY BOOM ob 16. in 18. uri, amer. barv. film RAIN MAN ob 20. uri

ŽELEZAR

16. februarja amer. barv. film JEZUS IZ NAZARETA I. del ob 17.30. in 20. uri **17. februarja** amer. barv. film JEZUS IZ NAZARETA I. del ob 16.30. in 19. uri, prem. amer. trde erot. LJUBEZENSKI STROJ ob 21.30. uri **18. februarja** amer. akcij. film VOHUNA V ZASEDI ob 17. in 19. uri, prem. ital. kom. SUPER LEPOTEC ob 21. uri **19. februarja** amer. akcij. film VOHUNA V ZASEDI ob 18. uri, amer. trda erot. LJUBEZENSKI STROJ ob 20. uri **20. februarja** Ni kinopredstav! **21. februarja** prem. amer. barv. filma JEZUS IZ NAZARETA II. del ob 17.30. in 20. uri **22. februarja** Predavanje ZVONETA ŠERUGE: AFRIKA - SPOMIN NA LETO DNI ŽIVLJENJA ob 18. uri, amer. barv. film JEZUS IZ NAZARETA II. del ob 20. uri

DOM KAMNIK

16. februarja Ni kinopredstav! **17. februarja** amer. pust. film LICENCA ZA UBIJANJE ob 16.30., 18.45. in 21. uri **18. februarja** amer. barv. film JEZUS IZ NAZARETA I. del ob 16., 18.30. in 21. uri **19. februarja** amer. barv. film JEZUS IZ NAZARETA I. del ob 17.30. in 20. uri **20. februarja** amer. barv. film JEZUS IZ NAZARETA I. del ob 17.30. in 20. uri **21. februarja** Ni kinopredstav! **22. februarja** amer. pust. film SKRIVNOST ZLATE PIRAMIDE ob 18. in 20. uri

TRŽIČ

16. februarja Ni kinopredstav! **17. februarja** amer. kom. BOLNIČARJI NA KOLESIH ob 17. in 19. uri, hongkon. akcij. film BRUCE LEE - SUPER ZVEZDA ob 21. uri **18. februarja** amer. kom. BOLNIČARJI NA KOLESIH ob 17. in 19. uri, prem. amer. pust. filma SKRIVNOST ZLATE PIRAMIDE ob 21. uri

KOMENDA

16. februarja amer. kom. ZAPOSLENO DEKLE ob 20. uri

LAZE

16. februarja amer. pust. film LICENCA ZA UBIJANJE ob 19. uri **22. februarja** amer. barv. film JEZUS IZ NAZARETA I. del ob 19. uri

ČEŠNJICA

16. februarja amer. barv. kom. BOLNIČARJI NA KOLESIH ob 20. uri

KRANJSKA GORA

16. februarja hongkon. akcij. film BRUCE LEE - SUPER ZVEZDA ob 18. uri

DUPLICA

17. februarja amer. barv. kom. ZAPOSLENO DEKLE ob 20. uri **21. februarja** amer. barv. film JEZUS IZ NAZARETA I. del ob 20. uri **22. februarja** amer. trda erot. LJUBEZENSKI STROJ ob 20. uri

DOVJE

18. februarja amer. pust. film LICENCA ZA UBIJANJE ob 19. uri

CERKLJE

20. februarja amer. pust. film LICENCA ZA UBIJANJE ob 18. uri

ŠKOFJA LOKA

16. februarja amer. drama RAIN MAN ob 17.45. in 20. uri **17. februarja** angl. triler BURNI PONEDELJEK ob 18. uri, amer. trda erot. POPER IZ MIAMIJA II. ob 20. uri **18. februarja** angl. triler BURNI PONEDELJEK ob 18. uri, amer. trda erot. POPER IZ MIAMIJA II. ob 20. uri **20. februarja** amer. trda erot. PLAVI ANGEL ob 20. uri **21. februarja** amer. trda erot. PLAVI ANGEL ob 20. uri **22. februarja** amer. kom. NISEM NORA ob 20. uri

ŽELEZNIKI

16. februarja angl. triler BURNI PONEDELJEK ob 18. in 20. uri **17. februarja** amer. drama RAIN MAN ob 20. uri **18. februarja** amer. drama RAIN MAN ob 19. uri **21. februarja** amer. kom. VESOLJČEK ob 20. uri

POLJANE

16. februarja amer. trda erot. POPER IZ MIAMIJA II. ob 20. uri **18. februarja** amer. kom. VESOLJČEK ob 17. uri

RADOVLJICA

16. februarja amer. akcij. film MALA MAMA ob 20. uri, nem. erot. film ZGODBA O JOANI ob 22. uri **17. februarja** amer. krim. film D.O.A. ob 18. uri, hongkon. karate film ZMAJI ZA VEČNO ob 20. uri **18. februarja** hongkong. karate film ZMAJI ZA VEČNO ob 18. uri, amer. akcij. film MALA MAMA ob 20. uri **19. februarja** amer. krim. film D.O.A. ob 20. uri **20. februarja** amer. akcij. film MALA MAMA ob 20. uri **21. februarja** amer. krim. film D.O.A. ob 20. uri **22. februarja** amer. film MLADI VOLKODLAK II. del ob 20. uri

BLED

16. februarja amer. vojni film HRIB SMRTI ob 20. uri **17. februarja** amer. zab. film VOZNIŠKO DOVOLJENJE ob 18. in 20. uri, nem. erot. film ZGODBA O JOANI ob 22. uri **18. februarja** amer. vojni film HRIB SMRTI ob 18. uri, ital. erot. film IMPOTENCA ob 20. uri **19. februarja** hongkon. karate film ZMAJI ZA VEČNO ob 20. uri **20. februarja** hongkon. karate film ZMAJI ZA VEČNO ob 20. uri **21. februarja** amer. akcij. film MALA MAMA ob 20. uri **22. februarja** amer. krim. film D.O.A. ob 20. uri

BOHINJ

17. februarja amer. vojni film HRIB SMRTI ob 20. uri **18. februarja** amer. zab. film VOZNIŠKO DOVOLJENJE ob 18. uri, nem. erot. film ZGODBA O JOANI ob 20. uri **22. februarja** amer. akcij. film MALA MAMA ob 20. uri

GORENJSKI GLAS, NAJBOLJ RAZŠIRJEN TISKAN MEDIJ NA GORENJSKEM. NE POZABITE NA TO PRI NAČRTOVANJU VAŠEGA KOMUNICIRANJA!

AVTOIMPORT UDOVČ
LESCE D. O. O.
BEGUNJSKA 17,
64248 LESCE
TEL. (064) 74-207

POSREDUJEMO PRI NAKUPU NOVIH IN RABLJENIH OSEBNIH AVTOMOBILOV IN KOMBIJEV

TELEFON V AVTOMOBILU - MOBITEL

PTT PODJETJE KRANJ se bo v letu 1990 lotilo zgraditve javnega **mobilnega telefonskega omrežja MOBITEL,** ki omogoča avtomatsko vzpostavljanje zvez:

- od mobilnega priključka v avtomobilih do naročnikov obstoječega fiksnega telefonskega omrežja
- od naročnika obstoječega fiksnega telefonskega omrežja do kateregakoli naročnika mobilnega telefonskega omrežja
- med dvema mobilnima naročnikoma

Če menite, da je vaš način življenja odvisen od hitrih komunikacij in želite postati naročnik MOBITEL priključka, nas pokličite na **telefonsko številko 23-193**, na kateri vam bomo posredovali vse informacije o MOBITEL omrežju.

ODISEJ

lesnina

Moderni interieri

nudi:

po zelo ugodni ceni zložljive mize, stole in ležalnike za kampiranje

stol 169 din
miza 267 din
ležalni stol 284 din
ležalna postelja 264 din

Se priporoča Lesnina v Kranju in na Jesenicah

TOVARNA POHIŠTVA AJDOVŠČINA

V SALONU POHIŠTVA V PREZIDKU VEČNAMENSKE DVORANE PPC GORENJSKI SEJEM KRANJ

LIPA POHIŠTVO

ZA PRIJETNO POČUTJE IN UDOBJE V VAŠEM DOMU

zajček

TRGOVINA VSE ZA OTROKE

UL. JANKA PUCLJA 7
KRANJ TEL. 064-35-103
ZA BOLTEZOM NA TRGU RIVOLI

VAM PONUJA:
VSA OBLAČILA OD 0 DO 10 LET, SEDEŽE ZA V AVTO, HOJICE, NAHRBTNIKE ZA DOJENČKE, KENGURUJE VOZIČKE, ORTOPEDSKE COPATE, OTROŠKA KOZMETIKA IN VSE VRSTE IGRAČ.

POSEBNA PONUDBA:
KOMBINIRANI VOZIČKI - 2680,00 DIN
STAJICA - 1.492,00 DIN
KENGURU - 160,00 DIN
NAHRBTNIK - 350,00 DIN
AVTOSEDEŽ - 900,00 DIN
PUSTNA OBLAČILA IN MASKE ŽE OD 50,00 DIN DALJE

DELOVNI ČAS: od 9. - 12. ure in od 16. - 19. ure
SOBOTA od 9. - 12. ure

veletrgovina
ŠPECERIJA
bled, n. sol. o.

Veletrgovina ŠPECERIJA BLED objavlja na podlagi sklepa delavskega sveta

JAVNO LICITACIJO

za prodajo dveh osebnih vozil GOLF JGLD leto izdelave 1984.

Licitacija bo v petek, 23. februarja 1990, ob 14. uri na Bledu, Kajuhova 3. Izklicna cena posameznega vozila je 50.000,- din, najmanjši dvig je 200,- din. Vozila si je možno ogledati uro pred pričetkom licitacije. Varščino 10 % od izklicne cene morajo interesenti vplačati najkasneje do pričetka licitacije. Vozili bosta prodani po sitemu ogledano - kupljeno. Kasnejše reklamacije ne bodo upoštevane. Prometni davek plača kupec. Vozili je treba plačati in prevzeti v 3 dneh, sicer varščina kupcu zapade.

Vse informacije lahko interesenti dobijo v Veletrgovini ŠPECERIJA BLED, Bled, Kajuhova 3 ali po telefonu (064)78-261.

LIP BLED
lesna industrija n. sol. o.
64260 Bled
Ljubljanska c.32 (poštni predal 56)

Delavski svet LIP, lesne industrije Bled p. o. razpisuje dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

1.) DIREKTORJA FINANČNEGA SEKTORJA
2.) DIREKTORJA TOVARNE PODNART
3.) DIREKTORJA TOVARNE FILBO

Pogoji za opravljanje navedenih del in nalog so:

Pod 1.
— VII. stopnja zahtevnosti dela ekonomske smeri in 3 leta delovnih izkušenj ali VI. stopnja zahtevnosti dela iste smeri in 5 let delovnih izkušenj
— aktivno znanje enega tujega jezika(nemščina, angleščina, italijanščina)

Pod 2.
— VII. stopnja zahtevnosti dela lesarske, gozdarske, ekonomske oz. organizacijske smeri in 3 leta delovnih izkušenj ali VI. stopnja istih smeri in 5 let delovnih izkušenj
— aktivno znanje enega tujega jezika (nemščina, angleščina, italijanščina)

Pod 3.
— VII. stopnja zahtevnosti dela tehnične, ekonomske ali organizacijske smeri in 3 leta delovnih izkušenj ali VI. stopnja istih smeri in 5 let delovnih izkušenj.
— aktivno znanje enega tujega jezika (nemščina, angleščina, italijanščina)

Poleg navedenih pogojev pa naj bi kandidati imeli še:
— smisel za komuniciranje in sodelovanje z ljudmi, smisel za organizacijo dela, samostojnost pri odločanju, odločnost, samokritičnost, poštenost, disciplinirano.
— odgovoren odnos do dela in gospodarjenja z družbenimi sredstvi

Izbrani kandidati bodo imenovani za štiri leta.
Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh, to je do 2. 3. 1990 na naslov: LIP, lesna industrija Bled, Splošni sektor, Ljubljanska 32, Bled.

GRADIS

GRADIS ŠKOFJA LOKA
TOZD LESNO INDUSTRIJSKI OBRAT ŠKOFJA LOKA, n. sol. o.

UGODNO FEBRUARJA 1990
POPUST 10 %
za izdelke iz masivnega lesa
- ladijski pod
- balkonske ograje
- stopniščni in okrasni elementi ter panoramske zasteklene stene s polkni

OBIŠČITE NAS VSAK DELOVNIK OD 6. - 14. URE
SE PRIPOROČAMO
Tel. 064-632-181

Prihranite čas in denar.
Vsak dan od 9. do 19.30 in ob sobotah do 12. ure so na voljo oblačila evropske kvalitete in designa na Cankarjevi 15/I, Kranj! (v starem delu mesta)

KUPON ZA 10 % POPUSTA!
CANKARJEVA 15/1, KRANJ

KDOR HOČE, DA SE MU ČEVLJI PODAJO KOT "VLITI", NAJ PRIDE K NAM!

Schuhaus KEILER

CELOVEC - KARFREITSTRASSE 7
(CENTER)

Iskra

Iskra Elektromotorji
Industrija elektromotorjev in gospodinjskih aparatov
Železniki

20 %

nižje cene
v prodajalnah
Železniki, Otoki 21 — 064-66-441
Reteče 4 — 064-632-573

Od ponedeljka do petka od 8. do 16. ure

MERKUR

DUTY FREE SHOP

prodajalna PARTNER Kranj, Gregorčičeva 8

ALKO ALPINA ALKO-TERM BELZER HANSA KLÖCKNER MARMORBAU REMS SANDVIK WILO

PROSTOCARINSKA PRODAJA KOVINSKO TEHNIČNEGA BLAGA

SEPIN ORTOPEDSKA TEHNIKA SANITETNA HIŠA

Getreidegasse 5 in Viktringer Ring 22, CELOVEC, tel. 9943/463-55668 Ringmauergasse 2, BELJAK, tel. 9943/4242-25513

- elastične nogavice in obveze (bandaže) za športnike
- inhalirni aparati
- aparati za masažo, merilci krvnega pritiska
- prsne proteze
- obveze za opekline - po meri, hitro in poceni
- otroški invalidski vozički (ALVEMA)
- športopedia - inval. vozički nove generacije

Odprto: ponedeljek - petek, od 8. do 12. in 14. do 18. ure, ob sobotah dopoldne.

ŽIVILA Kranj

VERJELI ALI NE!

PREDPUSTNA PRODAJA

v vseh naših poslovalnicah od 20. februarja dalje

Suhi vrat brez kosti **1 kg = 99,00 din**

Jajca za krofe **30 kom. = 45,00 din**

Prepričajte se!

MEHANIKA LANGUS

LJUBNO 29 TEL. 70-009

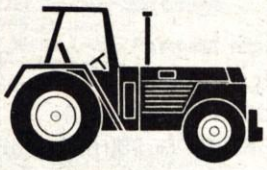

POPRAVILO TERENSKIH IN OSEBNIH VOZIL

- Servis vozila
- Generalno popravilo
- Priprava vozila za tehnični pregled
- Nastavitev žarometov
- Pranje motorja z VAP.

POPRAVILO KMETIJSKE MEHANIZACIJE

- Redni servisi
- Popravilo zavor
- Popravilo hidravlike
- Nastavitev vbrizg. šob
- Generalno popravilo

OBRATOVALNICA **GITAS**

Kranj, tel. 36-568

IZPOSOJA APARATE KÄRCHER

- sami si lahko hitro, kvalitetno in poceni očistite talne obloge in sedežne garniture
- operete kmetijske stroje, priključke, hleve, tovorna vozila itd.

NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO

Peko TOVARNA OBUTVE TRŽIČ

Tovarna obutve »Peko« Tržič, Ste Marie aux mines 5, 64290 Tržič

razpisuje

JAVNO LICITACIJO

osnovnih sredstev, ki bo v **petek, 23. februarja 1990:**

1.
Stružnica
FISCHER-2500 mm
letnik 1954
izklicna cena **5.000,00**

2.
Konzolni vrtalni stroj
PRVOMAJSKA-O 45 mm
letnik 1967
izklicna cena **2.000,00**

3. Stroj za plansko brušenje
KIKINDA — URB 550
letnik 1973
izklicna cena **40.000,00**

4 — 5.
Dva oljna gorilca
WEISSHAUPT - L3 VZU dvost.
od 90.000 do 650.000 kcal
letnik 1973
izklicna cena **16.800,00**

6.
Traktor s plužno desko
T. VINKOVIČ-TV 730
letnik 1979
izklicna cena **15.000,00**

7 — 15.
DEVET pisalnih strojev
FACIT, OLYMPIA
letnik 1969, 1978 **od 210,00**
izklicna cena za kom **do 420,00**

— **Licitacija bo v petek, 23. februarja 1990, ob 11. uri** v Tovarni obutve Peko Tržič, Ste Marie aux mines 5 — recepcija.
— Ogled strojev je na dan licitacije od 8. do 9.30 ure in sicer:
za zaporedne številke od 1 do 6 v obratu Poliuretan na Koroški cesti št. 7, za zaporedne številke od 7 do 15 pa v matični tovarni — recepcija.
— Varščino v višini 10 % od izklicne cene bodo interesenti lahko vplačali do 10.30 ure v recepciji DO.
— Nakup bo potekal po sistemu videno — kupljeno, zato kasnejših reklamacij ne bomo upoštevali.
— Če kupec odstopi od nakupa, nima pravice do povračila varščine.
— V prodajni ceni ni vključen prometni davek in ga kupec plača posebej.
— Pravico sodelovanja imajo vse polnoletne fizične osebe, ki so v predpisanem roku vplačale varščino in pravne osebe, ki so predložile pooblastila ter barirane čeke.
— Kupnino in pripadajoči prometni davek je treba vplačati v 8 (osmih) dneh na žiro račun DO.
— Izdaja kupljenega blaga bo možna samo na podlagi dokazila o vplačilu, **od 26. februarja do 28. februarja 1990 od 10.00 do 12.00 ure.**

Z GORENJSKIM GLASOM IN KOMPASOM NA AZURNO OBALO

Kaj nam bo karneval v Riu de Janeiru, če pa ne moremo tja?

Tudi beneški karneval letos zaradi strahu pred preveliko škodo ne bo na običajnem mestu in mogoče ne bo več isto, kar je bil.

V NICI pa letos obljubljajo še zanimivejši in razkošnejši program. Za to smo se s Kompasom odločili, da enkrat našim bralcem ponudimo večdnevni izlet v tujino z bogatim programom: štiridnevno potovanje na Azurno obalo z ogledom slovitega karnevala v NICI.

Obiskali bomo kneževino Monaco z mondenim MONTE CARLOM, sloviti CANNES, spotoma obiskali še nekaj znamenitosti, si v NICI ogledali popoldanski in večerni karnevalski sprevod in si na povratku v domovino ogledali tudi Verono.

Cena: 1.650,00 din

Ob prijavi lahko za vsako osebo vnovčite en bon v vrednosti 50,00 din, ki ga objavljamo na tej strani, tako da je cena potovanja za naše bralce 1.600,00 din.

V ceni je vračunano: prevoz z modernim turističnim avtobusom, prenočevanje v hotelu z dvema zvezdicama (prha, wc v sobi) z zajtrkom, vstopnina za ogled dveh prireditev (tribuna) in vodstvo potovanja.

Prijave sprejemajo vse Kompasove poslovalnice na Gorenjskem do srede, 14. februarja. Za vstop v Francijo potrebujete vizum. Za pridobitev vizuma odajte ob prijavi veljavni potni list, izpolnite tiskovino in priložite fotografijo.

Hitro se odločite in pojdite z nami!

Podrobnejše informacije so vam na voljo v vseh Kompasovih poslovalnicah.

ODHOD JE ZAGOTOVLJEN!
NA VOLJO JE SAMO ŠE NEKAJ MEST! POHITITE!

VREDNOSTNI BON

= 50,00 din

vnovčljiv ob prijavi za Kompasov in Glasov izlet v Nico - za vsako osebo samo 1 kupon

GORENJSKI GLAS KOMPAS

CESTNO PODJETJE KRANJ p. o.
Kranj, Jezerska c. 20

Na osnovi sklepa delavskega sveta Cestno podjetje Kranj, p. o. razpisujemo prosta dela in naloge:

1. **VODJA PODROČJA VZDRŽEVANJA IN VARSTVA CEST**
2. **VODJA PODROČJA GRADENJ**
3. **VODJA PROGRAMSKO PROJEKTIVNEGA PODROČJA**
4. **VODJA SPLOŠNEGA PODROČJA**
5. **VODJA FINANČNO RAČUNSKEGA PODROČJA**
6. **VODJA KOMERCIALNEGA PODROČJA**

Za vodjo posameznega področja je lahko imenovana oseba, ki poleg splošnih pogojev za pridobitev lastnosti delavca določenih po zakonu in Družbenem dogovoru o uresničevanju kadrovske politike v občini Kranj, izpolnjuje še naslednje pogoje:

ad 1.
— da ima visoko ali višjo izobrazbo gradbene ali strojne smeri
— nad 4 leta delovnih izkušenj v cestnem gospodarstvu
ad. 2.
— da ima visoko ali višjo izobrazbo gradbene smeri
— nad 4 leta delovnih izkušenj v cestnem gospodarstvu
ad. 3
— da ima visoko ali višjo izobrazbo gradbene ali ekonomske smeri
— nad 4 leta ustreznih delovnih izkušenj
ad. 4.
— da ima visoko ali višjo izobrazbo ustrezne smeri (družboslovne)
— nad 4 leta ustreznih delovnih izkušenj
ad. 5.
— da ima visoko ali višjo izobrazbo ekonomske ali komercialne smeri
— nad 4 leta ustreznih delovnih izkušenj
ad. 6.
— da ima visoko ali višjo izobrazbo ekonomske, komercialne ali gradbene smeri
— nad 4 leta ustreznih delovnih izkušenj

Mandat za vodje področij traja 4 leta.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi razpisa v zaprti ovojnici z oznako »prijava za razpis« ter z navedbo področja, za katero se prijavlja, na tajništvo Cestnega podjetja Kranj, Jezerska cesta 20.

Imenovanje kandidatov za vsa navedena dela in naloge bo opravljeno v zakonitem roku. Kandidate bomo obvestili v 15 dneh po sprejemu sklepa na DS.

ŽIVILA

ŽIVILA KRANJ
Trgovina in gostinstvo

Hotel KAZINA Jezersko

prireja

v soboto, 24. februarja, ob 20. uri

VESELO TRADICIONALNO PUSTOVANJE

Igra ansambel BLED.

Pridite v maskah, najboljše prejmejo nagrado!

Informacije in rezervacije dobite po tel. 44-007.

Elkroj

proizvodnja modne konfekcije Mozirje p. o.

Komisija za delovna razmerja podjetja ELKROJ Mozirje p. o.

objavlja prosta dela in naloge

VODJA INDUSTRIJSKE PRODAJALNE V TRŽIČU (1 delavec) - za nedoločen čas

Pogoji:
1. Srednja šola - poslovodske ali komercialne smeri
2. 3 leta delovnih izkušenj
3. Poskusno delo 4 mesece

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas.

Vsi zainteresirani kandidati naj vložijo pismene prijave na naslov: Elkroj Mozirje, kadrovska služba, v 8 dneh od dneva objave. O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po opravljeni izbiri.

WIESNER

● NADOMESTNI DELI ● SERVIS IN POPRAVILA ● DODATNA OPREMA ●

VELIKA IZBIRA VOZIL

CELOVEC, ROSENTALERSTR. 205, Tel.: 9943-463-281913

OBRTNO PODJETJE KRANJ, p. o.
Mirka Vadnova 1., Kranj
objavlja:

- **Prodajo materiala na zalogi** (tapisoni, itisoni, parketi, keramika, zaključne letve, okna in vrata nestandardnih dimenzij, fluorescenčne žarnice in drugi materiali). Prodaja bo od 20. 2. 1990 dalje vsak delovni dan od 8. do 13. ure.
- **Oddajo pisarniških in drugih prostorov v najem.** Prostori so na sedežu podjetja Kranj, Mirka Vadnova 1. Vse potrebne informacije dobite osebno na sedežu podjetja.

---

proizvodnja etiket in tiskarske storitve, p. o.
64226 Žiri Industrijska ul. 6

etiketa žiri

Podjetje Etiketa Žiri ponovno objavlja prosta dela in naloge:

RAZVOJ TEHNOLOGIJE

za nedoločen čas za enega delavca

Kandidati morajo imeti poklic ing. kemijske tehnologije ali ing. tekstilne tehnologije spec. za tekstilno kemij. tehnologijo, in 36 mesecev delovnih izkušenj.

Poskusno delo je tri mesece.

Pisne prijave s potrebnimi dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v osmih dneh po objavi na naslov Podjetje Etiketa Žiri, Industrijska ul. 6, 64226 Žiri.

Vsi kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh po poteku roka za prijavo na razpis.

ISKRA
SESTAVLJENO PODJETJE
ISKRA KIBERNETIKA KRANJ, d. o. o.

Po sklepu upravnega odbora ponovno razpisujemo imenovanje

GLAVNEGA DIREKTORJA

sestavljenega podjetja Iskra Kibernetika Kranj, d. o. o.

Kandidati morajo, poleg z zakonom določenih, izpolnjevati tudi naslednje pogoje:
- da imajo visoko strokovno izobrazbo tehnične, ekonomske, pravne ali organizacijske smeri,
- da imajo 5 let delovnih izkušenj v gospodarstvu, od tega tri leta na delu vodilnega delavca v dejavnosti podjetja,
- da imajo sposobnost za organiziranje in vodenje dela,
- znanje tujega jezika,
- da imajo družbeni ugled gospodarstvenika, dokazan z dosedanjim delom,
- da imajo voljo in sposobnost voditi podjetje, kar se ocenjuje na osnovi delovnih rezultatov kandidatov.

Od kandidatov pričakujemo predstavitev programa in metod dela. Direktor bo imenovan za obdobje štirih let.
Pisne vloge z dokazili je potrebno poslati v 15 dneh po objavi na naslov: Iskra Kibernetika Kranj, d. o. o., 64000 Kranj, Savska loka 4.

ISKRA
INSTRUMENTI OTOČE

PONOVNO OBJAVLJA JAVNO DRAŽBO

naslednjih osnovnih sredstev

Naziv	Količina	Izklicna cena din/1 kos
1. Večvretenski vrtalni stroj »BOLEY«	1	19.200,00 din
2. Stroj za rezanje navojev »WEBO«	1	768,00 din
3. Vrtalni stroj za vrtanje stekel	1	384,00 din
4. Navijalni stroj ISKRA	1	1.152,00 din
5. Rolba	1	6.400,00 din
6. Čitalnik mikrofilma	2	1.920,00 din
7. Računalnik ISKRA DATA (Monitor, diskovna enota, tastatura)	1	1.920,00 din
8. Kopirni stroj OLIVETI	1	1.152,00 din
9. Kombi KR 873-13 let. 80 IMV 1600	1	7.680,00 din
10. Hladilni sistem »SCHFÖLER«	1	55.526,00 din
11. Kopirni stroj DIGITRON RX-ROTANY	1	1.152,00 din
12. Terminal Videoton, tastatura, monitor	1	960,00 din
13. Izmenični stabilizator SMN 2801	1	11.520,00 din
14. Stabilizator izmenične napetosti	1	768,00 din

Javna dražba bo v ponedeljek, 19. 2. 1990, ob 12. uri v tovarniških prostorih.

Ogled OS je možen isti dan eno uro pred dražbo.

Interesenti morajo plačati polog v višini 10 % od izklicne cene in oddati svoje ponudbe v zaprtih ovojnicah.

V izklicni ceni ni vračunan prometni davek in ga poravna kupec.

Pravico do udeležbe imajo vse pravne in fizične osebe.

Dražba bo opravljena po sistemu »ogledano — kupljeno«, zato poznejših reklamacij ne bomo upoštevali.

Kupec mora blago plačati in odpeljati v roku 8 dni po dražbi.

A R E S d. o. o.
Spodnji trg 2
ŠKOFJA LOKA

Podjetje »ARES« d. o. o. iz Škofje Loke, Spodnji trg 2, tel:. 064/622-686, prodaja naslednjo hladilno opremo za trgovske in gostinske lokale:
- **serijske in individualne vitrine,**
- **montažne hladilne in zamrzovalne komore,**
- **notranjo opremo za omare in komore,**
- **točilne pulte,**
- **sladoledne vitrine.**

Opremlja tudi kompletne trgovske in gostinske lokale po sistemu ključ v roke«.
Navedeno opremo nudimo po konkurenčnih cenah in dogovorjenih rokih.
Delovni čas:
od 7.30 do 15.30 ure
razen sobote in nedelje

Sava Kranj

Sava Kranj je znižala cene večini svojih izdelkov. Vabijo vas v njihove ali druge specializirane prodajalne, kjer boste našli vse iz proizvodnega programa, Save Kranj:
za gospodinstvo in obrt, za kmetijstvo in industrijo, za avtomobiliste, kolesarje in motoriste; za delo, za prosti čas, za šport in rekreacijo.

Pri nekaterih izdelkih so cene nižje tudi do 20 %.

SAVA KRANJ

70 LET

SUPER CENE pri LOIBLKAUFU!

ponudbe od 15. 2. do 28. 2. 1990

AVSTRIJA - Kirschentheuer 48
(pred mostom čez Dravo desno)

RIŽ 5 kg ZDAJ SAMO **42.- ATS**

FAMOS PRALNI PRAŠEK 2,8 kg SAMO **47.90 ATS**

KAVA ZDAJ ŠE CENEJE!!!

ALVORADA ASTRO ali MENDO MOCCA 1 kg ZDAJ SAMO **39.90 ATS**

ALVORADA KAVA DO MOCCA 1 kg SAMO **74.90 ATS**

WC - PAPIR 10 rol SAMO **19.90 ATS**

RADIO - BUDILKA SILVA SAMO **199.- ATS**

KUPON - veljaven do 28. 2. 1990!
S TEM KUPONOM DOBITE 1 kg **MINAS - SUROVA KAVA** ZA SAMO **27.50 ATS**

15. in 16. 2. BREZPLAČNO POSKUŠNJO KAVE!

KOMPAS

SMUČANJE

Pomladanska smuka: AVORIAZ, TRI DOLINE, CHAMONIX, ZERMATT

ŽE V PRODAJI:
- TRADICIONALNI 1. MAJSKI KLUB VAL THORENS - 5 ALI 6 DNI

V PRIPRAVI:
- MALLNITZ (ANKOGEL IN LEDENIK MÖLLTAL) - 5 dni

● POČITNICE - DOMOVINA

- PROGRAM OD OKTOBRA DO MAJA
- KOMPASOV SENIOR KLUB - M. LOŠINJ, HVAR, DUBROVNIK
- PRIPOROČAMO
  - IZOLA - H. DELFIN, 7 dni, že za 1 450,00 DIN

● POČITNICE - TUJINA

- KANARSKI OTOKI - TENERIFA in GRAN CANARIA, CIPER, TUNIZIJA, MALTA - odhodi v februarju in marcu

● POTOVANJA TUJINA

- S POSEBNIMI LETALI V:
  - BARCELONA, 3 in 4 dni, 10., 12., 15. 3.
  - GRČIJA, 4 in 5 dni, 29. 3. in 1. 4.
  - LIZBONA, 4 dni, 16., 19., 22. 3.
  - EGIPT, 8 dni, 31. 3., 24. in 30. 4., 6. 5.; EGIPT, 9 dni, 14. 4.; 5 dni, 21. 4.
- KARNEVAL V NICI, 4 dni, 1. 3.
- KARNEVAL V BENETKAH, 1 dan, 24. 2.
- LONDON, 4 ali 5 dni od februarja do junija, ugodne cene do 31. 3.
- IRSKA, 6 dni, 23. 3., 8. in 24. 4.
- NIZOZEMSKA, 4 dni od februarja do maja, ugodne cene do 31. 3.
- NEPOZABNI PARIZ, 4, 8. 3. in 5 dni 7. 3.
- BUDIMPEŠTA, 3 dni, 23. 2., 9. 3.
- BUDIMPEŠTA, 3 dni, 16. 2.
- BUDIMPEŠTA, SOPRON, DUNAJ, 3 dni, 9. 3.
- BUDIMPEŠTA, glasbeni festival, 3 dni, 16. 3.
- BRNO, BRATISLAVA, 3 dni, 20. 4.
- MOSKVA - LENINGRAD, 8 dni, 16. 3.
- MOSKVA, VLADIMIR, SUZDALJ, 5 dni, 27. 5.
- KAVKAZ, MOSKVA, TBILISI, EREVAN, 23. 4.
- SVETA DEŽELA IN JERUZALEM, 8 dni, 22. 2.
- JORDANIJA - JERUZALEM - RDEČE - MRTVO MORJE, 9 dni, 23. 3.
- TUNIZIJA IN OAZE, 8 dni, 23. 2., 16. 3., 14. 4.
- CARIGRAD, 3 in 6 dni, 1. in 15. 3.

STROKOVNA POTOVANJA

- **S POSEBNIMI LETALI V:**
- **HANNOVER - CEBIT, 3 dni, 12. 3. in 4 dni 23. 3.**
- **PARIZ - SICOB, 3 dni, 23. 4.**
- **HANNOVER - INDUSTRIJSKI SEJEM, 3 dni - 3. 5., 4 dni - 5. 5.**
- **DUESSELDORF - DRUPPA, 4 dni, 4. in 7. 5.**
- **ITALIA 90 ● EKSKLUZIVNI ZASTOPNIK ZA JUGOSLAVIJO ZA PRODAJO ARANŽMAJEV NA SVETOVNEM PRVENSTVU V NOGOMETU**

KOMPAS KRANJ
- spet v formi -

Vse svoje cenjene stranke, poslovne prijatelje in prihodnje partnerje obveščamo, da smo se po združitvi z nekdanjo turistično agencijo ALPETOUR iz Škofje Loke znatno povečali. Še bolj kot doslej se bomo potrudili, da bi ugodili vašim željam in potrebam po turističnih storitvah.

Posebej bi radi poudarili, da se zavzemamo za celotno turistično ponudbo Gorenjske pod geslom **"V slogi je moč"**. Upamo, da nas boste v naših prizadevanjih podprli in z nami še tesneje sodelovali.

Zaradi selitve so delno spremenjeni naši naslovi in telefonske številke. Pravilno se glasijo:

1. KOMPAS PE KRANJ	Telefon:	064/28-473
Komerciala		28-168
Tavčarjeva ul. 22		28-461
64000 Kranj	Telex:	34 670 KOMPAS YU
	Telefax:	064/22 390
2. KOMPAS KRANJ		
Poslovalnica	Telefon:	064/28-472
Koroška c. 5		21-022
64000 Kranj		
3. KOMPAS ŠK. LOKA	Telefon:	064/621-957
Titov trg 4/b		620-960
64220 Šk. Loka		
4. KOMPAS BRNIK	Telefon:	064/22-347
Aerodrom LJUBLJANA		25-761
64210 Brnik	Telex:	34 663 KOMBR YU

INFORMACIJE - PROGRAMI - PRIJAVE

VSE POSLOVALNICE Kompasa v Jugoslaviji in pooblaščene agencije v Jugoslaviji.

Sporthaus Glockner
CELOVEC — CENTER, ALTER-PLATZ 25
Tel.: 9943-463-512176

RAZPRODAJA SMUČARSKE OBLEKE IN PANCERJEV . . . BREZ IZJEME NA VSE

-30%

MALI OGLASI

☎ 27-960
Cesta JLA 16

APARATI STROJI

Prodam plinski ŠTEDILNIK (4 + pečica). Polič Anica, Polanska 6, Šk. Loka 1846

Prodam OJAČEVALNIK Technic SUU - X2. ☎ 25-965 1902

Prodam Peltonovo TURBINO. Zalaznik Janez, Studeno 22 a, Železniki 1926

Ugodno prodam OJAČEVALEC Sanyo VDC 401 (2 x 100 W) in končno stopnjo NAD - 2150. Sp. Besnica 75 1928

Prodam HARMONIKO Veltmeister 120 basno in TELEFONSKI APARAT Iskra, nov. Jakara, Gosposvetska 11, Kranj (pri Zdravstvenem domu). 1931

Prodam tračno ŽAGO za razrez hlodovine in PUHALNIK Tajfun. ☎ 68-662 1935

Prodam VIDEOREKORDER z vso dokumentacijo in ČRNOBELI televizor NIŠ. Bubanj, Savska cesta 58, Kranj. 1951

VIDEOREKORDER Sharp in barvni TV Grunding, vse novo, prodam. ☎ 22-586 1955

Barvni TV - Körting prodam. Cena 4.000 din. Stara cesta 13, Kranj. ☎ 21-915 1966

Ugodno prodam VIDEOREKORDER Sharp, s carinsko deklaracijo. ☎ 633-510 1994

Ugodno prodam pralni STROJ Candy z rezervnimi deli. ☎ 38-485 2005

Prodam barvni TV montreal ultra, z daljinskim upravljanjem. ☎ 38-162 2013

Nov TV Panasonic 55, teletekst, ter nov VIDEOREKORDER za 800 DEM, ugodno prodam. ☎ 39-661 2015

Prodam popolnoma nov PRALNI STROJ Gorenje za 6.500 din. Zg. Bitnje 47 (nasproti pokopališča) 2016

Novo TV v garanciji, deklarirano, Schneider, teletekst, digital stereo, 56 cm, prodam za 11.500 din. ☎ 81-849 2023

Prodam nov TV Gorenje, ekran 70. ☎ 37-391 2031

Ugodno prodam nov ELEKTROMOTOR 4 kilovate, 2.800 obratov. ☎ 64-323 2040

VIDEOREKORDER in TELEVIZIJO, ekran 55, nov, z deklaracijo, nemške izdelave, prodam. ☎ 26-525 2043

Prodam VARILNI APARAT CO2. ☎ 44-547 2045

Ugodno prodam črno beli TV Gorenje granat, letnik 1980, 61 cm. Rehberger Marija, Nova vas 17, Preddvor. 2051

Prodam zamrzovalno SKRINJO LTH, 380 litrov. ☎ 38-609, popoldan 2056

VIDEOREKORDER panasonic, ugodno prodam. Kogoj Dušan, Tomšičeva 98/a, Jesenice 2059

Prodam zamrzovalno SKRINJO, 310 litrov. ☎ 70-159 2060

Prodam malo rabljen RAČUNALNIK ZX spectrum +. ☎ 82-472, dopoldne 2064

Prodam manjši TRAKTOR, primeren za vrtičkarje. Breg ob Kokri 21, Preddvor 2065

Prodam krožno ŽAGO (cirkular), trofazni. ☎ 27-452 2068

Prodam nov HLADILNIK, 200 litrski z zamrzovalno SKRINJO 50 litrov. Odplačilo na obroke. ☎ 33-073 2072

Prodam CIRKULAR, enofazni in 2 nova VENTILATORJA za sušenje sena, Gros 4 KW. Sp. Senica 12, Medvode. ☎ 061-612-249 2100

Prodam VIDEOREKORDER Technic VXR - 003. Srednja vas 56, Šenčur 2110

Prodam PRALNI STROJ, Karting, star 8 let. ☎ 632-870 2114

Prodam barvni TV Gorenje. Troha Franc, C. 1. maja 65, Kranj. ☎ 33-654 2119

Prodam RAČUNALNIK PC XT in ZX Spectrum s profesionalno tipkovnico. ☎ 33-037 2083

Samohodni OBRAČALNIK Reform, v dobrem stanju, prodam. Demšar Pavle, Log 2, Šk. Loka 2088

Prodam PEČ kupperbusch. ☎ 83-491 2120

Prodam ZAMRZOVALNO SKRINJO, PRALNI STROJ in VRTNO KOSILNICO. ☎ 38-026 2121

TRAKTOR Zetor 67 11, odlično ohranjen, 1.800 delovnih ur, ugodno prodam. V račun vzamem tudi grušč. ☎ 061-666-056 2123

VIDEOREKORDER Sharp ugodno prodam. ☎ 34-185 2138

Prodam barvni TELEVITOR Iskra Mediteran, star deset let in vlečno KLUKO za R 4. Zupan, Zg. Bitnje 143, Žabnica. 2139

Ugodno prodam nov ELEKTROMOTOR, 3 kW. Zg. Duplje 80 1830

Prodam univerzalno STRUŽNICO VDF z delom. Visoko 119 d. 2142

Prodam po zelo ugodni ceni barvni TV sprejemnik Gorenje. ☎ 37-957 2148

Barvni TV Fisher, star eno leto in pol, prodam. ☎ 37-662 2149

Prodam barvni TV Iskra, star 3 leta. ☎ 24-963 2152

Prodam VIDEOREKORDER in rabljene GUME za Z 101. ☎ 35-352 2156

Ugodno prodam barvni TV Blaupunkt, z daljinskim vodenjem, ekran 66 cm. ☎ 58-009 popoldan 2157

Ugodno prodam PRALNI STROJ Gorenje. ☎ 37-858 2158

MOTORNO ŽAGO Stihl 050, prodam Tušek, Zg. Luša 13, Selca. 2159

Prodam univerzalni MIZARSKI STROJ HOBI MIO standart - 4 operacije. Ambrožič, Sp. Duplje 30. 2161

Prodam ZVOČNIKE Neon, 80 W in 40 W za golf ali jugo. ☎ 620-685 2175

Ugodno prodam TV Loeve opta, daljinski, in HF STOLP na dva obroka. Sr. Bitnje 109, Žabnica. 2183

Prodam barvni TV Iskra. ☎ 68-709 2187

Prodam MOTORNO ŽAGO, STIL 041 ali zamenjam za manjšo kosilnico (kmečko). ☎ 622-418 2189

Prodam 5 RADIATORJEV Jugoterm. ☎ 34-905 2210

Prodam planirno DESKO z vrtljivo glavo, primerno za oranje in ravnanje zemlje. ☎ 633-736 2212

Prodam klavirsko HARMONIKO, 80 basno. Sp. Duplje 14. 2219

RAČUNALNIK commodore 16, KASETAR, 2 igralni PALICI, 13 KASET in navodilo za uporabo prodam. ☎ 51-535 dopoldne 2222

Prodam ŠIVALNI STROJ Ruža B - selektronic. ☎ 67-174 2223

GRADBENI MATERIAL

Ugodno prodam 600 komadov strešne OPEKE Trajanka. Završnik, Preddvor 50. 1901

40 kilovatni KOTEL z bojlerjem in 100 tekočih metrov aluminijaste žične OGRAJE 1 m zamenjam za gradbeni material. ☎ 631-300 popoldne 1922

OPAŽ, suh, smrekov, prodam. ☎ 42-374 1932

Ohranjen ŠPIČAK ugodno prodam. Lanišek. ☎ 42-349 1941

Ugodno prodam 42 kvad. m talne PLUTE (250 din za kvad. m.) ☎ 39-982 1961

Suha bukova DRVA, suhe smrekove PLOHE in COLARICE prodam. Sp. Otok 11, Radovljica. 2030

Prodam silikatno OPEKO za dimnik, 152 komadov, ter betonsko ŽELEZO, premera 6 in 8, 250 kilogramov, vse ceneje za 30 odstotkov. ☎ 27-452 2069

Smrekove DESKE in PLOHE, 4 kubike, in prikolico za osebni avto, prodam. Ogled popoldne. Sp. Brnik 47. 2103

Prodam 360 kg BETONSKEGA ŽELEZA, premer 8 mm, po 5 din. ☎ 70-709 2109

Leseno ŠUPO 8 x 6 in montažno BARAKO Jelovica 5 x 11, oboje za prestavitev, prodam. ☎ 620-015 2162

Prodam 350 km OPEKE BH 6. ☎ 85-475 popoldne 2163

Prodam rabljeno cementno strešno KRITINO. Sitar, Podlubnik 137, Škofja Loka. 2206

Prodam 2 m³ polsuhih hrastovih PLOHOV. Kalan, Breg ob Savi 46 1815

KUPIM

Kupim MOTOR za osebni avto ŠKODA, tip 105 ali 110. ☎ 42-006 ali 28-161. 1910

Kupim betonski MEŠALEC, 120 - 150 l. Naslov v oglasnem oddelku. 1970

KOZOLEC ali STEBRE kupim - po možnosti Gorenjska. ☎ 57-482 2091

Kupim BIKCA simentalca, starega 14 dni. ☎ 631-229 2201

LOKALI

PROSTOR za trgovino 30 kvad. m. v Kranju vzamem v najem. Šifra: CENTER 1844

Oddajam PROSTORE za poslovni prostor. ☎ 023/891-167 2076

Najugodnejšemu ponudniku oddamo v najem kompletno opremljen nov BIFE poleg marketa na Golniku. Šifra: NAVEDITE CENO 2086

Najamem PROSTOR za mirno obrt. ☎ 061-484-217 2122

OBVESTILA

Veselo pustovanje v domu na Joštu bo v soboto, 24. februarja. Najlepše maske bodo nagrajene. Rezervacije ☎ 21-704 ali osebno. 1877

VODOVODNO NAPELJAVO NA NOVI ALI STARI HIŠI (tudi razna popravila, predelave in montaža sanitarnih elementov) vam naredimo kvalitetno in po konkurenčnih cenah. Štemanje in vsa ostala dela delamo s stroji. ☎ 28-427 1879

Računalniško vodenje poslovnih knjig za obrtnike in podjetja. Prodaja ali zakup osebnih računalnikov. PIS Bled, ☎ 82-226 1967

Zatekla se je mlada ovčarka, mešanka. Podarimo jo ljubiteljem živali. Bizjak, Prešernova 12, Kranj ☎ 27-816

Obrtnik, izdelujem vse vrste FASAD. ☎ 33-276 2034

Nudimo hitri in kvalitetni SERVIS VIDEO, AUDIO in TV naprav. ☎ 33-159 2042

Ročno pletem po naročilu. ☎ 43-112 po 19. uri 2112

Dom učencev Franjo Klojčnik Šk. Loka nudi vse vrste gostinskih uslug po naročilu za skupine od 17 - 240 oseb. (poroke, slavnostna kosila in večerje, srečanja in drugo) ☎ 622-761 int. 43 2113

Vsa stavbnoključavničarska dela vam opravi KLJUČAVNIČAR, solidno in poceni. ☎ 81-113 2124

Izdelava in montaža HARMONIKA VRAT različnih vrst in dimenzij po naročilu. Prevc Božidar, Dražgoše 6, Železniki. ☎ 66-931 ali 67-234 2153

Popravilo ročnega električnega ORODJA. Popravilo TA PEČI. Manjše električne instalacije, popravila. Kokdrič ☎ 40-684 2155

Inštruiram angleščino za osnovno in srednjo šolo. ☎ 37-319 2165

Vinoteka VIKI vam po zelo ugodnih cenah ponuja vsa zaščitena slovenska vina, sokove, gazirane pijače, pivo in domača vina. Se priporočamo! 2174

OSTALO

Prodam GOBELINE. ☎ 68-584 2075

Prodam dve komplet GUMI za prikolico in eno zimsko GUMO za Z 101. Čadež, Velog 13, Škofja Loka 2082

Iščem VARSTVO za 1 letnega fantka in prodam kombiniran otroški VOZIČEK Peg. ☎ 28-820 2129

POSESTI

Poceni prodam 0,6 ha GOZDA, k.o. Žabnica, parcelna številka 2392 - Šutnarska grapa. ☎ 21-915 1830

Proda GRADBENO PARCELO v okolici Bleda. Šifra: ZAZIDLJIVO 1998

Prodam PARCELO 850 kvad. m. na relaciji Kranj - Golnik, primerno za postavitev brunarice. ☎ 27-491 od 12. do 14. ure 2053

V Tržiču prodam HIŠO v adaptaciji. ☎ 38-874 2135

Prodam v Žirovskem vrhu št. 5 starejšo stanovanjsko hišo skupno s tričetrt hektara zemljišča. ☎ 75-950 v večernih urah 2169

V najem oddam novo STAVBO blizu Kranja, površine 1.500 kvad. m., primerno za skladišče ali delavnico in prodam večjo količino suhega borovega OPAŽA. Orehovlje 13, Kranj. 2193

Kupim zazidljivo PARCELO v okolici Kranja. ☎ 33-877 2202

RAZNO PRODAM

Prodam STROJ za VW (mašina 1200), RAZNI DELI za VW (1200), PLEMENSKEGA KOZLA (srnaste pasme), predeno DOMAČO VOLNO, vse po ugodni ceni. ☎ 52-393 po 14. uri 1856

Prodam dva športna otroška VOZIČKA, STAJICO, NAHRBTNIK in klima CEVI, primerne za obrtno delavnico. ☎ 27-928 1904

Ugodno prodam stabilno KROŽNO ŽAGO s premično osjo po vertikali, stabilni REZALNI STROJ za kovinske profile (premer 300), TOVORNO PRIKOLICO za osebni avto s torzio (600 kg). 1908

Prodam KOMBI Zastava, registriran do 23. 10. 1990, ZAJČJE KOŽE, strojene, GOVEJO KOŽO, strojeno, cena po dogovoru. ☎ 45-447 vsak dan 1925

Prodam SENO in nekaj SLAME. Trg Davorina Jenka 5, Cerklje 1934

Prodam otroški športni VOZIČEK Ciciban, malo rabljen, po ugodni ceni. ☎ 74-368 1959

Nov, nerabljen, kombiniran otroški VOZIČEK, poceni prodam. ☎ 27-020 1971

Nujno prodam krzneno JAKNO s kučmo za 1.200 din. ☎ 45-612, Olševek 1985

Prodam otroški športni VOZIČEK z možnostjo uporabe kot avtosedež ali stolček. Malovrh, Poljanska cesta 51, Škofja Loka. 1987

Prodam pomivalni STROJ Iskra in gume za diano. Krakovo 24, Naklo. ☎ 48-489 1989

Prodam nove PREVLEKE, TEPIHE in KORITA za JUGOTA. ☎ 37-537 1997

Prodam PUNTE, BANKINE in staro OSTREŠJE, primerno za kurjavo. Zg. Besnica 61. 2019

Prodam drobni in semenski KROMPIR Igor. Podbrezje 195, Duplje. 2020

Prodam VIDEOREKORDER sharp, SESALEC za prah, ter MIZO in štiri STOLE. ☎ 39-651, po 16 uri 2066

JARCI, ter kvalitetni AVTORADIO, ugodno naprodaj. ☎ 80-186 2067

Prodam nov AKUMULATOR, brezhiben PRALNI STROJ in DIANO po delih. ☎ 22-277 in 28-433 2131

Prodam zložljivi otroški VOZIČEK Chicco in otroški STOLČEK Peg, ki je lahko tudi sedež za v avto. ☎ 85-433 2136

Prodam novo AVTOPRIKOLICO. Suha 4, Kranj - popoldne. 2104

Prodam VALILNICO za 150 jajc. Mencinger Boris, Zapuže 2 a, Begunje. 2143

Prodam SENO. Eržen Anton, Gorenja vas 194. 2144

Ugodno prodam dnevni ŠANK, hladilno OMARO, 24 kvad. m. temno rjavih PLOŠČIC, ŽAGO za živo mejo in R 4, letnik 1978, registriran do oktobra 1990. ☎ 58-031 od 16. ure dalje. 2181

Prodam GUMIJAST ČOLN maestral 9 S in MOTOR Tomos 4. Seljakovo naselje 49, Kranj. 2225

STAN. OPREMA

Prodam dva TROSEDA, poceni. Hodžić Šefkir, Levstikova 3, Kranj. 1907

JOGI 190 x 160, star eno leto, prodam. Cena po dogovoru. ☎ 28-959 od 15. ure dalje 1976

Ugodno prodam sedežno GARNITURO, OMARO in dva NASTAVKA. ☎ 78-288 1996

Prodam SEDEŽNO GARNITURO na dva obroka. ☎ 36-821 2041

Ugodno prodam novo meblo POSTELJO, 160x200 in ročno izdelano masivno, stilno MIZO s 6 STOLI. ☎ 75-956 2080

Prodam kompletno POHIŠTVO za dvosobno stanovanje in otroško POSTELJICO z jogijem. ☎ 26-027 2134

Prodam otroško SPALNICO brez omare. ☎ 28-477 2141

TROSED in dva FOTELJA ugodno prodam. Race, Zasip, Sebenje 66, Bled. ☎ 77-040 2173

STANOVANJA

Zamenjam enosobno družbeno STANOVANJE za večje. ☎ 35-076 1923

Dvosobno stanovanje z atrijem, ugodno prodam. ☎ 633-462 1949

Dvosobno stanovanje v Škofji Loki prodam za 85.000 DEM dinarske protivrednosti. ☎ 622-932 po 17. uri 1950

Prodam pritlično enosobno STANOVANJE 35 kvadratnih metrov. Stojanovič, Frankovo naselje 160, Škofja Loka. 1956

Za dobo 5 let oddam starejše dvosobno STANOVANJE s kopalnico v Kranju. Šifra: GARANCIJA IN PREDPLAČILO 2014

Lastniško 3-sobno stanovanje v Bistrici pri Tržiču zamenjam za 1-sobno z doplačilom. Šifra: ZAMENJAVA 2 2095

Intelektualka išče enosobno STANOVANJE v Radovljici ali njeni okolici. Šifra: DOMAČINKA 2101

Mlada družina najame enosobno STANOVANJE v Kranju. ☎ 39-152 2130

V najem oddam enosobno STANOVANJE v Škofji Loki najboljšemu ponudniku. Šifra: DVELETNO PREDPLAČILO 2137

V Škofji Loki zamenjam družbeno dvosobno STANOVANJE 60 kvad. m. s telefonom in centralnim ogrevanjem za enakovredno v Ljubljani. Šifra: SOGLASJE 2145

Trisobno STANOVANJE na Planini 3, prvo nadstropje, lepa lega, oddam za daljši čas. ☎ 39-934 2176

VOZILA

Prodam LADO 1300 S, letnik 1983. Cena 40.000 din. ☎ 81-704 1840

Prodam WARTBURG, letnik 1988. Golobin ☎ 70-626 1855

Prodam BT 50. Mohorič Marjan, Kamna Gorica 37. 1906

Prodam nov Tomos AVTOMATIK za 20 odstotkov ceneje. Svetelj Janez, Velesovska 37, Šenčur. 1909

Z 750 SC, november 1980, prodam. Alpska cesta 76, Lesce. ☎ 74-030 1912

GOLF diesel, star 2 leti, prevoženih 24.000 km, prodam. ☎ 51-508 1913

Prodam JUGO koral 45, oktober 1988. ☎ 69-613 popoldne, 69-461 int. 233 dopoldne 1914

Prodam Z 101, super, letnik 1978. ☎ 36-358 1915

Prodam AVDI 80, letnik 1975. Krč, Kokra 26. ☎ 45-673 1917

Prodam UNO 45 S, letnik 1986. ☎ 633-737 1919

Prodam BT 50. Boncelj, Golnik 50. ☎ 46-703 1920

Prodam R 4, letnik 1988. ☎ 73-104 1921

Prodam Z 128, star 8 mesecev, za 11.200 DEM. V račun vzamem tudi starejši avto. Čosič, Cankarjeva 13, Bled. 1927

Prodam OPEL Ascono, 1,6, letnik 1983 in Z 126 P, letnik 1982. Bokal, Zminec 60. 1929

R 4 GTL, november 1989, prodam. ☎ 75-597 1930

Prodam R 4, letnik 1978. ☎ 631-242 1933

Prodam LADO 1200, letnik 1986, cena 7.200 DEM. ☎ 57-636, od 16. do 18. ure 1936

Prodam dobro ohranjen GOLF diesel, letnik 1987. Vidmar, Breg ob Savi 33. 1937

Zelo ugodno prodam JUGO 45, star dve leti. Ogled dopoldne. Valjavčeva 7, stanovanje 10. 1938

Prodam LADO Samaro, staro 18 mesecev. Hrastje 199, Kranj. ☎ 33-195 1940

Prodam DIANO, letnik 1979, cena 7.000 din. ☎ 22-869 1943

Prodam Z 128, letnik 1985. Britof 187, Kranj. 1945

Prodam BMW 45 S, letnik 1082, 15.000 km, za 4.000 DEM. ☎ 78-256 1946

Prodam R 5, letnik 1989. ☎ 35-097 1947

MINIMORIS, zaleten, ugodno prodam po delih. ☎ 061-614-137 1948

Prodam WARTBURG karavan, letnik 1987, registriran do avgusta. Čimžar, Orehovlje 15, Kranj. ☎ 36-312 1952

ZASTAVO 128, staro 26 mesecev, kot novo, prodam. ☎ 28-055 1953

Prodam ohranjenega GOLFA, registriranega celo leto. Ogled Tenetiše 49, Golnik 1954

Prodam Z 101, letnik 1976, v dobrem stanju, poceni. Pečanac Milan, Trg Prešernove brigade 10, Kranj. ☎ 39-414 1957

Prodam Z 101 GTL 55, letnik 1987. ☎ 48-270 po 16. uri 1960

KADET, letnik 1976, prodam. Bobovek 8, Kranj. ☎ 27-715 1962

Prodam JUGO 45 po delih. ☎ 78-642 1963

Prodam TOYOTA Corola 1300, metalne barve, stara dve leti in 6 mesecev. Kranj - Mlaka, Golniška c. 56 1968

Prodam Z 750, letnik 1979, z rezervnimi deli. Cena po dogovoru. ☎ 69-726 1969

Prodam JUGO 45, letnik 1986, karoserija koral 1989, temno rdeče barve, prevoženih 29.000 km, prodam. ☎ 633-036 1972

Prodam ohranjeno Z 750 SC, letnik 1980. Zevnik, Praše 10, Mavčiče. 1973

Z 750, letnik 1980, prodam. ☎ 622-523 1974

Prodam dobro ohranjen 126 P, letnik 1980, registriran do 28. 4. 1990. Ogled v soboto. Bergant, C. 1. maja 26 b, Jesenice. 1975

Prodam JUGO 55 AX, letnik 1988. ☎ 27-730 1977

Ugodno prodam Z 101, letnik 1977. Britof 49 (popoldne). 1978

BT 50 prodam. ☎ 35-270 1979

Prodam VW 1200, letnik 1076, cena 30.000 din. ☎ 69-816 1982

JUGO koral, letnik 1982, prodam. ☎ 73-664 1983

Prodam JUGO EVG, letnik 1987. ☎ 39-297 1988

Prodam MZ ATZ 250, avgust 1987, prevoženih 12.000 km. ☎ 69-207 popoldne 1990

Prodam JETTO C, nemško, letnik 1986. ☎ 27-643 1991

GOLF diesel, 1 leto star, prodam. ☎ 57-883 1993

Prodam JUGO 65, letnik 1981. Zvezdalo, Šorlijeva 21, Kranj. 1999

KADET GLS 1,3 S karavan, letnik junij 1987, prodam za 182.000 din. ☎ 25-209 2000

Ugodno prodam KAMION 635 D, letnik 1977, registriran do 31. 12. 1990. Rabič Zvone, Blejska Dobrava 34. 2001

MOTORNE ŽAGE
HASSLER
UNTERBERGEN 41
(ZA ODCEPOM V BOROVLJE)

PONUDBA MESECA:
NAPRAVA ZA PEKO KRUHA
3.490.- NETO
NAJLONKE (5 PAROV)
SAMO 58.-

nama

V sodelovanju z Mladinsko knjigo do 24. 2. akcijska prodaja knjig

50 % ceneje

Do 21. 2. tovarniško znižanje kompletov izvijačev TIK Kobarid

30 % ceneje

Gospodinjski teden do 20. 2. posteljno perilo, odeje, brisače, prti...

20 % ceneje

VELEBLAGOVNICA **nama** ŠKOFJA LOKA

GOLF, letnik 1978, ugodno prodam. ☎ 26-771 int. 31 - Andrej 2002

Prodam HROŠČA, dobro ohranjen, registriran do februarja 1991, ogled možen v soboto in nedeljo. Žnidarič, Trg svobode 23, Tržič. 2003

Prodam GOLF GL diesel, junij 1985, lepo ohranjen. ☎ 621-216 v petek in 633-864 v soboto 2004

Prodam novo TOVORNO PRIKOLICO za osebni avto. ☎ 42-115 2010

OPTIKA

VERVEGA NEVENKA
Tavčarjeva 1, Kranj
tel.: 27-610
(nasproti Delikatese)
Vam nudi hitro in kvalitetno izdelavo vseh vrst očal z navadnimi in specialnimi lečami.
Izdelujemo na recept in brez njega.
Okulist dela vsako sredo popoldne od 15.30 do 16.30

Prodam Z 750, letnik 1977. ☎ 46-162 2011

Prodam MOPED Tomos 15 SL. ☎ 70-728 popoldne 2012

GOLF CL, letnik 1986, z dodatno opremo, prodam. ☎ 47-022 2017

Prodam BRAKO PRIKOLICO, Z 750, letnik 1975, APN 6, letnik 1985, s čelado. ☎ 632-210. 2018

Prodam Z 101, letnik 1980 in AVTOMATIK star 3 leta. Šenčur, Pipanova 28. 2021

Prodam 126 P, cena 1.200 DEM. ☎ 85-232 2022

Prodam Volkswagen HROŠČ, Pšenična polica 8. 2025

Tomos APN ugodno prodam. ☎ 37-216 2026

Prodam WARTBURG karavan in TRABANTA za dele. Velesovo 56, Cerklje 2032

Prodam dobro ohranjen JUGO 45, star štiri leta in pol, prevoženih 18.000 km. ☎ 68-575 2035

Prodam GOLF JX diesel, letnik 1987, garažiran, prevoženih 57.000 km. ☎ 68-413 po 20. uri, v soboto po 13. uri 2036

Prodam CITROEN GS 1300, letnik 1980 za 3.600 DEM. ☎ 26-846 2037

ZASTAVA 101, konfort, letnik 1981, cena 3.000 DEM, ohranjena, prodam. ☎ 632-526 2038

Prodam Z 101, letnik 1987. Bernard, Cegelnica 41, Naklo. ☎ 48-146 2039

Prodam dobro ohranjen FORD ESCORT, letnik 1972. Adergas 24, Cerklje. 2044

Prodam MAŠINO za Z 750. ☎ 620-898 2046

CITROEN BX 16 TRS, klima, centralno zaklepanje, odličen, ugodno prodam. ☎ 34-184 2047

VW hrošč, letnik 1974, prodam. Nahtigal ☎ 45-119 2049

Po delih prodam CITROEN GA, letnik 1981, RENAULT 12 in razne dele za FIAT 750 in DIANO. ☎ 78-693 2052

R 4, letnik 1983, prodam. ☎ 26-255 2054

Prodam en mesec star AUDI 80 turbo diesel. Koritnik, Cesta Toneta Hafnarja 12, Cerklje 2055

Ugodno prodam Z 750, letnik 1984. Cerklje, ☎ 42-082 2057

Ugodno prodam FIAT 127, letnik 1980. Vopovlje 24, Cerklje, ☎ 42-954 2058

Ugodno prodam DIANO 6, lwetnik 1979, ZASTAVA Kombi, letnik 1981 in motor MZ 250, letnik 1985 in ATX star 1 leto za 50 odstotkov ceneje. ☎ 721-022, Barbara 2061

Prodam Z 101, letnik 1978. Ogled popoldan. Kuštrin, Mestni trg 33, Škofja Loka 2070

Prodam JUGO koral 55, rdeč, star 2 meseca. Lea Mesarič, Titova 3, Jesenice 2074

Menjam ali prodam AUSTINA za videorekorder. ☎ 68-584 2077

R 4, letnik 1983, ugodno prodam. Zupan, Jezerska 93/a, Kranj 2079

Prodam Z 750, letnik 1985. Informacije v petek od 18 do 20 ure in sobota popoldan na ☎ 34-672 2081

Poceni prodam Z 1300, letnik 1977. Pravst, Zasavska 6, Kranj, ☎ 27-295 2084

Prodam BMW, letnik 1987 in GOLF diesel S paket, letnik 1984. ☎ 79-892 2087

CITROEN GSX, break, prodam, letnik 1978, dobro ohranjen, 2.000 DEM. ☎ 51-320 2089

Ugodno prodam JUGO 45, letnik 1989 in KADET 1,6 D, letnik 1987. ☎ 27-200 2092

Ugodno prodam APN 6, letnik 1985. ☎ 57-835 po 15. uri 2093

Prodam Z 750, letnik 1980. ☎ 632-789 dopoldne 2094

126 P prodam po delih. ☎ 65-058 2097

nismo popolni
gostilna sejem
ampak se trudimo

Kranj, Stara c. 25, tel.: 21-890

V soboto, 24. februarja, prirejamo PUSTOVANJE. Najboljše maske bodo nagrajene. Rezervacije osebno v gostilni!

Gostilna je odprta med tednom od 10. do 22. ure, ob sobotah pa od 19. do 23. ure. Nedelja: zaprto. SE PRIPOROČAMO!

Prodam GOLFA, letnik september 1980. Tenetiše 53, Golnik. ☎ 46-112 2098

Ugodno prodam ALFA SUD, letnik 1980. ☎ 57-695 2107

TOVORNO PRIKOLICO za osebni avto in AVTORADIO KASETOFON prodam. Stritar, C. na klanec 31, Kranj 2108

Prodam ŠKODO LS 120, letnik 1981, prevoženih 45.000 km. Ogled v soboto in nedeljo popoldne. Musić, Titovo 63, Jesenice. 2118

JUGO 55, letnik 1989, prevoženih 2.000 km, prodam. ☎ 75-671 2125

Prodam AUSTIN 1300, odlično ohranjen, z dodatno opremo. ☎ 38-916 2126

Prodam GOLFA JXD, letnik 1986, lepo ohranjen, dodatno opremljen in za celo leto registriran. Britof 152. ☎ 39-273 2127

Prodam Z 101 GTL, letnik december 1983, registriran do januarja 1991. ☎ 28-820 2128

Prodam ZASTAVO 101 GTL 55, letnik 1986, cena 5.500 DEM. Tomšičeva 16, Kranj 2132

Prodam Z 101, letnik 1977. Čosič, Čevljarska 6, Tržič 2133

Prodam GOLF JXB, letnik september 1988, in CITROEN AX, star 2 leti in pol, oba odlično ohranjena. ☎ 35-876 2140

Prodam Z 101 GTL, letnik 1986, 22.000 km. ☎ 78-732 2146

JUGO 45, prevoženih 37.000 km, prodam. Žeje 5, Duplje 2147

Prodam WARTBURG, letnik 1979 in ZASTAVO 750, letnik 1978. ☎ 24-963 2151

Prodam R 4, letnik 1979, 75.000 km, na novo obnovljen in registriran. Cena 2.000 DEM. ☎ 67-052 2154

Prodam 3 leta staro Z 128, kovinske barve. Ogled vsak dan popoldne. Koman, C. na klanec 46, Kranj 2160

JUGO 55 koral, letnik 1989, prodam ali zamenjam. Rebernik, Pajerjeva 12, Šenčur. 2164

Z 101, letnik oktober 1986, 30.000 km, prodam za 5.700 DEM. ☎ 622-517 2166

Prodam R 4, letnik 1981, registriran do decembra 1990. Mramor, Frankovo naselje 177, Škofja Loka. ☎ 632-002 2167

Ugodno prodam FIAT 750. ☎ 620-817 2168

Prodam LADO 1500, letnik 1983 ali zamenjam za manjši avto. ☎ 78-104 2170

Prodam JUGO 45 A, letnik 1987, in GOLF diesel, letnik 1987. Češnjevek 30, Cerklje. 2172

Prodam FIAT 126 P, letnik 1982. ☎ 22-593 int. 41 dopoldne 2177

Ugodno prodam ZASTAVO 126 P, letnik 1987 in KAROSERIJO za JUGO 45. ☎ 36-238 od 14. do 19. ure 2178

Ugodno prodam FIAT 750. Ogled vsak dan popoldan na Hafnerjevi 2 c, Stražišče, Kranj. 2180

Prodam GOLF diesel, letnik 1982. ☎ 48-068 2182

Prodam Z 101 GTL 55, motor MZ 250 GTL, letnik 1983. Svetelova 7, Šenčur. 2186

Prodam dobro ohranjen BT 50. ☎ 43-070 od 16. do 20. ure 2188

Prodam Z 750 za rezervne dele. Lom 26, Tržič ☎ 51-353 2191

Prodam R 4, letnik 1977. ☎ 75-919 po 15. uri. 2192

Prodam FORD TAUNUS, starejši letnik, dobro ohranjen — ☎ 064/48-513

Ugodno prodam JETTO, staro 5 mesecev, 5 prestav, bencin, temno-zelene metalne barve s prevoženimi 9000 km. ☎ 57-545

Prodam LAVERDA 1200 TS, letnik 1982, možno menjava za avto. ☎ 620-026 2194

Prodam Z 750, oktober 1984, prevoženih 36.000 km. Urejeno podvozje, nove gume in radio. Tomič, C. 1. maja 69, Kranj. ☎ 37-646 2195

APN 6, julij 1987 in 2 PONY kolesi, vse dobro ohranjeno, ugodno prodam. ☎ 50-868 2196

Prodam KOMBI-BUS VW, letnik 1977 in 10 let star barvni TV. ☎ 51-495 2197

JUGO koral 55, popolnoma nov, še neregistriran, prodam za 65.000 din. ☎ 22-437 2198

Prodam Z 128, popolnoma nova, še neregistrirana. ☎ 57-794 2200

Proda JUGO skala 55, letnik 1989. Na kalu 2, Naklo 2203

Ugodno prodam GOLFA, letnik 1986, bencinar. Lamovšek Martin, Zg. Bitnje 270, Žabnica. 2204

Prodam LADO samaro, staro leto in pol. ☎ 51-843 2205

Prodam MINI MORIS 1000, generalno obnovljen, za 3.000 DEM. ☎ 34-012 2208

Ugodno prodam Z 101, letnik 1979. Černe, Kumerjeva 7, Bled 2209

Prodam motorno KOLO Colibri 14 TLS ☎ 57-460 2213

Prodam R 4, letnik 1076. ☎ 34-457 2214

Ugodno prodam Z 128, novo, neregistrirano. ☎ 21-258 2215

Prodam GOLF diesel, letnik 1986, junij, registriran do konca junija 1990, 4 vrata. Informacije v soboto od 10. do 14. ure. Bernik, Cesta 26 julija 76, Naklo. 2216

JARKICE HISEX, RJAVE, NESNICE, STARE 7 TEDNOV, PRODAJAMO 19. IN 20. 2. 1990. PERUTNINSKA FARMA MOSTE PRI KOMENDI. TEL.: 061/841-471

Prodam Z 850, letnik 1985, dobro ohranjen. ☎ 631-261 int. 34, dopoldne 2218

Prodam obnovljeno Z 101, letnik 1977, registrirano celo leto. ☎ 79-994 popoldne 2220

Za 20 odstotkov ceneje prodam nov ATX 50. Krapež Bojan, Pipanova 78, Šenčur. 2221

Prodam Z 128, letnik 1988. ☎ 74-036 2224

GOLF JGL diesel, letnik 1985, prodam. ☎ 28-121 2236

ZAPOSLITVE

Honorarno zaposlim RAČUNOVODJO za vodenje poslovnih knjig - obrt podjetnik. Prednost imajo kandidati iz okolice Šk. Loke, zaželen kratek opis dela, ki ga opravlja. Šifra: ŠKOFJA LOKA 1743

Honorarno zaposlim DELAKO v prehrambenem kiosku v Kranju. Šifra: KIOSK 1868

Za področje Gorenjske vabimo AKVIZITERJE k sodelovanju pri prodaji iskanih in uporabnih artiklov, tedensko izplačilo, zaslužek neomejen. Šifra: DANES ZA DANES 1881

Iščemo starejšo osebo za pomoč pri čiščenju lokala na Bledu. ☎ 75-727 med 15. in 16. uro. 1924

Sprejmem kakršnokoli delo na dom - šivanje, pakiranje, sestavljanje. Naslov v oglasnem oddelku. 1942

Restavracija v Kranju zaposli KV NATAKARJA in KUHARJA, redno in honorarno. ☎ 28-446 1944

Nudim delo akviziterskim skupinam. ☎ 51-812 1964

Urejeno dekle za delo v šanku zaposlimo. ☎ 77-458 1980

DO išče zastopnika za iskan tehnični artikel. ☎ 57-990 1995

KDU vabi k sodelovanju AKVIZITERJE za prodajo atraktivnega tehničnega in otroškega programa. Kastrat Ferdo, Jaka Platiše 1, Kranj. ☎ 38-581 od 18. do 20. ure. 2007

Zasebno podjetje išče ČISTILKO za Škofjo Loko. ☎ 33-059 2009

Iščemo IZDELOVALCE ženskih in moških narodnih noš. Šifra: KVALITETNA IZDELAVA 2024

Iščem kakršnokoli DELO na dom. ☎ 42-824 2033

Zaposlim ŠOFERJA avtobusa za delovsko progo., po možnosti iz Škofje Loke ali okolice. ☎ 065/76-222, zvečer 2063

Sposobne AKVIZITERJE z lastnim prevozom iščem. Dnevno izplačilo. Šifra: DOBRA STIMULACIJA 2073

Zaposlim KV ZIDARJA in NK DELAVCA. Jezerska cesta 78 a. Informacije po 16. uri. 2090

Honorarno zaposlimo urejeno PRODAJALKO - PRODAJALCA. Navedite delovne izkušnje, starost, stan, zaželeno priporočilo in obvezen telefon na domu. Šifra: OBOJESTRANSKO ZAUPANJE 2111

ŽIVALI

Prodam mlado KRAVO simentalko, ki bo februarja telila ali po izbiri in 10 dni staro TELIČKO simentalko. Velesovo 44. 1824

Prodam mlade KOZE, že v aprilu s kozlički in mladega KOZLA. Naslov v oglasnem oddelku. 1876

Prodam 10 tednov starega PSA šarplaninca odličnih staršev. Štirn, Mlakarjeva 55, Šenčur (blizu skladišča krompirja). 1885

Zamenjam TELIČKO, staro 5 mesecev, za BIKCA simentalca in prodam 200 komadov modelarca. Zg. Brnik 90, Cerklje 1903

Prodam 300 kg težko SVINJO.

Prodam 14 dni starega BIKCA križanca. Zg. Duplje 40

Kranjc, Zadnja vas 4, Begunje 1905

Kupim TELIČKA, starega 5 - 10 dni. ☎ 66-128 1911

Prodam KRAVO simentalko, mlado, tik po teletu. Srednja va 26, Bohinj 1916

Prodam 2 mladi KRAVI tik pred telitvijo. Ribno, V Dobje 5. 1918

Prodam TELICO simentalko v 9 mesecu brejosti. ☎ 70-436 1958

Prodam KRAVO po izbiri. Luže 19, Šenčur. 1965

Prodam KRAVO po prvem teletu. Pangerc Urška, Sp. Lipnica 25, Kamna Gorica. ☎ 74-801 1981

DOBERMANA - mladiča z rodovnikom ugodno prodam. ☎ 621-442 1984

Prodam 3 mesece starega BIKCA. Plemelj, Partizanska 12, Ribno pri Bledu. 1986

Prodam TELICO simentalko tik pred telitvijo. Sp. Otok 24, Radovljica. 1992

Prodam TELIČKO simentalko, staro 6 tednov, primerno za nadaljno rejo. Lahovče 42, Cerklje. 2006

Prodam PRAŠIČA za zakol. Okroglo 15, Naklo. 2008

Prodam BIKCA, črno belega, starega 10 dni. Gregorc, Jelovška 8, Radovljica. 2027

Prodam brejo KRAVO, v osmem mesecu, ki bo tretjič teletila. Adergas 10, Cerklje. ☎ 42-350 2029

Prodam KRAVO in en teden staro TELIČKO. Voglje , Na vasi 12, Šenčur 2062

Prodam bele, pritlikave PUDLE z rodovnikom, odličnih staršev, cepljene. Perko, Virje 34, Tržič, ☎ 50-388 2071

Perzijsko MUCKO, modro, z rodovnikom, prodam. ☎ 68-584 2078

Prodam 4 PRAŠIČE od 25 do 30 kg in TELIČKO simentalko, staro 20 dni. Cerklje, Bobnarja 2. 2099

KRAVO, visoko brejo, prodam. Letališka 22, Šenčur 2102

Prodam črno belo TELICO, staro 5 mesecev ali brejo KRAVO. Radič, Dobropolje 1, Brezje 2105

Ugodno prodam PSA mladiča pasme BOBTAIL, mati 3 x CAC, CACIB. ☎ 38-685 2106

Prodam teden dni staro TELIČKO. Hraška 1, Lesce. ☎ 74-058 2115

Prodam 7 mesecev brejo KRAVO. Zg. Lipnica 10. ☎ 74-804 2116

Prodam NEMŠKEGA OVČARJA z rodovnikom, starega 6 mesecev. ☎ 633-273 2117

Prodam mlado brejo KOZICO. ☎ 77-996 2150

Prodam TELIČKO simentalko, težko 100 kg, primerno za nadaljno rejo ali zakol in KRAVO po izbiri. Sp. Brnik 60, Cerklje 2171

Prodam 10 dni starega črno belega BIKCA, za rejo. Visoko 39, Šenčur. 2179

Prodam KRAVO za zakol ali zamenjam za KRAVO z mlekom. Sp. Gorje 71. 2184

Prodam KRAVO s teletom ali po izbiri. Visoko 5, Šenčur. 2185

Oddam PSA dobrim ljudem. ☎ 40-212 2190

Prodam KRAVO pred telitvijo. Bohinc, Zapoge 17, Vodice. 2199

Prodam mlado KRAVO simentalko po prvem teletu in hlevski GNOJ ali zamenjam gnoj za seno. Dolenc Janez, Zg. Bitnje 50, Žabnica. 2207

Prodam 2 mladi SIMENTALKI, dobri mlekarici. Predoslje 1, Kranj. 2211

Prodam KRAVO, 9 mesecev brejo, simentalko. Sp. Bela 9, Preddvor. 2217

Sporočamo žalostno vest, da nas je zapustil naš sodelavec v pokoju iz tovarne Velopnevmatike

PETER VERBIČ

rojen 1922

Od njega smo se poslovili v četrtek, 15. februarja 1990, ob 15. uri na kranjskem pokopališču.

SINDIKALNA ORGANIZACIJA SAVA KRANJ

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, brata in strica

ANTONA KOCJANA

Britof 294

se iskreno zahvaljujemo gospodu župniku za lepo opravljen pogrebni obred, družini Roblek in vsem sosedom za pomoč, izraženo sožalje in spremstvo na njegovi zadnji poti. Zahvala tudi pevcem za zapete žalostinke.

Žena Marija, sin Bojan in sestra Pepca

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage žene, mame, sestre, tete in babice

MARIJE MAKAROV

roj. Pretnar iz Tržiča

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, znancem, sodelavcem BPT Tržič, Kompas Deteljica, Iskra Števci za izraze sožalja, cvetje, pomoč in spremstvo na zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo dr. Robiču za dolgoletno zdravljenje, dr. Žmitku, dr. Zidarjevi, dr. Pahorjevi ter strežnemu osebju v Begunjah in na Jesenicah. Hvala tudi gospodu župniku za lep obred ter pevcem za zapete žalostinke.

Vsi njeni

Tržič, 10. februarja 1990

ZAHVALA

Ob smrti dragega moža, očeta, starega očeta, brata

VINKA OBLAKA

iz Lučin 36

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in sodelavcem CP Kranj, Jelovica tozd MO, LTH in Alpetour PP Škofja Loka za darovano cvetje, izrečene besede sožalja in številno spremstvo na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi g. župniku za lepo opravljeni pogrebni obred, ter gasilcem za spremstvo in poslovilni govor. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

VSI NJEGOVI

Kulturni dan na preddvorski osnovni šoli

Zanimivo in koristno

Preddvor, 8. februarja - Na osnovni šoli Matija Valjavec so v počastitev slovenskega kulturnega praznika pripravili vsebinsko bogat kulturni dan.

V prvem delu je bil na sporedu medrazredni kviz, v katerem so učenci odgovarjali na vprašanja s področja književnosti, likovne umetnosti in glasbe. V drugem delu kulturnega dne so si učenci nižjih razredov ogledali rojstno hišo Matije Valjavca in grad Turn, v katerem se je rodila prva slovenska pesnica, pisateljica in skladateljica Josipina Turnograjska, učenci višjih razredov pa so se razdelili v več skupin. Člani novinarskega krožka so se v Mačah pogovarjali s starejšo vaščanko Frančiško Arh in bodo vse, kar jim je povedala o domačem kraju, običajih, divjem lovu in še o marsičem pripravili za objavo v šolskem glasilu. Učenci, ki obiskujejo pouk turizma, so si ogledali hotel Bor in prisluhnili turističnemu vodiču. Skupina učencev, ki jo zanima film, je pripravila razstavo o filmskem plakatu, pri tehnični dejavnosti so izoblikovali 150 primerkov uporabnih okrasnih predmetov ter delali brodarske in letalske modele. Nekateri so si ogledali bližnje kulturnozgodovinske spomenike (cerkvice na Bregu, nad Mačami in na Lovrencu). Pri glasbeni dejavnosti so učenci zaigrali skladbe, ki so se jih naučili v glasbeni šoli, nato pa so se učili novih pesmi. Učenci, ki sicer obiskujejo krožek pletenja košar in vozlanja, so tudi na kulturni dan pletli in vozlali, skupina učencev je presajala lončnice in si izpopolnjevala znanje o rastlinah. Tisti, ki se navdušujejo nad likovno dejavnostjo, so portretirali slovenske pesnike in pisatelje. Pri folklori so se naučili gorenjsko polko, tapotrkano, Kovtre šivat, Martinčka...

Ko so v petek anketirali učence, kako jim je ugajal kulturni dan, ni bilo negativnega odgovora. Vsi so zatrjevali, da je bilo prijetno in predvsem koristno.

C. Z.

Pogorje Grossglocknerja

Društvo upokojencev Kranj organizira v **sredo, 21. februarja, ob 18. uri v veliki sejni dvorani društva predavanje z diapozitivi Pogorje Grossglocknerja**. Predaval bo znani planinec Stanislav Gantar iz Kranja. Vstopnine ni.

Kramberger na Jesenicah

Ivan Kramberger nadaljuje svojo kampanjo zbiranja podpisov, ki bi mu omogočila kandidiranje za predsednika SR Slovenije. Njegova zadnja postaja so bile Jesenice, kjer je pred več kot 3000 glavo množico, ki je dodobra napolnila Trg Toneta Čufarja (pred gledališčem), predstavil svoja stališča do reševanja slovenskih problemov. Kot vedo povedati stari Jeseničani, je bilo v njihovem mestu malo tako množično obiskanih prireditev. Omenimo še, da je Kramberger med drugim Jeseničane opomnil, da se bodo v primeru ceste skozi mesto (Karavanški predor) zadušili v slabem zraku.

V. B.

Predavanje o obolenjih v starosti

V sklopu predavanj pri Društvu upokojencev Kranj prirejajo v **torek, 20. februarja, ob 17. uri** predavanje **Najbolj pogosta obolenja v starosti**. Predavanje bo v veliki sejni dvorani društva na Tomšičevi 4. Predaval bo dr. Dušan Bavdek. Vstop prost.

Včeraj se je v hotelu Creina v Kranju začela seja Sveta Zveze skupnosti za znanost Jugoslavije. Šestdeset predstavnikov ministrstev za znanost iz vseh jugoslovanskih republik in pokrajin ter nekaterih zveznih organov razpravlja predvsem o skupnih nalogah in o vključevanju jugoslovanske znanosti v mednarodna dogajanja. Seja se bo predvidoma končala danes. C.Z., slika: F. Perdan

Glasova anketa

Le kar bo dobrega, bo ostalo

Tržič, februarja - Tako kot drugod, če ne še malo bolj, so se za ustanovitev strank zagnali tudi Tržičani. Pet ustanovljenih, šesta v ustanavljanju, so najbolj zgovorni dokaz živahne strankarske dejavnosti. Programi so si zelo podobni, prav vsi, od partije do zelenih, razen morda krščansko demokratske stranke, ponavljajo dolgoročni program občine. In če se bodo vse stranke zavzemale za njegovo uresničitev, potem morda le ne bo ostajal zbir želja. In kaj o strankah in njihovih programih menijo Tržičani?

Lado Srečnik, direktor Komunalnega podjetja Tržič: "Ugotavljam, da večina strank v svojih programih izpostavlja ekologijo, varovanje okolja, in če se jih bodo držali, bodo s tem lahko podprli tudi uresničitev programa Komunalnega podjetja Tržič, ki hoče v Tržiču urediti okolju neškodljivo deponijo odpadkov, čiščenje odpadnih voda, varovanje zraka s prehodi na čistejše energetske vire - plinifikacijo Tržiča. Vseeno pa me skrbi, kako bomo tudi takole skupno zainteresirani uspeli, če denarja za to ne bo. Veliko vprašanje je, ali bomo občani in delovne organizacije vsi skupaj zmogli toliko sredstev, da bi bilo to v nekaj letih urejeno. Upam, da ne bo vsa energija ljudi, ki se zdaj zbirajo v strankah, porabljena le za uveljavljanje strank, temveč da bo res nekaj narejenega za bolj zdravo okolje."

Vida Štabuc, učiteljica: "Videla sem vse te tržiške programe, toda kot vsi drugi, se tudi pri nas v svojem programu nihče ne zavzema za human odnos do živali. Sem članica ljubljanskega medobčinskega društva za zaščito živali in prav čakala sem, kdo bo v svojem programu omenil živali. Ne vem, zakaj na to pozabljajo, saj lep odnos do živali kaže globljo človekovo kulturo. Edino Ivan Kramberger je v svojem predvolilnem govoru omenil tudi human odnos do živali. Samo zaradi tega bi mu dala glas."

Janko Štefe, upokojenec: "Ne maram strank. Pred vojno sem bil zaradi strank velikokrat kot učitelj premeščen v najbolj odročne kraje. Dovolj je bilo, da se nisem strinjal s programom in to javno rekel, pa sem se mimogrede znašel v Krvavih pečeh, bogu za hrbtom. Zato danes niti ne zasledujem programov strank. Zame obstajata še vedno le socialistična zveza in partija. Sedanje nove stranke so odraz želja po politični prevladi in boju za oblast. Kako bodo volitve izpadle, bomo pa videli. Je pa prav, da gre vsakdo na volitve in s tem lahko ugotovi sedanjost našega pluralizma."

Marjeta Kokalj poslovodkinja Tokosa na Deteljici: "Vem, da so v Tržiču ustanovili stranke, pet ali šest, vendar toliko je že te politike, da je človeku že vsega preveč. Ko bi se le za delo toliko brigali, pa bi bilo drugače. Kaj pa je od politike drugega, kot izguba časa. Eno samo sedenje. Če bi imel Kramberger malo več avtoritete, bi še najprej njega volila. Ta je v življenju vsaj kaj skusil."

Minka Peraić, upokojenka iz Tržiča: "Strank se je pojavilo kar lepo število, vendar se bodo stvari sčasoma izkristalizirale. Kar bo dobrega bo ostalo, drugo bo pa propadlo, ker se bo pokazalo za nepotrebno. So pa stranke nujen pojav tudi v naši družbi. Morda smo v začetku malo čudno gledali mlade v družbenopolitičnem zboru, ki so prvi načeli ta vprašanja, danes pa je to že povsem normalno. Vendar, ko gledam vodstva strank, ugotavljam, da znova pozabljamo na delavce in na ženske. Teh skorajda ni."

SREČANJE PESNIKOV IN PISATELJEV ZAČETNIKOV

Ljubljana - Zveza kulturnih organizacij Slovenije razpisuje natečaj za udeležbo na 18. srečanju pesnikov in pisateljev začetnikov; območna srečanja bodo od marca do maja po posameznih regijah. Gorenjsko srečanje bo v Kamniku. Sodelujejo lahko avtorji, ki svojega dela še niso izdali (razen v samozaložbi) in še niso bili uvrščeni med najboljše na dosedanjih republiških srečanjih. prispevki naj bodo v treh izvodih označeni s šifro, priložiti pa je treba ovojnico z biografskimi podatki in šifro. Tričlanska žirija bo najboljše avtorje povabila na nastop na območnem in republiškem srečanju. Prispevke je treba do 2. marca letos poslati na Zvezo kulturnih organizacij Slovenije, Kidričeva 5, Ljubljana, s pripisom - za 18. srečanje pesnikov in pisateljev začetnikov.

Prijeli vlomilca

Bled, 15. februarja - Blejski miličniki in kriminalisti UNZ Kranj so med poostreno kontrolo, ki jo izvajajo zaradi večjega števila kaznivih dejanj na območju Bleda in Radovljice, okoli pol treh ponoči zalotili dvoje vlomilcev, ki sta kradla zlatnino iz zasebne zlatarne na Prešernovi ulici.

22-letni E. S. in 23-letni E. P. iz Velike Kladuše, delavca brez zaposlitve, ki začasno živita v Ljubljani, sta osumljena, da sta s sekiro vlomila izložbeno okno zasebne zlatarne na Prešernovi. S polic sta vzela ducat zapestnic, štiri verižice in par srebrnih uhanov, vse skupaj vredno več kot 15.000 dinarjev, več pa nista uspela, ker so ju prej zalotili miličniki in kriminalisti. Za vlomilski par, ki se je podnevi z avtoštopom pripeljal iz Ljubljane, so odredili tridnevni pripor. Kot so nam povedali na UNZ Kranj, so v Sloveniji že prej obravnavali kot storilca kaznivih dejanj.

Ford PAPP
BELJAK, STEINWENDERSTR. 15, Tel. 9943-4242-24826

GORENJSKI GLAS
VEČ KOT ČASOPIS

V četrtek, 8. marca, ob 19. uri bo v hotelu Grand Toplice na Bledu prva letošnja
Glasova preja
Voditelj **Viktor Žakelj** se bo na temo
Med kulturo in politiko
pogovarjal s podpredsednikom republiške konference Socialistične zveze, pesnikom in akademikom
Cirilom Zlobcem
ter pesnikom in urednikom
Jašo Zlobcem
Če želite sodelovati na zanimivem večeru in uživati ob dobri ponudbi hotela Toplice, nas pokličite po telefonu 21-860 (uredništvo) in rezervirali vam bomo mizo v restavraciji. Konzumacija je 100 dinarjev.
Uredništvo Gorenjskega glasa

"UDOBEN IN PRIJETEN DOM"
V uredništvu pripravljamo prilogo, v kateri bomo objavili najrazličnejše nasvete v zvezi z gradnjo, obnavljanjem, ureditvijo in opremo bivalnih prostorov. Izšla bo 27. februarja 1990. K sodelovanju vabimo vse, ki nudijo izdelke in storitve za omenjena opravila.
Pokličite ekonomsko propagando Gorenjskega glasa tel.: 28-463 ali 23-987 - čimprej!